

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1918

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ
[ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ]



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,, ΟΔΟΣ ΑΡΑΧΩΒΗΣ 8

1918



ΤΙΜΑΤΑΙ

¹Εν Ἑλλάδι

φρ. 5.50

²Εν τῷ

³Ἐξωτερικῷ

φρ. 6



ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

ΜΕ ὀλίγας λέξεις. Ὁ περυσινὸς Τόμος τοῦ 1917, ὡς προβλέπομεν, ἀφῆκε ζημίας. Ἐξήτησε, μαζί με τὸ μικρὸν κέρδος, καὶ μέρος τῶν ἐξόδων. Ἀλλ' ὁ ἀνά χειρὰς τόμος τοῦ 1918 ἐμφανίζεται ὑπὸ ἔτι χειροτέρας συνθήκας. Ἡ στέρησις τῆς ἐν Τουρκίᾳ ἰδίας, Ῥωσσίᾳ καὶ Ῥουμανίᾳ κυκλοφορίας ἐξακολουθεῖ. Ἀπώλεια δὲ τοιαύτη, σημαίνει τὸν θάνατον τοῦ ἐν Ἑλλάδι φιλολογικῷ βιβλίου.

Καὶ εἶνε, δυστυχῶς, αὐτὴ ἡ πικρὰ ἀλήθεια. Ἡ Ἑλλάς ἢ ἐλευθέρᾳ ἀδυνατεῖ νὰ συντηρήσῃ μίαν ἔκδοσιν, ὡς τὸ Ἡμερολόγιον.

Ἐκτὸς τούτου, καὶ ἡ ὑπερτίμησις τῶν ἐκδοτικῶν εἰδῶν, ἀγριωτέρα ἐφέτος. Ἀκόμη καὶ τὰ ταχυδρομικὰ ἔξοδα ἠυξήθησαν εἰς τὸ ὑπερεδιπλάσιον.

Δύο τρόποι ὑπεδεικνύοντο: ἢ νὰ διακοπῇ ἐντελῶς ἡ Ἐκδοσις τοῦ «Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου» πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀφεικτου ζημίας, ἢ νὰ διπλασιάσωμεν τὴν τιμὴν αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον θὰ ἦτο λυπηρὸν ὄχι μόνον δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ κοινὸν ποῦ τὸ ἀγαπᾷ καὶ τὸ ἀναμένει ἀνυπομόνως κάθε φορὰν.

Τὸ δεύτερον θὰ ἦτο ἀφροσύνη, ἀφοῦ τὸ βιβλίον θεωρεῖται ἀκόμη ἐν Ἑλλάδι ὡς περιττὴ καὶ ἄσκοπος πολυτέλεια!

Ἐπρωτιμήσαμεν νὰ τὸ μικρύνωμεν εἰς ὄγκον καὶ ἔκτασιν. Κατὰ τὰ ἄλλα ἅς κρίνουν τὴν εὐσυνείδητον προσπάθειαν ἡμῶν οἱ ἀκραιφνεῖς του φίλοι.

Τίποτε ἄλλο.

¹Ἀθῆναι, 20 Νοεμβρίου 1917

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1918

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἢ νύξ 14 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον		Ἡμέρ. 28. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἢ νύξ 13 Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς	
1 Δ	Περίτομή και Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.	1 Π	Τρύφωνος μάρτυρος.
2 Τ	Προεδρία τῶν Θεοφαν. Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.	2 Π	Ἡ Ὑπαπαντή τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Τ	Μαλαχίου Προφ. και Γορδίου μ.	3 Σ	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου και Ἄννης τῆς Προφῆτιδος.
4 Π	Ἡ Συναξίς τῶν 70 Ἀποστόλων.	4 Κ	Ἰσιδώρου ὁσ. τοῦ Πηλοσιώτου.
5 Π	Παραμονή τῶν Θεοφανείων και Θεοπέμπτου (Νηστεία).	5 Δ	Ἀγάθης μάρτυρος.
6 Σ	Τὰ Ἁγία Θεοφάνεια.	6 Τ	Βουκόλου ἐπ. Σμύρνης, Φωτίου Πατριάρχου Κων/πόλεως και Ἰουλιανού.
7 Κ	Ἡ Συναξίς τοῦ Προφ. Προδρ. και Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.	7 Τ	Παρθενίου ἐπισκόπ. Λαμπάκου και Κοσμᾶ ὁσίου.
8 Δ	Κύρου τοῦ Ἀττικιοῦ μάρτ., Δομνικῆς τῆς ὁσίας.	8 Π	Θεοδώρου τοῦ Στρατηλ., Ζαχαρίου τοῦ προφ., Μάρθας και Μαρίας μαρτύρων.
9 Τ	Πολυεύκτου μάρτ. και Εὐστρατίου τοῦ θαυματουργοῦ.	9 Π	Νικηφόρου μάρτυρος.
10 Τ	Γρηγορίου ἐπισκόπ. Νύσσης και Δομετιανοῦ.	10 Σ	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
11 Π	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου και Ἁγαίου.	11 Κ	Τοῦ Τελώνου και Φαρσαίου. Ἀρχὴ Τριφίλιου. Βλασίου ἱερομάρ. και Θεοδώρας τῆς βασιλείσης.
12 Π	Τατιανῆς μάρτυρος.	12 Δ	Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας.
13 Σ	Ἐρμούλου και Στρατονίκου μαρ.	13 Τ	Μαρτινιανοῦ ὁσ. και Εὐλόγιου.
14 Κ	Τῶν ἐν Σινᾷ και Ραῖθῶ ἀναγρεθέντων Πατέρων.	14 Τ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος.
15 Δ	Παύλου τοῦ Θηβαίου και Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου.	15 Π	Ὁρησίμου τοῦ Ἀποστόλου και Εὐσεβίου.
16 Τ	Προσκύνησις τῆς τιμ. Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστ. Πέτρου.	16 Π	Παμφίλου μάρτυρος.
17 Τ	Τοῦ ὁσ. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλ.	17 Σ	Τῆς ἁγίας Μαριάννης.
18 Π	Ἀθανασίου και Κυρίλλου Πατριάρχων Ἀλεξανδρείας.	18 Κ	Τοῦ Ἀσώτου, Λέοντος Πάπα Ρώμης και Ἀγαπήτου τοῦ ὁσίου.
19 Π	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου και Ἀρσενίου Κερκύρας.	19 Δ	Ἀρχίππου και Φιλήμονος τῶν Ἀποστόλων.
20 Σ	Τοῦ ὁσ. και θεοφῶρ. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.	20 Τ	Λέοντος ἐπισκ. Κατάνης.
21 Κ	Μαξίμου ὁσίου, Νεοφύτου και Ἀγνῆς μαρτύρων.	21 Τ	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου πατριάρ. Ἀντιοχ.
22 Δ	Τιμοθέου τοῦ Ἀποστόλου και Ἀναστασίου ὁσιομάρτ.	22 Π	Ἡ εὐρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτ. και τῆς ἁγίας Ἀνθούσης.
23 Τ	Κλήμεντος ἱερ., Ἀγαθαγγέλ. μ.	23 Π	Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.
24 Τ	Ξένης τῆς ὁσίας, Ἐρμογένους, Μαρμαντος.	24 Σ	Ἡ α' και β' εὐρεσις τῆς Τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
25 Π	Τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγ.	25 Κ	Τῆς Ἀπόκρω. Ταρασίου Κων/πόλεως και τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου.
26 Π	Ξενοφώντος ὁσ. και Ἀνανίου.	26 Δ	Πορφυρίου ἐπισκόπ. Γάζης και Φωτεινῆς μάρτ.
27 Σ	Ἀνακομιδῆ τῶν λειψάν. Ἰωάν. τοῦ Χρυσοστόμου.	27 Τ	Προκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28 Κ	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου.	28 Τ	Βασιλείου ὁμολ. και Νεστορος.
29 Δ	Ἡ ἀνακομιδῆ τῶν λειψάν. Γρηγορίου ἱερομ.		
30 Τ	Τῶν 3 ἱερ. Βασιλ. τοῦ Μεγάλ., Γρηγ. Θεολ., Ἰωάν. Χρυσοστ.		
31 Τ	Κύρου και Ἰωάννου τῶν Ἀναγρ.		



Ἀποστέλλεται
ελεύθερον
ταχυδρ. τελῶν
ἀσφαλῶς
και ἐπὶ συστάσει
εἰς πάντα
ἐμβάζοντα
τὸ ἀντίτιμον
Πρὸς
Τὸν Κύριον
ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ
Ἀσφαλῶς 8
Εἰς Ἀθήνας

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1918

ΜΑΡΤΙΟΣ		ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον	
1 Π	Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος καὶ Λομνίκης.	1 Κ	Δ' τῶν Νηστειῶν. Μαρίας ὁσ. τῆς Αἰγυπτίας.
2 Π	Ἡσυχίου τοῦ Συγκλητικῆ καὶ Ἀνδρονίκου.	2 Δ	Τίτου ὁσ. τοῦ θαυματουργοῦ.
3 Σ	Εὐτροπίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.	3 Τ	Νικητὰ ἡγουμέν. Μηδικίου καὶ Ἰωσήφ ὕμνογράφου.
4 Κ	Τῆς Τυρινῆς. Γερασίου ὁσ. τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.	4 Τ	Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῶ καὶ Πλάτωνος.
5 Δ	Καθαρὰ Δευτέρα. Κώνωνος μάρ. 6 Π	5 Π	Κλαυδίου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6 Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.	6 Π	Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
7 Τ	Τῶν ἐν Χερσῶνι ἱερομαρτύρων.	7 Σ	Καλλιόπιου μάρτυρ. καὶ Γεωργίου ἐπισκ. Μιτυλήνης.
8 Π	Θεοφυλάκτου ἐπ. Νικομηδείας.	8 Κ	Ε' τῶν Νηστειῶν. Ἡρωδίωνος τοῦ Ἀποστόλου.
9 Π	Τῶν ἁγίων 40 Μαρτύρων.	9 Δ	Εὐθυμίου μάρτυρος.
10 Σ	Κοδράτου μάρ. καὶ Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας.	10 Τ	Τερεντίου μάρτυρος.
11 Κ	Τῆς Ὁρθοδόξιας. Σωφρονίου Πατριάρ. Ἱεροσολύμων.	11 Τ	Ἀντίπα ἐπισκ. Περγάμου.
12 Δ	Θεοφάνους τοῦ ὁσ. καὶ Γρηγορίου Πάπα Ρώμης.	12 Π	Βασιλείου ἐπισκόπου Παρίου.
13 Τ	Νικηφόρου Κων/λεως καὶ Χρηστίνης.	13 Π	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
14 Τ	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.	14 Σ	Τοῦ Λαζάρου. Ἀριστάρχου ἀποστόλ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15 Π	Ἀγαπίου μάρτυρος καὶ Ἀριστοβούλου.	15 Κ	Τῶν Βαίων Κρήσεντος μάρ. καὶ Λεωνίδου.
16 Π	Σαβίνου μάρ. καὶ Χριστοδούλου ἐν Πάτῳ.	16 Δ	Μ. Δευτέρα. Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μαρτ.
17 Σ	Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.	17 Τ	Μ. Τρίτη. Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι.
18 Κ	Β' τῶν Νηστειῶν. Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἱεροσολύμων.	18 Τ	Μ. Τετάρτη. Ἰωάννου ὁσ. καὶ Ἰωάννου νεομ. τοῦ ἐξ Ἰωαν.
19 Δ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μάρτ.	19 Π	Μ. Πέμπτη. Παφνουτίου ἱερομάρτυρος καὶ Τρύφωνος.
20 Τ	Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγ. Σάββα ἀναγεθέντων ὁσ. Πατέγων.	20 Π	Μ. Παρασκευῆ. Θεοδώρου τοῦ Τριχινά.
21 Τ	Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.	21 Σ	Μ. Σάββατον. Ἰανουαρίου ἱερομ. καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
22 Π	Βασιλείου ἱερομάρτυρος ἐπισκ. Ἀγκύρας.	22 Κ	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Θεοδώρου τοῦ Συμεῶνου.
23 Π	Νικωνος ὁσιομάρτ. καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.	23 Δ	Τοῦ ἁγ. Μεγαλομάρ. Γεωργίου.
24 Σ	Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.	24 Τ	Ἐλισάβετ τῆς θαυματουργοῦ καὶ Σάββα τοῦ στρατηλάτου.
25 Κ	Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (Ἰχθύος κατὰ τὸν αἰῶνα).	25 Τ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
26 Δ	Ἡ Σύναις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.	26 Π	Βασιλέως ἐπισκ. Ἀμασειας.
27 Τ	Ματρώνης τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.	27 Π	Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Συμεὼν ἱερ. συγ. τοῦ Κυρίου.
28 Τ	Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ νέου.	28 Σ	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτ., Μένωνος τοῦ θαυματουργοῦ.
29 Π	Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων.	29 Κ	Τοῦ Θεωμῆ. Ἰωάννου καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων.
30 Π	Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλήμακος τοῦ ὁσίου.	30 Δ	Ἰακώβου τοῦ ἀποστ. ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
31 Σ	Ἰππατίου ἱερομ. ἐπισκ. Γαγγρῶν καὶ Ἀκακίου.		

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1918

ΜΑΪΟΣ		ΙΟΥΝΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 15 ἡ νύξ 9 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον	
1 Τ	Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.	1 Π	Ἰουστίνου μάρ. τοῦ Φιλοσόφου.
2 Τ	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λευφ. Ἀθα- νασίου τοῦ Μεγάλου.	2 Σ	Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρ- χιεπισκόπου Κων/πόλεως.
3 Π	Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτ.	3 Κ	Τῶν ἁγίων Θεοφώρων Πατέρων τῆς ἐν Νί- καίᾳ Οἰκ. Συνόδου. Λουκιανὸν μάρτ.
4 Π	Πελαγίας τῆς ὁσιομάρτυρος.	4 Δ	Μητροφάνους ἀρχιεπ. Κ/λεως.
5 Σ	Εἰρήνης τῆς μεγαλομάρτυρος.	5 Τ	Δωροθέου ἐπισκόπου.
6 Κ	Τῶν Μυροφόρων. Ἰὼβ τοῦ πολυάθλου.	6 Τ	Ἰλαρίωνος τοῦ θαυματ.
7 Δ	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανοῖς φανέντος σημείου τοῦ Σταυ- ροῦ ἐν Ἱεροσολύμοις.	7 Π	Θεοδότου ἱερομ. τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ.
8 Τ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγ- γελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεο- λόγου. Ἀρσενίου τοῦ Μεγ.	8 Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λευφάνου Θεο- δώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῆς ἁγίας Καλλιόπης.
9 Τ	Ἡσαίου τοῦ προφήτου, Χριστο- φόρου μάρτυρος.	9 Σ	Ψυχασάββατον. Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας.
10 Π	Σίμωνος Ἀποστόλου τοῦ Ζη- λοῦτοῦ.	10 Κ	Τῆς Πεντηκοστῆς. Ἀλε- ξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.
11 Π	Ἐγκαινία τῆς Κων/πόλεως καὶ Μακίου ἱερομάρτυρος.	11 Δ	Τῆς Ἀγίας Τριάδος. Βαθλο- λομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀπ.
12 Σ	Γερμανοῦ ἀρχιεπ. Κων/πόλεως καὶ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου.	12 Τ	Ἰονοφρίου ἁγ. καὶ Πέτρου ἁγ.
13 Κ	Τοῦ Παράλυτου. Γλυκερίας μάρτ. καὶ Σεργίου.	13 Τ	Ἀκυλίνης μάρτ.
14 Δ	Ἰσιδώρου μάρτ. τοῦ ἐν Χίφ.	14 Π	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπισκόπ. Κων- σταντινουπόλεως.
15 Τ	Παγώμου ὁσ. τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλεύου Λαρίσης.	15 Π	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
16 Τ	Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Θεοδώρου ὁσίου τοῦ Ἡγια- σμένου.	16 Σ	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
17 Π	Ἀνδρόνικου καὶ Ἰουλίας ἀπο- στόλου.	17 Κ	Τῶν Ἀγίων Πάντων. Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σεβέλ καὶ Ἰσμαήλ μαρτ.
18 Π	Πέτρου καὶ Διονυσίου μαρτ.	18 Δ	Λεοντίου μάρτ. καὶ Θεοδοῦλου.
19 Σ	Πατρικίου Προύσης ἱερομάρ- τυρος.	19 Τ	Ἰουδᾶ τοῦ Ἀποστόλου, Παΐσιου τοῦ Μεγάλου.
20 Κ	Θαλλελαίου μάρτυρος.	20 Τ	Μεθοδίου ἐπισκ. Τατάρων.
21 Δ	Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Ἰσα- ποστόλων.	21 Π	Ἰουλιανῶν τοῦ Ταρσῆος.
22 Τ	Βασιλείου μάρτυρος.	22 Π	Ἐδσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Σαμοσάτων.
23 Τ	Μιχαὴλ ἐπισκ. Συνάδων.	23 Σ	Ἀργεπίνης μάρτυρος καὶ Ἀρι- στοκλέους.
24 Π	Συμεὼν τοῦ ἐν Θαυμαστῷ ὄρει.	24 Κ	Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
25 Π	Ἡ γ' εὐρεσις τῆς τιμ. Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.	25 Δ	Φεβρονίας ὁσιομάρτ.
26 Σ	Κάρου τοῦ Ἀποστόλου.	26 Τ	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
27 Κ	Ἐλλαδίου ἱερομάρτ.	27 Τ	Σαμψὸν τοῦ Ξενοδόχου.
28 Δ	Εὐτυχίου ἐπισκ. Μελιτινῆς.	28 Π	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λευφάνων ἁγ. Ἀναγύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου.
29 Τ	Θεοδοσίας μάρτυρος.	29 Π	Τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
30 Τ	Ἰσαὰκ ἐκ τῆς Μον. Δαλιμάτων.	30 Σ	Ἡ Σύναις τῶν Δώδεκα Ἀπο- στόλων.
31 Π	Τῆς Ἀναλήψεως. Ἐρμείου μάρτυρος.		

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1918

ΙΟΥΛΙΟΣ		ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον	
1 K	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματουργ. Ἀναγύθων Κοσμά καὶ Λαμαναυ.	1 T	Ἡ πρόδ. τοῦ Σταυροῦ. Μνήμη τῶν 7 Παίδων Μακαρίων, τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ διδασκάλου τῶν.
2 Δ	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμ. ἐσθ. τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις.	2 Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψ. τοῦ πρωτομάρτ. Στεφάνου.
3 T	Ἰωάννου μάρτυρος καὶ Διομήδους.	3 Π	Ἰσαακίου Δαλμάτου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.
4 T	Ἀνδρέου ἐπισκοπ. Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.	4 Σ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ Ἁγίων ἑπτὰ Παίδων.
5 Π	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ ὁσ. καὶ Λαμπλαδοῦ τοῦ θαυματουργ.	5 K	Εὐαγγιίου καὶ Νόνας μαρτ.
6 Π	Σισώῃ ὁσ. τοῦ Μεγάλου.	6 Δ	Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰησ. Χριστοῦ.
7 Σ	Κυριακῆς μεγαλομ., Εὐαγγέλου.	7 T	Δομητίου ὁσιομάρτ. καὶ Ἀστερίου.
8 K	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.	8 T	Αἰμιλιανοῦ ἐπισκ. Κυζίκου τοῦ ὁμολογ. καὶ Μύρωνος.
9 Δ	Παγκρατίου ἐπ. Ταυρομενίας.	9 Π	Ματθία τοῦ Ἀποστόλου.
10 T	Τὸν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 Μαρτύρων.	10 Π	Λαυρεντίου μ. καὶ Ἰππολύτου.
11 T	Εὐφημίας μεγαλομάρτ. ὅτε τὸν ὄρον ἐπεκύρωσε.	11 Σ	Εὐπλου μάρτ. τοῦ Διακόνου.
12 Π	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτ., Βερεινίης μαρτ.	12 K	Φωτίου καὶ Ἀνυκίτου μάρτ.
13 Π	Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.	13 Δ	Μαξίμου τοῦ ὁμολογ. Εὐδοκίας, Εἰρήνης.
14 Σ	Ἀκύλα τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.	14 T	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
15 K	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτ.	15 T	Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.
16 Δ	Ἀδηνογένους ἱερομάρτ.	16 Π	Τοῦ ἁγίου Μανθελίου ἡτοῦ ἡ ἀνακομιδῆ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Διομήδους.
17 T	Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτ.	17 Π	Μύρωνος καὶ Στρατῶνος μαρτ.
18 T	Αἰμιλιανοῦ καὶ Οὐάλεντινης μ.	18 Σ	Φλόρου καὶ Λαύρου μαρτ.
19 Π	Μακρινίου καὶ Δίου τῶν ὁσίων.	19 K	Ἀνδρέου τοῦ Σταρτηλάτου μ.
20 Π	Τῶν ἁγ. ἐνδόξου προφ. Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου.	20 Δ	Σαμουὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βιζύῃ 37 μαρτύρων.
21 Σ	Συμεὸν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.	21 T	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτ.
22 K	Μαρίας Μυροφόρου τῆς Μαγδαληνῆς.	22 T	Ἀγαθόνικου μ. καὶ Εἰρηναίου.
23 Δ	Φωκᾶ ἱερομάρτ., καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.	23 Π	Λουλου μ. καὶ Καλλινίκου.
24 T	Χριστινῆς μεγαλομάρτυρος.	24 Π	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτ.
25 T	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἄννης.	25 Σ	Τῶν ἀποστ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου ἐπισκ. Κρήτης.
26 Π	Τῶν ἁγ. Παρασκευῆς καὶ Ἐρμούλου.	26 K	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτ.
27 Π	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. καὶ λαματικού Παντελεήμονος.	27 Δ	Ποιμένου τοῦ ὁσίου.
28 Σ	Προχάρου καὶ Νικάνορος τῶν Ἀποστόλων.	28 T	Μωῦσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
29 K	Καλλινίκου καὶ Θεοδότῃς μαρτ.	29 T	Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμ. Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου (Νηστεία).
30 Δ	Σύλα, Σιλβανουῦ, Κρησκέντους καὶ Ἀνδρονίκου τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν 70.	30 Π	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως.
31 T	Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.	31 Π	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου.

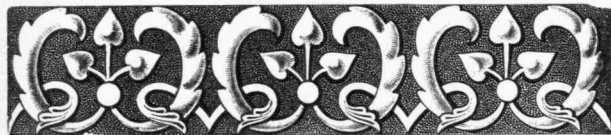
ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1918

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ζυγὸν.		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 11 ἡ νύξ 13 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιὸν	
1 Σ	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Συμεὼν τοῦ Στυλίου καὶ Συναξ. τῆς Θεοτόκου τῶν Μισσηνῶν.	1 Δ	Ἀνανίου τοῦ ἀποστ. καὶ Ρωμαίου τοῦ Μελοδοῦ.
2 K	Μάμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.	2 T	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνης μάρτυρος.
3 Δ	Ἀνθίου Νικομηδείας ἱερομ.	3 T	Λιονυσίου ἱερομάρτ. τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
4 T	Βαβύλα Ἀντιοχείας ἱερομ. καὶ Μωῦσέως τοῦ προφ.	4 Π	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
5 T	Ζαχαρίου τοῦ προφ.	5 Π	Χαριτίνης μάρτ.
6 Π	Ἡ ἀνάμ. θαύμ. τοῦ Ταξιάρχ. Μιχαὴλ ἐν Χώναις.	6 Σ	Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
7 Π	Σωζόντος μάρτ.	7 K	Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτ. Πολυχρονίου.
8 Σ	Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου.	8 Δ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9 K	Τῶν Θεοπατέρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.	9 T	Ἰακώβου Ἀλφαίου τοῦ ἀποστ.
10 Δ	Μητροδώρας, Μητροδόρας καὶ Νυμφοδόρας μαρτ.	10 T	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἑνὸς τῶν ἐπτὰ διακόνων καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσίου.
11 T	Θεοδώρας τῆς ὁσίας, Εὐσταθίας μάρτ.	11 Π	Προβού, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
12 T	Ἀπτόνιμου ἱερομάρτ.	12 Π	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
13 Π	Τὰ ἐγκ. τοῦ νοσῶ τῆς Ἀναστάς. Κορηλίου Ἐκατ.	13 Σ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης μαρτ.
14 Π	Ἡ Ὑψώσις τοῦ τιμ. καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	14 K	Τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἴκ. Συνόδου.
15 Σ	Νικητῆ μάρτ. Φιλοθέου ὁσ.	15 Δ	Λουκιανῶ μάρτυρος.
16 K	Εὐφημίας μεγαλομάρτ.	16 T	Λογγίνου τοῦ ἐκατοντάρχου καὶ μάρτυρος.
17 Δ	Σοφίας μάρτ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, Πίστews, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.	17 T	Ὡση τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρέου τοῦ ὁσιομάρτ.
18 T	Εὐμένιου Γορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀριάνης μάρτ.	18 Π	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19 T	Τροφίμου μάρτυρ., Σαββατίου Δορυμένοντος.	19 Π	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρου μάρτυρος.
20 Π	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ.	20 Σ	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίου ὁσ. τοῦ νέου.
21 Π	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰονᾶ τοῦ προφ.	21 K	Ἰλαρίωνος τοῦ Μεγάλου.
22 Σ	Φωκᾶ ἱερομ. ἐπισκ. Σινώπης.	22 Δ	Ἀβερκίου τοῦ θαυματουργοῦ.
23 K	Ἡ Σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Πολυξένης τῆς ὁσίας.	23 T	Ἰακώβου ἀποστόλου τοῦ Ἀδελφοθέου ἀ' ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24 Δ	Θέκης τῆς πρωτομάρτ.	24 T	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25 T	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.	25 Π	Μαριανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρ.
26 T	Ἡ Μετάστασις Ἰωάν. τοῦ Θεολ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ.	26 Π	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
27 Π	Καλλιστράτου μάρτ.	27 Σ	Νέστορος μάρτυρος καὶ Εὐαγγελιστοῦ.
28 Π	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογ. Βαροῦχ τοῦ προφήτου.	28 K	Στεφάνου τοῦ Σαβαίτου.
29 Σ	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.	29 Δ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσίου.
30 K	Γρηγορίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.	30 T	Ζηροβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
		31 T	Στάχυος, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Ἐπιμάγου, Ναρκίσσου.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1918

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὠρ. 10 ἡ νύξ 14	Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὠρ. 9 ἡ νύξ 15		
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην	Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερον		

1 Π	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργύρ. Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ.	1 Σ	Ναοὺμ τοῦ προφήτου. Φιλαρέτου ὁσίου.
2 Π	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	2 Κ	Ἀβρακὰμ τοῦ προφήτου.
3 Σ	Ἀκεφιμᾶ μάρτ.	3 Δ	Σοφρονίου τοῦ προφ. Ἀγγελικῆς Νεομάρτυρος.
4 Κ	Ἰωαννικίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου. Νικάνδρου.	4 Τ	Βαρβάρας μεγαλομ. καὶ Ἰωάν. τοῦ Δαμασκηνοῦ.
5 Δ	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	5 Τ	Σάββα τοῦ Ἦγισμ. Διογένους.
6 Τ	Παύλου ἀρχ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.	6 Π	Νικολάου ἐπισκόπ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ.
7 Τ	Τῶν ἐν Μελυτινῇ 33 μαρ. Λαζάρου ὁσ. τοῦ θαυματ.	7 Π	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολανῶν.
8 Π	Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχιεπιστάτου Μιχαήλ.	8 Σ	Παταλίου τοῦ ὁσ. Σωσθένους ἀποστόλου.
9 Π	Ὀνησιφοροῦ καὶ Πορφυρίου μ.	9 Κ	Ἡ σύλληψις τῆς Ἁγ. Ἄννης.
10 Σ	Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀποστ. Ἀλυμπά, Ροδιανός, Ἐράστον.	10 Δ	Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγράφου τῶν μαρτύρων.
11 Κ	Μηνᾶ, Βικτωῦρος καὶ Βικεντίου μαρτ. Στεφανίδος μάρτ. καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.	11 Τ	Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
12 Δ	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νεῖλου τοῦ ὁσίου.	12 Τ	Σπυρίδωνος ἐπ. Τριμυθούντος τοῦ θαυματουργοῦ.
13 Τ	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	13 Π	Εὐσταθίου καὶ Λουκίας μαρτ.
14 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου.	14 Π	Θύρσου, Καλλινίκου, Φιλήμονος μαρτύρων.
15 Π	Γουρίας, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου μαρτύρων.	15 Σ	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16 Π	Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.	16 Κ	Ἀγγαίου προφ., Θεοφάνους βασιλίσσης.
17 Σ	Γρηγορίου ἐπ. Νεοκαισαρείας.	17 Δ	Δανιὴλ προφήτου καὶ τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ζακυν. ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
18 Κ	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.	18 Τ	Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτ.
19 Δ	Ἀβδίου τοῦ προφ. καὶ Βαρλαάμ μάρτυρος.	19 Τ	Βονιφρατίου μάρτυρος. Ἀγλαίας ὁσίας.
20 Τ	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Προκόλου Κων/λεως.	20 Π	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρ. τοῦ Θεοφόρου.
21 Τ	Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.	21 Π	Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22 Π	Φιλήμονος τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀρχιπίπου.	22 Σ	Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρ.
23 Π	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπ. Ἀκραγαντινῶν καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου.	23 Κ	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24 Σ	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.	24 Δ	Ἐγγενίας ὁσιομάρτυρος.
25 Κ	Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος, Μεροκουρίου μάρτ.	25 Τ	Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ. Χριστοῦ. (Ἀργία τριήμερος καὶ κατάλυσις).
26 Δ	Ἀλυπίου καὶ Νικωνος τῶν μάρτ. καὶ μνήμη τοῦ ὁσ. Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγονός.	26 Τ	Ἡ Συναξίς τῆς Θεοτόκου.
27 Τ	Ἰακώβου μεγαλομ. τοῦ Πέρσου.	27 Π	Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος.
28 Τ	Στεφάνου ὁσίου. τοῦ νέου.	28 Π	Τῶν Ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29 Π	Παραμόνου καὶ Φιλομένου μαρτ. Οὐρβανοῦ ἐπ. Μακεδονίας.	29 Σ	Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδ. ἀναιρεθ. 14,000 ἁγ. Νηπίων.
30 Π	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.	30 Κ	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονικίῃ.
		31 Δ	Μελάνης τῆς ὁσίας.



ΣΚΙΤΣΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Ο ΣΑΛΙΑΓΚΑΣ

ἘΓ ΑΤΑΜΕΣΗΣ στο δρόμο, ἐμπρὸς στὰ πόδια μου, ἓνας σάλιαγγας στεκότανε . . . ὄχι : περπατοῦσε . . . ἴσως καὶ νὰ πήγαινε τρεχάτος πὼς μπορῶ νὰ ξερω ἐγώ, ἓνας ἀλλόφυλος, ποῖο εἶναι γιὰ τοὺς σάλιαγγους ἀργὸ περπάτημα, ποῖο τρέξιμο, ποῖο στάσιμο :

Ἡ μόρα τῆς γρητῆς θὰ εἶχε πλημμυρήσει τὴ φωλιά του καὶ θὰ εἶχε βγῆ, τὸ πλάσμα τὸ ἀπροστάτενο, νὰ μισέψη σ' ἄλλη γειτονιά, νὰ βρῆ ἄλλη κατοικία. Γι' αὐτόν, ὁ δρόμος ἦταν ὅλος ὁ κόσμος καὶ πέρα ἀπὸ τὸ δρόμο, ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ κάτω, γύρω του, τίποτ' ἄλλο δὲν ὑπῆρχε, οὔτε ζωὴ, οὔτε θάνατος, οὔτε στοιχεῖα, οὔτε πλάσματα ἄλλα ἀπὸ τὸ σεχνούμενο τὸ γένος του.

Καὶ πήγαινε ἀνύπτοτα, μὲ τὴν ἡσυχία τῆς ἀγνοίας, μὲ τὴν ξενιοσισιὰ τῆς ἀθωότητος : πήγαινε ἀργοσάλευτα, σὰ νὰ ἦταν ὁ κυρίαρχος τῆς δημιουργίας, σὰ νὰ περνοῦσε ὁ βασιλῆας, πήγαινε μπροστὰ του θαρρετὰ, δίχως νὰ νοιῶθη πὼς ὁ κίντυνος ἐρχόταν ἀπὸ πίσω του, ἀπὸ μπρὸς του, ἀπὸ πάνω του, πὼς σὲ μιὰ στιγμή θὰ ἦταν λυῶμα, σὲ μιὰ στιγμή ἐνα παπούτσι, μιὰ ρόδα, ἓνα πέταλο, θὰ τοῦκοβε τὸ δρόμο μαζί μὲ τὴ ζωὴ του.

Πήγαινε τυφλὰ, στὴ μοῖρα τῶν σαλιαγγῶν, ἀπαράλλαχτα ὅπως πᾶμε κ' ἐμεῖς, οἱ μεγάλοι σάλιαγγοι, πρὸς τὴν αἰῶνα μοῖρα μας, εἶσι ξένοιαστα κ' ἀνύπτοτα, δίχως νὰ ξέρομε ποῖα εἶναι ἡ ἀτελειωτὴ ζωὴ, δίχως νὰ ξέρομε πού βρισκεται τὸ βάραθρο πού θὰ μᾶς καταπιῆ, πότε θὰ πέση ἀπάνου μας ἡ συφορὰ πού θὰ μᾶς λυῶση.

ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Μέσα στο σταῦλο στεκότανε τὸ ἄσπρο ἄλογο καμαρωτό, μὲ τὴν ἀρματοσισιὰ του ἀπὸ μαῦρα χάμουρα, μὲ τὶς φιοῦμπες γυαλισμένες, μὲ τὶς ὀπλές λουστραρισμένες, κ' ἔβλεπ' ἔξω πρὸς τὸ δρόμο, εἶτιμο γιὰ ζέψιμο.

Ὁ σεῖζης, ξυπόλυτος μὲ ἀνασηκωμένο πανταλόνι, μέσα στὶς βρεμένες πλάκες, καὶ μὲ ἀσκουμποῦμένα μπράτσα, μαλλιαρά, ἐβουρτάιζε τὸ τομάρι τοῦ ζῶου, τὸ ἄσπρο καὶ γυαλιστερό σὰ μάρμαρο, στεκόταν καὶ τὸ κῦτταζε καὶ πάλι ἄπλωνε τὸ χερί του

ἀπάνου του, ίσαζε ένα λουρί που ήτανε στραβά, έπλενε με τὸ σφουγγάρι τὰ ρουθούνια τοῦ ἀλόγου, τὸ ξανακαμάρωνε, τοῦ χτένιζε τὸ κούτελο, πάλι τὸ μορφοκύτταζε ἀπὸ μακρυνά, σφυρίζοντας ἕναν ἦχο βαρετό, ὅλο τὸν ἴδιο.

Τὸ ἄλογο στεκόταν ἀδιάφορο, ὑπομονητικό. Κάπου-κάπου ἐτέντωνε ταυτιά του κ' ἐκτύπαζε προσεχτικά ἕνα κάρρο που περνοῦσε, ἕνα μανάβη που ἐφώναζε. Ἐνοιωθε πὼς τὸ καθάριζαν, τὸ χάιδευαν, τὸ στόλιζαν, κάτι εὐχάριστο τοῦ κἀνανε, μὰ τί εἶδους στολισμό, τί εἶδους καθαριότητα δὲν ἐνοιωθε. Αὐτὸ στεκόταν ἤσυχο, ὡς που νάκούση τὴ φωνὴ ἢ νὰ νοιώση τὸ χαστουκι πουχε μάθει νὰ τοῦ δίνουν, στὸ λαιμὸ ἢ στὰ καπούλια, ὅταν ἔπρεπε νὰ κωλώση γιὰ ζέσιμο ἢ νὰ ξεκινήση γιὰ τὸ δρόμο.

Ἄν εἶχε γίνει πιὸ ὄρατο, δὲν τὸ καταλάβαινε. Ἐκεῖνος που τὸ στόλιζε, τὸ χτένιζε, τὸ ὁμόρφαινε, δὲν ἦταν ἀπ' τὸ γένος του. κ' ὅπως ἐννοοῦσε αὐτὸς τὴν ὁμορφιά γιὰ τὸν ὅμοιο του, γιὰ τὸν ἄνθρωπο, πὼς θὰ τὴν ἐνοιωθε ὅμοια τὸ ζῶο: Μπορεῖ γι' αὐτὸ ἢ φορεσιά του, τὸ λουστράρισμα, τὸ χτένισμα που τοῦκανε ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦταν ἀσχημιά. Ποιὸς ξέρει; Τὸ ἴδιο σὰ νὰ στόλιζε τὸν ἄνθρωπο ἕνα βῶδι, ἕνας σκύλος, ἕνα ἄλογο.

Ὁ σεῖζης, ἀφοῦ τέλειωσε τὴν ἐτοιμασία, ἐμάζεψε τὸν κουβά, τὸ σφουγγίσι, τὸ ξύστρησε κ' ἐπῆγε μέσα.

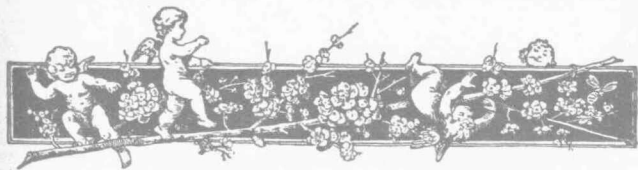
Τὸ ἄλογο, ἀδιάφορο, βλέποντας σ' ἕναν ἄλλον κόσμο, στὸ δικό του, στεκότανε καὶ κύτταζε....

E. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

Θλιβεραὶ ἀναμνήσεις



Αὐστηρὰ φρούρησις διὰ τὰς τιμὰς τῶν ἀνυπάρχων τροφίμων



Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΝ ΚΑΙ ΘΩΜΑΝΙΚΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΝ

I

Ο Μουσουλμάνοι (Μουσουλμάνοι καὶ πληθ. Μουσουλμάνοι) οἱ καὶ ἄλλως ἐκ τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς θρησκείας τῶν Μωάμεθ τοῦ Προφήτου Μωαμεθανοὶ ἐπικαλούμενοι, ἔχουσι πολὺ μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς νομοθεσίας τῶν, ἀπαρτισθείσης, τὸ πλείστον, ἐξ ὀλίγων μόνον διατάξεων, περιεχομένων ἐν τῇ Κορανίῳ, καὶ ἐκ τῶν λόγων, καὶ πράξεων τοῦ Προφήτου, ἤτοι ἐξ ὧσων ζῶν ἐπραξεν, ἢ εἶπεν οὗτος, ὅστις ὡς θεόπνευστος θὰ ἄδηγαιτο πάντως καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πάντα λόγον, καὶ πᾶσαν πράξιν του. Πολλοὶ Μουσουλμάνοι θεολόγοι καὶ νομομαθεῖς ἔχουσι κατὰ μεταγενεστέρους χρόνους ἀσχοληθῆ, εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἐπὶ γενεὰς ὀλοκλήρους, διασωθέντων λόγων τούτων καὶ πράξεων τοῦ Προφήτου, αἱ τοιαῦται δὲ συλλογαὶ συνεκρότησαν ὀγκώδεις τόμους ἀποτελέσαντας τὴν λεγομένην «Ἱερὰν Παράδοσιν» (σουνέτ, σόννα ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ Τύνιδι), δι' ἧς συμπληροῦται τὸν τρόπον τινὰ ἡ θεία ἀποκάλυψις, ἢ περιεχομένη ἐν τῇ Κορανίῳ.

Ὅπως λοιπὸν ἐπὶ πλείστων ἄλλων θεμάτων καὶ νομικῶν ζητημάτων, καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς διαρκείας τῆς ἐγκυμοσύνης τῶν γυναικῶν οἱ Μουσουλμάνοι νομοδιδάσκαλοι καὶ ἐρμηνευταὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου δὲν ἠθύναντο νὰ προθῶναι εἰς λύσιν τινὰ, χωρὶς πρωτίστως νὰ συμβουλευθῶσι τὸ Κορανίον καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν.

II

Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, τῆς χρονικῆς δηλαδὴ διαρκείας τῆς κυοφορίας, ἐνέχει μεγίστην νομικὴν σημασίαν. Ἀφοῦ κατὰ τὸ γνωστὸν νομικὸν ἀξίωμα «ὁ πατήρ ἐκ τῶν γάμων δείκνυται» ἢ ὡς ἔλεγον οἱ Ῥωμαῖοι, «*pater is est quem nuptiae demonstrant*» ἄρα, ἕνα κρινόμενον νομικῶς κατὰ πόσον τὸ γεννώμενον τέκνον εἶναι φυσικὸν ἢ νόμιμον καὶ ἀποδόσωμεν τὴν πατρότητα εἰς ὠρισμένον πατέρα, δεόν

νά εξετάσωμεν, ἐὰν μεταξύ τῆς τεκούσης καὶ τοῦ ὡς πατρός θεωρουμένου ὑφίστατο νόμιμος γάμος ἢ μὴ καὶ κατὰ πόσον τὸ τέκνον δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς προῖόν τοῦ γάμου τούτου.

Τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον σύμφωνα μὲ τὰς θεωρίας τοῦ Ἰπποκράτους, ὅτι ἐν τῇ γεννήσει ἀπαιτεῖται κυοφορία ἕξ τοῦλάχιστον μηνῶν ἢ τὸ πολὺ δέκα, παρεδέχθη ὅτι ὡς γνήσιον τέκνον τεκμαίρεται μόνον τὸ μετὰ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τῆς τελείσεως τοῦ γάμου γεννηθὲν ἢ ἐντὸς δέκα μηνῶν ἀπὸ τῆς λύσεως αὐτοῦ.

III

Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σεΐχουλισλαμάτων εἶναι, ὡς γνωστὸν, ἢ ἀνωτέρα θρησκευτικοπολιτικὴ Ἄρχη, εἰς ἣν ἀπόκειται νὰ ἐρμηνεύῃ τὸν Ἰερὸν Νόμον τοῦ Ἰσλάμ, ὅστις καὶ σήμερον ἐτι ἐν Τουρκίᾳ, ὡς καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ Μουσουλμανικῇ χώρᾳ, ρυθμίζει πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὰς ἀστικές σχέσεις. Αἱ γνωμοδοτήσεις, ἃς ἐκδίδει τὸ Σεΐχουλισλαμάτων ἐπὶ ἐρωτημάτων, ὑποβαλλομένων αὐτῷ, σχέσιν δ' ἔχοντων μὲ τὸν Ἰερὸν Νόμον, ὀνομάζονται *Φετβά* καὶ οἱ *φετβάδες*, συντασσόμενοι κατ' ἐρωταποκρίσιν (ἐρώτημα καὶ ἀπάντησις), θεωροῦνται ὡς ἐπίσημος καὶ αὐθεντικὴ, οὕτως εἰπεῖν, ἐρμηνεία τοῦ νόμου.

Καὶ τὸ Σεΐχουλισμάτων ἐπὶ ὑποβληθέντων αὐτῷ ἐρωτημάτων, ἀναφερομένων μὲν εἰς ζητήματα πατρότητος ἢ κληρονομίας, σχέσιν δὲ πρωτίστως ἔχοντων μὲ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγκυμοσύνης τῶν γυναικῶν, ἐξέδωκε καὶ τοὺς ἐξῆς δύο *φετβάδες*.

IV

«*Ερώτημα*. Ἐὰν, ἀφοῦ ὁ Ζεῖδ διαζευχθῆ τὴν σύζυγόν του Χινδῆν, αὕτη γεννήσῃ τέκνον ἐντὸς διαστήματος ὀλιγοτέρου τῶν δύο ἐτῶν, τυγχάνει νομίμως ἀποδεδειγμένον ὅτι τὸ τεχθὲν εἶναι γνήσιον τέκνον τοῦ Ζεῖδ;

Ἄπάντησις. *Ναί*».

«*Ερώτημα*. Ἐὰν ὁ Ζεῖδ σύζυγος τῆς Χινδῆς ἀποδώσῃ, ἢ δὲ Χινδῆ γεννήσῃ τέκνον ἐντὸς διαστήματος ὀλιγοτέρου τῶν δύο ἐτῶν, θεωρεῖται τοῦτο ὡς γνήσιον τέκνον τοῦ θανόντος καὶ κληρονομεῖ αὐτόν;

Ἄπάντησις. *Ναί*».

V

Οἱ *φετβάδες* πρέπει πάντως νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τοῦ κειμένου τῶν βιβλίων τοῦ Ἰεροῦ Νόμου. Τοιοῦτον βιβλίον μεγάλου κύρους καὶ αὐθεντίας θεωρεῖται ἐν Τουρκίᾳ καὶ τὸ περίφημον *Μουλεκά ἔλ Ἐμπκούρ*, ἔργον διασήμου Οὐλεμαῖ, τοῦ Σείχ Ἰμπραήμ Χαλεμπῆ. Καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ ἀποδείξεως τῆς πατρότητος (σουφμποῦτ ἐν νεσέμπ) γράφει τὰ ἐπόμενα:

Κατὰ τὴ *λόγιον* (χαθῆς) τοῦ Προφήτου, λεχθὲν εἰς τοὺς ἐκ τῶν συντρόφων του Ἄλῆν καὶ Ἰμπνι Ἀμπάς, ἢ κυοφορία δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τῶν ἕξ μηνῶν (σεληνιακῶν) ὅσον ἀφορᾷ τὸν

ἀνώτατον ὄριον, ὑπάρχει διαφωνία· κατὰ μὲν τὸ σύστημα τοῦ Ἐμποῦ Χανφῆ (ὅπερ εἶναι ὡς γνωστὸν καὶ τὸ ἰσχύον ἐν Τουρκίᾳ καὶ ταῖς Ἰνδίας) ἢ κυοφορία δύναται νὰ διαρκέσῃ μέχρι τῶν δύο ἐτῶν. Ἡ δοξασία αὕτη στηρίζεται ἐπὶ ἐνός λογίου τοῦ Προφήτου Μωάμεθ πρὸς τὴν πεφιλημένην του Ἀΐσν, ζητήσασαν τὴν περὶ τούτου γνώμην του. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Ἰμάμη Μαλῆκ (ὅπερ εἶναι τὸ ἐπικρατοῦν ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ Τύνιδι), ἢ κυοφορία διαρκεῖ μέχρι πέντε ἐτῶν ἢ τοιαύτη δοξασία ἐστηρίχθη ἐπὶ ἐτέρου λογίου τοῦ Προφήτου πρὸς μίαν τῶν γυναικῶν του.

VI

Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀποβιώσαντος ἐν Μαγνησίᾳ τοῦ Χασάν, οἱ ἀδελφοὶ τούτου, ὡς ἐγγύτεροι ἕξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι του, ἀφοῦ ἐπὶ ἐν ἔτος ἐλόκληρον μάτην ἐπερίμεναν νὰ ἴδωσι τοὺς καρπούς τῶν γάμων τοῦ θανόντος μετὰ τῆς νομίμου συζύγου τοῦ Χανφῆ, ἠγέρθησαν ἀξιούντες τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀδελφοῦ των, ὡς θανόντος ἀτέκνου.

Ἡ χίρα ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς ἐξήτησε καὶ τὴν συμβουλήν τοῦ Μουφτῆ τῆς πόλεως. Πρὸς μεγάλην τῆς χαρὰν ἐμάνθανεν ὅτι ὁ Ἰερὸς Νόμος τῇ ἐχορήγει: ἐνός περιπού εἰσέτι ἔτους προθεσίαν, ἵνα φέρῃ εἰς φῶς τὸ προῖόν τοῦ μόλις πρὸ ἐνός ἔτους θανόντος συζύγου τῆς.

Λαβοῦσα τὴν ἐμπνευσιν ἐκ τοῦ λόγου τούτου τοῦ Μουφτῆ, ἢ Χανφῆ εὐρέθη πράγματι ἐντὸς ὀλίγου ἔγκυος, ἔσπευσε δὲ νὰ δηλώσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπισήμως εἰς τὸν Καδῆν (Ἰεροδικὴν). Ἀφοῦ δὲ καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἐγκυμοσύνης κατέστησαν πλέον καταφανῆ, ὁ Καδῆς ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῆς χήρας δι' ἀποφάσεώς του διετήρησε ταύτην ἐν τῇ διακατοχῇ του, κληρονομίας μέχρι τοῦ τοκετοῦ, καὶ ὅταν μετὰ τινὰς εἰσέτι μῆνας, πρὶν ἢ συμπληρωθῶσι τὰ δύο ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου, ἢ Χανφῆ ἔτεκεν αἰσίως ἄρρεν, τὸ τεχθὲν ἐθεωρήθη εὐλόγως καὶ κατὰ τὸν νόμον ὡς νόμιμον τέκνον καὶ κληρονομός τοῦ θανόντος, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἐγερθῆ ὑποψία τις κατὰ τῆς τιμοτιτος καὶ σωφροσύνης τῆς Χανφῆ.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ θανόντος Χασάν ἔμειναν ἀναυδοὶ πρὸ τῆς τοιαύτης ἀφόχου καθ' ἑλα ἀποφάσεως τοῦ Καδῆ, στηριχθείσης καὶ ἐπὶ συμφάνου γνωμοδοτήσεως (*φετβά*) τοῦ Μουφτῆ.

Τὸ παράδειγμα τῆς Χανφῆ θά ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ καὶ διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Χριστιανούς, τοὺς ὑπηκόους Ὀθωμανούς. Οὗτοι ὅμως χάρις εἰς τὰ παλαιόθεν ἰσχύοντα θρησκευτικὰ προνόμιά των διεπίπτον ὡς πρὸς τοὺς προσωπικοὺς θεσμούς των ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου δικαίου, τοῦ ἀνεγνωρισμένου ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἦτοι τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου, μὴ δεχομένου τὴν παράτασιν τῆς ἐγκυμοσύνης πλέον τῶν δέκα μηνῶν. Ἡ ἰδέα λοιπὸν ὅτι ἢ ἐγκυμοσύνη δύναται νὰ παραταθῆ καὶ μέχρι δύο ἐτῶν προσέκρουε εἰς τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τῶν

ιδιαίτερων ἐν Τουρκίᾳ Ἐκκλησιαστικῶν (Μητροπολιτικά καὶ Πατριαρχικά δικαστήρια) δικαστηρίων.

Καὶ οἱ Τούρκοι ὁμῶς θεολόγοι νομοδιδάσκαλοι (Οὐλεμά) πρὸ τῆς τοιαύτης ἀντιθέτου ἀντιλήψεως τῶν χριστιανῶν γαριάδων ἔχουσιν ἐρμηνεύσει δι' ἡ μέχρι διετίας παράτασις τῆς ἐγκυμοσύνης ἀφορᾷ μόνον τὰς Μουσουλμανίδας γυναῖκας, αἵτινες διαφέρουσι κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὰς γυναῖκας τῶν ἀπίστων.

VII

Ὅτω βλέπομεν εἰς ὅποια συμπεράσματα δύνата ἐνίοτε νὰ ὀδηγήσῃ μία νομοθεσία, ὅταν στηρίζεται αὐτὴ ἢ ἀξιοῖ ὅτι στηρίζεται εἰς τὴν θείαν μόνον ἀποκάλυψιν, καὶ ὅταν ἢ λύσις ἐκάστου νομικοῦ ζητήματος δὲν ἀναζητεῖται ἐκάστοτε εἰς τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς καὶ τὰ πορίσματα τῆς πείρας καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ἀνατρέχει πάντοτε εἰς τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν καὶ τοὺς λόγους τῶν Προφητῶν.

(Ἀθῆναι. Αὐγουστος 1917)

Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ
Εἰδικὸς Νομικὸς Σύμβουλος
παρὰ τῷ Ὑπουργ. Γεωργ. καὶ Δημ. Κτημ.



Ὁ ὄβλος τοῦ πεινασμένου

Ἐπισημ. — Πολὺ καλά. Νὰ σοῦ δώσω νὰ παίξῃς τὸν ὄβλο τοῦ πεινασμένου. Τὴν ξέρεις ὁμῶς καλά ἀπ' ἔξω τὴν σκηνὴν ἐκείνην τῆς πείνας . . .

Ἐπισημ. (φουκαρᾶς καὶ θεοηθιστικὸς). — Ἄν τὴν ξέρω ἀπ' ἔξω, λέτε; Κι' ἀπ' ἔξω κι' ἀπὸ μέσα.



ΑΣΤΕΙΑΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Ἐπὶ πλείστοι τῶν δεισδαιμονιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πηγάζουσαι ἐκ τῶν λεγομένων μαγικῶν βιβλίων, τὰ ὅποια ἐγράφησαν κατὰ τὸν 3ον καὶ 4ον μ. Χ. αἰῶνα (**Σολωμονικά**, **Ἱατροσόφια**) ὀφείλονται εἰς τὸν λεγόμενον κανόνα τῆς ἀναλογίας κατὰ τὸν εἰδικὸν λαογράφον κ. Ν. Γ. Πολίτην. Ὁ δεισδαιμίων τοῦτέστι ὑποθετεῖ σχεδὸν μυστηριώδη καὶ συγγένειαν τῶν ὁμοίων πραγμάτων πρὸς ἄλληλα, συμφώνως δὲ πρὸς τὴν ἀνύπαρκτον ταύτην σχέσιν, κανονίζει τὰς πράξεις του ὅπως πορτοβὴ ὠφέλειάν τινα. Ἐν τινι βιβλίῳ, τὸ ὅποιον καθὼς ἀποδίδεται εἰς τὸν διάσημον ἱατρὸν Γαληνόν, ἐπιγράφεται ἡ **περὶ Ἐὐποριστῶν**, εὐρισκομένη πλείστας συνταγὰς, στηριζόμενας εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ὅτω λ. χ. πρὸς θεραπείαν τῆς μυρμηκιάσεως ἐπιθέτουσι **μύρμηκας** ἐν πανίῳ τυλιγμένους. Διὰ νὰ μὴ πέψουν τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς ἐν ἱατροσόφιῳ παραγγέλλει: «πολυτρίχιν βράσον μετὰ τὸ κρασί καὶ πλύνον τὴν κεφαλὴν καλὰ». Ἡ δεισδαιμονία αὕτη προδήλως παρήχθη ἀπ' ὅτου ἐπεκράτησεν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ νὰ λέγεται **πολυτρίχι** τὸ ἀδιάντον. Τὸ φυτὸν «**Ἐχιον**» οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουσαν ὡς ἀντίδοτον κατὰ τῶν δηγμάτων τῆς ἐχίδνης, καὶ τοῦτο διότι τὰ φύλλα του ὁμοιάζουσι μετὰ κεφαλὴν ἐχίδνης! Ἐπίσης καὶ σήμερον ἡ λαϊκὴ ἀμάθεια πιστεύει, ὅτι ὠφελεῖ τελεσφόρως κατὰ τῶν δηγμάτων τοῦ ὄφως, τὸ φυτὸν ἄρον τὸ στικτόν, ἢ τὸ κοινῶς καλούμενον **φειδόχορτον**, διότι τὸ στέλεχος του ὁμοιάζει μετὰ ὄφρα ὄφως.

Συνηθέστατα δὲ ἡ ὁμοιότης παρατηρεῖται εἰς μόντα τὰ ὀνόματα, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον παράγονται δεισδαιμονίαι ἐκ λογοπαγνίων: Ὅστω ἐπὶ παραδειγματι πιστεύεται ὅτι τὸ Σάββατον «δὲν πρέπει νὰ κόβῃ κανεὶς φόρμα, διὰ νὰ μὴ τὸ βάλῃ σάβανον». Ὁ Σεπτέμβριος μῆς, ὁ κοινῶς καλούμενος **τρυγητής**, νομίζεται ἐν Κερκύρᾳ ἀκατάλληλος διὰ γάμους, διότι «**τρυγὰ** καὶ θερίζει τὸ ἀνδρόγουνον». Ἐν Σύμῃ δὲν γίνονται γάμοι τὸ Σάββατον τῆς **τυρινῆς** διὰ νὰ μὴ **τυραννιοῦνται**. Καὶ πλείστα ἄλλαι δεισδαιμονίαι, ὡς αὕτη, προήλθον ἐκ τοιαύτης κωμικῆς παρετυμολογίας τῶν ὀνομάτων. Κατὰ τὴν ἑορτὴν λ. χ. τοῦ Ἁγίου **Συμεῶνος** αἱ ἔγκυοι γυναῖ-

κας δὲν τολμοῦν νὰ ἐγγίσουν τίποτε ἐκ φόβου μὴ τὸ τέκνον των γεννηθῆ με *σημάδι*! Ἐν Κύπρῳ ζητοῦν τὴν θεραπείαν τῆς ὠταλγίας ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον, διότι οἱ Κύπριοι παραφθειραντες τὸ ὄνομά του τὸν λέγουν *Ἄκουφον*!! Ἐν Αἰτωλία δ' ἔχων ἀκροχορδῶνας μεταβαίνει εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ ὅταν ἀκούσῃ ἐπιφωνοῦμενον ὑπὸ τοῦ ἱερέως «Ἐξαίρετος τῆς Παναγίας ἀχράντου» τριβῆ: αὐτὰς ἐπιλέγων *ξεραῖτω, ξεραῖτω*, πιστεύει δὲ ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου *θὰ ξεραθοῦν αἱ ἀκροχορδῶνες*!

Οὕτως ἐδημιουργήθη πηγὴ ἀνεξάντλητος δεισδαιμονιῶν, αἰτινας οὐδεμία ὑπάρχει: ἐλπὶς ὅτι θὰ ἐκλείψουν ὀλοσχερῶς ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.



Οἱ κριτικοὶ τῆς μόδας

Ὁ τενόρος. — Μοῦ εἶπαν, κύριε, πῶς γράφατε μιά πολλὴ ὥραία κριτικὴ γιὰ τὸ κοτσαέτο μου. Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ....

Ὁ κριτικός. — Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, ἀλλὰ μιλήστε σὰς παρακαλῶ δυνατώτερα, γιὰτ' εἶμαι λιγάκι κουφός....



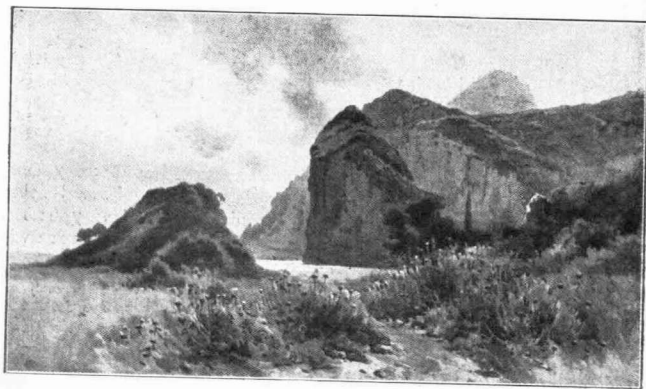
ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Π Ε Ρ Ι Π Α Τ Ο Ι

ΠΟΙΟΣ μπορεῖ ν' ἀρνηθῆ τὸ γαλανὸ πανεύμορφο χρώμα τοῦ αἰθιακοῦ οὐρανοῦ — μοναδικὸ φόντο σ' ἓνα Παρθενῶνα; Ποιὸς ἄλλος ἥλιος κατώρθωσε ποτὲ νὰ χρυσώσῃ τοὺς παληοὺς λίθους, νὰ τοὺς κάμῃ νὰ κινεῖνται ἀνάμεσα στὸ λαμποκόπημά τους, σὰν νὰ ξαναζωντανεύῃ ἢ παληὰ τους ψυχὴ; Ποιὸς Ἄθηναῖος δὲν εθαύμασε καὶ δὲν ἐχάρη τὰ μενεξεδένια δειλινὰ παιγνίδια τοῦ ἡλίου μετὰ τὰ πλάγια τοῦ Ὑμηττοῦ;

Ἄλλὰ ἡ Φύσις ἐλησημόνησεν νὰ σκορπίσῃ στὸν δοξασμένο κάμπου ἓνα χρώμα: Τὸ πράσινο. Ὅποιος κατοικεῖ στὸ γλυκὸ νησι τοῦ Ἴονιου πνίγεται μέσα στὸ πράσινο. Δὲν χρειάζεται νὰ ξεκινήσῃ κανεὶς πολὺ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν' τὰ τελευταῖα σπιτὰ ἀγκαλιάζονται μ' εὐκαλύπτους καὶ ἰτιές, καὶ τὰ μπαλκόνια σκιαζοῦνται ἀπὸ γλυσίνες καὶ κισσοὺς, καὶ δύο βήματα πειὸ ἔξω βασιλεύει παντοῦ τὸ πράσινο. Πλήμμυρα ἀκατάσχετος ὁ ἀπέραντος ἐλαιῶν ἀναρριχάται σὲ κάθε λόφο καὶ βουνὸ πού θ' ἀπαντήσῃ πνίγει κάθε κοιλάδα μέσα στὸ στακτοπράσινο χρώμα του, καὶ κατεβαίνει μετὰ τῆς γέρικης ἐλγῆς του ν' ἀνταμώσῃ τὴ θάλασσα πού φιλεῖ τῆς ρίξες των καὶ καθρεφτίζει τῆς κορφῆς των. Κι' ἀνάμεσα στῆς φυλλωσιῆς ξεπροβάλλει πότε μιά σειρά κυπαρίσσια, πότε μιά γωνία ἀπὸ ἐπαύλες πλουσιῶν, πότε μιά στέγη ἀπὸ καλὸν καπνοστεφανωμένην: κάτι ἐτοιμάζεται μέσα στὴ χύτρα' καὶ ὕστερα ἀπ' ὀλίγο, ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ ψηλά, θὰ ξεπροβάλλῃ ἀπ' τὴ χαμηλὴ θύρα μιά πανώρηκα σὰν Ἄρτεμις χωριάτισσα, καὶ σφίγγοντας μετὰ τὸ χεῖρ στὴν ἀγκυλιὰ τὸ μικρὸ της, κρατώντας μετὰ τ' ἄλλο τὸ φτωχικὸ ψωμί, θὰ διασκελίσῃ φράκτες, θὰ περάσῃ χωράφια, καὶ πεταχτὴ, γελαστή, ἀνάμεσα στοὺς θάμνους θὰ τρέξῃ κάπου ἐκεῖ πού ἀκούγεται τῆς ἀξίνας τὸ κτύπημα, καὶ θὰ φέρῃ στὸν καλὸ της, πού ποτίζει μετὰ τὸν ἰδρωτὰ του τὴ γῆ, τὴν παρηγοριὰ καὶ τὸ χαμόγελο.

Παρέκει σὲ μιὰ κοιλάδα, προφυλαγμένες ἀπ' τοῦ βορῆα τὰ χαϊδέματα, ἀγκαλιασμένες πορτοκαλλιές μὲ λεμονιές, δάσος δλόκληρο, περιτριγυρίζουν δυὸ τρία φοινικόδενδρα ξηνητεμένα, ποῦ λές καὶ ξεγελάσθηκαν καὶ φύτρωσαν ἐκεῖ· καὶ ἅμα ἀνεβῆς στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου, πεῖο πέρα, ἄλλη εἰκόνα ξετυλίγεται ἐμπρὸς σου καὶ σὲ φέρνει μὲ τὴν φαντασία σ' ἄλλους τόπους μακρυνούς. Κάποιο τοπίον Ὀλλανδοῦ ζωγράφου, ἀλλὰ μὲ οὐρανὸ ὄχι μολυβένιο: "Ἐνα ποταμάκι ἤσυχο κυλᾷ τὰ καθάρια νερά του μέσα σὲ καλάμιες καὶ σχοῖνα, καὶ πεῖο πέρα ξεπλώνεται τ' ἀπέραντο λιβάδι ὡς κάτω στὴ θάλασσα. Ἐνα πράσινο χαλί σμίγει μὲ τ' ἄλλο τὸ γαλάζιο: ἄσπρα



Ἐπιτομή φρουρίου Ἀρχαγγέλου

σημάδια στὸ ἕνα φαίνονται οἱ γλάροι· μαῦρες καὶ κίτρινες πινελιές στὸ ἄλλο — ἢ ἀγελάδες.

Ἐκεῖ κάπου κοντὰ — λέγει ἡ παλιὰ παράδοση, τὸ πανάρχαιο ὄρατο παραμῦθι — ἔφθασε ταλαιπωρημένος ὁ Ὀδυσσεὺς κι' ἀποκοιμήθηκε κάτω ἀπὸ μιὰν ἐλιά: Ἐκεῖ στὴν ὄχθη τοῦ μικροῦ ποταμοῦ στέλνει κι' ἡ Ἀθηνᾶ τὴ βασιλοπούλα μὲ τὰ κορίτσια τῆς νὰ πλύνουν καὶ νὰ λευκάνουν. Κι' ὅταν ὁ ναυαγὸς ξυπνᾷ ἀπ' τῆς φωνῆς καὶ τὰ γέλια τῶν κοριτσιῶν ποῦ παίζουν τὴν σφαίρα, ἡ Θεὰ τοῦ δίνει μιὰ λάμψη θεϊκὴ στὸ πρόσωπο. Πῶς ἄλλοιῶς ἡ κόρη τοῦ Βασιλεῖα θὰ τὸν πρόσεχε; πῶς θὰ τοῦ ἔδινε μυρωδιές νὰ πλυθῆ στὸ ποταμάκι; πῶς θὰ τὸν προσκαλοῦσε στὸ παλάτι;

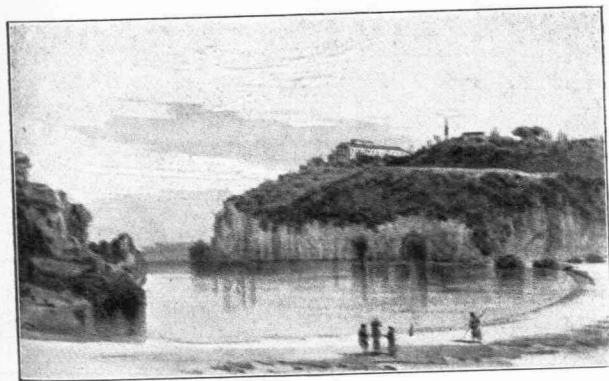
Προσπαθεῖ κανεὶς νὰ ζωντανέψῃ μέσα στὴ φαντασία του τὴν ἀγροτικὴ αὐτὴ σκηνή, τὴν γεμάτη ἀπὸ τὴν πεῖο ἀφελῆ καὶ πεῖο δυνατὴ ποίησι· κανεὶς Βιργίλιος καὶ κανεὶς Θεόκριτος δὲν κατῶρθως νὰ τὴν φθάσῃ: Ἐκεῖ στὸν ἀνηφορικὸ δρόμο, ἀντὶ ν' ἀκούουν-

ται τὰ χρυσὰ κουδουνάκια, καὶ τ' ἀσημένια χάμουρα ἀπ' τὰ ὄκτω μουλάρια ποῦ τραβοῦν τ' ἀμάξι τῆς Ναυσικᾶς, ἀφίνει τὴν βενζίνα τοῦ ἕνα αὐτοκίνητο· κι' ἀντὶ ἀπ' τῆς φωνῆς καὶ τὰ γέλια τῶν κοριτσιῶν, ἀνηγχεῖ βαρετὰ ἢ φωνὴ τοῦ ζευγολάτη.

Τρέχει καὶ σήμερα ἤσυχα τὸ ποταμάκι, ἀλλ' οὔτε παλάτια φαίνονται μακρὰ, οὔτε Νεραΐδες παίζουν στῆς ὄχθης του. Μερικὲς ἐληές σκαρφαλώνουν σὲ κάτι χαριτωμένους λοφίσκους. Ποιὸς ἔφει μήπως ἀπ' τὴν ἐλιά, ποῦ ἔκοψε ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἕνα κλαρί γιὰ νὰ σκεπασθῆ, δὲν ἔπιασαν παρακλάδια καὶ βρίσκονται ἀκόμα καὶ σήμερα ἐκεῖ.

* * *

Ὀλη ἡ Κέρκυρα εἶναι μιὰ ἀπέραντη θάλασσα μὲ τὸ χρῶμα τῆς ἐληῆς καὶ μὲ τεράστια κύματα τοὺς καταπράσινους λόφους. Ἐξα-



Μονὴ Παλαιόκαστριτσας

φνα τὰ κύματα αὐτὰ σπάζουν σὲ μιὰν ἀτέλειωτη βραχοσειρὰ στὰ δυτικὰ τοῦ μαγεμένου νησιοῦ, ποῦ κρεμᾷ τοὺς ἀπόκηρμους βράχους ἀπάνω σ' ἄνοιχτο πέλαγος· κι' ἡ ἀπειρες σπηλιές, κι' ἡ κουφαλωμένες πέτρες, δείχνουν μὲ τί λύσσα καὶ μανία ἡ θάλασσα ποῦ τώρα τῆς γλυκοφιλεῖ, στέλνει ἀπάνω στὸ θυμὸ τῆς κτυπήματα τρομακτικὰ, καὶ ποιὸς ἔφει πόσοι αἰῶνες χρειάσθηκαν μὲ τ' ἄγρια ἀγκαλιασμάτα τῆς, γιὰ νὰ γείνουν ἐκεῖνα τὰ μαγεμένα λιμανάκια, ἐκεῖνα τὰ μικροσκοπικὰ fjords.

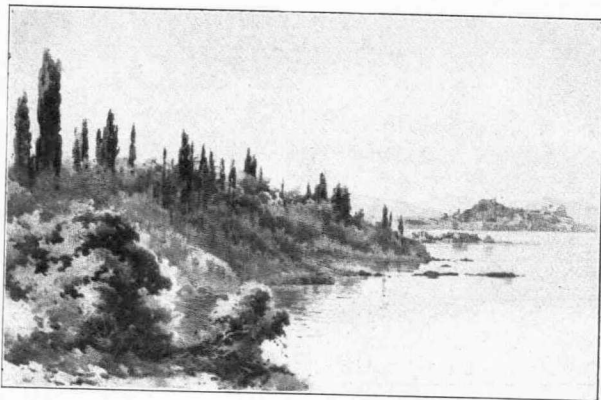
Σήμερα σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς κρεμαστοὺς βράχους ἔχει τὸ μοναστήρι τῆς ἡ Παναγιά ἢ Παληόκαστριτσας. Πέντε δέκα καλόγηροι ἀναπνέουν τὸν γεμάτον ἰώδιον ἀέρα. Μιὰ σιγαλιὰ γεμάτη μυστήριο παντοῦ· τὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου γίνεται σιγά-σιγά ἐκεῖ στὸ βάθος

τῆς Μεσογείου κατά τὴν Ἰταλία ἀντικρῦ καὶ τὸ σήμαντρο γλυκὰ ἀντηχεῖ τὸν Ἑσπερινὸ μέσα στὴν ἀγριάδα καὶ τὴν ἐρημιά.

* * *

Μέσα στὴν πόλιν βρίσκεται σχεδὸν τὸ χαριτωμένο λιμανάκι τῆς Γαρίτσας· ἀληθινὸ παιγνιδάκι τῆς φύσεως. Ὁ ἥλιος — μηχανικός, σκηνοθέτης, ἠλεκτρολόγος — κρατεῖ τὰ σύρματα, διευθύνει τοὺς προβολεῖς, εὐρίσκει ἐμπρὸς του τὸ τελειότερον θέατρον, τὴν ὀρειοτέραν σκηνήν, καὶ γίνεται καλλιτέχνης καὶ ποιητής.

Τρέχει νὰ κρυφθῆ πίσω ἀπ' τὰ βουνὰ τοῦ Πέλεκα καὶ ὡς ἀποχαριτωμένον ἀφίνει ἀπὸ ἄνω τοὺς ἕνα πελώριο φατοστάφανο, ποῦ



Τὸ «Mon Repos» τῆς Κερκύρας

μέσα του παιγνιδίζουσαν ὅλα τὰ χρώματα τῆς ἴριδος. Ἀπέναντι ἢ χιονισμένες κορφές τῶν βουνῶν τῆς Ἠπείρου μοιάζουν σάν τριαντάφυλλα στὸ ὑστερνὸ χάιδεμα τοῦ φωτός· ἢ τελευταῖες ἀκτίνες φιλοῦν τὰ ἴσχυα νερά τοῦ μαγευτικοῦ κολπίσκου· καὶ μέσα σὲ ἄχνες βοσκοκίχινες παίρνει τὸ βραδυνὸ λουτρό του τὸ τελευταῖο ζευγάρι τῶν γλάρων.

Τὰ μουράγια μελαγχολικὰ εἰχνοῦν τὴν σκιάν τους μέσα στὰ νερά. Ἡ Ἀκρόπολις βαρειά, μὲ τῆς δύο κορυφές τῆς χρυσομένη σάν στέμμα, κάθεται στοὺς πρασινομένους βράχους τῆς, καὶ κεῖ στὰ πόδια τους σιγά-σιγά τὸ κῆμα ψιθυρίζει στὸ φίλημα τῆς αὔρας.

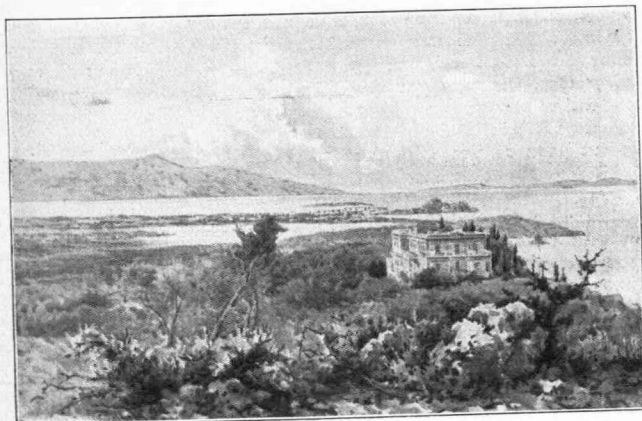
Πέντε ἔξ ψαροπούλες μὲ ἀναμμένα φαναράκια γυρίζουν, ὕστερα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ἡμέρας, ν' ἀράξουν κοντὰ στὸ κανάλι, ἐκεῖ ποῦ, ἄλλα περασμένα χρόνια, γεμάτες μ' ἀρματωμένα παληγκάρια ἀνέμι-

ζαν ἢ γαλέρες τῶν Βενετσάνων· καὶ κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη, στὴν ἀρογιαλιά, ἀντηχεῖ μὲ ρυθμὸ ἢ φωνὴ τῶν ψαράδων, ποῦ τραβοῦν τὰ δίχτυα τῶν ζωηρὰ πρίν, βαθειὰ καὶ ὑπόκωφα τώρα, σάν νὰ τὴν ἐπηρεάζῃ κι' αὐτὴν τὸ μυστήριον τῆς φύσεως.

* * *

Ἐνας περίπατος μισῆς ὥρας σὰς φέρνει ἀπὸ τὴν πόλιν σὲ μιὰ γωνία ἀπὸ τῆς πλέον μαγευτικῆς καὶ τοῦ νησιοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος ἴσως ὅλης. Ἐνα πελώριο κανόνι, λείψανον παλαιοῦ πυροβολείου, δίδει τὴν ὀνομασίαν τῆς θέσεως: Εἶναι τὸ «Κανόνι».

Δεξιὰ μιὰ λιμνοθάλασσα μὲ τὸ διδάρι καὶ τῆς καλαμιές του στὸ



Τὸ Ἀχιλλεῖον τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ἑλισάβετ

βάθος, ἴσχυη σάν καθρέφτης. Ἀριστερὰ τὸ ἀνοικτὸ πέλαγος μ' ἕνα φρικίασμα σιγαλό, ἀνεπαίσθητο. Στὰ ὄρια τῶν δύο ἕνα μοναστηράκι μὲ τρεῖς τέσσερες καλόγριες ἀπάνω σ' ἕνα βράχο ἐπίπεδο, καὶ περὶ πέρα τὸ Ποντικονῆσι: Λέγουν πὼς εἶναι «ἡ Ναὺς τοῦ Ὀδυσσεὺς ἀπολιθωμένη»: Σήμερα εἶναι μιὰ πινελιὰ πράσινη μέσ' τὸ γαλάζιο χρῶμα τῆς θάλασσας· κι' ἀντικρῦ κατὰ σειρὰν φαίνονται λόφοι καταπράσινοι ποῦ ἀνεβαίνουν σάν κρεμαστοὶ κῆποι ἕως τὸ Γαστούρι, τοὺς Ἁγίους Δέκα καὶ τὴν Ἁγία Κυριακή.

Κι' ὅλα αὐτὰ κάτω ἀπ' τὰ πόδια σου, σὲ μιὰν Ἀπριλιάτικη ἡμέρα, ἕνα Ἀπριλιάτικο δειλινὸ, μέσα σ' ἕνα φῶς ἀμφίβολο, σκιασμένο· σὲ μιὰν ἀτμοσφαῖρα γεμάτη ἀπὸ ἀοράτους μωρομένους ἀτμούς, ποῦ συνοδεύουν τὸ βαθύ μυστήριον τῆς γῆς. Ἄν σκύψῃς λιγάκι, θ' ἀκού-

σης τούς πόθους και τούς ανασταναγμούς κάτω από την επιφάνειά της. Ἄν προσέξῃς λίγο, θὰ σ' ἐγγίσουν ἢ φτεροῦγες τοῦ μικροῦ τρελοῦ Θεοῦ ποῦ σαΐταει ἀλύπητα. Καί θὰ τῆς νούσῃς παντοῦ: μέσα στής ἐξοχές και τούς κάμπους, μέσ' τὰ περβόλια κι' ἀπάνω ἀπ' τή θάλασσα· ἀρκεῖ νά υπάρχουν δυο τελαράκια, δυο ἄνθη, δυο φτεροῦγες, μιὰ ζωή ἀπ' τῶνα μέρος, ἄλλη ἀπ' τ' ἄλλο, κι' ἀμέσως ἀρχίζει τρεμούλιασμα, ἀνατρίχιασμα, νάζια και βελάσματα, ψιθυρίσματα στά φύλλα και τὰ χαμόκλαδα, φιλήματα τῆς θάλασσας μέ τ' ἀκρογιάλι, ἀσυνειδητά φτερουγίσματα μέ σπασμούς και κελάδημα τρελό! Ἐνα ζευγάρι τυφλωμένο πέφτει ἀπάνω σου μ' ὄρμη και σ' εἰρωνεύεται:—«Σκέψου ἀνόητε· σκέψου πῶς νά διορθώσῃς τήν φύσιν· κάμε νόμους δικούς σου· πνίξε τήν ἄν μπορῆς. Ὅσον τήν πνίγεις, τόσα κτυπήματα σοῦ δίνει, και τόσα χαϊδέματα σ' ἐμάς».

Μέσα σ' ἕνα ἀπέραντο περβόλι, ἀπάνω στοῦ κυπαρισσιοῦ τήν κορυφή, τ' ἀηδόνι κελαδεῖ, και κάτω τό βυάκι κελαρύζει: Εἶναι ἡ Αὔλητρίδες. Οἱ Βάτραχοι σάν Σάτυροι ξεπροβάλλουν τὰ κεφάλια τους ἀπ' τοῦ βράχου τῆς βραγάδες, και κει στή ρίζα τοῦ κυπαρισσιοῦ κοντά, μέσ' τ' ἄνθη τῆς τριανταφυλλιάς, πανηγυρίζονται τὰ Κρόνια μέσα σέ φτερουγίσματα γεμάτα ἔρωτα και πόθο.

* *

Μακριά σ' ἕνα ἀπ' ἐκείνους τούς κρεμαστούς λόφους ποῦ ἀνεβαίνουν ἀπ' τήν θάλασσα πρὸς τό Γαστοῦρι, μιὰ μυστικοπαθῆς και βασανισμένη ψυχῆ, ἐφαντάσθηκε μιὰ μέρα ἕνα καταφύγιο· ἕνα ἄσυλο· μακριά ἀπό τούς τύπους και τούς κανόνες ποῦ ἔδεναν τήν ζωήν της. Μέσα στό πράσινο, μέσα στή φύσιν γιά νά μπορῆ νά τήν ροφᾶ ἄπληστα, και νά σκέπτεται ὅ,τι θέλει και ὅπως θέλει.

Και μέ Ἀρχιτέκτονα τὰ ὄνειρά της, ἔκτισε τό παλάτι της.

Κι' ἐξεφύτρωσαν ἐκεῖ Θεοί, και Ἡμίθεοι, και Ἡρώες· Νύμφαι και Σάτυροι, και Ναϊάδες και Μούσαι, μέσα σέ πίδακας, και σέ σπηλαία και εἰς ἄντρα. Και εἰς ὅλα αὐτά ἔδινε ζωήν ἢ φαντασία της, κι' ὅλα ἐμιλοῦσαν κ' ἐκινούνο γι' αὐτήν μονάχα, και ζῶσαν μιὰ ζωή χαριτωμένη τῶν ἀρχαίων παραμυθίων μαζί, ἔως ὅτου μιάν ἡμέραν ἕνας κτηνάνθρωπος μέ μιὰ μαχαίριά διέλυσε τό ὄρατο ὄνειρο· και ἀπό τότε τό ὄνειρώδες παλάτι ζῆ, μά χωρίς ζωή, χωρίς ψυχῆ· μέ μιὰ σκιά μόνο, ποῦ τριγυρίζει παραπονετικά ἀπό πάνω του...

ΛΑΥΡΑΣ

Εἰς καυχηματιαν ἱατρὸν

Ἄληθεια! τί ἀφοσίωσι τοῦ κάθε σου πελάτου!

Ὅλοι σοῦ μένουν πράγματι πιστοί... μέχρι θανάτου!

ΣΑΤΑΝΑΣ



ΤΟ ΘΑΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΗΤΟΙ

Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

Ο ΙΠΠΟΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ

Ἐὶς ἐγγενικά τὰ χρόνια,
στὰ χρόνια τῆς Φογακιάς,
στὴν Κύπρο τῆς γλυκειᾶς
ἀγάπης—ποῦ τ' ἀηδόνια

τῆς Ἀφροδίτης μέιναν
πιστὰ πουλιά,
στὴν Κύπρο τὴν παλιὰ
μιὰ μέρα,

ἀπὸ μακριά, ἀπ' τοῦ ὄνειρου
τὸ ὀδιδό νησί,
ἦρθεν αὐτὴ μέ μιὰ χρυσῆ
γαλέρα!

Κι' ἦταν τοῦ πόθου ἡ Μούσα,
τ' ἀστὴρ τὸ αὐγερινό,
ἡ πλάνα Ἀροδαφνώ,
ἡ Ἀροδαφνούσα.

Κουρσάοι και σκοιτάροι
κι' ἱππότες ἔακονστοί
στὸ γάντζο, στὸ σπαθί
και στὸ κοντάρι,

γι' αὐτὴ μονάχα ζῶνε,
πεθαίνουνε γι' αὐτή·
τοῦ ἀλόγου τῆς κρατοῦνε
τὴ σκάλα ἐκστατικοί.

Και κάποιο παλληκάρι
και πρωτοκνηγὸς
(ἦτανε νεῖο φεγγάρι)
λαβώθηκε κι' αὐτός!

Τὰ πλούτια τοῦ ἑοδιάζει
γι' αὐτὴ μ' ἀποχεριά,
διαμάντια και φλωριά
τῆς ἀραδιάζει.

Φτωχὸς στὸ τέλος μένει
και δυστυχάει βαρεῖα
ζωοῖς τὴν παγωμένη
νά λνώση τῆς καρδιά.

Σ' ἕνα παλιὸ σπιτάκι
στὸ λόγγο πάει και ζῆ
σάν ἀσκητῆς, μαζί
μ' ἕνα γεράκι.

«Πουλί-σπαθὶ τοῦ ἀγέρα»
ὁ κόσμος τῶχε 'πέι,
ρογοῦ σάν ἀστραπὴ
και σάν τὸ Χάρο·

Τὸ παίνεμα μιὰ μέρα
τ' ἀκούει ἡ Ἀροδαφνώ.
Καυχίεται, λέει: «—Κι' αὐτὸ
θὰν τοῦ τὸ πάρω!»

Μ' ἕνα σκλαβάκι στέλνει
κρίνα λευκά-λευκά
καὶ λόγια μυστικά
τοῦ παραγγέλνει :

«— Ἀπόψε ἐδῶ, πρὶν στρέψη
ὁ Ἥλιος στὰ νερά,
θάρθῃ καὶ θὰ χορέψῃ
ἢ Ἀροδαφνῶ ἢ κυρά! »

Σαστίζει ἐκεῖος, τρομάζει
τῆς φτώχειας τὴν τροπή,
καὶ τὸ γεράκι σφάζει
τὴ ζωντανὴ ἀστραπή.

Στρώνει τραπέζι, γύρα
τὰ κρίνα τῆς σκορπᾷ,
καὶ στέκει ἐμπρὸς στὴ θύρα
καὶ τὴν ἀκαριεῖα...

Στὴν ὥρα ἀπάνου, νά τη!
προβαίνει ἢ Ἀροδαφνῶ,
οὐ νὰν τὴ φέρνει τ' αὐτὴ
ἀπὸ τὸν οὐρανὸ!

Κραταίει σφιχτὰ τὸ γκέμι
κι' ἀπ' τὸ φασι πηδᾷ,
στὰ μαῦρα τῆς μαλλιά
κόκκινο ρόδο τρέμει.

Πάει τοῦ φτωχοῦ ἢ γαλήνη,
κοντὰ τῆς ζῆ, δὲ ζῆ,
καὶ γενέται μαζί
μ' αὐτὴν καὶ πίνει...

Μὰ πρὶν τὸ πρῶτο ἀστέρι
φανῆ στὸν οὐρανὸ,
σηκώνεται τ' ἀστέρι
τῆς γῆς, ἢ Ἀροδαφνῶ.

Μὲ βιά τὰ μαῦρα γάντια
σιτὰ χέρια τῆς φορεῖ,
καὶ στέκει ἀστραφτερῶ
στὸ νέον ἀγνάντια :

«— Γλυκὸ ἦταν τὸ φαγὶ σου
καὶ τὸ ψωμί γλυκὸ,
τρελαίνει εὐδωδιακὸ
καὶ τὸ κρασί σου.

Μὰ ἐγώ, προτοῦ χορέψω,
μὲ τὴ ζεσιτὴ ψυχῆ,
μιά χάρη μοναχῆ
θὰ σοῦ γερέψω :

Δόσ' μου τ' ὠραῖο γεράκι,
τὸ ξακουστὸ πουλί! »
Κι' ἐκεῖνος, μὲ πικρὴ
καρδιά — φαρμάκι,

τὰ ματωμένα φέρνει
τοῦ γερακιῦ φτερά,
τὴ μύτη, τὰ νεκρά
ποδάρια,

χύνοντας δάκρυα, γέρνει
τὰ αὐτὰ τὴν κεφαλὴ
καὶ μὲ καμνὸ φιλεῖ
τ' ἀπομεινάρια.

«— Γιὰ σένα, Ἀροδαφνοῦσα,
τῶσφαξα, λέει, ἐγώ
τὸ τελευταῖο χορδὸ
γεράκι ποῦ ἀγαποῦσα! »

ὦ, τί μεγάλο θάμα,
ποῦ ἐγένη τότε ἐκεῖ!
Μιά φλόγα ξαφνικὴ
καίει τὴν καρδιά τῆς.

«— Πάψε τὸ θοῖνο, κραταίει,
ὦ Ἰσπότη μου χροσε,
τρελαίνουμαι γιὰ σέ!... »
Καὶ στὴν καρδιά τῆς

τὴ μιὰ ἀπαλάμη βάζει
στὴν ἄλλῃτε ἀνοιχτή,
τοῦ ἀθλίου πουλιοῦ κρατεῖ
τ' ἀπομεινάρια.

Κι' εἶτοι, γεμάτη θέρημ,
σ' ἕνα χορδὸ πετιᾷ,
γονάει μὲ φτερωτὰ
ποδάρια.

Λάμπει ἢ καλύβα ἢ ἔρημ,
σκορπάει φεγγεβολιά
ἀπὸ τὸ χῶμα ὡς τὰ παλιὰ
δοκάρια!

(Τὸ κράτος τοῦ Θανάτου
ἢ Ἀγάπῃ καταλεῖ.)
Νά! σιεῖται τὸ πουλί
καὶ ζωντανεῖ!

Στὸ γάντι, στὸ γεράκι,
τὸ σῶμα του λυγᾷ,
πεινιέται, φτερουγᾷ
τ' ἄσπρο γεράκι,

κι' εἶνε ἔτοιμο νὰ σκίση
τὰ σύγνεφα γι' αὐτοῦς,
νὰ πάη, καὶ στοὺς ἀητοῦς
νὰ διαλαλήση :

πὼς ὄ,τι στῆς Ἀγάπης
τὴ φλόγα θὰ καῖ,
ἀπ' τὴν Ἀγάπῃ παίρνει
μιὰ δευτέρη ζωὴ!...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ



Συζυγικαὶ ἀβροότητες

Ἐκεῖνη. — Ξέρεις πὼς ἀπόψε ὅλη τὴ νύχτα παραμιλοῦσες στὸν ἴπνο σου;

Ἐκεῖνος. — Μὲ συγχωρεῖς, ἀγάπη μου, ποῦ σὲ δέκοφα χωρὶς νὰ τὸ θέλω.



ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΗΘΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ο ΦΥΓΟΔΙΚΟΣ

ΚΕΙΑ, κατά τὰ λυγχανάματα ὁ Σίφακας ἤφταξε στὸ χωριό. Μὰ δὲν ἔπτε ντολόγο στὸ σπίτι ντου. Περίμενε νὰ σκοτεινιάσῃ καλὰ γιὰ νὰ πάη. Νὰ μὴν τονε δὴ κιανεῖς.

Ἡ μάννα ντου ἤστρωνε τὸ τραπέζι κεινιά τὴν ὥρα, μαγέρευε τὴν ὄρνιθα, κι ἤβραζε τ' αὐγά. Μὰ πότε-πότε ἤλεγε καὶ τοῦ συντέκνου δυὸ λόγια:

— Δὲ μπορῶ, σύντεκνε, μπλιὸ τουτηνά τὴ ζωή. Νὰ μὲ λυπηθῆ μπλιὸ ὁ Θεός. Δὲ βαστῶ τὴν τρομάρα καὶ τὰ καρδιοχτύπια. Ὅϊ, ἐδὰ τότε ζυγώνουνε, οἱ ἐδὰ τότε πιάσανε. Ἐνα τέλος νὰ γενῆ κι' ὡς θέλει ἄς εἶναι.

Ἡ μάννα ἄλεγε τουτανά, τοῦ συντέκνου, τοῦ βουλευτῆ, ποῦρθε ἀπὸ τὴ χώρα. Σὰν ἤρχούντονε πάντα ντου, στὸν Σίφακα ἐκόνευγε. Ἀκόμη κι' ἐδὰ πού ὁ Σίφακας εἶχε καωμένο τὸ φονικό καὶ γύριζε φυγόδικος ἐπαδὰ στὸ σπίτι ντου ἐπέζεφνε. Καὶ κάθε βολά, ἡ μάννα ἤβρισκε τρόπο νὰ κἀνῃ χαμπέρι τοῦ γιουὸ τζῆ, νὰ κατεβαῖνῃ.

— Ἐμῆγυσά του πάλι ἀπόψε νάρθη. Νὰ τοῦ πῆς, σύντεκνε, ἴντα νὰ κἀμῃ. Νὰ ξακλουθῆ νὰ γυρίζῃ τὰ βουνὰ φυγόδικος, γιὰ νὰ παραδοθῆ κι' ὁ Θεὸς ἔχει.

Καὶ ὄλο, μπαίνοναίνε καὶ ὄλο πράμα ἔχε νὰ ἐτοιμάσῃ. Ἦνοιγε τὴν κασέλα νὰ βγάλῃ τὰ τραπεζομάντυλα καὶ τὰ πεσκήργια, ἐσούμπαινε τὴ φωτιά, ἤπλωνε τὸ ρίζι, ἐχτύπα τ' αὐγολέμονο, καὶ πότε-πότε ἤνοιγε καὶ τὸ πανοπόρτι, σιγά-σιγά καὶ ξάνοιγε νὰ δῆ: ἔρχεται τὸ παιδί τζῆ. Καὶ κάθε φορὰ ἀνεστένας καὶ τρέχανε τὰ μάθια τζῆ:

— Δὲν ἦκανε νὰ μ' ἔχε παρμένη ὁ Θεὸς νὰ μὴ σύρω καὶ τουτονά τὸν καῖμό...

Μὰ δὲν τὸ ξετέλευγε καὶ εὐτὺς τὸ μετάνοιωνε. Ἄν ἤθελά νὰι ποθαμμένη; Ποιὸς θὰν εἶχε τὴν ἔγνοια τοῦ Σίφακα ἐδὰ;

Κι' ἐκάτεχε αὐτὴ ἴντα τονε νάχη κιανεῖς τὴν ἔγνοια μιανουὸ φυγόδικου.

Πόσες βολές δὲν ἤπερνε χωστὰ τὴν καθαρὴ ἀλλαξά καὶ τὸ ψωμί καὶ τὸ φαί, καὶ γύριζε ὥρες τὰ βουνὰ νὰ τονε γυρεύῃ, καὶ στὸ ὕστερο γιάγερνε ἄπραγη, κατασκοτωμένη ἀπὸ τὸν κάματο, καὶ μὲ τὸν καῖμό πὼς ὁ γυιὸς τση, δὲ θὰ φάη μαγερεμένο φαί, καὶ δὲ θάλαφρώσῃ μὲ τὸ πλυμένο ρούχο. Καὶ πόσες ἄλλες βολές δὲν ἐγλάκα σὰν τὴν κουζουλῆ, νὰ τοῦ πῆ πὼς τὸ ἀπόσπασμα εἶνε πάλι στὸ χωριό καὶ τονε γυρεύει, μόνο νὰ φύγῃ, νὰ φύγῃ, τὸ γληγορίτερο!

— Ὅχι! ὄχι! Δόξα νάχῃς, Θεέ μου, ποῦ τὴν ἀφηκες ζωντανή νὰ τοῦ βροῖσκειται τοῦ παιδιοῦ τζῆ.

Τέλος ἤρθε ὁ Σίφακας, ἀψηλὸς ἄντρας ὡς ἐκὶε πάνω μὲ μαῦρα γένεια καὶ πυκνὰ μαλλιά, μελαψός, γλυκὺς στὴν ὄψη καὶ ἡμερος.

— Μαννάκι, χαζίρεψε νὰ φάμε. Φέρε καὶ κρασί νὰ πιοῦμε. Κι ὅτι ἔχεις ὀργήγορα νὰ γενῆ, γιατί πεινοῦμε. Νὰ σὲ δῶ!

— Ἐγγονα σου, παιδί μου. Μὲ τοῦ χαρές σου ὅτι μοῦ πεις... Μὰ κοτιάστε... ὄλα εἶνε ἔτοιμα.

Ὁ Σίφακας, πριχοῦ κάτση, βάνει κρασί καὶ κερνᾶ τὸ σύντεκνο:

— Στὴν ὑγεία σου, σύντεκνε, καλῶς ἐκόπιασες. Μὰ δὲν εἶχενε καλὰ-καλὰ σηκωμένο τὸ ποτήρι καὶ χτυπᾶ ἡ πόρτα.

— Ἀνοίξετε, φώναξε ἀπόξω ἡ φωνὴ τοῦ ἀποσπασματάρχη.

— Ἰντα γυρεύγετε ἐπά! ἀτηλογήθηκε ἡ μάννα καὶ πῆε στὴν πόρτα καὶ στάθηε.

— Ἀνοίξέ τως, μάννα. Εἶπε ὁ Σίφακας ἀτάραγος κι ἀφηκε τὸ ποτήρι.

Ἦνοιξε καὶ μπήκανε μέσα τρεῖς νομάτοι.

— Σίφακα, ἀκλούθα μας.

Εἶπε ὁ ἀρχηγός.

— Μὲ τοῖ χαρές σας, μὰ πρῶτα θὰ φάω καὶ θὰ πιῶ μὲ τὸ σύντεκνο.

— Δὲ μποροῦμε ν' ἀνημένωμε.

— Εἶπα σας, δικὸς σας εἶμαι. Ἀνημένετέ με νὰ ποφάω. Μου σαφιὸν ἔχω.

— Λέμε πὼς δὲ θὰ τὸ θελήσῃς νὰ σὲ πάρωμε μὲ τὸ ζόρε. Ἀκλούθα μας μὲ τὸ καλό.

Ὁ Σίφακας ἐγίνηκε κίτρινος σὰν τὸ κερί. Τὰ μάθια ντου σπιθίσανε, σούφρωσε τὰ φρονία ντου καὶ ξανάπε:

— Εἶπα σας ν' ἀνημένετε νὰ ποφάω.

Οἱ τρεῖς νομάτοι κἀμανε νὰ πᾶνε κοντὰ ντου.

— Σίφακα, εἶπαμε νὰ μᾶς ἀκλουθήξεις μὲ τὸ καλό.

Μά τότε σας... *Ε, και ποιός εΐδε τὸ Θεὸ και δὲν τόνε φοβήθηκε.

Ὁ Σίφακας ἐχύθηκε σάν τὸ θεριό.

— ... τὸ Θεὸ σας, κερατάδες!

Μιά καρέγλα οβούριξε σὰ σφεντόνα πάνω ἀπὸ τὸ κεφαλή ντου, κι' ἤπεσε βαρειά. Κι' ἄλλη - κι' ἄλλη - κι' ἄλλη. *Ένα μαχαίρι ἤστραψε στὸ λιγοστὸ φῶς τοῦ λύχνου.

Κι οἱ τρεῖς νομάτοι ἦτανε χάμα.

Ὁ Σίφακας τοῖ διασκέλισε, στάθηκε στὸ τραπέζι, ἤβαλε κρασί.

— Στὴν ὑγεία σου, σύντεχνε, και καληνύχτα.

*Ήσφιξε τὴ ζώνη ντου και χύμηξε στὸ σκοτάδι.

(1917)

ΠΕΤΡΟΥΛΑ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

Η ΚΟΥΚΚΟΥΒΑΓΙΑ

(σοπέττο)

*Λοφοῦ πουλί, ποῦ νύχτα βασιλεύεις,
κι' ἀχιτίδας φωτεινῆς μουσῆς τὰ κάλλη,
ἐσὺ ποῦ με δικό σου φῶς γυρεύεις
νὰ φεύγῃς δαικεῖοῦ φωτός τὴ ζάλη.*

*Στὸ μαῦρο θόλο τοῦοραοῦ ἀγναντεύεις
καθάρια τὴ Διαφάνεια τὴ Μεγάλη,
και μέσ' 'ς τὰ μουσικά της ταξειδεύεις
και φθάνεις μέσ' στοῦ Ἀγνώστον τὴν ἀγκάλη.*

**Έκεῖ μονάχα σφραντῆς τὴ Γνώση,
αὐτὴ, ποῦ τὴν ζητοῦν σὸν Ἥλιο τόσο
παλεύοντας σὴ ζάλη τοῦ φωτός του,*

*τὸ πνεῦμα τους σκοτιζόντας ἐμπρός του
ἀπὸ τὴ νύχτα βγάξεις τὴ σοφία
ἀπὸ τὸ Χάος τὴ Δημοιοργία.*

(Ὁκτώβριος 1917)

ΝΑΘ. ΔΟΜΕΝΕΓΙΝΗΣ



ΟΙ ΓΕΡΟΙ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΩΣΤΗΣ. — ΔΕΣΠΟΙΝΑ, γυναίκα του. — ΝΙΤΣΑ, ἔγγονή τους.

**Η σκηνὴ στὴν Ἀθήνα. Ἐποχὴ σύγχρονη.*

[Κρεββατοκάμαρα. — Στὸ βάθος ἡ κεντρικὴ εἰσοδος. Δεξιὰ ἓνα παραβάν ποῦ κρύβει τὸ κρεβάτι. Στὸν τοῖχο εἰκονοστάσι· μπροστά τὸ εἰκονοστάσι τρεμοφέγγει ἓνα ροζ καντηλάκι. — Στὸν ἀριστερὸ τοῖχο τραπέζι με διάφορα μικροπράγματα· ἀπάνω ἀπ' τὸ τραπέζι καθρέφτης. — Στὸν πλευρικὸ τοῖχο παράθυρο ποῦ βλέπει στὸ δρόμο. Ἀντικίον ἄλλο παράθυρο ποῦ βλέπει στὸν κήπο. — Σὲ κατάλληλη θέση ἓνα μαργαλάκι με ἔσσηση πορφυροῦ τραπέζι. Ἀπάνω· ἓνα μαξιλαράκι. — Στὴ μέση ἓνα σαγιόν με τὸ κουταλάκι μέσα, μιὰ ἀσπρη πετσέτα ριχμένη, μερικὰ βιβλία. Ἐνας κεροστάτης. — Μιὰ λάμπα ρίχνει τὸ γαλήνιο φῶς της σὲ ἄλλα τὰ πράγματα. — Δεξιὰ κι' ἀριστερὰ στὸ τραπέζι ἀπὸ μιὰ εὐρυχωρὴ ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα κι' ἀπὸ ἓνα σκαμνάκι μπροστά γιὰ τὰ πόδια. — Ὅταν ἀνοίγῃ ἡ ἀύλα ἡ Κωστής και ἡ Δέσποινα κάθονται στὶς πολυθρόνες αὐτές· ἡ Νίτσα μ' ἑλαφρὸ φορεμάκι τοῦ χοροῦ σιάζεται μπρός στὸν καθρέφτη. — Ὁ Κωστής· γέρος καμμιὰ ἔβδομηνηταρὶ χρονῶ· με τὸ κεφάλι γεμμένο πίσω, ξεκοκκίζει τὸ κομπολόι του. — Ἀσπρη μαλλιὰ. — Φορεῖ κοκκινίτη. — Ἡ Δέσποινα· ὡς ἔξηντα χρονῶ· ὠμορφη γοιοῦλα. Φορεῖ γυαλιὰ περασμένα στ' αὐτιά και διαβάξει κάποιον βιβλίο, κρατώντας τὸ ψηλά. — Ντυμένη με ὀμπά τοῦ σπιτιοῦ. — Κανεῖς δὲ μιλεῖ· καθέννας κάνει τὴ δουλειὰ του. — Χειμωνιάτικο βράδυ· περασμένη ἡ ὥρα.]

Δέσπ. (σὲ λίγο· ἀκουμπᾷ τὸ βιβλίο στὰ γόνατά της, βγάξει τὰ γυαλιὰ της, τὰ σκουπίζει με τὸ μαντηλάκι της ἀχνίζοντάς τα με τὸ στόμα· χωρὶς νὰ γυρίσῃ πίσω της). Μά ἀκόμα αὐτὴ ἡ τουαλέττα;... Ἡρθεσ νὰ μᾶς καληνυχτίσῃς κι' εἰσὺ ἔσχαστηκες μπρός στὸν καθρέφτη!.. Ἀργεῖς πολὺ, παιδί μου...

Νίτσα. Ἀχ, μὰ δὲν ξέρεις, γιαγιάκα μου... προσπαθὼ νὰ πιάσω αὐτὰ τὰ μαλλιά ἐδῶ...

Κωστ. (χαμογελώντας χωρίς να γυρίζει). Μπᾶ; !.. μὰ ὁ πνιγμένος πιάνεται ἀπὸ τὰ μαλλιά του.

Νίτσα. Κι' ἐγὼ, πνιγμένη εἰμαι...

Δέσπ. Κουταμάρες!..

Νίτσα (παίζοντας). Ἀπὸ εὐτυχία!.. Νὰ ἐμφανίζεσαι γιὰ πρώτη φορά στὸν κόσμο... σὲ χορὸ!.. Ἐχω μιὰ ταραχή!.. (ἀποτειλιώνοντας τὴν τουαλέτα της). Ἄ!.. φάρατα τὰ κατὰφερα!.. (ἔρχεται μπροστά τους, κοντὰ στὴ γαϊάτῃς). Καὶ τώρα, νὰ με!

Δέσπ. (ἀνασηκώνει τὸ κεφάλι, ἀκουμπᾷ τὰ γυαλιὰ καὶ τὸ βιβλίο στὸ τραπέζι. Χαμογελᾷ). Ἄ, μπράβο! σωστή πεταλούδα... (γυρνᾷ κατὰ τὸν Κωστῆ). Ἐ;...

Κωστ. (κᾶπως ἀδιάφορα). Ναί... ναί,...

Δέσπ. (σὴν Νίτσα). Γιὰ γύρισε νὰ σὲ καμαρώσω...

Νίτσα (κάνει μιὰ ὄμορφη βόλτα κ' ἔντονα στέκεται καὶ ρωτᾷ βέβαια γιὰ τὴν ἀπάντησιν). Ἐγκρίνεται;

Δέσπ. Μὰ θέλει καὶ ρώτημα; Ἐγκρίνεται καὶ ὑπογράφεται. Ἔλα τώρα νὰ βάλωμε τὴν ὑπογραφή μ' ἓνα φιλάκι... (κάνει νὰ τὴν τραβήξῃ).

Νίτσα (φοβισμένη). Μή, μή!.. σιγὰ!.. θὰ φύγῃ τὸ χνοῦδι τῆς πεταλούδας!.. Νὰ, ἔτσι... (μὲ τὰ χεράκια της πίσω, γέρνει μόνον τὸ κεφάλι, κρατώντας μακριὰ τὸ σῶμα της. Φιλοῦνται μὲ τὴν ἄκρη τῶν χειλιῶν)... Καὶ καληνύχτα.

Δέσπ. Κύτταξε νὰ μὴν κρώσῃς μ' αὐτὸ τὸ χιόνι!.. Κ' εἶνε κι' ὁ μπαμπᾶς σου λίγο ἀδιάθετος ἀπόψε...

Νίτσα. Μὲ ἀμάξι θὰ πάμε, μὲ ἀμάξι θὰ γυρίσουμε (κάνει νὰ φύγῃ. Γυρίζει). Μά... γιὰ σταθῆτε!

Δέσπ. Τί;

(Ἐ Κωστῆς τραβάει τὸ φλυτζάνι κι' ἀνακατόνει μὲ τὸ κονταλάκι).

Νίτσα. Νὰ κάνωμε μιὰ γενικὴ πρόβα.

Δέσπ. Τί πρόβα;

Νίτσα. Νά!.. Ἄς ποῦμε πῶς ἐδῶ εἶνε ἡ σάλα τοῦ χοροῦ... Γύρω-γύρω κυρίες καὶ πλήθος καθαλλιέροι... (ὁ Κωστῆς πίνει).

Μὰ μὴν πίνῃς τώρα χαμομήλι, παππού!.. Ἡ στιγμή εἶνε ἐπίσημη!.. (Ὁ παππὸς σταματᾷ καὶ τὴν κυττάζει). Ἐγὼ μπαίνο μὲ τὸ μπαμπᾶ τὰ χάνω... μὰ δὲν ἀποδεχομαι. Μὲ παίρνει ἡ οικοδέσποινα, μὲ συνιστᾷ... ὅλοι μὲ περιτριγυρίζουν... Ἐχουν κᾶτι μούρες κρεμασμένες... τσαλακωμένες... Σ' ἐνός τὸ αὐτὶ εἶνε ἀκόμη

λίγη πούντρα ἀπὸ τὸ κουρεῖο, ὅπως καμμιά φορά στοῦ μπαμπᾶ... Ἐνας ἀπ' αὐτούς, στραβοπόδης, μὲ γουρλωμένα μάτια, ποῦ κάνει τὸν τομηρὸ καὶ θέλει καὶ καλά νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ θύματος, ἔρχεται κοντὰ μου καὶ μοῦ λέει μὲ ὕφος ἠλίθιο... (στὸν Κωστῆ).

Παππού... κάνε σὺ μιὰ στιγμή αὐτὸ τὸ ρόλο...

Δέσπ. (τὴνε μαλλώνει). Νίτσα!..

Κωστ. (χαμογελᾷ). Εὐχαριστῶ πολὺ!..

Νίτσα. Καλὰ! Δοιπὸν, θὰν τὸν κάνω μόνη μου. (Μὲ κομικὸ ὕφος). «— Δεσποινίς, ἀπόψε εἶστε γοητευτικὴ!.. Ἡ ροζ τουαλέττα σας

οὐς κάνει ἴδια μὲ τὸν τριανταφυλλάκι τῆς «Σωτηρίας» καὶ θὰ ἦμουν εὐτυχῆς νὰ σὰς καρφώσω στὸ στήθος μου!..» (μὲ τὴ φωνικὴ τῆς φωνῆ). Καὶ τότε μένα μούρχειται νὰν τοῦ πῶ... (σιέκεται).

Δέσπ. (καταμαγεμένη). Τί;... τί;...

Νίτσα. «— Τὸν κακό σου τὸν καιρὸ, κύριε!» (ξεκαρδιίζεται).

Δέσπ. (τὴνε μαλλώνει). Ἄ, μὰ τὸ ξέρεις πῶς εἶσαι πολὺ κακομαθημένη;

Νίτσα. «Ὅταν θέλω. Καὶ γιὰ νὰ σὰς τὸ ἀποδείξω, ἀποκρίνομαι στὸν καθαλλιέρο μου μὲ ἀνάλογη κουταμάρα: (πονηρὰ). «— Προσέξτε κύριε, γιὰτὶ ἀγκυλώνω!» Ἄξαφνα μὲ τραβᾷ ὁ μπαμπᾶς: «— Νίτσα, σοῦ συνιστῶ τὸν κύριο... Βαρελάκη» ἄς ποῦμε. (μυμείται) «— Δεσποινίς!» «— Κύρις!..» (ὀκλοκίεται κάθε φορά). Ὁ κύριος εἶνε λεπτὸς, χλωμός, ἀντίθετος μὲ τὸ ἔνομά του... (μὲ λαχτάρα) «— καὶ πρό πάντων νέος!.. Μαλλιά καστανόξανθα, πρόσωπο ἐρωτευμένο... ὕφος Παπαρρηγοπούλειο!.. Ἡ χειραφία μας εἶνε θερμὴ, οἱ ματιές μας διασταυρῶνονται σὰ σπαθιά!.. (μὲ θεατρικὴ χειρονομία:) Εἰδύλλιο!..

Δέσπ. Μά, ποῦ τᾶμαθες ἐοῦ αὐτὰ;

Νίτσα. Καλὰ, καὶ τί ἔκανα τόσα χρόνια ἐσωτερικῆ;... (μυμείται πάλι). «— Δεσποινίς, θὰ μοῦ προσφέρете αὐτὸ τὸ βάλς;» «— Εὐχαριστῶς, κύρις!» (μὲ τὴ φωνικὴ τῆς φωνῆ). Μὲ παίρνει στὸ μπράτσο του... ἡ μουσικὴ ἀρχίζει ἓνα γλυκὸ βάλς... Ἄχι, τὸ μπράτσο του... ἡ μουσικὴ ἀρχίζει ἓνα γλυκὸ βάλς... Ἄχι, τὸ βάλς!.. Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ εἶνε τὸ πρελούντιο τῆς ἀγάπης! Σὲ ναουριζέει... Ὁ καθαλλιέρος σου σὲ κρατεῖ σὰν πούπουλο προσεχτικά... Οἱ καρδιές χτυποῦν δυνατὰ... τὰ γόνατα λύνονται... μιὰ φωτιά σὲ καίει... Ἄξαφνα ζαλλίξεσαι, γέρνεις στὸν ὄμο του κι' ἐκεῖνος σοῦ ψιθυρίζει: «σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ...» Ὁρισμένως ἀπόψε θὰ σὰς ἔρθω ἀρραβωνιασμένη!.. (ἀρχίζει νὰ χορεύῃ σὰν πεταλούδα οἰομορφομορφίζοντας μιὰ βάλς, ἐνῶ ἡ γαϊάτῃς καὶ ὁ παππὸς ἔχουν σιραφῆ καὶ τὴν παρακολοθοῦν. Ἡ Νίτσα χορεύοντας φέρνει σιτὴν κεντρικὴν εἴσοδο, κι' ἐξαφανίζεται ἀνάμεσ' ἀπὸ τὴν πορτιέρα).

(Ἐ Κωστῆς καὶ ἡ Δέσποινα μένου ἡμπεροσυναρισμένοι. Μικρὴ σιγῆ. Ὁ Κωστῆς ἀκουμπᾷ τὸ κεφάλι πίσω σὴν πολυθρόνα, καὶ κυττάζει σὶὸ κενό. Ἡ Δέσποινα ἀκουμπᾷ τὸ ἓνα χεῖρ στὰ γόνατα καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὸ χαϊδεύει ἀκολουθώντας κᾶποια τῆς σκέψῃ).

Δέσπ. (σὲ λίγο), Πάει, ἔφυγε... .

Κωστ. Ὅπως φύγανε καὶ τὰ νιάτα μας...

Δέσπ. (μὲ θλίψη). Ἐ...

Κωστ. Δυπᾶσαι γι' αὐτὸ;

Δέσπ. Ὅσο νᾶνε...

Κωστ. Μπᾶ!.. ἐγὼ καθόλου! βιάζομαι μάλιστα νὰ τελειώνω μιὰ ὄρ' ἀρχήτερα... Θυμοῦμαι... Ἐ, μιὰ φορά ἔστηνα κουβέντα μὲ τὰ σύννεφα... μὲ τ' ἀστέρια... Τώρα νοιώθω σὰ νὰ με τραβᾷ κᾶτι τι κάτω, χαμηλά, χαμηλά... (ἀκολουθεῖ τίς λέξεις χαμηλώνον-

τας τὸ χέρι πρὸς τὴ γῆ). Τώρα βρίσκομαι σὲ ἀνταπόκριση μὲ τὸ χῶμα... (παύση). Τίποτα πιά δὲ μοῦ κάνει ἐντύπωση, οὔτε ἡ λύπη, οὔτε καὶ ἡ χαρά. Ἐσένα; (τὴν κοιτάζει).

Δέσπ. (κουνεῖ τὸ κεφάλι σὰ νὰ μιλήῃ στὸν ἑαυτό της). Καλὰ λές, καὶ μένε!..

Κωστ. Συλλογίζομαι πὼς ἔτσι θὰ εἶνε καὶ ὁ Θεός: ἀσυγκίνητος στὶς λύπες καὶ στὶς χαρὲς τῶν πλασμάτων του. Μοῦ φαίνεται πὼς μπορῶ νὰν τὸν ἀντικρῶσω σὰν ἴσος πρὸς ἴσον!..

Δέσπ. (θαυμάζει). Νοιώθεις τὸν ἑαυτό σου τόσο δυνατὸ καὶ τόσο ἥσυχος;!

Κωστ. Ἄν ἡ ἀδιαφορία εἶνε δύναμις... ἔ, τότε ναί! Καὶ γιὰ νὰ δῆς... Νά! θυμᾶμαι συχνὰ τὴν πεθαμένη μας κόρη καὶ δὲ θλίβομαι πιά. Μάλιστα νομιζῶ πὼς, καθὼς εἶμαι ἔτσι ἔτοιμος γιὰ τὸ τελευταῖο ταξίδι, κάπου θὰν τὴν ἀπαντήσω.

Δέσπ. Γιατί νὰ θλιθῶμαστε πιά ἐμεῖς; Τώρα πρέπει οἱ ἄλλοι νὰ θλιθῶνται γιὰ μᾶς...

Κωστ. Μήπως μᾶς ἔμεινε καὶ καμμιά εὐχαρίστηση στὴ ζωὴ;... Ὡς καὶ ὁ ὕπνος μᾶς ἀρνιέται. Ὅλη τὴ νύχτα σχεδὸν μένω ἀγρυπνος μὲ χίλιους πόνους σ' ὄλο μου τὸ κορμί...

Δέσπ. (εἰρωνεύεται τὴν παροιμία). «Χαρὰ στὸ γέρο π' ἀγρυπνᾷ...»

Κωστ. Ἐ, λόγια... Ἐγὼ βλέπω πὼς δὲ μᾶς μένει πιά καμμιά χαρά...

Δέσπ. Μᾶς ἔμεινε μιὰ... Ἐξέχασες πὼς ἀνάμεσα στὴ ζωὴ ποὺ ἔγαινε ξένη γιὰ μᾶς, ἐμείναμε οἱ δύο μας κοντά, κοντά, σὰ δύο καλοὶ σύντροφοι; (μικρὴ παύση). Κι' ἂν ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο μας λείψῃ...

Κωστ. Ἐ... τὸ σκοινὶ ποὺ μᾶς δένει εἶνε τόσο κοντὸ ποὺ γρήγορα θὰ τραθήξῃ καὶ τὸν ἄλλο! (μεγάλῃ παύση). Καὶ νὰ συλλογίζομαι πὼς μπορούσαμε νὰ εἴχαμε χωρὶση ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια!

Δέσπ. (ξαφνιάζεται). Ἐ;

Κωστ. Ναί... εἶνε μιὰ ἱστορία...

Δέσπ. (ἐνδιαφέρεται). Δὲ μοῦπες ποτὲ τίποτα!..

Κωστ. Ναί... δὲν ἤρα τὴν κατάλληλη στιγμή...

Δέσπ. Μπᾶ;...

Κωστ. Ναί. Κι' ἄμα θὰ στῆν πῶ, θὰ μοῦ φανῇ πὼς κατέδηκα πιά καὶ τὸ τελευταῖο σκαλοπάτι τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας.

Δέσπ. (παίρνει τὴ σίαση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἰτοιμάζεται ν' ἀκούσῃ). Γιὰ λέγε...

Κωστ. (ἤρεμος πάντα). Θυμᾶσαι ποὺ κάποτ' ἔφυγα γιὰ τὴν Αἴγυπτο;

Δέσπ. Βέβαια, θυμᾶμαι.

Κωστ. Πόσα χρόνια πᾶνε ἀπὸ τότε;...

Δέσπ. Στάσου νὰ σοῦ πῶ... (προσπαθεῖ νὰ θυμηθῇ)... καμμιά τριανταριά...

Κωστ. Τριάντα δύο, γιὰ τὴν ἀκρίβεια. Δηλαδή, ἕξι χρόνια μετὰ τὸ γάμο μας. Ἐβρεις γιατί ἔφυγα;



ΔΥΣΚΟΛΟΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

(Ἔργον τοῦ V. marais-Milton)

Δέσπ. Πήγες αντιπρόσωπος της 'Ασφαλιστικής Έταιρείας...
Κωστ. Ναι... αυτό ήταν πρόφαση. Έγώ εστενοχώρησα τό διευθυντή να με στείλη.

Δέσπ. Μπᾶ;... γιατί;

Κωστ. Γιὰ ν' ἀκολουθήσω μιὰ θεατρίνα.

Δέσπ. (παραξενεύεται, ἀλλὰ δὲν πειράζεται). Τί λές;!..

Κωστ. Σοῦ φαίνεται γελοιο;

Δέσπ. Καθόλου!.. (μὲ κάποια ρέμβη). Ἡ ζωὴ ἔχει τέτοια ἐπεισοδία...

Κωστ. (ἰμπροσειονάρεται). Ἄ!.. (μικρὴ παύση. Τραβάει τὸ τσαγερό καὶ βάζει τίς παλάμες του ἀπ' ὄξω γιὰ νὰ δῆ ἂν εἶνε ζεστό τὸ ἀπομεινεσμένο χαμομήλι).

Δέσπ. (γυρίζει καὶ τὸν κοιτάζει). Τί κάνεις ἐκεῖ;

Κωστ. Κρύωσε αὐτὸ τὸ χαμομήλι. Δὲν τὸ βάζεις στὸ μαγκάλι νὰ χλιάνη λιγάκι;

Δέσπ. (παίρνει τὸ τσαγερό, τὸ βάζει στὸ μαγκάλι. Κάθεται σ' ἓνα σκαμνάκι καὶ ζεσταίνει τὰ χέρια της ἀπάνω ἀπ' τὴ φωτιά. Σιγῆ). Λοιπὸν;

Κωστ. Ἄ, ναι... Θυμᾶσαι τὴ βιεννέζικη κομπανία πού εἶχε ῥθῆ τότε;

Δέσπ. (καθισμένη πάντα κοντὰ στὸ μαγκάλι). Ναι, βέβαια!.. πῶς... τὴ θυμᾶμαι.

Κωστ. Τὴν πρῆμα τὴ θυμᾶσαι; τὴ Μαρίχεν Φίσερ πού εἶχε ξετρελάνη ὅλον τὸν κόσμο;

Δέσπ. Καλέ, πῶς δὲν τὴ θυμᾶμαι, ἀφοῦ εἶχε ξετρελάνη κι' ἐμένα;

Κωστ. Ἔ... αὐτὴν ἀκολούθησα στὴν Αἴγυπτο.

Δέσπ. (φρόντισε τὸ τσαγερό). Δὲν εἶνε παράξενο. (τοῦ χύνει τὸ ζεστό στὸ φλυτζάνι).

Κωστ. (τὴν κοιτάζει ἀνακαίονοντας τὸ χαμομήλι μὲ τὸ κονταλάκι).

Δέσπ. (τοῦ ρίχνει μιὰ κονταλιά ζάχαρη).

Κωστ. (δοκιμάζει).

Δέσπ. Εἶνε καλὸ;

Κωστ. Καλὸ. Φτάνει.

Δέσπ. (παίρνει πάλι τὴ θέση της).—Γι' αὐτὸ λοιπὸν εἶχες βαλθῆ τότε νὰ μάθης Γερμανικά;

Κωστ. Γι' αὐτὸ...

Δέσπ. (μὲ γεροντικὸ γέλιο). Χι, χι, χι!.. νὰ καὶ τὸ καλὸ μέρος τῆς ἱστορίας σου. Ἔγινε ἀφορμὴ νὰ μάθης μιὰ γλῶσσα. «Ἄιν, τσάι, ντραί»... (γελᾷ πάλι). Χι, χι!.. θυμᾶσαι;

Κωστ. (χαμογελᾷ). Ναι... θυμᾶμαι... Μὰ τὸ κακὸ μέρος ἦταν περισσότερο!..

Δέσπ. Ἄ!.. ἔγινε κανένα κακὸ;

Κωστ. Μὰ βέβαια... τὴν εἶχ' ἀγαπήσῃ!

Δέσπ. Μὰ αὐτὸ εἶνε καλὸ, καίμνε!

Κωστ. (τὴν κοιτάζει σὲ λίγο). Στάσου νὰ δῆς... Ἡ Μαρίχεν ὕστερ' ἀπὸ ἓνα μῆνα, ἐπειδὴ εἶδε, λέει, πῶς εἶχα καλὴ φωνή, μοῦ

ζήτησε κάτι τι φοβερό: νὰ βγῶ, λέει, στὴ σκηνὴ μαζί της!.. ἀλλοιῶς, ἂν δὲν ἐδεχόμουν, θὰ ἐσήμαινε ὅτι δὲν τὴν ἀγαποῦσα, λέει. (μὲ ἀπόλητα). Ἦθελε νὰ μὲ ξεφορτωθῆ, καταλάβαες;...

Δέσπ. (μὲ ὕφος ἐπιπληκτικό). Δὲν πιστεύω νὰ ἐδέχτηκες!..

Κωστ. Κύρι' ἐλέησον!.. αὐτὸ μοῦλεπε!..

Δέσπ. Εἶπα κι' ἐγὼ... Μὰ, τέλος πάντων, δὲ βλέπω κανένα κακὸ.

Κωστ. Μὰ πῶς;... δὲ σοῦ εἶπα;... τὴν εἶχα ἄ-γα-πή-ση!..

Δέσπ. Ἄ, ναι... λοιπὸν;

Κωστ. Λοιπὸν... ἐκείνη ἐπέμενε, ἐγὼ, φυσικά, ἀρνῆθηκα... στὸ τέλος ἔπessa στὰ πόδια της κλαίγοντας! Τὸ πιστεύεις;! (σὰ νὰ μιλῆ σὸν ἑαυτὸ του). Μὴ χειρότερα!.. (ἐξακολουθεῖ). Ναι!.. ἔπessa, σύρθηκα στὰ πόδια της, ἔκλαψα!.. Αὐτὴ τίποτα!.. Μοῦ ἐδήλωσε κατηγορηματικά ὅτι, ἀφοῦ δὲν αἰσθανόμουν τὴ δύναμη, λέει, νὰ κάνω μιὰ τέτοια θυσία γι' αὐτήν, δὲ μπορούσε πιά νὰ μὲ βλέπη καὶ μοῦκλεισε τὴν πόρτα, μ' ἔδιωξε πρόστυχα... σὰν παλιόσκυλλο!.. τὸ πιστεύεις;

Δέσπ. Τὴ σιχαμένη!.. Δὲν τῆς ἔδινες δέκα μουντζες;

Κωστ. (ἀνακινεῖται στὸ κάθισμά του καὶ τὴν κοιτάζει παράξενα. Μικρὴ παύση. Παιζει τὰ δάχτυλά του ἀπάνω στὸ τραπέζι συλλογιόμενος. Ἐπειτα): Μπᾶ... πῆρα τὴν ἀπόφαση ν' αὐτοκτονήσω.

Δέσπ. (ἀνακάθεται, βάζοντας καὶ τὰ δύο της χέρια στὴ μπάρα της πολυθρόνας. Δυνατά:) Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία!

Κωστ. Τί φωνάζεις; Δὲν αὐτοκτόνησα! (χαμογελᾷ).

Δέσπ. (ἤσυχη τώρα). Ναι... μὰ τί θὰ τράθηξες!..

Κωστ. Δὲ βριέσαι!.. Εἶν' ἀλήθεια, πῶς τότε ὑπέφερα πολὺ, πάρα πολὺ... Θυμᾶμαι, ὅταν γύρισα στὴν κἀμαρὰ μου, κλείθωσα τὴν πόρτα, πῆρα τὸ πιστόλι μου... τὴ σιγῆνι πού τὸ σήκωνα, ἄξαφνα κάποιος μοῦ χτύπησε τὴν πόρτα.!

Δέσπ. (ἀμέσως). Ἦταν αὐτή!..

Κωστ. (χαμογελᾷ). Μμ!.. τὸ ἴδιο νόμισα κι' ἐγὼ, ἀλλοιῶς δὲ θάνοιγα καὶ γρήγορα θάμενες χήρα. Ἐφές ποῖός μ' ἔσωσε ἀπὸ κείνο τὸ ρεζιλίκι; γιατί μιὰ αὐτοκτονία γιὰ τέτοιες ἀφορμές, στὴ θέση τῆ δικῆ μου εἶνε σωστὸ ρεζιλίκι. Ἔ;... ἔφρεις;...

Δέσπ. (κουνεῖ τὸ κεφάλι ρωτώντας μὲ τὸ βλέμμα).

Κωστ. Τὸ παιδί μας, πού τὸ περιμέναμε ἔξη χρόνια.

Δέσπ. Ἔ;...

Κωστ. Ναι! νὰ πῶς: ὅταν ἄνοιξα τὴν πόρτα μοῦ δῶσανε ἓνα τηλεγράφημα ἐπίγειον μὲ ἀπάντηση πληρωμένη. Τὸ διαβάζω σὰ χαμένος: «Ἐγίνεσε πατέρας. Ἀγόρι. Δέσποινα κινδυνεύει».

Δέσπ. (ποῦ τώρα καταλαβαίνει). Ἄ, ἄ...

Κωστ. Ναι. Μ' ἔπιασε τότε μιὰ ἀλλόκοτη συγκίνηση καὶ σὰ λαχάρα ἀμολόγητη. Μοῦ φάνηκε ἄξαφνα πῶς ἔβλεπα μπροστὰ μου τὸ γυῖό μου, ὄχι: μωρό, ἀλλὰ ἄντρα μεγάλο, σοβαρό, νὰ μὲ συντριβῆ μὲ τὸ ἥρεμο βλέμμα του, καὶ ντραπήκα μιὰ ντροπῆ πού θὰ μπορούσε νὰ ῥθῆ ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι-τριάντα χρόνια. Ἐπessa

απάνω στο κρεβάτι μου, έκλαψα, δάρθηκα, δάγκωσα τὰ χέρια μου με ἀπελπισία... "Επειτα και ἡ φράσις ἐκείνη: «Δέσποινα κινδυνεύει» με τρόμαξε... Δεν ἤθελα νὰ σὲ χάσω και λιγοφύχιασα. Μ' ἔπιασε σὰν τρέλλα!.. Μούρθε νὰ κατέβω στὴν Ἀλεξάνδρεια, νὰ πῶ στὴ θάλασσα, νὰ κρεμαστῶ με τὰ δόντια σὲ κανένα βαπόρι και νὰ φτάσω ἐδῶ μιά ὥρ' ἀρχήτερα! (μικρὴ παύση). Θυμάσαι τὰ χάλια μου, όταν γύρισα;

Δέσπ. Ναι. "Όλοι εἶπανε ὅτι σὲ πείραξαν οἱ ζῆστες τῆς Αἰγύπτου.

Κωστ. Μμ... καὶ μὲν Δέσποινα!.. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ δὲ μπορούσα νὰ σὲ βλέπω... μούκανες κακό... (σηκώνεται και βηματίζει ἀργά - ἀργά).

Δέσπ. "Όχι δά!..

Κωστ. (στέκεται). Ναι... δηλαδή... ἔτσι... δὲ μπορούσα νὰ καθορίσω τί ἀκριθῶς γινότανε μες στὴν ψυχὴ μου' ἐκεῖνο ὅμως πὸν κυριαρχοῦσε μέσα μου ἦταν ὁ φόβος νὰ μὴ σὲ χάσω... ἦσουν κατὰ τι δικό μου...

Δέσπ. Res, ὅπως μοῦ ἔλεγε.

Κωστ. Ναι... πράγμα μου. Και ἦσουνά τόσο καθαρὴ πὸν ἐνοιωθα τὸν ἑαυτό μου ἐξευτελισμένο μπροστά σου.

Δέσπ. Και σ' ἀγαποῦσα κι' ὄλας!

Κωστ. Ναι... ὅμως κι' ἐγὼ σ' ἀγαποῦσα, γιατί ἐσὺ δὲ μ' ἐπιβουλεύτηκες ποτέ, σὲ τίποτα!

Δέσπ. Ποτέ!

(Παύση).

Κωστ. (ἔρχεται πάλι στὸ κάθισμά του). Θυμάσαι πὸν ζήτησα τότε ξεχωριστὸ δωμάτιο;

Δέσπ. Πῶς;...

Κωστ. "Ε, ἐκεῖ κλεινόμενα κι' ἐκλαιγα, ἐκλαιγα!.. "Ενοιωθα ἕναν ἐθρὸ μέσα μου και προσπαθοῦσα νὰ τὸν νικήσω. Φαντάσου!.. τὴν ἀγαποῦσ' ἀκόμη τὴ λεγόμενη!

Και οἱ δυὸ (γελάει). Χί, χί, χί!..

Κωστ. Μὰ νὰ σοῦ πῶ, ὅστερ' ἀπὸ καιρό, ἡ ἀνάμνησή της ἀρχισε νὰ μοῦ γίνετ' ἐνοχλητικὴ σὰν ἀλογόμυγα. Ἐγὼ τὴν ἐδιωχνα, ἐκείνη δὸς' του!.. Ἀπελπισία εἶνε ὁ ἀνθρώπος!..

Δέσπ. "Όπου πιά τὴν ξέχασες...

Κωστ. Μπᾶ!.. Πῶς τὴν ξέχασα, ἀφοῦ και τὴν ἀκόμη τὴ θυμοῦμαι. Μόνον πὸν σιγά-σιγά ἀρχισε νὰ μοῦ φαίνεται γελοῖο τὸ πρᾶγμα και τώρα πιά ἀδιάφορο, ἐντελῶς ἀδιάφορο... Νά, πιάσε τὰ χέρια μου... (ἀπλώνει και αὐτὴν τὸ χέρι του).

Δέσπ. (πιάνοντάς το). Ναι, εἶνε κρύο.

Κωστ. Και σκληρό. "Ετσι εἶνε και ἡ καρδιά μου. Τίποτα πιά δὲ μοῦ κάνει ἐντύπωση. "Εκλεισαν ὅλες οἱ πηγές. (Παύση. "Ο Κωστὴς παίρνει τὸ κομπολόι του και τὸ ξεκοκκίζει. Σὲ λίγο). Δὲ σὲ πείραξε ἡ ἱστορία μου...

Δέσπ. "Α, μπᾶ!.. Παλιὰ πράματα πιά!.. Τί νὰ μὲ πειράξῃ!.. "Αν μοῦ τὸλμησες τότε...

Κωστ. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ ποτέ δὲ σοῦ εἶπα τίποτα, ἂν και πολλὲς φορὲς μοῦ ἦρθε στὴν ἀκρὴ τῆς γλώσσας' ἀλλὰ συλλογίζομαι πὸς ἦσουν γυναίκα μου...

Δέσπ. Και ὅτι σ' ἀγαποῦσα.

Κωστ. Και πὸς μπορούσες νὰ μ' ἀφήσης...

Δέσπ. "Η και νὰ σκοτωθῶ...

Κωστ. Ναι;

Δέσπ. (χωρὶς νὰ τὸν κοιτάξῃ). Ναι! "Υστερα μάλιστα ἀπὸ μιά περιπέτεια, λιγώτερο ὅμως πεζὴ ἀπὸ τὴ δική σου... μιά περιπέτεια γεμάτη ποίηση.

Κωστ. (στρέφεται και' αὐτὴν ἀπότομα και πετάει με ὀρμὴ τὸ κομπολόι σὸ τραπέζι).

Δέσπ. (ξαφνιάζεται). Τί εἶνε; τί ἔπεσε;

Κωστ. (με προσποιητὴ ἀδιαφορία). "Α, τίποτα... τὸ κομπολόι μου ἦτανε.

Δέσπ. "Α!..

(Παύση).

Κωστ. (σηκώνεται κι' ἔρχεται σὸ παράθυρο τοῦ δρόμου. Ἀνασηκώνει τὸ μπερνετάκι). Μωρ' ἐρημιὰ ἔξω!

Δέσπ. Χιονίζει ἀκόμη;

Κωστ. Μμ... πὸν και πὸν πέφτει κανένα χιονάκι...

Δέσπ. "Εγὼ εἶπα τοῦ Χρήστου νὰ γυρίσουν ἀπὸ τὸ χορὸ ὅσο μπορεῖ γρηγορώτερα.

Κωστ. Μὰ ἀφοῦ ἦταν ἀδιάθετος, τ' ἤθελε τώρα τὸ χορὸ;...

Δέσπ. "Ε... γιὰ νὰ μὴ χαλάσῃ τὸ χατήρι τῆς Νίτσας... Μοῦπε ὅμως πὸς θὰ κάνῃ μιά βόλτα και θὰ γυρίσουν πολὺ γρήγορα.

Κωστ. Κι' ἔχει ἕνα ξεροθόρρι!.. ("Ερχεται ἀπάνω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι και ζεσταίνει τὰ χέρια του). "Ετσι λοιπὸν, Δέσποινα, σοῦ ἔτυχε και σένα κάποια περιπέτεια;...

Δέσπ. "Α, ναι... (μικρὴ παύση). Δὲ μοῦ λές, Κωστὴ, θυμάσαι ἀκριθῶς πότε ἔφερες τὰ σαχτυλιζία τοῦ ἀρραβῶνα μας;

Κωστ. Τὴν παραμονὴ τοῦ γάμου μας.

Δέσπ. Γιατί;... θυμάσαι;

Κωστ. Γιατί ὄλο ἀνέβαλλες τὸ γάμο...

Δέσπ. (ρίχνει τὸ κεφάλι πίσω στὴν πολυθρόνα και ἀκολουθεῖ τίς ἀναμνήσεις της). Ξέρεις γιατί;

Κωστ. "Ελεγε πὸς ὑπέφερες ἀπὸ πονοκεφάλους, ζάλες... (κάθεται πάλι στὴ θέσι του).

Δέσπ. Μμ... προφάσεις... προφάσεις... Ἀγαποῦσα ἄλλωνε...

Κωστ. (Ξαφνιάζεται. Γιὰ νὰ κούψῃ τὴν ἐντύπωσή του, σκεπάζει με τὸνα χερί τὰ μάτια του, ἀκουμπῶντας με τὸν ἀγκῶνα σὸ τραπέζι. Δὲ λεί τίποτα).

Δέσπ. Πόσα χρόνια!.. Κι' ὅμως θαρῶ πὸς εἶνε χτές!.. "Ηταν ἀνοιξη... φοροῦσα σὸ στῆθος ἕνα κόκκινο τριαντάφυλλο και μάλιστα θυμάμαι πὸς τὴν ὥρα πὸν μοῦ περνοῦσες τὴ βέρα σὸ δάχτυλο, μούπες πὸς ἔμοιαζα σὰν εἰκόνα τοῦ Βαττώ. Τὸ θυμάσαι;

Κωστ. (κατεβάζει τὸ χέρι). Πού νά θυμάμαι!..

Δέσπ. Ἦρωνα σωστά εἶκται χρονῶ. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη, νά! ἐδῶ πού κάθουμ' ἐγώ, καθόταν ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου... ἐγώ, θυμάμαι, ἐπαίξα πιάνο... καὶ ὁ ξάδελφός μου ὁ Φίλιππος μού γύριζε τὴν παριτουόρα... (κνιτάζοντας τὸν Κωστῆ). Τὸν θυμάσαι; τὸ Φίλιππο;

Κωστ. Μὰ δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρόνια νάν τότε δοῦμε...

Δέσπ. Ναί, ναί... Λοιπόν, πού λές, σέ περιμέναμε. Ὁ καὶμένος ὁ πατέρας!.. τί ἐτράβηξε ὅσο νά πῶ τὸ τελειωτικό **ναί!**.. τί ἐτράβηξε!..

Κωστ. (τοῖβει μὲ στενογῶνια τὰ χέρια στὰ μπράτσια τῆς πολυθρόνας).

Δέσπ. (ἐξακολουθεῖ). Παντοῦ εἶχαμε λουλοῦδια. Νά! καὶ σ' αὐτὸ ἀκόμη τὸ τραπέζι. Τότε ἦτανε τοῦ σαλονιοῦ... τὸ κακόμοιρο!.. μαζὶ ἐγεράσαμε. (Χαϊδεύει τὸ τραπέζι. Παύση).

Κωστ. (ἀκουμπᾷ τὸ κεφάλι στὸ χέρι, μὲ τὰ μάτια κλειστά. Φαίνεται ὅς νά νυστάζει).

Δέσπ. (γυρίζει καὶ τὸν κνιτάζει). Κοιμάσαι;

Κωστ. Ὁχι. θά! (δὲν ἀλλάζει σίαση).

Δέσπ. Νύσταξες;

Κωστ. Διγάκι... (Τὸ φῶς τῆς λάμπας ὅσο πάει λιγοστεύει).

Δέσπ. Καὶ ὅμως ἐμένα σὶ ἀναμνήσεις μὲ ζωηρεύουν! Δὲν εἶμαι πιά καὶ τόσο ἀναίσθητη!..

Κωστ. Μὰ ἐσύ εἶσαι καὶ δέκα χρόνια νεώτερη μου... αὐτὸ δὲν εἶνε λίγο... Κι' ἔπειτα ἐγώ εἶμαι ὁ πιὸ δυνατός. Δὲν εἶπαμε πῶς τίποτα δὲ μού κάνει ἐντύπωση;

Δέσπ. Ὡστε θά πᾶς νά πλαγιασῆς;

Κωστ. Ἄ, μπᾶ... καθόλου!.. Ἡ διήγησή σου μὲ νανουρίζει.

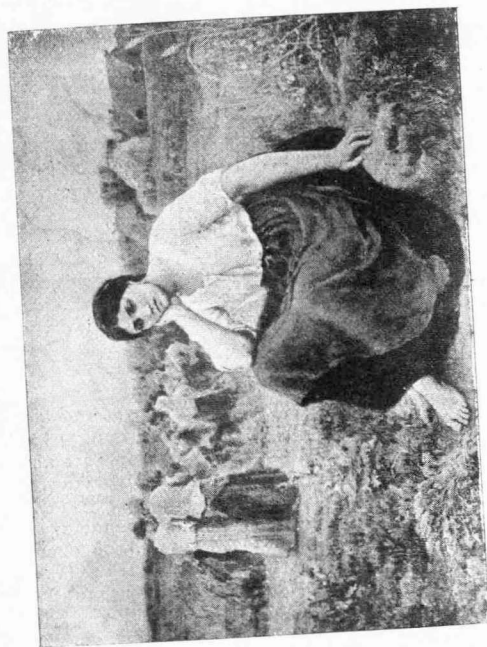
Δέσπ. (συνεχίζει). Λοιπόν, ἐσύ πάντα φοροῦσες γκριζὰ ρούχα, ἄσπρες γκέτες καὶ ἄσπρο λουλοῦδι στὴ μπουτονιέρα. Θυμάμαι... μόλις χτύπησε τὸ κουδούνι, ἔκανα νά σηκωθῶ γιὰ νά σ' ἀνοίξω! μὰ ὁ Φίλιππος μ' ἐκράτησε στὸ κάθισμά μου ἀπὸ τὸν ὄμο καὶ μού εἶπε: (μυεῖται:.) « — Κάθισ' ἐκεῖ! » Στὸ δεῦτερο κουδούνισμα μού λέει ὁ πατέρας, σὰ νά μὲ μάλλωνε: « — Μὰ δὲν ἄκουσες; Ἦρθε ὁ ἀρραβωνιαστικός σου! Πήγαινε νάν τοῦ ἀνοίξῃς ἐσύ!.. » Γύρισα, κτύπησε τὸ Φίλιππο... « — Κόπιασε! » μού λέει: ἀπότομα μὲς ἀπ' τὰ δόντια του. Λοιπόν, πού λές... αὐτὸς ἦτανε...

Κωστ. (ἀνασηκώνει ἀπότομα τὸ κεφάλι). Ἔ;!.. (ἀστραπὲς περνοῦν ἀπὸ τὰ μάτια του).

Δέσπ. Ναί!.. δὲν εἶνε γιὰ γέλια;... Εἴμαστε, βλέπεις, παιδιὰ τότε. Μὰ τί σκηνὲς μοῦκανε!.. Ἦθελε νά σκοτωθῇ... ἔλεγε πῶς θά σκοτώσῃ ἐσένα... Ὡς καὶ τὸ θαχτυλίδι μού τῶθεγαλε ἀπ' τὸ χέρι καὶ πῆγε νάν τὸ πετάξῃ, νά, ἀπὸ κείνο ἐκεῖ τὸ παράθυρο. (Γυρνᾷ καὶ δείχνει τὸ παράθυρο τοῦ κήπου).

Κωστ. (δὲ γυρνᾷ. Χτυπάει ἀνυπόμονα τὰ δάχτυλα στὸ τραπέζι).

Δέσπ. (ἐπιμένει). Θάν τὸ πετοῦσε στὸν κήπο, ἀπὸ κεῖ... (τὸν κνιτάζει) στὴ στέρνα, κατάλαβες;



ΑΝΑΤΑΞΙΣ. — (Ἔργον τοῦ Jules Breton)

Κωστ. (ἀνυπόμονα). Ναί, ντέ!..

Δέσπ. (ἐξακολούθει εὐχαριστημένη). Μά, ἔννοια σου, καί τοῦ τὸ πῆρα!.. (τὸ κνιτάζει). Τὸ κακόμοιρο! Ἐλῦσθε κι' αὐτὸ σάν κι' ἐμένα!.. Δὲν ἔμεινε παρὰ μιά στενὴ λουριδίτσα... Μά, ὡς ἔτσι, μὲς στὴ λουριδίτσα αὐτὴ ἔχει χωρέσει ὅλη μας ἡ ζωὴ!.. κι' ἔτσι, ἔπως τὴ βλέπω τώρα, μοῦ φαίνεται σάν τὴ στερνὴ ἀχιτίδα τοῦ ἡλιου ποῦ χρυσώνει κάποιο ἴσχυο λιμανάκι!.. (μὲ θλίψη). Ἐ...
Κωστ. (σκεπάζει πάλι τὰ μάτια του).

(Παύση).

Δέσπ. (γυρίζει καὶ τὸν κνιτάζει. Πολὺ σιγά:) Κωστῆ... Κωστῆ... κομμάσαι;

Κωστ. Ὅχι!..

Δέσπ. Λοιπὸν ποῦ λές, τοῦ τὸ πῆρα καί τότε νὰ δῆς!.. Κλάμματα ἐκείνος, κλάμματα ἐγὼ!.. Ἀλλὰ μοῦ ἔκανε κι' ἐμένα ὁ γαϊδαρος μιά πρόταση!.. νὰ γεινω, λέει, δική του, γιὰ ν' ἀναγκάσῃ τὸν πατέρα...

Κωστ. (κατεβάζει τὸ χέρι στενοχωρημένος, ἀήσυχος).

Δέσπ. (χωρὶς νὰν τὸν βλέπῃ). Ἄκους, τὸ μασκαρᾶ;!.. Ἦταν ἔμῳς κι' αὐτὸς παιδί... (χαμογελᾷ). Τί γελοῖος ποῦ ἦταν!.. καί νὰ δῆς ποῦ μ' ἔβαλε νὰ ὀρκιστῶ πὼς σὲ δυὸ χρόνια, ποῦ γινόταν πιά ἐνήλικος, θὰ ἐδεχόμενον ν' ἀφήσω, λέει, σένα καί ν' ἀκολουθήσω αὐτόν... Λοιπὸν σὲ δυὸ χρόνια...

Κωστ. Ἐ...
Δέσπ. Γειά σας κ' ἤρθαμε!..

Κωστ. Μμ... (εἶνε πολὺ ἀήσυχος καὶ τὴν κνιτάζει μὲ κακὸ μάτι).

Δέσπ. Τὸν ἄθλιο!.. δὲν ἄφησε νὰ περάσῃ οὔτε μιά μέρα!.. (γυρίζει πρὸς τὸν Κωστῆ). Ἐέρεις ποιά μέρα ἦταν; Τότε ποῦ πῆγατε μὲ τὸν πατέρα στὴν Κηφισσιὰ γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ σπιτιοῦ. Θυμάσαι;

Κωστ. (κουνεῖ τὸ κεφάλι). Ναί!..

Δέσπ. Κανεῖς δὲν ἦταν σπιτί... Ἄχ!.. θυμάμαι τὴν τρομάρα μου... Ἐγὼ τὸν ἔδιωχνα, κι' αὐτὸς τίποτα!.. τὸ σκοπὸ του!.. «—Μοῦ χρωστᾶς!», φώναξε, «πρέπει νὰ πληρώσῃς!..» «Τώρα σ' ἀγαπῶ!.. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ παντρεύτηκες σ' ἀγαπῶ πὸ πολὺ!..» κι' ἔνα σωρὸ τέτοιες ἀηδίες!.. «—Μὴ μ' ἀγγίζῃς», τοῦ λέω, «γιατὶ φωνάζω τὸν πατέρα καί σὲ πετάει: ἔξω σὰ σκύλλο!..»
Ναί!.. ποῦ πατέρας!.. Ἐτρεμα δλόκληρη!.. Νὰ σοῦ πῶ ὅμως τὴν ἀλήθεια;... κάτι εἶχε μείνῃ στὴν καρδιά μου γι' αὐτόν...

Κωστ. (τὴν ἀκούει πολὺ παραγμένος· τὰ μάτια του εἶνε μεγαλωμένα καὶ παίζει νευρικά στὸ χέρι τὴν πετσέτα).

Δέσπ. (ἐξακολουθεῖ, προσηλωμένη πάντα στὸ παρελθόν). «Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ!..», μοῦ λέει, «ἔχομε καὶ τέτοια;... Λοιπὸν, νά!.. ἐγὼ σ' ἀγγίζω καί σὺ φώναζε ὅσο θέλεις!..» Καὶ ὀρμᾶ, μ' ἀρπάζει: στὰ δυνατὰ τοῦ μπράτσα, μὲ ρίχνει στὸν καναπέ...
(Ἡ δὴγγοσὴ τῆς κόβεται ἀπὸ ἓνα δυνατὸ κρότο. Ἐνῶ αὐτὴ μιλεῖ, ὁ Κωστῆς σηκώνεται, ἀρπάζει τὸν κροστᾶτή, κάνει νὰν

τὴ χτυπήσῃ, μὰ δὲν προφταίνει. Ὁ κροστᾶτης πέφτει ἀπὸ τὸ χέρι του, σπάει τὸ φλιντζάνι καὶ ὁ Κωστῆς σωριάζεται στὴν πολυθρόνα μὲ τὸ κεφάλι πίσω).

Δέσπ. (πεινᾶται ὀλόσθη). Τί εἶνε;... Κωστῆ!.. (καμμία ἀπάντηση). Κωστῆ!.. (ὀρμᾶει, τὸν πιάνει, τὸν κουνεῖ ἀλαφρᾶ). Κωστῆ, Κωστῆ... μ' ἄκους;

Κωστ. (φαίνεται πὸς κάτι θέλει νὰ πῇ).

(Μπαίνει ἡ Νίτσα σιγά-σιγά μὲ σάρπα στὸ κεφάλι).

Νίτσα Μπᾶ!.. δὲν κοιμήθηκαν ἀκόμη; (πλησιάζει λίγο).

Δέσπ. (γρήγορα, μὲ λαχτάρα). Μ' ἄκους, Κωστῆ, μ' ἄκους; Τὴ στιγμή ἐκεῖνη ἔμπηκε ὁ πατέρας καί...
Κωστ. (μ' ἓνα μικρὸ σπασμό, μένει μὲ τὸ κεφάλι πεσμένο στὸ στήθος).

Νίτσα (μυικὴ σκηνή: βγάζει τὴ σάρπα τῆς μάνι-μάνι. Μένει κατὰπληχτη). Παπποῦ!..
Δέσπ. (τοῦ ἀνασηκώνει μὲ προσοχὴ τὸ κεφάλι). Κωστῆ, χρυσέ μου σύντροφε... μ' ἄκουσες;

Νίτσα (πιάνοντας ἀλαφρᾶ τὴ Γιαγιά τῆς ἀπ' τὸ μπράτσο:) Γιαγιά... ὁ Παπποῦς κοιμήθηκε... δὲ σ' ἀκούει πιά!.. (γονατίζει καὶ ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι στὸ μπράτσο τῆς πολυθρόνας κλαίει).

Δέσπ. (τοῦ ἀγκυλιάζει τὰ γόνατα βαθιὰ πικραμένη). Γιατὶ νὰν τοῦ τὰ πῶ... γιατί νὰν τοῦ τὰ πῶ;... (κλαίει).

[Ἀ ὕ λ α ῖ α]

ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΔΑΦΝΗ

ΑἰΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΡΑΝΟΣ

Κάποιον λύκον τὸ λαμὸ ἓνα κόκκαλο εἶχε φράξει, κι' ὁ καλὸς σου ἀπὸ πνιγμὸ κόντευε νὰ τὰ τινάξῃ.

Μὰ γιὰ τύχη του καλὴ— νά, ἓνας Γερανὸς στὸ πλάϊ· καὶ ὁ Λύκος τοῦ μιλεῖ καὶ βοήθεια τοῦ ζητάει:

— Γερανέ μου νὰ χορῆς, ἔλα, πρὶν τὰ κακάρωσω, βγάλ' τὸ κόκκαλο ἀν' πνοῆς καὶ ὀργάλο θὰ σοῦ δώσω.

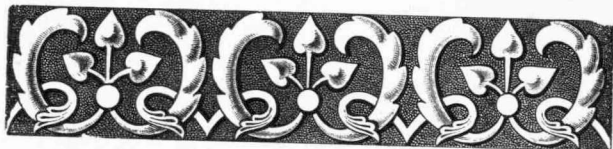
(Παράφρασις)

Μέσ' τοῦ Λύκου τὰ λαμὰ τὸ κεφάλι ἐκείνος μπάζει, μὲ τὸ ὄσμοφορ ποιεῖμὰ καὶ τὸ κόκκαλο τοῦ βγάζει.

— Τὸ ὀργάλο δὸς μου, ντέ! λέει τοῦ Λύκου ἄνιτε, γειά σου. Καὶ αὐτὸς: — Βρὲ ζωντεντέ, εἶσαι, λέει, μὲ τὰ σωστά σου;

«Μωρὸ δὲν φτάνει ποῦ γερός βγγῆκε ἀπὸ Λύκον στόμα, μόν' γυρεύεις σοβαρῶς κι' ἄλλη πληρωμὴ ἀκόμα;

Κ. Φ. ΣΚ.



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΞΕΝΙΚΩΝ ΡΗΣΕΩΝ

«Si vis pacem, para bellum»

Ἡ ῥωμαϊκὸν αὐτὸ λόγιον, τὸ τόσῳ γνωστὸν, καὶ τοῦ ὁποίου συχνότατα ἐγένετο καὶ γίνεται ἀπαντᾶται καὶ παρὰ τῷ Δίωνι τῷ Χρυσοστόμῳ ἐν τινι λόγῳ αὐτοῦ «Περὶ Βασιλείας», ἔχον ἐπὶ λέξει οὕτω: «Τοῖς κάλλιστα πολεμεῖν παρεσκευασμένοις, τούτοις μάλιστα ἐξεστὶν εἰρήνην ἄγειν». Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ περίου ἀπόφθεγμα εὐρίσκομεν, τετρακόσια ὅλα ἔτη προγενέστερον, παρὰ Θουκυδίῃ (I. A. 3.) ἔχον ὡς ἐξῆς: «Ἐκ πολέμου εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται». Ἀλλὰ καὶ τῆς γνησίας ἑλληνικῆς ταύτης ῥήτρας τὴν ἡγῶν εὐρίσκομεν καὶ παρὰ τῷ Κορηλίῳ Νίκωνι (Βίος Ἐπαμ. 2. IV. 3) ἔχουσαν ὧδε: Paritur pax bello».

«Bis dat qui cito dat»

Ἡ φράσις αὕτη, ἣτις μετεμορφώθη ἐξελιχθεῖσα εἰς «Qui donne tôt, donne deux fois» προφανῶς φαίνεται ἀπηχοῦσα τὴν ἑλληνικὴν: «Διττὴ ἢ χάρις ταχέως γενομένη». Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ ῥήτρα αὕτη φέρεται παρεμφερῆς καὶ παρὰ τῷ Λουκιανῷ (Ἐπιγραμ. 7.) ὡς ἐξῆς: «Ὀκτεῖα χάριτες γλυκερώτεραι». Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ λατινικὴ ἀποδίδεται εἰς τὸν Σενέκαν, κατὰ αἰῶνα προγενέστερον τοῦ Λουκιανου, δύσκολος ἀποβαίνει ἡ ἐξακριβωσις τῆς ταυτότητός της.

«Quid leges sine moribus valent?»

Ἡ ῥῆσις αὕτη (= *Ti αξίζον οἱ νόμοι ἄνευ τῶν ἠθῶν;*) πιθανὸν νὰ εἶναι μετάπλασις ἄλλης παραπλησίας ῥωμαϊκῆς τῆς «Pessimae reipublicae plurimae leges». Ὑπενθυμίζει δὲ τὴν αὐτήν, τροποποιημένην κάπως, φράσιν παρὰ Κικέρωνι: «Quis proficit in litteris et deficit in moribus, plus deficit quam proficit. (= *Ὅστις προχωρεῖ εἰς τὰ γράμματα καὶ ὀπισθοδρομεῖ εἰς τὰ ἠθῶν, περισσότερον ὀπισθοδρομεῖ ἂνι νὰ προχωρῇ*). Ἀσφαλὸς ὁμοῦ,

ὡς ἀπαύγασμα ἀπὸ φωτεινῆς ἐστίας, ἐκ τῆς παρ' Ἰσοκράτει (Ἄρεοπαγ. 184. α.) ἐχούσης οὕτω: «Ὁὐ τοῖς ψηφίσμασιν, ἀλλὰ τοῖς ἠθεσι καλῶς οἰκείσθαι τὰς πόλεις».

«Similis simili gaudet»

Καὶ τὸ λόγιον τοῦτο ὑπενθυμίζει ἐπὶ λέξει σχεδὸν τὸ ἑλληνικόν: «Ὁμοιον ὁμοίῳ ἄει πελάζει», ἀντίστοιχον τοῦ ὁποίου εἶνε καὶ τὸ δημῶδες: «ὁμοῖος τὸν ὁμοιο ἀγαπᾷ». Ἀλλὰ, καὶ ἂν ἀμφισβητηθῇ ἡ ἑλληνικὴ αὐτῆ προτεραιότης τοῦ ῥητοῦ, τὴν ἐξασφαλίζω ὁμοῦ ἀκεραίαν σχεδόν, οἱ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδυσ. P. 218) σχετικὸι στίχοι

« κακὸς κακὸν ἠγηλάζει
ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ἐς τὸν ὁμοῖον».

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ὁ Ἀλέξανδρος, θαυμάζων τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν ἐντιμον περὶ τὸν Φωκίωνος, τῷ ἐπεμψεν ἑκατὸν τάλαντα ὡς δῶρον, ἧτοι 600,000 δραχμῶν.

- Διὰ ποῖον λόγον μοῦ τὰ προσφέρει; ἠρώτησεν ὁ Φωκίων.
- Διότι, τοῦ ἀπεκρίθησαν οἱ ἀπεσταλμένοι, μόνον σὲ ἐξ ὅλων τῶν Ἀθηναίων νομίζει ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον.
- Τότε ἄς με ἀφήσῃ νὰ εἶμαι τοιοῦτος, ἀπήντησε καὶ ἀπέκρουσε τὴν προσφορὰν.

Ὁ Σωκράτης, γεγηρακῶς ἦδη, ἀσθενήσας κάποτε ἠρωτήθη πῶς αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του.

— Περιφρημα! ἀπεκρίθη. Ἐὰν μὲν ζήσω, θὰ ἀποκτῆσω περισσότερους ὀπαδοὺς· ἐὰν ἀποθάνω, θὰ ἔχω περισσότερους ἐγκωμιαστάς.

Ἐστάλη ποτὲ ἐξ Ἀθῆνῶν πρέσβυς πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Σπαρτίας Ἄγιν, πρὸς τὸν ὅποιον ὠμίλησε διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν του.

- Τίνα λοιπὸν ἀπάντησιν νὰ φέρω εἰς τοὺς συμπολίτας μου; ἠρώτησε συμπεραίνων ὁ Ἀθῆνῆς.
- Ὅτι σοῦ ἐπέτρεψα νὰ ἐμίλιξς τόσῃ ὥραν χωρὶς νὰ σὲ διακόψω! τοῦ ἀπήντησεν ὁ Ἄγας.



ΟΝΟΜΑΣΤΟΙ ΚΥΝΕΣ

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ποιησις διέσωσε ἀπαθανάτισσα τὰ ὀνόματα πολλῶν ἐνδοξῶν οὕτως εἰπεῖν σκύλων, οἱ ὅποιοι ἐθαυμάσθησαν εἴτε διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς φυσικὰς τῶν ιδιοτήτας καὶ ἀρετὰς, εἴτε διὰ πράξεις ἐκτάκτου νοημοσύνης ἢ ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως πρὸς τοὺς κυρίους τῶν, ἐνδοξον κατέχοντας θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατὰ περίεργον σύμπτασιν. Ἴδου ὀλίγοι ἐκ τῶν ἱστορουμένων:

1.—**Ὁ Ἄργος** τοῦ Ὀδυσσεύς, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει (ἐν Ὀδ. Ρ. 291-323), ὅτι τὸ κοροίσκυλο αὐτό, τὸ ἔμπλεον «κυνορρασιέων», ὡς ἀποκαλεῖ ὁ ποιητὴς τὰ τοιμπούρια, μολονότι τόσα ἔτη εἶχαν παρέλθει ἀπὸ τῆς ἀπουσίας τοῦ κυρίου του, ἐν τούτοις διησιθάνθη καὶ ἐνόησεν αὐτὸν προσεγγίζοντα καὶ ἔβραμε νὰ τὸν ὑποδεσθῆ ἰσίων τὴν οὐρὰν καὶ καταιδάζων τὰ ὦτα—

«οὐρῇ μὲν ἔσγηε καὶ οὐατα κάββαλεν ἄμφο».

2.—**Οἱ κύνες τοῦ Ἡσιόδου**, περὶ ὧν ἀναφέρεται ὅτι, φονευθέντος τοῦ κυρίου τῶν, παρέμενον παρὰ τὸ πτώμα αὐτοῦ περίλυποι, ἄσιτοι καὶ ἄγρυπνοι, μόλις δὲ εἶδον τὸν φονέα ἀνεγνώρισαν καὶ κατέδωκαν δι' ὀλακῶν ἄγριων.

3.—**Ὁ κύων τοῦ Πύρρου**, τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου, περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται ὅτι πολλάκις ἐν ὄρα νυκτός, καλούμενος ὑπὸ τοῦ αὐθέντου του, ἠγείρετο τοῦ ἕπνου καὶ ἐφύλαττεν αὐτὸν δικὴν σφματοφύλακος. Ὅταν δὲ ὁ νεκρὸς τοῦ Πύρρου ἐκαίετο, ἐρρίφθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πυρὰν.

4.—**Ἡ Θεταλικὴ Λυκάς**, ἡ θαυμασιὰ ἐκείνη κυνηγετικὴ σκύλα, διὰ τὴν ὅποιαν ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης συνέθεσεν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτῆς τὸ ἐξῆς ἐπιγράμμα:

Ἦς αὖ καὶ φθιμένης λευκ' ὄσπερ ἰφθ' ἐνὶ τύμβῳ
ἴσχω ἔτι τρομέειν θήρας, ἄγρωσσα Λυκάς.

Τὰν δ' ἀρετὰν οἶδεν μέγα Πήλιον ἄ τ' ἀριδήςλος,
Ἵσσα Κίθαιρῶνός τ' οἰονόμοι σκολιαί.

5.—**Ὁ κύων τοῦ Πῶρου**, διὰ τὸν ὁποῖον ἱστορεῖται ὅτι κατέβαλε δύο λέοντας, καὶ ὃν ὁ Πῶρος προσέφερε δῶρον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον.

6.—**Ἡ Τρίακος** καλουμένη Παιονικὴ κύων, τὴν ὅποιαν ἐδώρησε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Δακτιάνης ὁ σατράπης τῆς Παιονίας.

7.—**Ὁ Λήθαργος**, συνταφεῖς μετὰ τοῦ κυρίου του Ἰππαίμονος, ὧς πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ ἐξῆς ἐπιγράμμα:

«Ἄνδρὶ μὲν Ἰππαίμων ὄνομ' ἦν, ἔπρω δὲ Πόδαργος,
καὶ κνὴ Λήθαργος καὶ θεράποντι Βάβης».

8.—**Ὁ κύων τοῦ Ἰκαρίου**, ὅστις προαισθανθεὶς τὸν φόνον τοῦ κυρίου του καὶ ἀνιχνεύσας τὸ πτώμα του ἔδειξεν αὐτὸ εἰς τὴν θυγατέρα ἐκείνου.

9.—**Ὁ κύων τοῦ Ἀλκιβιάδου**, ὃν οὗτος εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ 70 μῶν, ἤτοι 7,000 δραχμῶν, διάσημος διὰ τὸ κάλλος του, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν οὐρὰν ἐκοψέ τότε ἐξ ἰδιοτροπίας ὁ κύριός του, δικαιολογηθεὶς εἰς τοὺς μεμφομένους αὐτῷ Ἀθηναίους: «Ἴνα τοῦτο καὶ μηδὲν ἄλλο ὑπὲρ αὐτοῦ λέγωσι».

10.—**Ὁ Γαργήτιος** τοῦ Γηρυόνου, ὁ φυλάττων τὰς βοῦς αὐτοῦ, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

11.—**Ὁ Ἠπειρωτικὸς Κέρβερος** τοῦ Ἀλεξάνδρου, καταγόμενος ἐξ Ἰνδίας. Ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ὠνόμαζε Περίτταν. Λέγουν ὅτι κατέβαλε κάποτε λέοντα. Ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τιμὴν τοῦ ἐκτισε τὴν ἐμῶνυμον πόλιν Περίτταν.

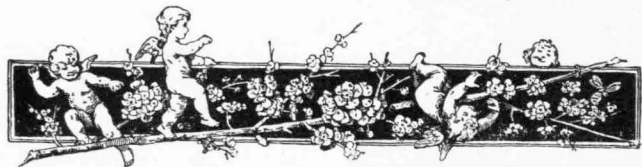
Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλοι πολλοὶ κύνες ἀναφέρονται ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ.

Σ Τ Ι Χ Ο Ι

Κλειῖσε βαθεῖα μέσ' στήν καρδιά τὰ λόγια ποῦ σοῦ εἶπα,
πάρε σὸ χέρι βούνευρο ἀγκαθερὸ καὶ χύπια,
καὶ δεῖξε πῶς τοῦ ποιητῆ δὲν εἶνε τὰ τραγοῦδια
παιγνίδια γιὰ τὰ γύναια καὶ γιὰ τὰ μαθητοῦδια!
Τὲς ὁμορφες μὲ ἀνθόνερρον ἢ μοῦσα σου ἄς ποιίζη,
σὸν δίκαιον καὶ σὸν ἀγαθὸν ἐμπρὸς ἄς γονατίζη,
καὶ τὴν κακία, πανάσσημην, ἀλόπητ' ἄς πληγῶνη.
Ἄς εἶνε σὸν παρθενικὴ καὶ σὸν σκληρῇ Ἀντιγόνη,
ποῦ δὲ λυγαίε τὴ γνώμη της μήτε τοῦ τάφου ὁ τρώμος,
φτάνει νὰ λάμψη ἢ ἀγάπη της καὶ νὰ νικήσῃ ὁ Νόμος!

(1895)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΑΜΑΣ



ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΑΝΤΑΛΕΝΑ

Η πρώτες μου γι' αυτήν αναμνήσεις ξεκαθαρίζουν με δυσκολία, χαμένες στα σύθαμπα της νηπιακής ηλικίας. 'Ανάμεσα στους ήχους, που έφθαναν από μακριά στην άσυνείδητη άκοή μου, αγνώριστοι δλοι κ' έκπληκτικοί, έμαθα γρήγορα να ξεχωρίζω τή φωνή της. Ήταν μιά φωνή δυνατή, καθαρή, δροσερή, γλυκειά, που θάλεγα πώς έλαμπε και ετά μάτια μου με τό χρώμα του μελιού ή του χειμωνιάτικου ήλιου. Τήν άκουγ' από τό περβολάκι, όπου έπαιζα με τά χρώματα και τά πετραδάκια, καθισμένος μέσα ετήν πέτρινη γούρνα τήν άκουγ' από τό παράθυρο της σάλας, όπου στεκόμουν άνεθασμένος σέ μιά καρέκλα κι' έδλεπ' αντίκρυ τό Κάστρο' τήν άκουγα κάποτε κι' από τό κρεβατάκι μου, ετήν άλλη κάμαρα, όταν ξυπνούσα τό πρωί με τά κελαδήματα των πουλιών. Και πρέπει νάδειχνα μιά πολύ χαρούμενη έκπληξη, γιατί συχνά ή μητέρα μου, γελαστή, μου έλεγε:

— 'Ακου, ή Μανταλένα! . .

'Ετσι ήξερα, πώς ή γλυκειά και καθαρή έκείνη φωνή έδγαине από κάποιο πλάσμα που τώλεγα «Μανταλένα», μά πού δέν τό ειχα ιδή ποτέ. Πολλά άλλα πλάσματα, ακόμα τότε, τάξερα ετσι μόνο άπ' τή φωνή τους, άπ' τόν ήχο τους. Μ' ανάμεσα 'ς όλα, γνωστά μου κι' άγνωστα, ειθωμένα κι' άνειθωτα, ή Μανταλένα μου φαίνονταν σαν κάτι ξεχωριστό. Τή φαντάζουμουν πιό ωμορφη κι' από τή μητέρα μου, όταν μ' εκύτταζε γελαστή πιό γλυκειά κι' από τή γιαγιά μου, όταν μ' εκάϊδευε στο κεφάλι και στο πηγούνι.

Μιά 'μέρα, καθώς στεκόμουν μπροστά στο παράθυρο, άνεθασμένος στήν καρέκλα, άκουσα πάλι τή φωνή της. Μου φάνηκε πώς έδγαине από τόσο κοντά μου, ώστε ώρμησα να προβάλλω, γιά να ιδώ. 'Η μητέρα μου, που με παρόστεκε από πίσω, μ' έράτησε. 'Επειδή όμως επέμενα, μ' εσήκωσε ετήν άγκαλιά της και μ' άφισε

νά βγάλω τό κεφάλι μου από τή γρίλλια. Και νά, τό ξεχωριστό, τό θαυμάσιο, τό θετο που μου ύπόσχονταν ή φωνή: 'Σ ένα διπλανό παράθυρο, δυό-τρια σπίτια πιό κάτω άπ' τό δικό μας, άριστερά μου, είδα ένα κεφάλι δλόξανθο, που έλαμψε στα μάτια μου με τό χρώμα του μελιού και του χειμωνιάτικου ήλιου.

— 'Η Μανταλένα! μου ψιθύριζε καθώς με κρατούσε ή μητέρα μου. Τήν είδες λοιπόν τή Μανταλένα;

Ναι, τήν είδα, τήν έβλεπα, μά όχι όσο ήθελα. Γιατί καθώς ήταν κ' εκείνη γυρισμένη άριστερά και μιλούσε μ' έν' άλλο κορίτσι, μαυρειδερό, 'ς έν' άλλο παράθυρο, πιό κάτω, δέν μουδειχνε παρά τά ξανθά της μαλλιά, τόν κάτασπρο σβέρκο της και λιγάκι από τήν ουρανιά καμίζόλα της. Του κάκου περίμενα να γυρίση μιά στιγμή τό πρόσωπό της προς τό μέρος μου' του κάκου άντισταθήκα όσο μπορούσα δυό- τρεις φορές, που θέλησε ή μητέρα μου να με τραθήξη μέσα. 'Η Μανταλένα εξακολουθούσε να μιλά με τό μαυρειδερό κορίτσι, γυρισμένη άντίθετα. Κι' άξαφνα, μ' έν' απότομο κίνημα, σά να τή φώναξε κάποιος από τό σπίτι, έμπασε μέσα τό κεφάλι της και τήν έχασα.

Δέν θυμώμαι: άν εκλαφα και τότε, όπως μιά φορά που μούκαναν με τό πρίσμα φάσματα στον τοίχο κι' άξαφνα μου τώκοφαν. 'Από εκείνη ώμως τήν ήμέρα, που είδα τό ξανθό κεφάλι, ή γλυκειά φωνή μου φαίνονταν πιό γνώριμη, πιό αγαπητή και πιό ζωηρά χρωματιομένη με τό χρώμα του μελιού και του χειμωνιάτικου ήλιου . .

* *

Γυρίζαμε άπ' τή γειτονική μας 'Εκκλησία. Κάποια Κυριακή; κάποια γιορτή; . .

'Η μητέρα μου με κρατούσε άπ' τό χεράκι κ' ή νταντά, στο πλάι μας, ήταν έτοιμη να με σηκώση ετήν άγκαλιά της, γιατί μόλις έσερνα τά πόδια μου.

'Αξαφνα βλέπω τή μητέρα μου να στέκεται και να μιλά προς τά φηλά. Στέκουμαι κ' εγώ και σηκώνω τό κεφάλι μου. 'Ημιατε κάτω από ένα παράθυρο, που πρέπει ναταν τό ίδιο εκείνο, όπου έδω και λίγες 'μέρες είχα ιδή τό ξανθό κεφάλι. Γιατί και τώρα τό ίδιο κεφάλι ήταν εκεί προβαλμένο. Θά τό γνώριζα κι' από τά μαλλιά του. 'Ακουσα όμως και τή μητέρα μου που ειπε:

— Καλημέρα, Μανταλένα μου . .

Και τή γλυκειά δυνατή φωνή που άποκριθικες:

— Καλημέρα σας, κυρία! . .

'Απόρησα, θαμπώθηκα και καταχάρηκα. 'Ημουν στήν ήλικία, που όλα μās φαίνονται θαύματα, υπερφυσικά. Πώς βρέθηκε άξαφνα μπροστά μας τό παράθυρο εκείνο, σέ μιά στιγμή που τό νόμιζα μίλλια μακριά;

Μά εκμα ετσι κ' είδα, γνώρισα τό σπίτι μας, ετήν ίδια γραμμή. Βέβαια, καλέ, ήταν τό παράθυρο της Μανταλένας! Και να από κάτω του μιά πόρτα, λαδιά σκούρα, με τώνα πορτόφυλλο κλειστό, με

τάλλο διάπλατο, ἀπ' ὅπου φαίνονταν παρὰ μέσα μιὰ σκάλα κιτρινωπή, ἴσια, φωτισμένη ζωηρά καὶ φαιδρὰ ἀπὸ κάποιο ἀθώρητο φεγγίτη.

Τράβηξα τὴ μητέρα μου ἀπ' τὸ χέρι, γιὰ νὰ τῆς δείξω πὼς ἤθελα νὰ μπούμε ἔς ἐκεῖνη τὴν πόρτα καὶ νάνα·βούμε ἔς ἐκεῖνη τὴ σκάλα, γιὰ νὰ φθάσομε τὴ Μανταλένα.

Μὰ ἡ μητέρα μου ἀντιστάθηκε.

— Σύχασε, μοῦ εἶπε, τώρα θὰ πάμε στὸ σπίτι μας.

Κ' ἐπρόσθεσε, κυττάζοντας ψηλά :

— Δὲ βλέπεις, καλέ; Ὁ γιός μου θέλει νὰ σοῦ κάμη βίζιτα...

Νά, νά, μὲ τραβουλιάζει...

Ντραπήκα κ' ἐπαφα ἀμέσως τὸ τραβούλιγμα. Ἡ Μανταλένα γελοῦσε δυνατὰ κ' εἶλεγε λόγια ποῦ δὲν τὰ θυμοῦμαι, γιὰτ' ἴσως καὶ δὲν τὰ καταλάβαινα. Γελοῦσε κ' ἡ μητέρα μου, ποῦ ἐσκυθε τώρα σὲ μένα καὶ μοῦλεγε :

— Τὴν ἀγαπᾷς τὴν κυρία Μανταλένα;... σάρεσαι;... Ἰδέξ τὴ λοιπόν! νά!...

Μοῦ σήκωνε τὸ κεφάλαι κ' ἐπὶ τὸ πηγρῶνι κ' ἐγὼ ἀντιστεκόμουν, ἐθαζα δύναμι νὰ τὸ κρατῶ σκυφτό γιὰτὶ καταλάβαινα πὼς ἅμα τὸ σήκωνα τώρα, θάντικρυζα τὰ μάτια τῆς Μανταλένας νὰ μὲ κυττάζουν, κ' αἰσθανόμουν ντροπὴ, ἴσως μάλιστα καὶ κάποιο φόβο.

Γιὰτὶ προτιήτερα, ποῦ ἡ Μανταλένα μιλοῦσε μὲ τὴ μητέρα μου, εἶχα ἰδῆ μιὰ στιγμὴ αὐτὰ τὰ μάτια ἀπὸ τὸ πλάι, καὶ μοῦ εἶχαν φανῆ πολὺ ἀλλοιώτικα, πολὺ διαφορετικὰ ἀπ' ἔσα μάτια εἶχα ἰδῆ ὡς τότε. Φανταζόμουν, πὼς ἂν τὰθλεπα δλότσα, καρφωμένα στὰ δικὰ μου, θὰ τρόμαξα, ὅπως τρόμαξα μιὰ φορὰ στὴ σοφίτα, ὅπου, παίζοντας, γύρισα μιὰ παλιὰ εἰκόνα, πεταμένη ἀνάποδα σὲ μιὰν ἄκρη, καὶ βρέθηκα ἀξαφνα ἀντίκρυ ἔς ἕνα μεγάλο πρόσωπο μὲ κάτι μάτια φοδερά. Ἄντρας ἦταν; γυναικὴ ἦταν; Δὲν ξέρω! Μὲ μιὰ κραυγὴ τρόμου πέταξα τὴν εἰκόνα, ἔφυγα κ' οὔτε ξαναπάτησα ἐτὶ σοφίτα ἐκεῖνη.

Μὰ σήμερα, ἡ περιέργεια κατανίκησε καὶ τὴ ντροπὴ καὶ τὸ φόβο. Ἐπειτα ἡ μητέρα μου ἦταν κοντὰ μου, μὲ κρατοῦσε ἀπ' τὸ χέρι· τί εἶχα νὰ πάθω; Κ' ἐπιτέλους σήκωσα τὸ κεφάλι μου κ' εἶδα τὰ μάτια τῆς Μανταλένας ποῦ μὲ κύτταζαν.

Τρόμαξα πάλι, γύρισα μιὰ στιγμὴ τὰ δικὰ μου ἀλλοῦ κ' ἐσφιξα τὸ χέρι τῆς μητέρας μου. Μὰ σὰ νὰ μὲ τράβηξαν μὲ μαγνήτη τὰ μάτια ἐκεῖνα, τὰ ξανακύτταξα χωρὶς νὰ θέλω. Αὐτὸ ἔγινε δύο-τρεις φορές, ὡς πού νὰ ξεθαρρευθῶ. Κι' ἄφοβα τότε ξαικολούθησα νὰ τὰ κυττάζω...

Τὰ μάτια τῆς Μανταλένας, μεγάλα, δλάνοικτα, τριγυρισμένα ἀπὸ μαῦρα, μακρὰ τσίνορα, εἶχαν τὸ χροῖμα τῆς γαλαζόπετρας. Μὰ ἔχουναν τόσο φῶς, ὥστε δὲν μ'ἄφιναν νὰ βλέπω τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ πρόσωπό τῆς. Αὐτὰ ἔθλεπα μόνο καὶ τὰ ξανθὰ τῆς μαλλιά. Ἦταν γιὰ μένα μιὰ καινούργια ἐντελῶς γοητεία. Εἶχα καρφωθῆ ἐκεῖ στὴ μέση τοῦ δρόμου, μὲ τὸ κεφάλι μου ψηλά. Ἡ μητέρα μου, γιὰ νὰ



Η ΓΛΥΚΟΜΜΑΤΑ

(Ἔργον τοῦ Auguste Bellet)

κουνηθῶ, ἀναγκάσθηκε νὰ μὲ τραθήξῃ μὲ δύναμι. Τὴν ἀκολούθησα. Μὰ ὅσο πηγαίναμε, ἐγὼ ὡς ποῦ μπήκαμε πιά στὴν πόρτα μας, ξακολουθοῦσα νὰ κρατῶ τὸ κεφάλι μου γυρισμένο κατὰ τὸ παράθυρο τῆς Μανταλένας.

Ἀπὸ τότε, μόλις ἀκουγα τὴ γλυκεῖα, δυνατὴ φωνή, ξαναφαίνονταν μπροστά μου τὸ ξανθόμαλλο κεφάλι μὲ τὰ γαλάζια μάτια. Ἡ Μανταλένα γιὰ μένα ἦταν ἕν' ἀλλοιώτικο πλάσμα, ἕνα γοητευτικό τέρας, ποῦ δὲν εἶχε παρά μαλλιά καὶ μάτια.

* *

Σιγά-σιγά, μεγαλώνωντας, τὴν συμπλήρωνα, τὴν ἔδλεπα καθαρά. Ὅταν ἔγεινα πιά πέντε χρονῶν, ἡ Μανταλένα, ἐκτός ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ τὰ μάτια, εἶχε γιὰ μένα κ' ἕνα κατακόκκινο στόμα μὲ κάτασπρα δόντια, ποῦ τὰ μπροστινά, τὰπάνω, μοῦ φαίνονταν σὰ μεγάλα ἕϊτερ' ἀπὸ τὰλλα' εἶχε ἀκόμα μὴ μύτη ἴσια, στενὴ καὶ μακρὰ, ποῦ μὲ δυσκοιλία ξεχώριζα τὰ ρουθουνάκια τῆς, καὶ δυὸ αὐτάκια τριανταφυλλία, στολισμένα μὲ δυὸ μικροῦτσικα διαμάντια. Πάντα ὅμως τὰ μάτια τῆς ἔλαμπαν περισσότερο' κ' ἔλ' αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἔδλεπα σὰ μέσα 'ς ἕνα γαλάζιο φῶς. Καὶ τὸ μέλι ἀκόμα τῶν μαλλίων τῆς μοῦ φαίνονταν πῶς ἐκυάνιζε ἀλαφρά, σὰν τὸ παλὸ χροσάφι μῆς καρφίτσας ποῦ φοροῦσε ἡ γιαιγία μου.

Ἦταν ἀρὰ γε τόσο ὑπερφυσικὰ ὡμορφὴ ἡ Μανταλένα, ὅπως τὴν ἔδλεπα ἀπ' τὰ πέντε μου χρόνια ὡς τὰ ἑπτὰ; Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω ἀκόμα. Δὲν θᾶξερα κὰν νὰ πῶ οὔτε τί ἡλικία εἶχε, τὸν καιρὸ ποῦ, μαζὶ μὲ τὸν κόσμο, τὴν πρωτογνώρισα. Θυμάμαι πάντα τὸ στήθος τῆς μεστό, στρογγυλὸ, φουσκωμένο. Μὰ ἦταν τότε κοριτσόπουλο δεκαπέντε χρονῶν ἢ μεγάλο κορίτσι, εικοσιπεντάρια; Ἄδύνατο νὰ συμπεράνω. Τὸ μόνο βέβαιο εἶνε πῶς ὕστερ' ἀπὸ τριάντα χρόνια ποῦ τὴν ξαναεἶδα, ἡ Μανταλένα ἦταν γρηῃ κ' ἄσχημη, μὲ δυὸ δόντια μονάχα, — ἐκεῖνα τὰ μπροστινά, ποῦ μοῦ φαίνονταν πάντα μεγαλήτερα. Μὰ κ' ἀπ' αὐτὸ τίποτα δὲν βγαζῶ. Μπορεῖ νὰ γέρασε πρόωρα, ἡ δυστυχημένη, ὅπως πρόωρα μπορεῖ νὰχε μεστώχη καὶ τὸ στήθος τῆς. Κ' ἡ πῖο ἄσχημη γρηῃ δὲν μπορεῖ νὰ στάθηκε ἐτόν καιρὸ τῆς πεντάμορφης;

Τὴν ἱστορία τῆς ὅμως τὴν ξέρω' κ' ἀπ' αὐτὴ βγαζῶ πῶς ἡ ὡμορφὴ Μανταλένα, αὐτὸ τὸ νηπιακὸ μου ὄνειρο, στάθηκε μιά ἀπὸ τῆς πῖο δυστυχημένες γυναῖκες τοῦ τόπου τῆς καὶ τοῦ καιροῦ τῆς. Κ' εἶνε μάλιστα τὸ πρῶτο πλάσμα ἐτόν κόσμο, ποῦ μαζὶ μὲ τὴν χαρὰ τῆς Ὁμορφιάς, μοῦ γνώρισε καὶ τὴ θλίψη τῆς Δυστυχίας. Θὰ ἦμουν τότες ὡς ἑπτὰ χρονῶν. Ἡ μητέρα μου μ' ἔστειλε κάθε μέρα στὸ σπίτι τῆς Μανταλένας, ὅπου ἡ θεῖα τῆς, μιά ἀγαθώτατη καὶ καθαρῶτατη γρηοῦλα, μ' ἐμάθαινε νὰ συλλαβίζω στὴ φυλλάδα μου καὶ μοῦλεγε παραμύθια. Τὸ μάθημα μὲ στενοχωροῦσε πολὺ. Μιά μέρα μάλιστα, θυμοῦμαι, πέταξα μὲ θυμὸ τὴ φυλλάδα μου καὶ φώναξα: «Νὰ μοῦ δώσετε τὸ μνηνιάτικο μου νὰ φύγω!» (Γιατὶ ἴσα-ἴσα ἐκεῖνο τὸ πρῶτ' εἶχα πάη τὸ ἀσημένιο δίφραγκο, ποῦ πληρώναμε

κάθε μῆνα τὰ πέντ' ἕξῃ παιδιὰ, γειτονόπουλα, τοῦ νηπιαγωγείου). Τὰ παραμύθια ὅμως τάκουγα πάντα μ' εὐχαρίστηση, ἀν καὶ τᾶξερα πιά ἀτόξω, γιατί ἡ γρηῃ δασκάλια μὰς ἔλεγε δυὸ-τρια, πάντα τὰ ἴδια. Ἦμουν κατενθουσιασμένος προπάντων ὅταν μποροῦσα, ἀκούγοντας τὸ παραμῦθι μὲ τὶς πεντάμορφες, τὶς βασιλοῦλες, τὶς νεράιδες, τὶς μάγισσες, νὰ βλέπω καὶ τὴ γλυκεῖα Μανταλένα, πότε ἀπ' τὴ μισανικτὴ πόρτα, ἐτὴν καμαροῦλα τῆς, ὅπου κτενίζε ἀτέλειωτα τὰ χρυσὰ τῆς μαλλιά, — δάκαيره ἱεροτελεστία! — πότε 'καί, μπροστά μας, νὰ κᾶθεται στὴν καρέκλα καὶ νὰ πλέκῃ ἴσυχα ἢ νὰ κεντᾷ.

Σπάνια, πολὺ σπάνια μιλοῦσε, καὶ σιγά-σιγά. Ἡ φωνὴ τῆς, μέσα στὸ σπίτι, ἦταν ὀλωοδιόλου ἀλλοιώτικη, παρά ὅπως τὴν ἀκουγα ἀπ' τὸ περιθώρι. Τὴν ὕψωνε καθαρὴ καὶ δυνατὴ μόνο σὰν κουβέντιαζε, ἀπ' τὰ παράθυρα τοῦ δρόμου ἢ τῆς αὐλῆς, μὲ τῆς ἀντικρινές τῆς φιληνάδες. Φώναζε τότε καὶ γελοῦσε, σὰν ἕνα πλάσμα χαρούμενο καὶ ξέννοιαστο. Μὰ μόλις τέλειωνε τὴν κουβέντα κ' ἔμπαινε μέσα, τὸ γέλιο τῆς ἔσβυνε, τὸ πρόσωπό τῆς γίνονταν σοβαρὸ, μελαγχολικὸ, κ' ἡ φωνὴ τῆς δὲν ἀντηχοῦσε παρά 'ς ἕνα πολὺ χαμηλὸ τόνο, βαρὺ, σχεδὸν πένθιμο... Μοῦκανε μεγάλη ἐντύπωση αὐτὴ ἡ διαφορά. Πῶς κτυπᾷ ἕνα κουδούνι ὅταν τὸ χουφτώνης δάκακαιο κ' ὅταν πάλι τὸ κρατᾷς μόνο ἀπ' τὸ χερσὺλι; Ἔτσι μοῦ φαίνονταν κ' ἡ Μανταλένα ὅταν μιλοῦσε ἀπ' τὸ παράθυρο κ' ὅταν μιλοῦσε μέσ' ἐτὸ σπίτι. Μὰ τὸ λυπημένο ὕφος τῆς πῆγαινε. Γίνονταν πῖο ὡμορφὴ ὅταν σιωποῦσε ἢ σιγομιλοῦσε μελαγχολικὰ. Τὰ χαμηλωμένα ματόκλαδα μὲ τὰ μαῦρα τσίνορα ἔπριχναν μιά θαυμάσια σκιά στὴς γαλάζιες κόρες. Ἦταν στιγμὲς ποῦ ζωντάνευε μπροστά μου τὴ Βασιλοπούλα τοῦ παραμυθιοῦ. Κ' ἦταν ἄλλες ποῦ μοῦ φαίνονταν σὰν τὴν γαλανὴ Φραγκοπαναγιά, ποῦ εἶχε στὸ εἰκονοστάσι τῆς μιά γειτόνισσά μας κοντέσσα. Τὸ βράδυ τῶλεγα τῆς μητέρας μου: — Μαμμάρια, ἡ κυρία Μανταλένα δὲν εἶνε ἀπαράλλακτη μὲ τὴν Παναγία;

Κ' ἡ μητέρα μου τῶλεγε τοῦ πατέρα μου καὶ γελοῦσαν.

Ἔνα βράδυ, ἐκεῖ ποῦ δειπνοῦσαμε, ὁ πατέρας μου μὲ ρώτησε:

— Κωστάκη, ἄμα μεγαλώσῃς... θέλεις νὰ πάρῃς γυναϊκά σου τὴ Μανταλένα;

Ἐγὼ κούνησα ἀμέσως τὸ κεφάλι μου ζωηρά, μὲ προθυμία' κ' ἔπειτα, ἑαφνικά, μιά φλόγα νεοπῆξ ἀνέδθηκε στὰ μάγουλά μου. Ἐκεῖνοι ἔσκασαν ἀπὸ τὰ γέλια.

Ἄλλη φορὰ, ρώτησα τὴ μητέρα μου:

— Μὰ γιατί ἡ κυρία Μανταλένα εἶνε πάντα λυπημένη;

— Γιατὶ δὲν ἔχει μητέρα, παιδί μου.

— Τῆς πέθανε;

— Ναί.

— Ὅστε πατέρα;

— Ὅχι, πατέρα ἔχε:...

— Καὶ γιατί δὲν εἶνε μαζὶ του;

— Γιατί ἄμα ἔχασε τὴ μητέρα της, πρὶν γεννηθῆς ἐσὺ, τὴν πῆρε ἢ θεία της, νὰ τὴν ἔχῃ ὡς παιδί της.

Τόσο μόνο μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου καί, χωρὶς νὰ τὴ ρωτήσω ἄλλο, ἐπωφελήθηκε γιὰ νὰ προσθέσῃ :

— Δυπᾶται, ἡ καϊμένη, σὰ θυμᾶται τὴ μητερούλα της. Βλέπεις, παιδί μου; Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ στὴ θέσι της μητερούλας ὅυτε μπαμπᾶς ὅυτε θεία. Γι' αὐτὸ καὶ σὺ πρέπει νάσαι φρόνιμος, νὰ μάκαος, νὰ μὴ με συγχίζῃς καὶ νὰ μάγαπᾶς.

— Σάγαπῶ, φιθύρισα. Πάντα θὰ σάγαπῶ, μαμμάκα!..

Κι' ἀπὸ μέσα μου εἶπα : «Θάγαπῶ ἔμωσ καὶ τὴ Μανταλένα».

* *

Ἄργότερα ἔμαθα.

Δὲν ἦταν μόνο ποῦ δὲν εἶχε μητέρα ἢ Μανταλένα, παρὰ ποῦ εἶχε καὶ μητριὰ. Ἡ μητριὰ αὐτῆ, κάμποσα χρόνια, τῆς εἶχε κάμη πολὺ κακὴ ζωὴ. Δηλαδὴ κ' ἡ Μανταλένα μπορεῖ νὰχε κάμη κακὴ ζωὴ τῆς μητριᾶς της. Ὅποσοδήποτε, δὲν μποροῦσαν πιά νὰ ζοῦν στὸ ἴδιο σπίτι. Γι' αὐτὸ ἡ Μανταλένα ἀναγκάστηκε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ πατρικὸ καὶ νὰ ζητήσῃ ἀσυλο στὸ σπίτι τῆς φτωχῆς της θειάς.

Τὴν ἀγαποῦσε τάχα ὁ πατέρας της; Τῆς χάριζε ὠραῖα πράγματα; Τὴν ἔβλεπε συχνά; Τίποτ' ἀπ' αὐτὰ δὲν μποροῦσα τότε νὰ ξέρω. Ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδα πατέρα τῆς Μανταλένας. Μὰ γιὰ νὰ ἐξηγῶ τὴν αἰῶνια μελαγχολία της, μοῦ ἐφθάναν ἡ πληροφορίες τῆς μητέρας μου.

Μιά μέρα τὴ ζύγασα ξαφνικὰ καὶ τῆς εἶπα :

— Ἐέρω γιὰτ' εἶσαι λυπημένη! Θυμᾶσαι τὴ μαμμάκα σου ποῦ πέθανε.

Κ' ἡ Μανταλένα ξαφνιασθηκε, θύμωσε καὶ μάποπῆρε :

— Νὰ μοῦ κάνῃς τὴ χάρι! μοῦ φώναξε. Δὲν εἶνε δική σου δουλειά!.. Πήγαινε νὰ διαβάσῃς τὴ φυλλάδα σου. Ὅριστ' ἐκεῖ!..

Μοῦρθαν κλάμματα. Τὰ εἶδε ἡ γρηᾷ δασκάλα μου, μ' ἐχάιδεψε καὶ μοῦ εἶπε στ' αὐτί :

— Μὴν τῆς μιλάς ποτὲ γιὰ τὴ μάνα της. Τῆς τὴ θυμίζεις καὶ πικραίνεται χειρότερα. Ἐπιστα ἔχει κι' ἄλλα βᾶσανα, τὸ καϊμένο. Εἶνε βαρεῖα ἄρρωστος ὁ πατέρας της.

Μ' ὄλη μου τὴν καρδιά συχώρεσα ἀμέσως τὸν ἀπότομο τρόπο τῆς Μανταλένας, γιατί εἶδα πὼς ὄλο τὸ λάθος ἦταν δικό μου. Λυπήθηκα μάλιστα πολὺ ποῦ, χωρὶς νὰ θέλω, τὴν πίκρανα. Κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ἀντὶ νὰ λιγοστέψῃ, μεγάλως ἡ παιδιᾶτικη λατρεία ποῦ τῆς εἶχα.

Ἄξαφνα ἓνα βράδυ, πολλὴν ὥρα ἀφοῦ σκόλασα, ἦλθε στὸ σπίτι μας ἡ εἰδησι: Πέθανε ὁ πατέρας τῆς Μανταλένας.

Δὲν ἤξερ' ἀκόμη ἀπὸ θάνατο κ' ἡ εἰδησιγὴ δὲν μοῦκαμε καὶ τόσο φοβερὴ ἐντύπωσι. Δὲν φαντάστηκα ἀμέσως καμμιά μεγάλη συμφορὰ γιὰ τὴ Μανταλένα. Συλλογίστηκα μόνο, ὅτι τὴν ἄλλη μέρα, θὰ τὴν ἔβλεπα πολὺ λυπημένη, ἴσως καὶ κλαμμένη. Ὑποσχέθηκα



Ο ΚΑΡΕΠΤΗΣ ΤΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ. — Ἔργον τοῦ Γοδόητο

ὅμως στὸν ἑαυτὸ μου νὰ μὴ τῆς πῶ οὔτε λέξι γιὰ τὸν πατέρα της. Θάξανα σὰ νὰ μὴν ἔμαθα τίποτα...

Καί τὸ πρῶτῃ, ἀνύποπτος μπορῶ νὰ πῶ, πῆρα τὴ σάκκα μου καὶ πῆγα, ὅπως πάντα, στὸ σχολεῖό μου.

Θέ μου! τί μέ περίμενε!

Δὲν ξέρω τί ὄρα ἦταν. Θυμοῦμαι μόνο, πὼς ὁ ἥλιος δὲν εἶχε κατεβῆ ἀκόμα στὸ στενὸ μας δρόμο μὲ τὰ ψηλά σπίτια. Ἐτρεξα τὸ μικρὸ διάστημα, ποῦ χωρίζε τὴν πόρτα μας ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς Μανταλένας, μέσα σὲ μιὰ στακτερὴ σκιά, θροσερὴ, σχεδὸν κρύα. Ψῆλωσα ὅσο μποροῦσα εἰς τὴς μύτες τῶν ποδιῶν καὶ κτύπησα μιὰ φορά τὸν σιδερένιο μπαταδοῦρο. Κάποιος ἀπὸ πάνω τράβηξε τὸ σχοινὶ τοῦ σαριταρέλλου καὶ τὸ σκοῦρο λαδί πορτόφυλλο ἀνοιξε. Τῶσπρωξα τότε, μπῆκα μ' ὄρμη κ' ἐτοιμάστηκα νὰνεβῶ. Ἀλλὰ ἡ σκάλα, φωτισμένη ζωνηρά ἀπὸ ἓνα μικρὸ, ἀνατολικὸ φεγγίτη, δὲν ἦταν ἐλεύθερη. Ἐκεῖνῃ τῇ στιγμῇ κατέβαιναν δυὸ ἄνθρωποι: Ἡ Μανταλένα μπροστά κ' ὁ θεὸς της ἀπὸ πίσω.

Στάθηνκα εὐθὺς μὲ τὸ κεφάλι ψηλά.

— Ποῖός εἶνε; ρώτησε ἀπὸ πάνω ἡ δασκάλα μου.

Κ' ἡ Μανταλένα, κατεβαίνωντας, μὲ τὰ γαλάζια της μάτια δάκρυα καρφωμένα ἀπάνου μου, ἀποκρίθηκε σιγά, μὰ πολὺ σιγά:

— Ὁ Κωστάκης...

Ἡ φωνὴ τῆς ἦταν ἀθόρυβη, ὅπως τὸ βῆμα της. Ἦταν σὰ μιὰν ἀληθινὴ ὄπτασια, σὰν ἓνα πλάσμα ὑπερφυσικό, ποῦ κατέβαινε τὴ σκάλα χωρὶς νὰ τὴν ἀγγίξῃ... Τὸ φουστάνι της ἦταν τόσο μακρὸ, ποῦ ἀλήθεια δὲν ἔβλεπα τὰ πόδια της. Καὶ τὸ φουστάνι αὐτὸ ἦταν κατὰμαυρο. Κατὰμαυρη κ' ἡ ζακέττα μὲ τὰ στενά μανίκια. Κατὰμαυρη κ' ἡ μαντίλλια, ποῦ ἦταν ριχμὲν ἄπάνω στὰ ξανθὰ μαλλιά κ' ἔφθανε μὲ ἀπλῆς, ἴσιες πτυχές, ὡς πάρα κάτω ἀπὸ τὴ μέση. Μὲ τὴν τῆς χέρι, κατὰλευκο σὰν τὸ κερί, τὴν κρατοῦσε ἐνωμένη κάτω ἀπ' τὸ πηγῶνι. Ταυτίά της ὅμως ἔβγαῖναν ἔξω κ' εἶδα εὐθὺς πὼς σήμερα δὲν ἦταν στολισμένα μὲ τὰ μικρὰ διαμάντια... Ἡ Μανταλένα ἦταν βουτηγμένη στὰ φρικτὰ μαῦρα. Δὲν ἔκλαιγε. Μὰ τὸ πρόσωπό της, κατακόκκινο, ἀναμμένο, εἶχε μιὰ τέτοια ἔκφραση λύπης, πόνου, συντριβῆς, ποῦ μοῦ φαίνεται πὼς ποτὲ δὲν τὴν εἶδα ἔς ἄλλο πρόσωπο ἀνθρώπου. Τὰ μάτια της προπάντων — ἄχ, Θεέ μου, ἐκεῖνα τὰ μάτια της! Πῶς γυάλιζαν στεγνά, κατάξερα, πὼς φαίνονταν σὰ νάχαν χύση ὅλα τὰ δάκρυα ποῦ μποροῦσαν!

Δυὸ-τρὲς στιγμῆς μπόρεσα νὰνθῆξω στὸ κύτταγμαί τους. Ἐπειτα κατέβασα τὰ δικά μου καὶ ξυστά-ξυστά, τοῖχο-τοῖχο, κρατῶντας καὶ τὴν ἀναπνοή μου, προσέχοντας νὰ μὴν ἀγγίξω οὐτ' ἓνα κρῶσι τῆς μαῦρης μαντίλλιας, ἀνέδηνκα γρήγορα τὴ σκάλα, — μὰ πολὺ γρήγορα, σὰ νὰ μὲ κυνηγοῦσαν, — ἔτρεξα ἴσα στὴ γωνίτσα μου κ' ἐκάθησα, ἔπεσα στὸ σκαμνάκι μου. Τὰ μικρὰ μου πόδια ἔτρεμαν, σὰ νὰ εἶχα κάμη δρόμο πολὺ. Ἦμουν στὴν κάμαρα ὀλομόναχος. Κανένα παιδί δὲν εἶχ' ἔλθῃ ἀκόμα κ' ἡ δασκάλα μου ἦταν ἐστὴν κουζίνα, ἀπ' τὸν μετ' εἰς τὴ στιγμῇ ποῦ ἀνέβαινε καὶ μοῦ φώναξε ἓνα ἠλιμ-

μένο «καλόστονε!» Ἡ Μανταλένα μὲ τὸ θεῖο της βγῆκαν στὸ δρόμο. Ἄκουσα τὸ βρόντο τῆς πόρτας ποῦ ξανάκλεισε πίσω τους καὶ μοῦλθε νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ κυττάξω ἀπ' τὸ παράθυρο. Ἦθελα νὰβλεπα: ἔτσι ἀλαφρά, ἀερικά, θὰ περπατοῦσε καὶ στὸ δρόμο ἡ μαυροφόρα Μανταλένα, ὅπως κατέθηκε καὶ τὴ σκάλα; Μὰ δὲν τόλμησα. Κ' ἔμεινε στὴ θέση μου μονάχος, λυπημένος, συλλογισμένος. Μπορῶ νὰ πῶ καὶ φοβισμένος. Γιατί ἡ ζωντανὴ ἐκεῖνῃ εἰκόνα τῆς Δυστυχίας μοῦ εἶχε προξενήσῃ λύπη μαζί καὶ φόβο...

* * *

Ποῦ πῆγαινε τάχα τόσο πρῶτ' ἡ μαυροφόρα Μανταλένα; Στὸ σπίτι βέβαια τοῦ πεθαμένου πατέρα της καὶ τῆς κακῆς μητρίδος της. Θάξανα σήμερα τὴν κηδεῖα. Καὶ τότε θὰ γυρίσει; Θὰ τὴν ξανάβλεπα σήμερα; Ἔστερα, τὸ μεσημέρι, τάπογεμα, θάρχονταν πάλι, θάβγαζ' ἐκεῖνα τὰ φρικτὰ μαῦρα, θὰ φοροῦσε τὴν κόκκινη, τὴ γαλάζια ἢ τὴν ἄσπρη καμιζόλα της, καὶ θὰ κάθονταν ἐκεῖ, μὲ τὸ ἐργόχειρό της, νὰκούη κ' αὐτὴ τὸ παραμῦθι τῆς γρηῃς;

Τίποτ' ἀπ' αὐτά!

Ἡ μέρα ἐκεῖνῃ πέρασε δλωρδιόλου ἀλλοιώτικα στὸ σχολάκι μας. Τὰ παιδιὰ δὲν ἦλθαν, ἐκτός ἀπὸ μένα κ' ἀπὸ ἓνα ἄλλο. Ἡ δασκάλα δὲν μᾶς ἔβαλε καινούργιες συλλαβές; μᾶς ἄφισε νὰ λέμε καὶ νὰ ξαναλέμε τῆς περασμένες. Κ' οὔτε παραμῦθι μᾶς εἶπε, οὔτε «φιγούρες» μᾶς ἔδειξε, οὔτε νὰ παίξουμε μᾶς ἔδωσε τὴν ἄδεια. Ὅλη τὴν ἡμέρα εἶχε τὸ νοῦ της ἄλλοῦ. Στὸν πεθαμένο βέβαια καὶ ἐτὴ μαυροφόρα Μανταλένα...

Κ' ἐγὼ ἐκεῖ τὸν εἶχα. Στιγμῇ δὲν μποροῦσα νὰ ξεχάσω τὴν πρῶτὴν ὄπτασια. Ὀλοένα ἡ λύπη ἔσφιγγε τὴ μικρὴ μου καρδιά θανατωτικά. Πολλές φορές τὰ μάτια μου βούρκωσαν καὶ τὰ δάκρυά μου, χοντρά καὶ ζεστά, ἔσταξαν στὴ φυλλάδα.

— Γιατί κλαῖς; μὲ ρωτοῦσε ὁ μικρός μου συμμαθητής.

— Ἔτσι, τοῦ ἀπαντοῦσα — ἡ καὶ δὲν τοῦ ἀπαντοῦσα καθόλου.

Τὸ μεσημέρι, κρατῶντας μὲ κόπο τὰ κλάματα, διηγῆθηκα στὴ μητέρα μου τὴ συνάντησῃ ποῦ εἶχα κάμη στὴ σκάλα. Καὶ περιγράφοντας τὴ Μανταλένα, τῆς εἶπα:

— Φοροῦσε ὀλομαυρα σὰ γρηά.

Ἡ μητέρα μου, χωρὶς νὰ θῆλῃ, χαμογέλασε ἔπειτα εὐθὺς σοβαρῶντας καὶ μοῦ ἀποκρίθηκε:

— Ἡ καϊμένη! Τώρα ἀπόμεινε διασάρφανα. Καὶ θάργῃση νὰ τὰ βγάλλῃς ἐκτὸς τὰ μαῦρα...

Τι; αἰωνίως ἔτσι θάβλεπα μπροστά μου τὴ Μανταλένα, μαυροφόρα σὰ γρηά; Μ' αὐτὸ δὲν θὰ μποροῦσα νὰ τὸ ὑποφέρω! Ἄθταν σὰ νάλλαξε ὁ ρυθμός τοῦ παντός, σὰ νὰ μὴν ξημέρωνε ποτὲ...

Τάπογεμα ξαναπῆγα στὸ σχολεῖο, ἀλλὰ ἡ Μανταλένα δὲν εἶχε γυρίσῃ. Μόνο ὁ θεὸς της ἦλθε μιὰ στιγμῇ καὶ ξανάφυγε...

Ὅσο βράδυαζε, ὅσο λιγώστανε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τόσο μεγάλωνε ἡ θλίψη κ' ὁ ἀόριστος ἐκεῖνος φόβος μου. Μὲ τὴ φαντασία,

έβλεπα τή Μανταλένα ακόμα πιό μαύρη, ακόμα πιό δυστυχισμένη, και τὰ γαλάζια μάτια της μ' ἐκύτταζαν μ' ἕνα τρόπο, ποῦ στιγμῆς-στιγμῆς μοῦρχουνταν νά ξεφωτισώ, σά νάβλεπα φάντασμα.

Ἔφαγα ἀνόρεκτα, ἔπεσα στό κρεββατάκι μου, μὰ στάθηκε ἀδύνατο νά κοιμηθῶ. Ἡ βαρειά μου καρδιά ζητούσε ἕνα ξεθώιασμα. Κι' ἄρχισα νά σιγοκλαίω. Ποτέ, ὡς τότε, δὲν εἶχα κάμη τέτοιο θρήνο. Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω πῶσες ὥρες εἶχα κλάψη, μὲ τὸ πρόσωπο χλωμένο στό προσκεφάλι. Ὅταν ἡ μητέρα μου μπήκε στὴν κάμαρα, γιὰ νά πλαγιασῇ κι' αὐτὴ, μὲ βρήκε ἔτσι και τρώμαξε.

— Τί ἔχεις, παιδί μου; ... γιατί κλαῖς; μὲ ρώτησε.

Κ' ἐγὼ, δυναμώνοντας τὸ κλάμα, τῆς φώναξα:

— Λυπάμαι τὴ Μανταλένα!

Μ' ἀγκάλιασε, μὲ σκούπισε, μὲ φίλησε, μὲ χაίδεψε, δὲν ἤξερε τί νά μοῦ κάνει γιὰ νά μὲ παρηγορήσῃ. Κ' ἐγὼ ξακολουθοῦσα νὰ κλαίω και νά λέω:

— Λυπάμαι: τὴ Μανταλένα!..

* *

Οὔτε τὴν ἄλλη μέρα φάνηκε στό σπίτι τῆς θειᾶς της ἡ Μανταλένα. Οὔτε τὴν ἄλλη, οὔτε τὴν ἄλλη...

Ποτέ πιά!

Φαίνεται, πὼς ἡ κακὴ μητριὰ εἶχε ξαναγύριση στὴ μητέρα της, κ' ἡ Μανταλένα μπόρεσε νά καθήσῃ πάλι στό πατρικό της, μὲ τὴ γιαιὰ της και μ' ἕναν ἀδελφὸ ποῦ εἶχε, μεγάλητερο.

Γιὰ πολλές ἡμέρες, ἔβλεπα νά τῆς κουβαλοῦν ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς θειᾶς της τὰ πράγματά της: Μιά ντουλάπα καρυθῆνα, ἕνα φορτοσαράκι μὲ χρυσὰ καρφάλια, μιὰ κασσετίνα μὲ ἀχιβάδες, ἕναν καθρέφτη μὲ βελουθῆνα κορνίζα, δυὸ βάζα κόκκινα. Τίποτα δὲν ἔμειν' ἐκεῖ μέσα ποῦ νά τὴ θυμίζῃ, ἐκτός ἀπὸ μιὰ κορδελίτσα τῶν μαλλίων μαδιά, ποῦ κρέμουνταν ξεχασμένη ἀπάνω ἀπ' τὸ σκοτεινὸ κομμὸ τῆς θειᾶς, στὴν ἴδια κάμαρα ποῦ καθόμαστε τὰ παιδιά. Καὶ τὸ σπίτι μοῦ φαίνονταν σάν ἄδειο...

Δὲν τὴν ξαναεἶδα.

Πέρασαν χρόνια, μεγάλωσα, πήγα στό «ἀληθινὸ» σχολεῖο, ἄρχισα νά ἐρωτεύομαι κορίτσια τῆς ἡλικίας μου. Μὰ πάντα θυμούμουν τὴν ὡμορφιά τῆς μεγάλης ἐκείνης: Μανταλένας; ἦταν ἀδύνατο νά ξεχάσω τὴν πρωτογνώριση λύπη ποῦ μοῦ προξένησε ἡ δυστυχία της κ' ἔμεινα μὲ τὴν ἐντύπωση τῆς μαύρης ὀπτασίας, ποῦ μοῦ παρουσιάστηκε 'κεῖνο τὸ πρωτῆ.

Δὲν τὴν ξαναεἶδα.

Πέρασαν κι' ἄλλα χρόνια, χρόνια πολλά... Ἔβγιν' ἄντρας, ξενιτεύτηκα, δυστύχησα, εὐτύχησα, ἀγάπησα, παντρεύτηκα, χήρεψα, ξαναπαντρεύτηκα, ἔκαμα ἕνα σωρὸ παιδιά, ἔζησα κ' ἔφτασα στὴν ἡλικία ἐκείνη ποῦ ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ ζῆ περισσότερο μὲ ἀναμνήσεις.

Κι' οἱ ἀναμνήσεις αὐτῆς μὲ ξαναγύριζαν συχνά στὴν πατρίδα μου, στό πατρικό μου σπίτι, στό καντοῦνι μας, στό σχολάκι τῆς θειᾶς,

στό σπίτι τῆς Μανταλένας. Πότε ἀκούγα μὲ τὸ νοῦ μου τὴν καθαρὴ και γλυκεῖα φωνὴ της, ὅπως τὴν ἀκούγα τότε, πρὶν γνωρίσω τὴν ἴδια; πότε ἔβλεπα τὸ κεφάλι της μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, γυρισμένο, ὅπως τὸ πρωτοεἶδα στό παράθυρο; πότε τὰ γαλάζια της μάτια, ὅπως μὲ πρωτοκύτταξαν ἐκείνη τὴν Κυριακὴ ποῦ γύρισα ἀπὸ τὴν Ἑκκλησιά; και πότε τὰ ἴδια αὐτὰ μάτια, μὰ τόσο ἀλλοιωτικά, ὅπως ποῦ φανίστηκαν τὸ πένθιμο ἐκείνο πρωτῆ. Ἔτσι, συχνότερα, οἱ ἀναμνήσεις μοῦφερναν μιὰ Μανταλένα μαυροφόρα και θλιμμένη, σάν εἰκόνα ὑπέρτατης δυστυχίας, και μαζί μ' αὐτὴ, κάτι ἀπ' τὴ βαθεῖα λύπη, κάτι ἀπ' τὸ θρησκευτικὸ φόβο, ποῦ εἶχε δοκιμάσῃ τότε ἡ παιδικὴ μου καρδιά.

Σὰν ξαναγύρισα, μετὰ τριάντα χρόνια ξενιτειᾶς, στὴν πατρίδα μου, ρώτησα και γιὰ τὴ Μανταλένα. Ζῆ;

— Ζῆ, μοῦ εἶπαν, ἡ τριεκακομοῖρα, μὰ καλλίτερα νά μὴ ζοῦσε!

Και μοῦ διηγῆθηκαν ἀπὸ τὴ ζωὴ της ὅσα δὲν ἤξερα.

Σ' αὐτὰ τὰ τριάντα χρόνια, εἶχε παντρευτῆ δυὸ φορές, εἶχε κάμη δέκα παιδιά και, καινούργια Νιόβη, τὰ εἶχε θάψῃ ὅλα ἕνα-ἕνα. Στό τέλος τῆς πέθανε κι' ὁ δεῦτερος ἄντρας της. Ὁ ἀδελφός της, παντρεμένος, ἔλειπε στά ξένα ἀπὸ καιρό. Θεοῖα, θεοῖς, δὲν ὑπῆρχαν πιά. Κι' ἡ Μανταλένα, ὀλομόναχη, ἔρημη, ζοῦσε 'ς ἕνα μαῦρο, κατάκλειστο σπίτι, μὲ μιὰ ψυχοπαῖδα.

Αἰσθάνθηκα μὲ ἀκατανίκητὴ ἐπιθυμία νά τὴν ξαναεἶδῶ.

Ξεκίνησα ἐν' ἀπόγεμα και πήγα στό σπίτι της.

Ἡ ψυχοπαῖδα, σαστισμένη, μ' ἔμπασε σὲ μιὰ σάλα σκοτισμένη, μὲ παληούς, μαυρισμένους καθρέφτες, ποῦ τὰ παράθυρά της, ἀπὸ τὴν ἀντίσταση ποῦ ἔκαμαν, κατάλαβα πὼς εἶχαν νανοῖσου καιρό.

Ὁ ἄερας ποῦ ἔμπαινε ἀπέξω, προσπαθοῦσε νά διώξῃ κάποια μρωδιά μούχλας και νεκρουλιᾶς.

Και σὲ λίγο, χωρὶς νά μὲ προειδοποιήσῃ ὁ παραμικρός κρότος, παρουσιάστηκε μπροστά μου μιὰ μαυροφόρα γυναίκα, μιὰ ψηλὴ γρηᾶ.

Ἦταν ἡ Μανταλένα.

Θὰ τὴν ἐγνωρίζα, ἀν δὲν ἤξερα πὼς ἦμουν στό σπίτι της;

Μοῦ φαίνεται ναί. Διατηροῦσε ἴσιο τὸ ἀνάστημά της και ἴδιο τὸν ἀέρα της. Φοροῦσε δλόμαυρα, ὅπως τὴν τελευταία φορὰ ποῦ τὴν εἶδα και περπατοῦσε ἀλαφρὰ, ἀερτικά, σά νά μὴν ἀγγίζαν τὰ πόδια της στό πάτωμα.

— Μὲ γνωρίζετε; τῆς εἶπα. Ὁ Κωστάκης...

— Μπᾶ, μπᾶ; ἔκαμε.

Μὲ θυμῆθηκε. Και τὰ μάτια της, ποῦ τὰ κρατοῦσε μισόκλειστα μ' ἀδιαφορία, τάνοιξε ζωηρὰ και τὰ κάρφωσα ἀπάνου μου.

Ἄνατρίχιασα.

Ἦταν τὰ ἴδια, ἀπαράλλακτα, ὅπως μὲ εἶχαν κυττάξῃ τὴν τελευταία φορὰ, 'ς ἐκείνη τὴ σάλα.

Τὸ ἰσχνό, τὸ καταξαρωμένο πρόσωπο φωτίσθηκε πάλι ἀπὸ τὸ γαλάζιο ἐκείνο φῶς, τὰ κάτωπρα μαλλιά ξαναπήραν τὸ χρυσὸ τους χρώμα ποῦ κυάνιζε, και γιὰ μιὰ στιγμὴ παρουσιάσθηκε μπροστά

μου ἢ ἴδια Μανταλένα τῆς τελευταίας ὀπτασίας, ἢ ἴδια ζωντανή εἰκόνα τῆς ὑπερτάτης Δυστυχίας, τὸ ἴδιο φάντασμα τοῦ Πόνου καὶ τοῦ Πένθους.

Τὰ σαράντα χρόνια ποῦ χώριζαν τῆς δυὸ στιγμῆς, ξαφανίσθηκαν ἀπὸ τῆ μέση καὶ ξανάγεινα τὸ παιδάκι, ποῦ ἀνέβηκε φοβισμένο τῆ σκάλα τοῦ σχολειοῦ του, ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ, προσέχοντας μὴν ἀγγίξῃ τὰ κρόσια τῆς μαύρης μαντίλλιας. Ὁ ἴδιος ἀόριστος φόβος μ' ἐκυρίεψε κ' ἐκύτταξα γύρω μου, σὰ νᾶθελα νὰ φύγω...

Ἀθήναι, Ἰούλιος 1917

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀπὸ τοὺς «Ἀπόλογους παραμυθιῶν»

Η ΒΡΥΣΗ

Ἐκ κήκιδος κυπαρισσοῦ
ὁ γέρον μάγος κρύβεται·
κυλάει ἀπ' τῆ ράχη τοῦ βουνοῦ
σὴ βρούση ποῦ ἢ νῆα νίβεται

Καὶ λέει στὴ βρούση τὴν καλή·
— Τὸ ἀγέρι ἐδῶ μὲ κύλησε
γιὰ συντροφιά σου καὶ στολή.—
Μὰ ἢ βρούση τοῦ ἀντιμήλιος :

— Δὲν εἶσαι σπόρος λεμονιάς
μηδὲ βορβός τοῦ κρίνου·
μον' κήκιδος εἶσαι ἀλημονιάς
πικρόμηλο τοῦ θρήνου.

Κι ἂν οἴξεις οἴζεις καὶ δεντροῦ
κοντὰ σὲ μὲ ἀψηλώσεις,
τὸ ἀσημοκρούσταλλο νερὸ
χαρωτικά θὰ ἰσκιώσεις.

Κι ὅταν ἀχνὸς πάνω στὴ γῆ
ὁ γῆλιος πλάγια πέφτει
ἐμένα οἱ κόρες τὴν ἀγῆ
δὲ θᾶρχονε καθρέφτη.—

Εἶπε κι ἀνατορεχάμενη
σέρονι τὸ μῆλο πέρα·
κ' ἢ κόρη πάει χαράμενη
στὴ βρούση πᾶσα μέρα.

I. ΖΕΡΒΟΣ



ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΑΣ*

ἮΙΝΕ ἢ ὄϊζα τοῦ σπιτιοῦ.
ἮΙΝΕ ἢ χαϊδεμένη μας ἀπ' ὄλους, σὰν τὸ πιό μικρὸ
μας παιδί. Κ' εἶνε ἢ μαμμύθρεφτή μας.

ἮΙΝΕ ἢ ὑπομονή μας ἢ ἄσωτη — κ' ἢ Γιαγιά μας θέλει
νὰ τὴ σώση.

ἮΙΝΕ ἢ ἀνησυχία στοὺς μεγάλους κ' ἢ λαχτάρα στοὺς
μικρούς. ἮΙΝΕ ὁ τρόμος σ' ὄλους μας.

ἮΙΝΕ ὁ τύραννός μας.

Κ' εἶνε ἢ ὄϊζα τοῦ σπιτιοῦ.

Τριγυρίζει μέσ' στὸ σπίτι ἀπ' τὴν ἀγῆ. Θέλει ὄλα
νὰ τὰ παρακολουθῇ. Κλαίει στὴν κούνια τὸ μωρό; Ἦ
Γιαγιά ἀπ' τὴν πολλὴ ἀγάπη πῆγε καὶ τὸ ξύπνησε,
ξημερώματα.

Ἦἔχει αὐτὸ ἢ ὄρνιθα; Ἦ Γιαγιά θὰ μᾶς τὸ πῆ, ὄχ!
κι' ἀλλοίμονο στὴν ὄρνιθα ποῦ θὰ τὸ πάθη! Σκούζει ἢ
ὄρνιθα μέσ' στὸ κατώϊ, κλαίει καὶ τὸ μωρό.

Μόλις ξυπνήσαν, τρέχουν τὰ παιδιὰ πέρα-δῶθε. Καὶ
φωναῖζον, πρὶν τὴ δοκιμάσουν τὴ ὄγκα ποῦ τὰ κυνη-
γáει. Κ' εἶν' ἀντάμα μὲ τὴ ὄγκα κ' ἢ Γιαγιά — ὅπου

* ΣΗΜ. — Αἱ εἰκόνας αἱ συνοδεύουσαι τὸ μικρὸν αὐτὸ ἀριστουργημα-
τάκι τοῦ κ. Βλαχογιάννη, ὀφείλονται εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν γραφίδα τοῦ
ἀγαπητοῦ φίλου καὶ συνεργάτου κ. Γεωργ. Ἀγαθ. Κωνσταντινίδου.

φύγη-φύγη! Δός του σκουξιμο! Τρέχουν όλοι στη βοήθεια τους — τώκαμε ή Γιαγιά! Τί τής έφταιξε ό μικρός, μίη τά ρωτάτε!

Ποίός τολμάει νά τή μαλώση; Νόμος δέν τήν πιάνει τή Γιαγιά. Είη' άσύδοτη. Είηε χαϊδεμένη.



«Η Γιαγιά, άπ' τή πολλή άγάπη πήγε και τó ξύπνησε...»

Κ' είηε ή όύζα του σπιτιού.

Πιό πολν κι άπ' τó μωρό μας και χειρότερα κι άπ' τάλλα τά παιδιά, ή Γιαγιά μας μάχεται τó σκύλο, μά τó παρακάνει με τó γάτο μας τόν κακομοίρη. Και για ποιό λογαριασμό, ή Γιαγιά τó ξέρει. Άμα κνιτάζει ό Κελεπούρης τή Γιαγιά στά μάτια, κ' έχει λόγο που ν' άνησυχί, κάνει

τήν άδιάφορη ή Γιαγιά. Κι' άμα ό Κελεπούρης ό καλόπιστος τής μπιστευτή, τότε τής τρώει με τή μαγκούρα. Και γιατί; Για τó τίποτε που έφταιξε και για νά πονή.

Νά κι' ό Μουστερης μας, καθισμένος στη φωτιά, σάν νοικοκύρης. Έπιασε και τής Γιαγιάς τó παραγώνι —



«... τότε τής τρώει με τή μαγκούρα...»

έφταιξε φοβερά. Έφαγε μπηχτές που δέν τής μέτρησε, και μεις λέγαμε πώς τότε χαϊδευε ή Γιαγιά. Κ' ύστερα ή αυγή τόν δέχτηκε τó γάτο. Και καλά πούταν ή αυλή κοντά στό παραθύρι. Γλύτωσε ό Μουστερης με τώνα πόδι του κουτσό. Άχ! Γιαγιά! τί έκανες; Δέ φταις εσύ' ό Μουστερης μας φταίει. Φταίει κι' ό Κελεπούρης. Όλοι φταίμε εμεις. Κ' είσαι άθώα εσύ...

Κ' εἶσαι ἡ ῥίζα τοῦ σπιτιοῦ.

Ἦουχία εἶνε μέσα στοῦ σπιτι. Σιγοβράζει τὸ φαῖ στοῦ μαγερειό. Θὰ ἡσυχάζῃ ἡ Γιαγιά... Μὰ ἡ Γιαγιά δὲν ἡσυχάζει. Πάει κλεφτὰ νὰ ἰδῇ τί γίνεται στοῦ μαγερειό. Ἀνασηκώνει τὸ καπάκι... Βρέ! Δὲ θάρριξαν ἀλάτι στοῦ



... Πάει κλεφτὰ στοῦ μαγερειό κι' ἀνασηκώνει τὸ καπάκι...

φαῖ — βάλ' τον μιὰ χουφτιά! Κ' ἡ φωτιά μισοσβυσμένη — μπῆξε ξύλα. Κ' ἡ Γιαγιά στορηφογυρίζει...

Τὸ μεσημέρι ἦτανε λύσσα τὸ φαῖ! Καὶ τὸ ὄψι λάσπη γίνηκε — ἡ Γιαγιά μονάχα τῶπρωγε... Κι' ὁ καφὲς εἶχε ἄμμο καὶ τονὲ ῥοκάνιζε.

Ἦλοι ἄνω-κάτω στοῦ τραπέζι. Ἄλλοι θύμωναν, ἄλλοι γελοῦσανε.

Κ' ἡ Γιαγιά μονάχα σῶπαινε. Ποιὸς ἀλάτισε τὸ φαῖ ἄλλη μιὰ φορὰ; Ποιὸς τὸν ἔχουσε στῆς πλάκες τὸν καφέ;... Ὁχι! Ἐσὺ δὲν ἤσουνε, Γιαγιά! Ὁχι, ἐσὺ δὲν τῶκαμες! Ὁχι! Ἐσὺ δὲν φταίς, ἐσὺ... εἶσαι ἄφταιστη. Κ' εἶσαι ἡ μόνη μας Γιαγιά.

Κ' εἶσαι ἡ ῥίζα τοῦ σπιτιοῦ.

ΙΩ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ἜΣΤΙΑΔΕΣ,

ΜΕΘΥΣΜΕΝΟΣ

Γρόισε μεθυσμένος καὶ τὴν ἔδειρε
κ' ὕστερα τὸ μετάνουσε καὶ κλαίει.
— Συχώρησέ με, ἀγάπη μου, γυναῖκα μου,
τῆς λέει.

Κούβει τὴν ὄψι μέσα στῆς παλάμες του
καὶ κλαίει, καὶ κλαίει, καὶ κλαίει κι' ἀναστενάζει.
Ὅσο κρασί ἔχει πιῆ, ὅλο ἀπ' τὰ μάτια του
τὸ βγάζει.

ΑΓΑΠΕΣ

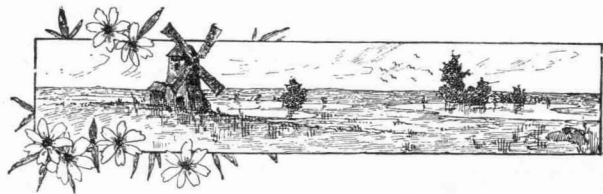
Βαστῆ ἡ μητέρα τὸ μωρό
στὴν ἀγκαλιά της.
Τὸ γάλα της πιὸ γλυκερό
ἢ τὰ φιλιὰ της;

Στέκει ὁ πατέρας στοῦ πλερό,
λίγο πιὸ πέρα
καὶ μιὰ κνιτάζει τὸ μωρό,
μιὰ τὴ μητέρα.

ΜΗ ΒΙΑΖΕΖΑΙ

Μὴ βιάζεσαι νὰ φτιάξης στὴν κορφή
θαρρόντας πῶς ἐκεῖ θὰ ξεποστῆσης
τὸ μάτι σου μὲ πόθο θὰ στραφῇ
στοῦ δρόμο ποῦ μὲ κόπους θὰ περάσης.
Μὴ βιάζεσαι νὰ φτιάξης στὴν κορφή,
δὲν θάχης ποῦ νὰ πᾶς ὅταν θὰ φτιάξης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ



ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΕΦΑΛΑΣ

Ἐν τῷ Ἡμερολόγιον τοῦ 1913 παρετέθη ἡ εἰκὼν καὶ σύντομος σκιαγραφία ἐνὸς μεγάλου τυχοδιώκτου Ἑλλήνου, τοῦ κεφαλήνης Κωνσταντίνου Γεράκη, ὅστις, ἀπλοῦς ναύτης ὢν, κατώρθωσε νὰ γίνῃ αὐτοβασιλεὺς (μέγας βεζύρης) ἢ μᾶλλον αὐτοκράτωρ τοῦ Σιάμ.

Βραδύτερον, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἕτερος Ἕλληνας ριψοκίνδυνος καὶ περιπετειώδης, ἐκ Ζακύνθου οὗτος, ἐμφανίζεται προσπαθὼν νὰ ὑπερνικήσῃ τὰ ἀνυπερόβλητα ἐμπόδια, μετὰ τὰ ὅποια ἡ δυσμενὴς τύχη ἔφρασε τὴν φιλόδοξον αὐτοῦ πορείαν. Ἄλλ' ἐὰν ὁ Γεράκης κατέλαβε, κατὰ τὸν σοφὸν ἱστοριοδίφην Σάθαν, τιμητικὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ θέσιν, ἀπεναντίας τὸ ὄνομα τοῦ ἀτυχοῦς Ζακυνθίου θαλασσοπόρου ἐσαρκάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του καὶ θὰ ἐπικριθῇ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων.

Γεννηθεὶς ἐν Ζακύνθῳ περὶ τὸ 1770 καὶ ἐπιδοθεὶς παιδιόθεν εἰς τὸ ναυτικὸν στάδιον περιέπλεε δι' ἰδίου πλοίου (πολάκας ὀνόματι) χάριν ἐμπορίου τὴν Μεσόγειον. Σπάταλος ὢν καὶ περιπεσὼν εἰς χρεθῆ, στενοχροούμενος δὲ ὑπὸ τῶν δανειστῶν του ἔφυγε λάθρα ἐκ Ζακύνθου τῷ 1812 μετὰ τῆς **πολάκας** του, ἧτις ἐξέοικεν εἰς Καστελόριζον. Ἐγκαταλείψας τὸ πλοῖον, κατέφυγεν εἰς Κων/νιν, ὅπου διέτριψε μέχρι τέλους τοῦ 1815. Κατὰ τὸ 1816 κατασκευάσας ἐν Ρωσίᾳ ὠραίον βρίκιον ὅπου ὀνόμασεν **Ἰππομονή**, ἐξηκολούθησε τὰ χάριν ἐμπορίου ταξείδια του ἀνά τὴν Μαύρην Θάλασσαν καὶ τὴν Μεσόγειον, τολμήσας μάλιστα νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν Ἀμερικὴν, τόλμημα τότε ἀσύνηθες εἰς τοὺς ναυτιλομένους Ἕλληνας. Κάτοχος ὢν τῆς ναυτικῆς τέχνης καὶ εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, συνέγραψε καὶ ἐξέδωτο ἐν Βιέννῃ τῷ 1817, χάριν τῶν ναυτιλομένων Ἑλλήνων, τὴν «Θα-

λάσιον Ὀδηγίαν», τὴν «Θαλάσιον Νομοθεσίαν» καὶ τοὺς «Χάρτας τῆς Μαύρης καὶ Μεσογείου Θαλάσσης».

Μετὰ πολλὰς περιπετείας καὶ ναυγία διαφόρων ἐπιχειρήσεων, ἐγκατέλειπε τὴν Εὐρώπην καὶ ἐπεδίωξε στάδιον ἐν Ἀσίᾳ προσκολληθεὶς παρὰ τῷ ἐν Βαγδατίῳ Ἀγγλῶ Ἐπιτετραμένῳ σερ Ρίτζη. Μετὰ μικρὸν, εὐρισκόμενος ἐν Νινευῆ καὶ μαθὼν τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, θέλων δὲ νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα, μετέβη εἰς Περσίαν, ὅπου κατορθώσας νὰ ἐπιτύχῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ Σάχη Φέτ- Ἀλή, τὸν κατέπεισε νὰ ἐπισπεύσῃ τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογηθῇ — παρατηρεῖ ὁ Σάθας — ὅτι ὁ ἀντιπερισπασμὸς ἐκεῖνος τῆς Τουρκίας πολὺ συνετέλεσεν εἰς εὐδόξωσιν τοῦ ἔθνικου κινήματος. Περιπλανηθεὶς ὕστερον εἰς διαφόρους τόπους καὶ ἐπισκεφθεὶς τέλους τὴν Ἰνδικήν, ὅπου, ἐν τῇ πόλει Βενάρες ἐγγνώρισε τὸν ἐκεῖ διατριβόντα Δημήτριον τὸν Γαλανόν, συλλέξας δὲ καὶ ἱκανὰ χρήματα ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀγώνος, ἐπανέκαμψεν εἰς Εὐρώπην παραδοὺς αὐτὰ εἰς τοὺς ἐν Λονδίῳ τότε εὐρισκομένους Ὀρλάνδον καὶ Λουριώτην. Μεθ' ὁ ἐλθὼν εἰς Ρώμην ἐπαρκοσιάζθη εἰς τὸν Πάπαν καὶ συνηγόρησεν ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ αγώνος. Τότε δὲ διεθουλήθη ὅτι ἔδωκεν ὑπόσχεσιν εἰς τὴν Ρωμαιοκίχην Αὐλὴν περὶ ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἐν Ρώμῃ ὁ Κεφαλᾶς ἐτύπωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἰταλιστὴ συγγραφεῖσαν περιγραφὴν τῆς πόλεως Βενάρες, καὶ μετάφρασιν ἀπλοελληνικὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Γαλανοῦ δοθείσης αὐτῷ ἑλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ Ἰνδοῦ φιλοσόφου Πιλπαΐδου.

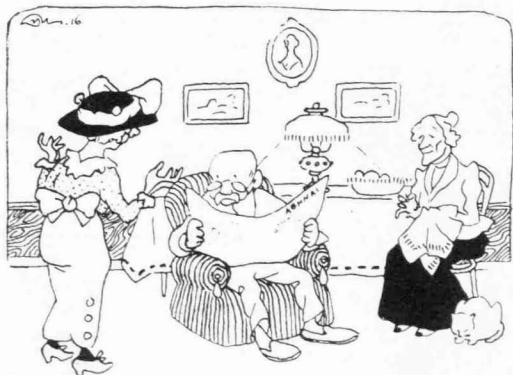
Ἀναχωρήσας ἐξ Εὐρώπης ἐπανῆλθε τῷ 1826 εἰς τὰ ἰνδικὰ παράλια, ὅποτε προσέφερε δευτέρων πολῦτιμον εἰς τὸν ἑλληνισμὸν ἐκδούλευσιν, καθόσον ἐξοπλίσας λάθρα ἰδιόκτητον πλοῖον διὰ τῶν μᾶλλον ριψοκινδύνων πειρατῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν καὶ ἐξηνάγκασε τὰς παραλίους πόλεις τῆς Ἀραβίας εἰς πληρωμὴν βαρυτάτου φόρου ὑποταγῆς, καταβύθισε δὲ τὰ εἰς καταδιώξιν του σταλέντα πλοῖα καὶ ἐγκαταλείπων ὀπισθεν τοῦ τὸν τρόμον, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ κατετρόπωσε τὸν Καλίφην τοῦ Βαγδατίου. Μεγίστη τότε ταραχὴ ἐπεκράτησεν εἰς τὰ ἰνδικὰ πελάγη, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνου καταδρομῆος ἀντήχησε μετὰ θαυμασμοῦ ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ Ἀγγλίᾳ διέταξε τὰ ἐκεῖ πλοῖα νὰ ἐπιτεθοῦν κατ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ Κεφαλᾶς, συγγεντρῶσας καὶ ἄλλους καταδρομῆεις, ἀντετάχθη ἡρωϊκῶς κατ' αὐτῶν καὶ ἐξηκολούθει μασιτῶν τὰ πελάγη καὶ φορολογῶν τὰ παράλια.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Κεφαλᾶς, οὐχὶ χάριν ἀρπαγῆς ἐγένετο καταδρομῆς, ἀλλ' ὅπως ματαιώσῃ τὰς ἐξ Αἰγύπτου διοργανουμένας ἐπιπορεύσεις τοῦ Μεχμέτ- Ἀλή πρὸς τὸν Ἰβραῖμον, ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ ὁποίου ἐστέναζε τότε ἡ Πελοπόννησος. Τὸ σχέδιον τοῦ Κεφαλᾶ ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Ὄντως δέ, ὁ Μεχμέτ- Ἀλῆς ἠναγκάσθη νὰ στείλῃ στρατὸν ἐξ 25,000 πρὸς

ἐξασφάλισιν τῶν παραλίων τῆς Ἀραβίας, ὁ δὲ καλῆς τοῦ Βαγδατίου 14,000 Κούρδων πρὸς φύλαξιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κεφαλᾶ ἀπειλουμένης Βασόρας.

Ὑστερον ὁ Κεφαλᾶς, δίκην ἀλήτου, περιτρέξας τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην καὶ πολλὰ διαπράξας ἀγρυπτικά κατορθώματα, κατήντησε τῷ 1843 εἰς Μολδαβίαν. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Κρήτην, ὅπου μαθὼν τὴν μεταπολίτευσιν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου, συνέταξε καὶ ὑπέβαλε εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν σχετικὸν ὑπόμνημα. Ἐντεῦθεν σκοπεύων νὰ μεταβῇ εἰς Ἰνδικὴν ἦλθεν εἰς Παλαιστίνην. Ἄλλὰ, παθὼν κάταγμα ἐν Ναζαρέτ, ἠναγκάσθη νὰ ἀλλάξῃ δρομολόγιον, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὴν Συρίαν, μετέβη εἰς Κύπρον καὶ Σάμον, ἔνθα ἐγένετο εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Κροκίδα, ἐπιτρόπου τοῦ πρίγκηπος Βογορίδου. Κατόπιν διέτριψεν ἐν Κων/λει, ὅπου ἐδημοσίευσεν ἰταλοελληνιστὶ τὰ «*Συμβάντα*» του.

Μετὰ πολλὰς τυχοδιωκτικὰς περιπετείας ὁ Κεφαλᾶς ἐν βαθεῖ γήρατι καὶ μεγάλῃ πενίᾳ κατέληξεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸν πολυτάραχον αὐτοῦ βίον ἐν ἔτει 1850.



Τὸ δουλικὸν εἰς τὸ Θέατρον

Ἡ κυρία. — Αἱ! πὲς μας λοιπόν, πῶς σοῦ φάνηκε ἡ παράστασις; Σοῦ ἄρεσε ἡ κωμῆδία;

Ἡ Ζαμπέτα. — Ἦταν τρέλα, κυρία!... Νὰ βλέπατε μὰ δούλα τετραπέρατη πῶς τῆς τάπαλε τῆς κυρᾶς της καὶ τί σκηνὴ τῆς ἔκανε



ΣΚΑΛΑΘΥΡΜΑΤΑ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΥΤΗΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟ ἐνίστε περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τῆς ἀστείας μύτης ἐνὸς δυστυχιμένου φίλου μου, σοβαροῦ καθ' ὅλα τὰ ἀλλὰ — σὰς τὸ ὀρκίζομαι. Τί ὠφελεῖ ὁμοῦ; Ποία, πρὸς θεοῦ, σοβαρότης ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ ἤσυχος, καὶ τί ῥόλον σοβαρὸν νὰ παίξῃ κανεὶς εἰς τὸν κόσμον μὲ μίαν μύτην, μὲ τὴν ὁποῖαν ἠμπορεῖ νὰ παίξῃ ὁ κόσμος ὅλος;

Ὁ ταλαίπωρος φίλος μου εἶνε θῆμα μιάς στραβοκονδυλιάς τοῦ Πλάστου. Ἀλλὰ ἤθελα νὰ ἤξευρα τί ἐχρειάζετο τάχα μία μύτη σόλοικος καὶ κακοβαλμένη εἰς ἓνα κανονικὸν πρόσωπον. Εἶνε ἀπλὴ ἀπροσεξία; Εἶνε ἀστεϊσμός; Εἶνε κακεντρέχεια; Ποιὸς ξεύρει!

Ἐπὶ τέλους μία μύτη στραπατσarisμένη, ὀρθογώνιος, σιμὴ ἢ ῥαμφοειδής, ἔξω τῆς κανονικῆς τροχιάς, πιθανὸν νὰ στέχη ἀξιόλογα εἰς ἓν δύσμορφον σύνολον. Διότι ἔχει καὶ ἡ ἀσχημία τὰς ἀναλογίας της καὶ τὴν αἰσθητικὴν της. Ταποθετήσατε λ. χ. τὴν μύτην τῆς Ἀφροδίτης εἰς τὸ πρόσωπον μιάς κομψῆς Ἀραβίνας, καὶ θὰ ἔχετε ἓνα ἔκτρωμα! Ἀλλὰ μία μύτη σκολιὰ εἰς μορφήν συμμετρον καταντᾷ κακούργημα ἐκ προμελέτης.

Τὶ νομίζετε ὅτι ἐχρειάζετο εἰς τὸν ἀτυχῆ φίλον μου, διὰ νὰ ἦνε ἐξυπνος, συμπαθητικὸς, εὐχάριστος, ἀξιοπρεπὴς, ἤσυχος τοῦλάχιστον; Τίποτε σχεδόν: μία γραμμὴ ἀπλουστερά! Ἄλλ' ἡ ἀνεξιχνίαστος σοφία τοῦ Δημιουργοῦ, ἐνῶ τοῦ ἐχάρισε τόσα ἄλλα δῶρα ἄδωρα, τοῦ ἠρνήθη τὴν μικρὰν αὐτὴν χάριν. Καὶ ἰδοὺ ἐν πλάσμα του ἀνεύθυνον — θῆμα ἐν τούτοις μιάς στραβῆς γραμμῆς, μιάς μύτης κεκλασμένης!

Ἡ αἰσθητικὴ πολὺ σωστά ἰσχυρίζεται ὅτι μία μικρὴ γραμμὴ ξεχωρίζει κάποτε τὸ σοβαρὸν ἀπὸ τὸ γελοῖον. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην τὴν βλέπω ἐνσαρκωμένην — κυριολεκτικῶς φεῦ! — εἰς τὴν μύτην, διὰ τὴν ὁποῖαν σὰς ἀπασχολῶ.

Ποῖος εἶπεν ὅτι ἂν ἡ μύτη τῆς Κλεοπάτρας ἦτο ὀλίγον διαφορετικὴ, θὰ ἦτο καὶ ἡ τύχη τοῦ κόσμου διάφορη; Ὁ ἐμβριθεὶς αὐτὸς μυτολόγος δὲν ἔχει, θαρρῶ, ἄδικον. Ὁ Ἄντωνιος,

βέβαια δὲν θὰ ἦτο τόσον μύωψ ἢ τόσον ἠλίθιος, ὥστε νὰ καταθέσῃ τὰ φιλόδοξα σχέδιά του εἰς τὴν ποδιάν μιᾶς καμπουρομύτας.

Ἄλλὰ πρὸς τί νὰ τρέγομεν μακρὰ, ἀφοῦ ἔχομεν πρόσφατα τὰ πρὸ τῆς ῥινός μας; Τάχα ὁ κακόμοιρος ὁ Ἀποστόλης, ὁ διάσημος μυταράς τῶν Ἀθηναϊκῶν Χαυτειῶν— Θεὸς σ' χωρῆσ' τον— θὰ ἐτραβοῦσε τῶν παθῶν του τὸν τάραχον, ἐὰν ἡ μύτη του εὐρίσκατο ἐν τάξει; Κἀθε ἄλλο! Θὰ ἐκυκλοφόρει καὶ αὐτὸς ἐλευθέρως ὅπως τόσοι ἄλλοι ὁμοιοὶ του ἀξιώτιμοι ἢ— μᾶλλον— ἀξιόμυτοι. Καὶ θὰ ἐτραγε περισσότερον ψωμί καὶ ὀλιγώτερες μυτιές εἰς τὸν τριασθλίον αὐτὸν κόσμον.

Ὁ ἀτυχῆς φίλος μου, περὶ τοῦ ὁποίου σὰς ὁμίλω, δὲν τρώγει βέβαια τῆς κλασικῆς μυτιῆς τοῦ Ἀποστόλη. Ἰσταται πολὺ ὑψηλότερα καὶ αὐτὸς καὶ ἡ μύτη του. Ἄλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται περισσότερον ἀξιολύπητος. Μία μύτη εὐτράπελος διαθέτει τόσῳ μᾶλλον φαιδρῶς ὅσον αὐστηρότερος φαίνεται ὁ ἰδιοκτητῆς της. Ἡ ἀντίθεσις εἶνε χωμικωτέρα.

Ὅταν περιπατῆ εἰς τὸν δρόμον, ὅλα τὰ βλέμματα στρέφονται ἀδιάκριτα ἐπὶ τῆς περιέργου μύτης. Ἡ εἰσοδός του εἰς τὸ καφενεῖον ἀποτελεῖ γεγονός. Ὅλοι γυρίζουν καὶ τὴν περιεργάζονται. Εἰς τὰς συναναστοφάς τὸ ἴδιον. Μόλις ἐμμανισθῆ, μία αὐτόματος ἰλαρότης διαχύνεται εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἀφήνω ὅτι διαπράττονται καὶ τὰ φρικτότερα καλαμπούρια εἰς βάρος της.

Τί ὠφελεῖ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἔχῃ μόρφωσιν, ιδέας, αἰσθήματα, ἀξίαν, ἀφοῦ δὲν ἔχει καὶ μύτην παρουσιάσιμον; Ἄς ὁμίλῃ ἔξυπνα, ἄς λέγῃ ὠραῖα πράγματα. Κανεῖς δὲν προσέχει. Κανεῖς δὲν παρακολουθεῖ τὸν μῖτον τῆς ὁμιλίας του· ὅλοι προσέχουν καὶ παρακολουθοῦν τὸν μύτον του. Ἄλλοι γύρω του πιθανὸν νὰ φλυαροῦν καὶ νὰ πληγῶνουν τὴν ἀτμοσφαῖραν μὲ ἀνοησίας. Ἀδιάφορον. Αὐτοὶ ἔχουν καγονικὰς γραμμὰς εἰς τὸ πρόσωπον, ὠραῖον στόμα, ὠραῖαν μύτην! Ὁ Θεοσίτης ὑπῆρξε βέβαια ὁ πρῶ-

τος σημαιοφόρος τῆς ἐλευθέρως σκέψεως καὶ τοῦ λόγου. Ἐτόλμῃσε νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν κατὰ τῆς βίας τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἄλλ' ἦτο δύσμορφος καὶ στραβομύτης καὶ ἔφαγε καταρατικῆς ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα. Ἐχῶ τὴν ιδέαν ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν θὰ ἐπεβάλλετο εἰς τοὺς λαοὺς του, ἂν δὲν ἦτο ὀπλισμένος καὶ μὲ τὸ θεῖον κάλλος του. Ὁ Μωάμεθ, λέγονται, ἦτο ἐκπᾶγλον ὠραϊότητος. Ἄλλως, δὲν θὰ ἔσουε ὀπισθὲν του ἑκατομμύρια πιστῶν. Ἄν ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς εἶχε στραβὴν φέρον μύτην, ὑποθέτω ὅτι, ἀντὶ νὰ ἀποθεωθῆ εἰς τὸν Παρθενῶνα, θὰ τὸν ἐξεθέωναν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν κοροῦδιαν. Ἄλλ' εἶχε μορ-

φήν Ἀπόλλωνος καὶ ἐξετρέλανε ὅλας τὰς εἰταίρας τοῦ δαιμονίου ποτιέθρου!

Τί τὰ θέλετε! Μὲ στραβὸ κεφάλι ἢμπορεῖ κανεῖς νὰ περάσῃ διὰ κατὶ τι εἰς τὸν στραβὸν καὶ ἀνάποδον αὐτὸν κόσμον. Ἄλλὰ μὲ στραβὴν μύτην, ἀδύνατον!

**

Ὅσοφ περιεργάζομαι καὶ ψυχολογῶ τὴν μύτην τοῦ φίλου μου, τόσῳ σκέπτομαι ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἀνοησία, μεταξὺ τῶσων καὶ τῶσων ἄλλων συμβατικῶν βασανιστηρίων, ἐπενόσηε καὶ τὴν τυραννίαν τοῦ κάλλους! Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ Φειδίας, ὁ Πραξιτέλης, ὁ Ζεῦξις, ὁ Πολύκλειτος, ὁ Ἀπελλῆς ὑπῆρξαν οἱ σκληρότεροι τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος! Μάλιστα!

Διότι, τί εἶναι τέλος πάντων κατὰ βάθος αὐτὴ ἡ δῆθεν σωματικὴ καλλονή; Ἐνας τοιοῦτος ἢ τοιοῦτος συνδυασμὸς γραμμῶν καὶ χρωμάτων. Δηλαδὴ μία πλάνη ἀμοιβαία, μία πρόληψις, ἐν εἶδος ὑποβολῆς. Ἐν εἶδος ἀνοήτου συμβολαίου κατὰ τὸ ὁποῖον ἀπήτησαν οἱ ὀλίγοι καὶ ὑπερῶσαν νὰ παραδεχθοῦν οἱ πολλοί, ὅτι ἡ μύτη, λόγου χάριν, διὰ νὰ ἦνε τάχα συμμετρικὴ καὶ ὠραία, πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ κείται ἐν εὐθυγραμμίᾳ μὲ τὸ μέτωπον. Πᾶσα λοξοδρομήσις ἄνω ἢ κάτω πρέπει νὰ ἦνε ἀσχημία! Εἶνε λοιπὸν ἀπλοῦν ζήτημα γραμμῆς. Ἄρα ζήτημα γεωγραφικοῦ πλάτους, ἀφοῦ ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, εἰς τὰ μέγιστα τῶν ὁποίων ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου δὲν θὰ ἦτο ἢ ἐν ἐξάμβλωμα, ἐν τέρας ἀσχημίας.

Τί νὰ σὰς πῶ! Ἡ περὶ κάλλους καὶ ἀσχημίας θεωρία φοβοῦμαι ὅτι εἶνε πλάνη καὶ ψεῦδος. Εἰς τὴν φύσιν ὑπάρχει τάχα ἀσχημία; Ὅλα τὰ ἔργα της δὲν εἶνε ὠραῖα; Ὅτι ὑπάρχει καὶ λέγεται ἀσχημον, μήπως ὑπάρχει κατὰ συνθήκην καὶ ὑποκειμενικῶς; Ποῖος μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι ἡ πανσοφία τοῦ Δημιουργοῦ κατεσκεύασε τὴν μύτην τοῦ δυστυχισμένου φίλου μου διὰ τὴν ὄρασιν τῶν ἄλλων καὶ ὄχι διὰ τὴν ἰδικήν του ὄσφρησιν; Καὶ ὅταν ἡ μύτη αὐτῆ ἐξυπηρετεῖ κάλλιστα τὸν φυσιολογικὸν της προορισμὸν, διατὶ τάχα παύει νὰ ἦνε καλὴ καὶ ἐν τάξει, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἦνε δύο-τρεῖς πόντους λοξοδρομημένη ἀπὸ τὴν συνθηματικὴν γραμμὴν τοῦ ὠραίου; Καὶ διατὶ τάχα νὰ θεωρεῖται καλλιτέρα καὶ σκοπιμωτέρα μία μύτη κομφῆ μὲν καὶ λεπτοφυής, ἀλλ' ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἢμπορεῖ καὶ νὰ συναχῶνται συχνότερα;

Δὲν λέγω αὐτὰ διὰ νὰ παρηγορήσω τὸν ταλαίπωρον φίλον μου. Αὐτὸς ἐπέισθη ἤδη καὶ πείθεται ὀλονὲν ὅτι, εἰς τὸν παρὰ-



ξενον αὐτὸν κόσμον, διὰ τὰ ἦνε κανεὶς ἡσυχος καὶ εὐτυχής, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχη καλὴν τύχην μόνον. Πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἔχη καὶ καλὴν . . . μύτην!

ΚΑΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ

“ΚΥΛΩΝΕΙΟΝ ΑΓΟΣ,”

ΚΟΝΟΜΑΣΘΗ οὕτω τὸ ἐξῆς ἀνοσιούργημα. Κύλων, ὁ τύραννος τῶν Μεγάρων, ἐκ τῶν ἐπισημῶν Ἀθηναίων, ἐποφθαλμιῶν νὰ γίνῃ Τύραννος τῶν Ἀθηναίων, κατέλαβε μετὰ τῶν ὀπαδῶν του τὴν Ἀκρόπολιν κατὰ τὸ α' ἔτος τῆς 42^{ας} Ὀλυμπιάδος. Πολιορκηθεὶς ὁμοσ στενωδός, αὐτὸς μὲν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του κατόρθωσε νὰ διαφύγῃ, οἱ δὲ λοιποὶ προσέφυγον εἰς τὸν ναὸν ἱκέται παρὰ τὸν βωμὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. Οἱ πολιορκηταί, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀρχων Μεγακλῆς, διὰ τὰ τοὺς ἐξεγείρουν ἐκ τῆς προστασίας τῆς Θεᾶς, ὑπεσχέθησαν ὅτι δὲν θὰ τοὺς κατοποιήσουν, ἐὰν κατέλθουν εἰς τὴν πόλιν πρὸς δίκην, ἀντὶ νὰ ἀποθάνουν ἐκ τῆς πείνης. Οὗτοι δὲ, πεισθέντες εἰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ δέσαντες εἰς τὸ ἄγαλμα * κλωστήν καὶ κρατοῦντες αὐτήν, διὰ τὰ ἦνε οὕτωσι ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῆς Θεᾶς, καθήροχοτο ἀνύποπτοι. Αἴφνης ἡ κλωστή κόπτεται αὐτομάτως, καὶ ὁ Μεγακλῆς, ἀποδώσας τοῦτο σκοπίμως εἰς τὸ ὅτι ἀρνεῖται δῆθεν ἡ Θεὰ τὴν ἰκεσίαν των, ὤρμησε, μετὰ τῶν περὶ αὐτῶν, τοὺς συνέλαβον, καὶ ἄλλους μὲν κατελιθοβόλησαν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, ἄλλους δὲ, καταφυρόντας εἰς τοὺς βωμοὺς, κατέσφαξαν. ἐσώθησαν δὲ μόνον ὅσοι ἰκέτευσαν τὰς γυναῖκας τῶν ἀρχόντων.

Τὴν ἀνόσιον ταύτην πράξιν, ἣτις ἔκτοτε ὀνομάζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ «Κυλώνειον ἀγος», ἀπεδοκίμασαν μετὰ φρίκης οἱ Ἀθηναῖοι, ἐμίσαν δὲ καὶ ἀπεστρέφοντο τοὺς φονεῖς, οὓς ἀπεκάλουν *ἐναγείς* (ἀνοσίους), ἕως οὗ βραδύτερον, ἐπὶ Σόλωνος, καὶ πρὸς κατευνασμόν τῆς ἐξεγερθεμένης κοινῆς γνώμης, ὑπεβλήθησαν εἰς δίκην ἐνώπιον τριακοσίων κριτῶν, ἐκλεγέντων μεταξὺ τῶν ἀρίστων. Καὶ ἐκ τῶν φονέων οἱ μὲν ζῶντες κατεδικάσθησαν εἰς ἐξορίαν, ὅσοι δὲν εἶχον θανατωθῆ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῶν δὲ ἀποθανόντων ἀνωρύχθησαν ἐκ τῶν τάφων τὰ ὄσα καὶ ἀπερρίφθησαν ἔξω τῶν ὁρίων, ὅπως οὕτω ἐξαγνισθῆ τὸ ἀνοσιούργημα καὶ ἐξιλεωθῆ ἡ Θεὰ.

* ΣΗΜ.— Τὸ ἄγαλμα τοῦτο, τὸ ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἦτο τὸ ξύλινον, τὸ ὀνομαζόμενον *Λίπετις* (οὐρανοκαταβατον). Τὸ χρυσελεφάντινον τοῦ Φειδίου ἐστὶν ἡ μεταγενέστερον.



ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ



ΠΕΙΔΗ. ὡς γνωστόν, οἱ Ἕλληνες πρῶτον ἡσυχολήθησαν περὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἔπειτα περὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ ἀπὸ τῶν φιλοσοφικῶν μελετῶν ἦλθον κατὰ μικρὸν εἰς τὰς γλωσσικάς, διὰ τοῦτο κατ' ἄρχάς παραδεχόμενοι ὅτι αἱ λέξεις ἐτέθησαν τοῖς πράγμασιν ὀρθῶς, ἔκριναν ὅτι αὐταὶ κατ' ἀνάγκην θὰ εἶχον ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰς δηλουμένας ὑπ' αὐτῶν ἐννοίας, καὶ δὴ ὅτι καλῶς ἀναλυόμενα θὰ ἐδίδασκον ἡμᾶς τὴν οὐσίαν αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀπὸ τῆς γνώσεως τῶν λέξεων δυνάμεθα νὰ ἐλθωμεν εἰς γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Ἐντεῦθεν ὀρμώμενοι ἐπεχείρουν νὰ ἐτυμολογῶσιν, ἦτοι νὰ ἀναλύσωσι τὰς λέξεις εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτῶν, τὰ συνθετικά μέρη, τὰς συλλαβάς ἢ καὶ τὰ γράμματα, καὶ νὰ ἀναζητῶσιν ἐν τοῦτοις αὐτάς τὰς ἐννοίας τῶν πραγμάτων. Δι' αὐτὸ ἐδιδάχθη ὅτι ἡ *δικαιοσύνη* λ. γ. ὀνομάσθη οὕτως ὡς οὐσα τοῦ *δικαίου συνέσις*, ἡ *Σελήνη* ἡ *Σεληναία* ὡς *σέλας νέον* τε καὶ *ἔνον* ἔχουσα, ὁ *Ποσειδῶν* ὡς *Ποσιδέσμος* κτλ. Τοσοῦτον δὲ προσέβησαν βαθμηδόν εἰς τὴν ταῦτισιν τῶν φθόγγων καὶ τῶν ἐννοιῶν τῶν λέξεων, ὥστε ἐξέφερον τὴν παράδοξον θεωρίαν ὅτι «*τῇ λέξει συμβαίνει τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ τῷ δι' αὐτῆς σημαυνομένῳ πράγματι*», καὶ λοιπὸν *φηλήτης* (= κλέπτης) ἀπὸ τοῦ *ὕφελέσθαι* ὑφαιρέσει τοῦ *ν*, ὁ γὰρ κλέπτης ὁμοίως ἐνδειαν ποιεῖ, οὗ χάριν καὶ (ἡ λέξις) φωνῆς ἐνδειαν ἐνεδέξατο. Ὅμοίως ἐκλίνοτο τὸ ὄνομα *Ἄρης* πολυειδῶς καὶ ἀνωμάλως, ὅτι θεὸς ὢν τῶν μαχῶν καὶ τῶν πολέμων συνετάραξε τὴν κλίσιν κτλ.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ μέθοδος αὕτη, ἐπειδὴ δὲν ἐλάμβανε πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παλαιότερας φάσεις τῆς γλώσσης, καὶ οὕτως ἐστερεῖτο τῆς ἱστορικῆς ἐξετάσεως καὶ γνώσεως τῶν παλαιότερων καὶ παλαιωτάτων γλωσσικῶν φαινομένων, ὅποια καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ αἱ ἀδελφαὶ γλῶσσαι ἐμφανίζουσιν ἡμῖν σήμερον, ἠγάγεν εἰς μεγάλα ἄτοπα. Βραδύτερον παρατηρήθη ὅτι ὅπως ἐν τῇ λογικῇ ἡ ἀλήθεια δὲν κεῖται ἐν τοῖς ὅροις τῆς προτάσεως ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ προτάσει, ἐν τῇ συνάψει τῶν ὁρῶν αὐτῆς εἰς πρότασιν, οὕτως ἀνάγκη καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ ἡ ἀλήθεια δὲν δύναται νὰ περιέχεται ἐν ἐκάστῃ λέξει χωρὶς, ἀλλ' ἐν τῇ συνδέσει αὐτῶν εἰς προτάσεις

καὶ φράσεις, τότε ἠσχολήθησαν περὶ τὴν πρότασιν, τὴν σύνταξιν, καὶ οὕτως Ἀπολλώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐγένετο ὁ πατὴρ τῆς συντάξεως.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων οἱ Ἕλληνες ἐξήτασαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν καὶ ἀπὸ καλλιλογικῆς, αἰσθητικῆς ἀπόψεως. Καὶ φαίνεται λίαν φυσικὸν ὅτι ἔθνος ὅπερ τοσοῦτον ἐλάτρευσεν, ἐθεοποίησε τὸ καλόν, ἐμελλε πάντως νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς γλώσσης αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦτο, νὰ ζητήσῃ νὰ ἐξάσῃ, καταδείξῃ καὶ συστήσῃ τὰ καλά, ἀποτρέψῃ δὲ ἀπὸ τῶν ἀπαρεσκόντων αὐτῷ. Ἐντεῦθεν οὐ μόνον οἱ συγγραφεῖς πλείστον ἐπεμελοῦντο κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἔργων αὐτῶν, ἵνα ἐκλέγῃσι καλὰς, εὐήχους λέξεις καὶ φράσεις, ἀλλὰ καὶ οἱ Γραμματικοὶ ἐφρόντιζον ν' ἀποτρέπωσιν ἀπὸ τῶν *κακεμμάτων, τῶν κακοσυνθέτων, τῶν ἐχόντων ἐπαλληλίαν ὁμοίων συμφώνων, κακοφωνίαν, ἀπὸ τῶν οὐκ εὐφώνων, τῶν δυσεκφόρων, τῶν δυσφήμων, τῶν οὐκ εὐγραμμάτων* κτλ.

Διὰ τῶν μελετῶν καὶ διδαγμάτων τούτων καταρθώθη ὥστε οὐ μόνον τὰ πονήματα τῶν μεγάλων συγγραφέων, ἐπιμελῶς καὶ ἐπὶ μακρὸν περὶ αὐτὰ ἀσχολουμένων, νὰ ἀποβαίνοσι πλήρη εὐρυθμίας, εὐστομίας καὶ χάριτος καὶ δὴ χάριμα καὶ ἐντροφήματα τῶν ἀναγιγνωσκόντων, ἀλλὰ καὶ ὁ συνήθης τῶν πεπαιδευμένων λόγος νὰ ἔχῃ μουσικὸν τι καὶ ἡδύ· ἐπὶ τούτῳ δέ, οὐχὶ ἄνευ τινὸς ἴσως φθόνου, ὁ Ὅρατιος εἶπεν ὅτι «μόνοις τοῖς Ἕλλησι δέδοται λαλεῖν στρογγύλῳ τῷ στόματι».

Νοεῖται δ' οἰκοθεν ὅτι ἐκείνοι πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἀγαθῶν τούτων καὶ περὶ τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν σφόδρα ἠσοῦντο καὶ μεγάλως ἐφιλοτιμοῦντο ν' ἀναγινώσκωσι λαμπρῶς, καὶ τὰ συγγράμματα αὐτῶν δὲν ἐδημοσίεον εὐθὺς ὡς ἐπεράτου αὐτὰ, μετὰ ἄκομην τὴν μελάνην· ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν (ἐννέα ὅλα ἔτη παραγγέλλει ὁ Ὅρατιος) ἐφύλαττον παρ' ἑαυτοῖς, διώρθουν καὶ συνεπλήρουσιν αὐτὰ, ἢ ὅπως λέγει ὁ Πλούταρχος περὶ τοῦ Ἰσοκράτους ὅτι «ἀντίθετα καὶ πάρισα καὶ ὁμοίωπτα κολλῶν καὶ συντιθεῖς μονοῦ κολαπιτήροι καὶ ξυστήροι τὰς περιόδους ἀπολεαίων ἐγήρασαν». Ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο διότι ἐκείνοι ἐγήρασκον τελειοποιούντες τὰ ἔργα αὐτῶν, ταῦτα οὐτε ἐγήρασαν οὔτε θὰ γηράσωνιν, ἀλλ' ἀεὶποτε νέα καὶ θάλλοντα ἀνεγινώσκοντο πάντοτε, διέπλαντο τούτους γενναίους χαρακτήρας καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐκτοτε μέχρι σήμερον ὑπῆρξαν τὸ παιδεῦμα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΑΚΙΣ

Εἰς ἀδεξίαν κυμβάλιστριαν

Τόσο πολὺ χριστιανικὰ πάνε τὰ δάκτυλά σου,
ποῦ δὲν γνωρίζει ἡ ἀριστερὰ τί κάνει ἡ δεξιὰ σου!

ΣΑΤΑΝΑΣ



ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗΣ

ΜΙΑ μεγάλη ἐπιχειρηματικὴ καὶ ἐμπορικὴ προσωπικότης, ἕνας κολοσσὸς ἐνεργητικότητος, ἕνας βράχος εὐσυνειδησίας καὶ τιμῆς, ἐξηφανίσθη ἀπὸ τὸν τραπεζικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Γεωργίου Σταμπολτζῆ ἐπισυμβάντος ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Δεκεμβρίου 1916 εἰς ἡλικίαν 83 ἐτῶν.



Χαρακτηριστικὴ εὐφυΐα, ἐξαιρετικὴ ἀντίληψις, σπανία διορατικότης, ἰδιάζουσα συναλλακτικὴ λεπτότης, κυριαρχοῦσα κοινωνικὴ ἐπιβολή, παρουσίαζαν προνομιούχον φύσιν, ἢ ὅποια θὰ τὸν ἔθετεν εἰς τὴν πρώτην σειρὰν καὶ εἰς μεγάλα ἀκόμη τοῦ πολιτισμοῦ κέντρα, ἐὰν ἐπεδίωκε καὶ ἐκεῖ νὰ ἐγκατασταθῇ καὶ νὰ δράσῃ.

Οὐδεμίαν δυσχέρεια καθίστατο ἱκανὴ νὰ τοῦ παρεμποδίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὰς συλλήψεις τῆς μεγάλης του διανοητικότητος καὶ οὐδὲν κώλυμα ἠδύνατο νὰ παρεμβληθῇ εἰς τὰς πάντοτε ἐκτάκτως γενναίας ἀποφάσεις του. Συνελάμβανε, ἀπεφάσιζε καὶ ἐξετέλεε ἔχων μόνον τὸν φωτεινότερον νοῦν του ὡς ὄδηγόν!

Μὲ τὰς μεγάλας γνώσεις τοῦ κόσμου, μὲ τὴν πλουσίαν πείραν του καὶ μὲ τὸν ὑπερήφανον χειρισμὸν πάσης του συναλλαγῆς ἐδημιούργησεν εὐρυτάτους κύκλους ἐπιτιμήσεως καὶ σεβασμοῦ καὶ ἐντός τοῦ Κράτους καὶ ἐκτός αὐτοῦ, ὅπου διὰ τῆς καλλιέργειας σοβαρῶν σχέσεων ἐτίμησεν ἑαυτὸν καὶ ὑπῆρέτησε τὴν Πατρίδα.

Ἡ ἀκαμπτος θέλησις καὶ ἡ ἀκατάβλητος ὀρμητικότης, μεθ' ἧς ἐπεδίεδετο ἀκάθεκτος εἰς τὰς τολμηροτέρας πολλὰκις τῶν ἐπιχειρήσεων, τὸν καθίστων μίαν φυσιογνωμίαν ἐξαιρετικὴν.

Ἡ αὐτοπεποίθησις του δὲν ἐφθάνεν εἰς ὅρια, ἢ δὲ οὐκ εὐχῆς τοῦ πνεύματός του ἐδίδο τὴν σφραγίδα τοῦ θαυμασμοῦ.

Πρὸ 55 περιπτῶν ἐτῶν, ὅπου ἡ ἀτμήρησις ναυτιλία μόλις ἀνεφαίνετο, ἐπιβαίνων πρωτογενῶν διὰ σήμερον μέσων συγκοινωνίας,

ἤρχισε πολλάκις ταξιδεύων καὶ ἐπὶ μακρὸν παραμένων εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τῆς νεαρωτάτης ἡλικίας τῶν 27 μόλις ἐτῶν, ὅπως καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἀποκομίζων ἐκεῖθεν τὴν ἐπολιτιστικὴν πνοήν, μὲ τὴν ὁποίαν ἔβριθε, ὅπως αὐτὸς ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ, τὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνικῆς ἀκμῆς εἰς τὴν ἀρτισύστατον τότε κοινωνίαν μας.

Ἐάν ἕξῃ κατὰ τὰ ἔτη τῆς ὥριμου τοῦ δράσεως εἰς εὐρύτερον κοινωνικὸν περιβάλλον, ἢ ἐνεργητικότης του θὰ ἐξατοπιασθῆτο καὶ ἡ ὕλική του ὑπόστασις θὰ καθίστατο τεραστία! Ἐπρωτίμῃσθε ὅμως τὴν πόλιν τῶν ἰδιαίτερον του συμπαθειῶν, τὰς Καλάμας, γειτονικὴν τῆς Μεσσηνίας, εἰς ἣν ἐγεννήθη, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας παιδίον ἔφυγεν.

Εἰς τὰς Καλάμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἀπεμακρύνθη, ἐν Ἀθήναις ἐγκατασταθείς, ἀνέπτυξε ὅλην του τὴν πρῶτην ποικίλομορφον δραῖν, μὲ τὴν ὁποίαν ἀπειρωσε τὴν ὀφέλησθε.

Τρεῖς ἦσαν κυρίως οἱ δώσαντες τὴν ἐμπορικὴν, βιομηχανικὴν καὶ κοινωνικὴν ὑπόστασιν τῆς ἀκμαζούσης σήμερον ταύτης πόλεως. Ὁ Γάλλος ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ Φουρνέ, τὸν ὁποῖον ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος του ἔφερεν, ἀποστρατευθέντα, ἐκεῖ διὰ νὰ δώσῃ τὰς πολλὰς γνώσεις καὶ τὴν πείραν του, ὁ Γερμανὸς Φέλς καὶ ὁ Γεώργιος Π. Σταμπολτζῆς. Ἀναντιρροῦτως, πρῶτος μεταξὺ τούτων διὰ τὴν πόλιν ὑπῆρξεν ὁ Γ. Σταμπολτζῆς. Καὶ ἂν τὸ ὄνομα τοῦ Φουρνέ ἐδόθη εἰς μίαν τῶν ὁδῶν τῆς, τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου Σταμπολτζῆ ἐπρεπε νὰ δοθῆ εἰς μίαν Πλατείαν τῆς, ἀφοῦ τόσα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς τοῦ ὀφείλει. Πολὺ χαρακτηριστικὸν ἐν τούτοις ὑπῆρξε τὸ ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς πόλεως, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσεώς του ἐκδοθέν, μὲ τὸ ὁποῖον ἀνεγνωρίζοντο «αἱ μεγάλαι πρὸς τὸν τόπον ἐκδουλεύσεις του» καὶ ἐξεφράζετο εὐχὴ ὑπὲρ ἀπονομῆς παρασήμου, τὸ ὁποῖον ὅμως, ὁ ὑπέροχος ἐκείνος χαρακτῆρ, δὲν ἐστάθη δυνατόν νὰ δεχθῆ καὶ νὰ φέρῃ, ὅπως ἠρνήθη ἐπίσης διαρρηθῆν τὸ Αὐστριακὸν καὶ τὸ Ἰταλικὸν, τὰ ὁποῖα τοῦ ἀπενεμήθησαν βραδύτερον!

Εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀπὸ τῶν πρῶτων ἀκόμη τῆς ἐγκαταστάσεώς του ἐτῶν, ἐδημιούργησε τὸ κῦρος, μὲ τὸ ὁποῖον κατέλαβε τὴν ἐξόχως τιμητικὴν θέσιν εἰς ὅλα τὰ Πιστωτικὰ τῆς Πρωτεύουσῆς ἰδρύματα. Οἱ στενωτάτοι δεσμοὶ του, προϋέοντα ἐξαιρετικῆς ἐκτιμήσεως, μετὰ τῶν διοικούντων αὐτὰ, καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαγῶν, τοῦ ἔδωσαν τὴν δύναμιν τῆς ἀπεριορίστου ἠθικῆς ἐπιβολῆς, ἣν ἤσκησε, καὶ τὴν ὁποίαν διετήρησε μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων.

Ἐξέλιπεν εἰς ἐποχὴν ποῦ τὸ πρακτικὸν πνεῦμα, οἱ θετικοὶ χαρακτῆρες, αἱ ἐπιβλητικαὶ φυσιογνωμίαι τῶν εὐσυνειδήτων πολιτῶν τοῦ καθήκοντος, δίδουν τὴν θέσιν τους, ὑποχωροῦντες,

πρὸ τῶν πολλῶν θεωριῶν, τῶν πομπῶδων συζητήσεων, τῶν προχείρων ἀποφάσεων καὶ τῶν μεγάλων ἐπιδείξεων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐλάχιστα δύναται νὰ κερδίσῃ ἢ νεαρὰ καὶ σήμερον ἀκόμη Ἑλληνικὴ κοινωνία.

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΙΠΠΟΛΥΤΟΝ", ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(Κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου)

*Ἡ Ἀφροδίτῃ εἶμαι ἡ ξακουσμένη
στῆς ἄλλες τῆς Θεῆς ξεχωριστή.
Συχνὰ στήν προσοσχὴ τους οἱ πιστοὶ
ξεχνιοῦνται ἐμπρὸς σ' ἐμὲ γοητισμένοι,
γιατ' εἶμαι ἡ Ἀφροδίτῃ ἡ ξακουσμένη
στῆς ἄλλες τῆς Θεῆς ξεχωριστή.*

*Ἐγὼ τὸν κόσμον ὅλον κυβερνῶ
κ' ἐγὼ κρατῶ στὰ χεῖμα μου τὴν πλάσι.
Καὶ στῆς στερηθῆς καὶ στὸν ὠκεανὸ
καὶ στὸν αἰθέρα καὶ στὰ δάση
καὶ μέσα στὰ κατὰβθα σὴ γῆ
ἐμένα ἡ ζωὴ ἔχει πηγὴ
καὶ δροσερὸ καὶ ἀστειρευτινὸ κροντὸ
κ' ἐγὼ τὸν κόσμον ὅλον κυβερνῶ.*

*Τὸν χρόνον τὸν ἀδάμαστον ἐγὼ
ἐδάμασα κ' ὅτι αὐτὸς θερίζει
στὸ πέρασμά του τὸ γοργό,
τὸ σπέρνω, τὸ καλλιερῶ
καὶ ἡ θαμμένη ὄζα ξαναθίσει.
Κι' ἀπ' τὸν περὶφανο ἀετὸ
ποῦ ἀπλώνει στὸν αἰθέρα τὰ φτερά του,
ὡς τὸ κογχύλι τὸ στρογγύλο,
κι' ἀπ' τὸν ἀθάνατο ὡς τὸν θνητὸ
κι' ὡς τὸ σκονιῆρι ποῦ τραβιέται κάτου
ἀδιάκοπα ξαναγεννῶ τὴ Φύσι
μ' ἔναν ἡδονικὸ σπασμό,
μ' ἕνα ἀναφιλήτο, μ' ἕνα μεθύσι.*

*Καὶ σὺ ἀκόμα, ὦ Θάνατε τρανέ,
ὅπου ἀλύπητα σωριάζεις χάμου
ὅτι ἀπάζονν οἱ σκληροὶ σου βρόχοι,
καὶ σὺ ἀκόμα σταματᾷς ἔμπροστά μου,
γιατ' εἶσαι σὺ τὸ Μέγα Ὅχι
κ' ἐγὼ εἶμαι τὸ Naί, τὸ Μέγα Naί.*

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

τοῦ μέτρου, εἰς τὴν ὁποίαν προσαρμύζει διάφορα περᾶ, διὰ τὴν μὴ διακρίνεται ἢ ὀπή, καὶ εἶτα ἀρχίζει νὰ τὴν ὑπερπηδᾷ, ὡς νὰ ἦναι ἀθλητῆς « ἄλματος ὑπὲρ τὰ ἔσκαμμένα ».

**

Τὸ καναρίνι, ὡς γνωστόν, ἐντείνει ἔτι μᾶλλον τὸ ἄλλως εὐχάριστον ἄσμα του, ὅσον βλέπει πλησίον του ἀνθρώπους συνομιλοῦντας. Διὰ τὴν νὰ τὸ κάμη κανεῖς νὰ σιωπήσῃ, ἀρκεῖ νὰ τοποθετήσῃ ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ του μικρὸν καθρέπτην. Τὸ φιλάρεσκον πτηνὸν παύει διὰ μιᾶς τὸ κελάδημα καὶ ἀρχίζει νὰ κατοπτρίζεται.

**

Τὰ παραδείσια πτηνὰ τῆς Νέας Γουίνεας πλέκουν στέμματα καὶ γιρλάνδας πεποικιλμένας μὲ διάφορα ἄνθη, καὶ δι' αὐτῶν κοσμοῦν τὸν νυμφικὸν τῶν θάλαμον.

ΕΥΘΥΜΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ

*Ἡ γυναῖκα μου, σὺν κούκλα μὲ τὸ νέο της φουστάνι,
στὸν περίπατο σὺν βγαίῃ εἶδες νὰ εἰ ποῦ τὸ κάνει;
« Προσκυνῶ » τῆς λέει ὁ ἕνας « Δουλος σὰς » τῆς λέει ὁ ἄλλος·
καὶ ἐγώ, ὡσὺν μεγάλοι
τῆς Εὐρώπης διπλωμάτης,
ἀντιχαιρετῶ τοὺς φίλους συμπεριπατῶν οἰμὰ τῆς.
— Γυναικόλα μου, ποῖός εἶναι ὁ ξανθὸς μὲ τὰ μουστάκια;
— Παίζουμε μαζί, μοῦ λέει, ὅταν εἴμαστε παιδάκια.
— Ἀμ' αὐτὸς ὁ μαυρογένης;
— Αὐτὸς εἶναι ὁ κουμπάρος τῆς κουμπάρης τῆς Ἑλένης.
— Καὶ αὐτὸς ποῦ περπατᾷ σὺν μουλάρι ποῦ κλωτσάει;
— Μοῦ τὸν εἶχανε οὐστήσει τελευταίως σ' ἕνα τοῦ.
— Μὰ κι' αὐτὸς πῶχει βαμμένα τὰ μουστάκια καὶ τὰ γένεια;
— Οὔφ! λογαριασμοὺς γροεῖεις! Δὲν εἶναι δική σου ἔννοια.
Βγάνε 'ς δίους τὸ καπέλλο,
καὶ ποῦ εἶνε, καὶ τί θέλουν, νὰ μὲ ἐρωτῆς δὲν θέλω.*

*Μωρέ, κόσμο ποῦ γνωρίζει ἡ γυναῖκα μου αὐτή!
Πῶς δὲν τὸ ἔρχεται ἰδέα νὰ με βγάλῃ βουλεντή!*

† Γ. ΜΟΛΦΕΤΑΣ

ΠΤΗΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἡ αἰθιακά πτηνὰ διαιροῦνται εἰς τὰ φύσει αὐτοδίδακτα, ὡς εἶναι ὁ κόσσυφος, καὶ εἰς τὰ κατόπιν διδασκόμενα ἢ μιμούμενα τὸ ἄδειν. Πρὸς πίστωση τῆς δευτέρας περιπτώσεως ὁ ἀγγλὸς φυσιολόγος Μπάρνιγκτων ἀφήρπασεν ἀπὸ τῆς φωλεᾶς τῶν δύο ἀρτιγεννήτους σπίνους καὶ τοὺς ἐνέκλεισεν ἐντὸς κλωβοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπῆρχε ζευγὸς κορυδαλῶν. Οἱ σπῖνοι ἐδιδάχθησαν τὸ κελάδημα τῶν θητῶν γονέων τῶν, κατ' οὐδὲν ὁμοίον πρὸς τὸ τῶν σπίνων.

**

Ἐν Αὐστραλίᾳ εὕρηται πτηνὸν τι παράδοξον, Πέργκολα ὀνόματι, τὸ ὁποῖον κτίζει τὴν φωλεάν του ἐκλέγον καταλλήλους κλώνους δένδρων, τόσον κανονικῶς, ὥστε νὰ σχηματίζῃ ἀκριβὲς σχῆμα τόξου. Ἐντὸς δὲ τῆς φωλεᾶς τοποθετεῖ ποικίλα εἶδη φυτῶν, ὥστε νὰ σχηματίζῃ κηπάριον.

**

Ἡ κουκουβάγια εἶνε εὐεργετικὸς συνεργάτης τῶν γεωργῶν ἐφορμῶσα ἐξ ἐνέδρας ἀπὸ τῶν δένδρων κατὰ τῶν ἀουραίων, οἵτινες κατὰ τὸ ἔσπερας ἐξέρχονται καὶ ἐπιπίπτουν εἰς τὰ σπαρτά. Τοὺς συλλαμβάνει καὶ τοὺς τρώγει. Τὸ ἐτήσιον γεῦμα μιᾶς κουκουβάγιας ὑπολογίζεται εἰς 2 - 2500 ποντικὸς καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν σαραβῶν. Εἰς ἄλλα μέρη, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, τόσον εἶνε γνωστὴ ἢ χρησιμότης τῆς, ὥστε οἱ γεωργοὶ ἐπίτηδες ἀφήνουν εἰς τὰς στέγας τῶν ἀχυρώνων τῶν μικρᾶς θυρίδας, διὰ νὰ εἰσερχεται ἡ εὐεργετικὴ κουκουβάγια.

**

Ἐξ ὅλων τῶν πτηνῶν ὁ Κόνδωρ τῶν Ἰνδιῶν ἴπταται εἰς μεγαλύτερον ὕψος, ἀνερχόμενος ὑπὲρ τὰ 9.000 μέτρα. Μετ' αὐτὸν εἶνε ὁ αὐτοκρατορικὸς ἀετός, ὅστις ὅμως δὲν ἀνέρχεται εἰς ὕψος πλέον τῶν 5.000 μέτρων.

**

Ἐν τῇ νήσῳ Βόρνεο ὑπάρχει πτηνὸν ὀνομαζόμενον Πίτα, τὸ ὁποῖον σκάπτει ὀπὴν εἰς τὴν γῆν διαμέτρου μέχρι 30 ἑκατοστῶν



ΜΑΘΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

(Έργο του J. A. Muenier)



Ο ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΩΗ)

QΤΑΝ ήμουν ακόμα παιδί και πριν τὰ παθήματα μὸ μάθουν μερικὰ πράγματα π' οὔτε τὰ φανταζόμουν προ-
τήτερα, εἶχα τὴ μανία νὰ κάνω τὸν ὑποχρεωτικό, νὰ
δίνω εἰς ὄλο τὸν κόσμον συμβουλὰς, «νὰ προσφέρω τὰς
ἐκδουλεύσεις μου». Δὲν μὸυ βγῆκε πάντοτε σὲ καλό.
Θυμᾶμαι τί ἔπαθα μιά φορά μ' ἓνα Ριζαριστὴ ποῦ ἄκουγε στὸ φο-
βερό ὄνομα Μπαλιᾶς! Ἐρχόταν ἀπὸ τὴν ἐδὸν Κηφισίας· ὁ βορηᾶς
ἀνέμιζε τὰ ράσα του καὶ τὰ μαλλιά του τὰ κομμένα πόλκα. Ἦταν
μεγαλοπρεπέστατος. Τὸν ἐσταμάτησα μπροστὰ στὸ Παλάτι νὰν
τοῦ κάνω τὰ κοπιλιμένα μου. Νόμιζα ὅτι θὰ τὸν ὑποχρέωνα ἀν
τοῦλεγα πῶς θὰ ἔκανε ἓνα θαυμάσιο πρωτόπαπα. Ὡ, ἀν ἐξηκολού-
θει τὰ ἱερά γράμματα, θᾶδινε ὁ Θεὸς κ' ἡ Παναγιά νὰ τὸν δοῦμε
καὶ Μητροπολίτη!

— Θέλεις νὰ βάλω τὸν πατέρα μου, τοῦ εἶπα μὲ προστατευτικό
ἕφος, νὰ μιλήσῃ τοῦ Παπα-Βούλγαρη (ὁ Μπαλιᾶς ἦτανε Κερκυ-
ραῖος) νὰ σὲ πάρῃ στὸν Ἄϊ-Σπυριδῶνα;

Δὲν ἤξερα πῶς τὸν εἶχαν χῶσει στοῦ Ριζάρη μὲ τὸ ξύλο καὶ ὅτι
δὲν κῦτταζε τὴν ὥρα νὰ ξεμπερδέψῃ μὲ τὴν καλογερικὴ. Ἐνῶ λοι-
πὸν περίμενα νὰ χυθῆ ἡ εὐχαρίστησις στὸ πρόσωπό του, γράπ!
μ' ἀδράχνει μὲ τὸ σιδερένιο χέρι του ἀπ' τὸ καρδί.

— Βρέ, λιμοκοντορίζω, μὸυ λέει, σὲ στέλνω κατὰ Καπερανοῦμ.
Νὰ κυττᾶς τὴ δουλειά σου καὶ νὰ μὴ φυτρῶνῃς ἐκεῖ ποῦ δὲν σὲ
σπέρνουν, ἀκούς;

Καὶ μὲ τίναζε σὰν τὸ σταφύλι, ἐνῶ τὸ δάχτυλο τοῦ ἄλλου του
χειροῦ, — ὁ λιχανός, κύριοι, — μὲ μιά τόση χρυσοδωμένη ἀντίκα
στή ράχη, κουνιότανε ἀπειλητικὰ μπρὸς στὰ γουρλωμένα μάτια μου
καὶ μιά μυρουδιά, ὄχι λιθανοῦ, ἀλλὰ... πατσουλιοῦ, ἀνέβαιν' ἀπὸ
τ' ἀντερί του καὶ κόντευε νὰ μὲ λιγοθυμῆσῃ.

Καὶ ὅμως δὲν ἔβαλα γνῶσι. Ἐπειτ' ἀπὸ λίγαις μέραις ἓνα βράδυ

στό Μπάλ-Μασκέ του Τσόχα (ήταν τότε ένα πολυτελές καφενείο όλο καθρέπταις εκεί που χτίστηκε κατόπιν τὸ ξενοδοχείον στή διασταύρωσι Σταθίου καὶ Πατησίων), μ' αὐτὴ τὴν εὐλογημένη ἀρρώστια τῆς ὑποχρεωτικότητος, θέλησα νὰ θαναίσω τὴν ὀμπρέλλα μου, — εἶχε ἀρχίσει νὰ σιγοβρέχει, — σὲ μιὰ μάσκα, μιὰ παλῆα κομπιμάρια τοῦ θιάσου Δαμπρούνα, καὶ πῆγα νὰ φάω ξύλο.

— Μὴ χαλάτε, παρακαλῶ, τὴν ἡσυχία σας, μοῦ εἶπε ὁ καθαλιέρος τῆς ξαναμμένος, μὲ τὸν πλέον βάνουσο τρόπο, κ' ἔχομε τ' ἀμάξι ἀπ' ὄξω!

Μὰ μῆλκε τότε στὴ μέση ἓνας φίλος, ὁ Μῶκος, καὶ μὲ ᾔλυτωση μ' ἓνα ἀμίμητο:

— Μὰ ἔλα στό Θεό σας, γι' αὐτὴ τὴν παλαιοντολογία θά τσακώθητε τώρα;

Ποῦ ὁ ἡρωϊκὸς καθαλιέρος ἔμεινε κόκκαλο.

Κι' αὐτὴ τὴ φορά φτηνὰ τὴ γλύτωση, μὰ νὰ ἰδῆτε μιὰ ἄλλη ποῦπαθα ἀπ' ὄλαις χειρότερη!

Ἔνα πρωτὶ, μὲ μιὰ μοναδικὴ λιανίδα στό γῦρο τῆς Ἀκροπόλεως, μπάμ, νὰ σου μπροστὰ στό θέατρο τοῦ Βάγχου ὁ Τέλης Μανακίδης. Μελαγχολικὸς, κίτρινος, σουρωμένος, σαβανίζοντας τὰ πόδια του.

— Μπρὲ Τέλη, τί ἔχεις;

— Ἄσε με, εἶμαι νὰ πετάξω τὰ μυαλά μου! Μὲ διώχουν ἀπ' τὴν Ἀθήνα, καὶ ποῦ μὲ στέλνουν; Στόν Καρδασαρά!

— Τί λές, ἀδερφέ!

— Μάλιστα, κύριε, στόν Καρδασαρά. Ἐμένα στόν Κραβασαρά. Σάν νόμουνα τὸ τελευταῖο παληοπάπουσο! Αὐτὸς ὁ μοχθηρὶδης, τὸ τέρας τὸ ἀποφώλιον, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς. Νά, ὄρσε πέντε φάσκελα παληάνθρωπε! Ἀπὸ φοιτητῆς δὲ μὲ χώνεψε γιατί πῆρα ἄριστα. Αὐτὴ ἡ προλυτάντσα ἐν τούτοις μὲ τῆς προσασταίς εἶναι σήμερα Γενικὸς Γραμματεὺς, κ' ἐγὼ δὲν εἶμαι παρὰ Εἰρηνοδίκης, καὶ δὲν μ' ἀφίουν οὐτ' ἑδῶ. Καὶ πῶς νὰ πάω ᾄγῳ, πῶς νὰ ζήσω στόν Καρδασαρά, δυστυχία μου καὶ σφοδρά μου. Νὰ μὴ βλέπω ἄνθρωπο, νὰ σοῦρχωνται ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἴβδομάδα ἢ ἐφημερίδας, νὰ κλείνεσαι στό σπίτι σου ἀπὸ τῆς ἑφτά ἢ ὅρα καὶ νὰ μιλάς μὲ τὴν κυρὰ Μαριγῶ τοῦ Καρακίτσου καὶ τὴν κυρὰ Ταρσίτσα τοῦ Κατσαβίδα καὶ τοῦ Τριτσιμπίδα!

Τοῦρχότανε νὰ κλάψη. Μωρὲ πῶς τὸν λυπήθηκα. Ὁ Τέλης ἦτανε κομφεούμενος, νέος, ὄμορφος, ἓνα παιδί, ἀλήθεια, καλὰ καταρτισμένο, κ' ἀπὸ τζάκι λίγο, καλὸ σπίτι μὰ ποῦχε ξεπέσει. Τὸ εἰρηνοδικεῖο, τῶλεγαν ὄλοι, ἦτανε μιὰ πρώτη σκάλα, ἓνας σταθμὸς, ἔπειτα θὰ πεταγότανε ψηλά.

— Τέλη, αὐτὸ ποῦ σοῦ κάνανε εἶναι ἀδικία, καὶ θά διορθωθῇ! εἶπα μὲ θυμό.

— Πῶς θά διορθωθῇ; μοῦ εἶπε ὁ Τέλης καὶ μὲ κῦταξες μ' ἀπορία.

— Θὰ ἰδῆς!

Κεῖνη τὴν ὅρα περνοῦσε καὶ μιὰ βιτώρια.

— Ἐλα, Τέλη, ἀνέβα. Ἄμαξά, στό Ἰπουργεῖο τῆς Δικαιοσύνης!

Ὁ Τέλης μοῦ λέει:

— Ἀγαπητέ μου, δὲν μπορῶ νάρθω. Πάω στό σπίτι νὰ πάρω τῆς βαλίτσας μου νὰ κατεβῶ στόν Πειραιά. Πρέπει νὰ φύγω ἀπόψε μὲ τὸ βαπόρι τοῦ Κορινθιακοῦ. Δὲν ἔχει ἄλλη εὐκαιρία. Ἡ προθεσμία ἔχει ἐκπνεύσει, κ' ἐγὼ δὲν πάω νὰ παρακαλέσω αὐτὰ τὰ τέρατα.

— Ἀδιάφορο, τοῦ λέω, πάω ἐγὼ. Πολὺ ὀλίγαις ἡμέραις θά μείνης στόν Καρδασαρά. Ταξεῖδι ἀναφυχῆς. Θὰ τὸ ὄξω. Τί διάολο, ἔχομε καὶ μεῖς τὰ μέσα μας. Ἐμπρός, ἀμαξά, στό Ἰπουργεῖο!

Ὁ Τέλης κούνησε δὺσπιστα τὸ κεφάλι του.

— Καλὸ ταξεῖδι, Τέλη, καὶ γλήγορα καλαῖς ἀντάμωσας!

Ἡ βιτώρια προχώρησε θριαμβευτικῶς. Στὸ δρόμο ὁμως συλλογίστηκα:

— Μόνος δὲν θά καταφέρω τίποτε. Ἄς πάω νὰ συμβουλευθῶ πρώτα τοὺς ἀλτροῦστῆς. Ἦσαν δυὸ φίλοι μου ποῦ χάνουνταν γιὰ τῆς ξέναις ἔνοιαις.

— Νὰ πᾶς στόν ὑπουργὸ μαζὶ μὲ τὸν Ρατούρη, μόνον μ' αὐτὸν μπορεῖς νὰ κάνης κάτι τι.

Αὐτὸς δὲν ἦταν ἀλτροῦστῆς, μὰ ἦταν πολιτικὸς. Πάω, τὸν βρήκα πολιορκημένο. Ἀλλὰ μὲ πῆρε χωριστὰ στ' ἀπάνω γραφεῖο. Τοῦ τὰ εἶπα. Δὲν ἔχασε καιρό.

— Μπιέν, μοῦ λέει, αὔριο τὸ πρωτὶ νὰ πᾶμε μαζὶ στόν Ἰπουργό.

Ἐφυγα γεμάτος χαρὰ καὶ τὴν ἄλλη μέρα ξεκινήσαμε ἀπ' τὸ πρωτὶ στῆς ὄχτῳ. Ἐφθάσαμε στῆς ἐννάε στῆ πλατεῖα τοῦ Συντάγματος, γιατί ὁ κόσμος τὸν σταμάτησε. Ἐν τούτοις μοῦ ἦλθε καὶ μιὰ ἀπροσδόκητος ἐπικουρία. Ὁ Γιῶργης Κρανολέος ἔβγαине ἀπὸ τὸ καφενεῖο τοῦ Γιαννοπούλου, μὲ τὰ γυαλιὰ, μὲ τὸ καθοῦρ, μὲ τὴ χεῖρ του ἀνεμισμένη στὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ δρίζοντος.

— Πῆ, πορευέσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μᾶς βροντοφωνεῖ.

Τοῦ τὰ εἶπα.

— Πῶς! Τὸν Μανακίδην, τὸν συμπαθέστατον τὸν Τέλην, εἰς ὑπερορίαν!.. Ἄ, αὐτὸ δὲν γίνεται! Κύριοι, προστίθεμαι εἰς τὴν φάλαγγά σας!

Εἰς τοῦ ὑπουργοῦ, ἀφοῦ ἐμίλησε ὁ Ρατούρης, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Κρανολέος. Κατέβασε τὴ γροθιά του εἰς τὸ ὑπουργικὸ γραφεῖο ποῦ ἐπήδησε δυὸ δάχτυλα τὸ καλαμάρι...

— Κύριε Ἰπουργέ, σᾶς λέγω ἀπεριφράστως, ὅτι ὀφείλετε νὰ πατάξετε τὴν ἐχιθναν τῆς μοχθηρίας, ἥτις τολμᾷ νὰ ὑφώνη τὴν βρωμερὰν κεφαλὴν τῆς ἐν αὐτῇ τῇ Διευθυντηρίῳ τῆς Δικαιοσύνης τοῦ Κράτους. Διότι ἐδῶ, φίλε μου,.....

Τέλος πάντων ὁ Ἰπουργὸς εἶδε πῶς δὲν ἔμπορουσε νὰ ξεμπερδέψη καὶ ὑπεσέθη νὰ φέρη πίσω τὸν Τέλην.

— Θὰ στόν στείλω στὰ Μέγαρα, εἶπε γελῶντας στόν Κρανολέο.

Ἄλλὰ δὲν ἦτο εὐκολο νὰ τὸν πιάσῃ τὸν βουλευτὴν Μεγαρίδος.

— Κύριε Ἰπουργέ, πληροῖς τὴν καρδίαν μου εὐφροσύνης. Ἄλλὰ νέον ὡς τὸν Κύριον Τέλην Μανακίδην τὸν κλείνουν στὰ Μέγαρα; Ἐδῶ εἶναι τὸ φυσικὸν του περιβάλλον.

Κατεδήξαμε θριαμβευτικῶς τὴ σκάλα.

— Ταμπούρ μπατάν! φώναζε ὁ Κρανολέος. Καὶ ὁ Ρατούρης μοῦ λέει: μὲ τὸ χαμόγελό του:

— Γειά σου λοιπόν, Κωστάκη. Μπορεῖς νὰ ἴσουχάσης. Τελειωμένη δουλειά.

Ἦμιον κατευχαριστημένους! Κατέβηκα καμαρώνοντας τὸ μεγάλο δρόμο καὶ στάθηκα στὴ βιτρίνα τοῦ Μάϊφαρτ ἀλλάζοντας χαιρετούρες δεξιὰ κι' ἀριστερά.

Ἦ Ἰπουργός ὁμοῦ μᾶς καθούρδισε δύο δλόκληρες μῆνες. Τέλος ἔν' ἀπόγευμα περνοῦσα ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Τυπογραφεῖο. Στὴν πόρτα, στ' ἀπάνω σκαλί στεκότανε ξεσκουφωτός ὁ ἐργοστασιαρῆς, ὁ κύρ Ἀλκιδιάδης.

— Αἱ, μοῦ λέει, ἐστοιχειοθετήθη. Αὔριο δημοσιεύεται.

Πέταξα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου. Τρέχω στὸ τηλεγραφεῖο καὶ τηλεγραφῶ στὸν Καρθασαρά. Στὸ σπίτι μου ὄλη τὴ βραδυὰ τὴν πέρασα μὲ ρητορικῆ. Ἐγκώμιο τοῦ Τέλη, ἐγκώμιο τοῦ Ἰπουργοῦ, τοῦ Ρατούρη, τοῦ Κρανολέου, τῶν ἀλτρουιστῶν, ἀν θέλετε καὶ δικό μου.

— Ὅταν θέλω νὰ κάνω κάτι τι, τὸ κάνω!

Ἦ μητέρα μου μὲ κύτταξε μὲ θαυμασμό, καὶ μὲ ῥωτοῦσε τ' εἶναι αὐτὸς ὁ Τέλης.

— Ὁ ὠραιότερος, ὁ κομψότερος, ὁ σοφώτερος καὶ εὐθύτερος Εἰρηνοδίκης τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου!

Ἔκανε τὸ θάμα τῆς.

Ἔπεσα στὸ κρεβάτι μου καὶ ἀνειρευόμουν τὴν εὐχαρίστησι τοῦ Τέλη. Ἔξαφνα στῆς δώδεκα καὶ μισὴ γκρίν, γκρίν!

— Τηλεγράφημα, εἶπα μέσα μου. Εὐχαριστήρια ἀπὸ τὸν Καρθασαρά. Πετᾶγομαι ἀπάνω. Δίνω πέντε δεκάrais τοῦ διανομέως. Σχίζω τὸ φάκελλο. Διαβάζω... Τριβῶ τὰ μάτια μου. Μπρέ, τί λέει τοῦτος! Ὁνειρεύομαι;

«Μὲ καταστρέφεις. Ἀπομάκρυνσίς μου Καρθασαρά ἰσοδυναμεῖ ὀλεθρον. Πλείονα ταχυδρομικῶς. Τέλης»

Σὲ δύο-τρεις μέραις ἦρθε καὶ μιά πανταχοῦσα. Τρεῖς κόλλαις, ἀπὸ τῆς ὁμοίας δὲν κατάλαβα τίποτα. Μὰ μὲ μετεχειρίζετο καὶ μ' ἕναν τρόπο, μ' ἕναν τρόπο, σὰν νὰ μὴν ἦταν ὁ ἴδιος ποῦ τὸν ἦρα στὸ γῆρο τῆς Ἀκροπόλεως κι' ἤθελε ν' αὐτοκτονήσῃ γιατί τὸν στέλνανε στὸν Καρθασαρά!

— Κάμε τὸ καλὸ, στοῦ διαόλου τὸ χωριό. Ἄ, μὰ νὰ σὰς βράσω ἄλους! Ἐγὼ νὰ κάνω πιά καλὸ σὲ ἄνθρωπο; Ὅσο δὰ γιὰ σένα, κύριε Τέλη, οὔτε θὰ ρωτήσω πιά ἂν ὑπάρχεις. Οὔτε θ' ἀλλάξω με βέβαια πλέον χαιρετισμό.

Ὡς τόσο ἕνα βράδυ περνώντας μπροστὰ στὸ Ἐθνικὸ Τυπογραφεῖο ὁ κύρ Ἀλκιδιάδης μοῦ λέει μ' ἕνα ὄφρος πονετικὸ:

— Τ' εἶναι ἀφτά' βλέπω ὅτι ὁ φίλος σου κ. Μανακίδης τοποθετεῖται ὀριστικῶς στὸν Καρθασαρά. Αὔριο δημοσιεύεται. Κρίμα!

Τότε μπήκαν ὄλοι οἱ διαβόλοι μέσα μου. Ἐντριγκαρίστηκα δυνατὰ!

— Ἐνῆργησε λοιπὸν μόνος του νὰ μείνῃ. Μ' αὐτὸ εἶναι μυστήριον ἐπὶ τέλους!

Ἀν ἔμπορουσα νὰ ἴσουχάσω ἂν δὲν τὸ μάθαινα. Ἄλλὰ εἶναι εὐκολο νὰ μάθῃς τί γίνεται στὸν Καρθασαρά; Πραγματικῶς ὅμως ἔγιναν ἐκεῖ πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ ἔδαν τᾶμαθα μιά μέρα ἐπὶ τέλους, καί, γιὰ νὰν τὸ πῶ ἔτσι καὶ τὰ εἶδα, κατάλαβα πῶς ἂν ἐγὼ εἶχα δικαίω ν' ἀνασκουμπωθῶ νὰ φέρω πίσω τὸν Τέλη, ἐκεῖνος εἶχε ἀκόμη μεγαλεῖτερο δικαίω νὰ μὴ θέλῃ νὰ ξεκολλήσῃ πλέον ἀπὸ τὸν Καρθασαρά!...

* *

Ἦ Τέλης ἔφθασε στὸν Καρθασαρά στὸ σούρωμα μιανῆς Παρασκευῆς, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ταξεῖδι ἀπὸ κείνα ποῦ ξέρετε, πατεῖς με πατῶ σε μέσ' στὴ φελοῦκα ποῦ μὲ φανταστικὸ τουπέ τιτλοφορεῖται «Τὸ ἀτμόπλοιο τοῦ Ἀμβρακικοῦ», κι' ἔπειτα ἀπὸ τρμερὰ χοροπιδήματα εἰς τῆς Κυρᾶς τὸν Κάβο κι' ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ Λόζα Πατρι τῆς Δευκῆδος. Ἐμπαρκάρισε. Ὅλα τὰ πράγματα ἐφαίνοντο σταχιά. Στὴν παραλία ἦτανε δὲν ἦτανε εἴκοσι ἄνθρωποι, ὁ γραμματεὺς τοῦ Εἰρηνοδικεῖου ποῦ τὸν περίμενε κι' ἕνας χωροφύλακας. Ἔγινε τὸ «καλῶς ὄρισες», ἦρθε κι' ὁ πρωτοπάρεδρος κι' ὄλοι μαζί τὸν πήγανε στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Καλαμπόκη. Ἦάμεν' αὐτοῦ λίγαις μέραις ὅς που νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ σπίτι. Ἔπεσε ξερὸς στὸ κρεβάτι. Τὸ πρωτ' τὸν ξύπνησαν ἡ χονδραῖς ψυχάλαις ποῦ χτυποῦσαν στὰ τζάμια, κανεῖς δὲν εἶχε κλείσῃ τὰ παντζούρια. Πῆγε καὶ κόλλησε τὸ κούτελό του στὸ τζάμι καὶ κύτταξε τὴ θάλασσα ὁλόη καὶ σταχερῆ καὶ δύο βαρκάρηδες ποῦ σιγουράραν μιά πρυμάτσα τυλιγμένω στῆς καπόταις τους. Μιά κρυάδα τὸν πέρασε ὅς τὸ κόκκαλο, ὅς τὴν καρδιά. Γιατί ἡ τύχη διάλεξε αὐτὸν νὰ τὸν ρίξῃ σ' αὐτὴ τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου. Καὶ νὰ συλλογίζεσαι πῶς παιδεῦτηκε, πῶς ἐσχίστηκε νὰ γίνῃ... Εἰρηνοδίκης! Ἐνόμιζε πῶς κάτι σπουδαῖο κατώρθωσε, κι' ἔλαβε καὶ συγχαρητήρια. Ἄχ, νὰ μὴν πάη κι' αὐτὸς στὸς Ράλλη-μπρόδερς, ποῦ τοῦ τὸ εἶπανε ὅταν ἔκανε κι' αὐτὸς τοὺς ἐξῆ μῆνες του στὴ Λωζάνη, τρώγοντας τὸ τελευταῖο ἀπέλλι τοῦ πατέρα του! Θυμότανε τότε τὴ Λωζάνη, τὴ Βενετιά ποῦ πέρασε, μὰ περισσότερο τὴν Ἀθήνα. Ἄχ, τὴν Ἀθήνα. Μισόκλεινε τὰ μάτια του κι' ἔβλεπε τῆς βιτρίναις τοῦ Μάϊφαρτ καὶ τοῦ Σηηλιοπούλου, τὸ ζαχαροπλαστεῖο τοῦ Σταύρου Ἀκριόπουλου γεμάτο κόσμο, καπέλλα νινίς, μαλλιά φριζέ, ὠραία κεφάλια, χαμόγελα, ματιάζε, ψιθυρισμούς. Τὸ καφενεῖο τοῦ Γιαννοπούλου τὸ βράδυ κατάφωτο, τὸν «Αἰῶνα» νὰ τὸν περιμένῃ ἀπάνω στὸ τραπέζι ὅταν γύριζε ἀπὸ τοῦ Τσοῦχλου, ποῦ τοῦ σερβίριζαν ἕνα θαυμάσιο φιλέτο, τὴν Ἰλουστρασσιόν, τὸ Ζουρνάλ-ντέ-Ντσεμπᾶ, περασμένο στὸ ἔγλο, τὸ σοκολάτα μὲ τ' αὐγὸ ἀχνιστὴ καμμιά φορὰ τὸ βράδυ ἔπειτα ἀπὸ τὸ θέατρο καὶ τὸ τραγοῦδι τῆς Σαντρέ-Πακάρ, καὶ τὴ ζουρλή τὴ νεολαία, ὅταν στῆς δώδεκα καὶ μισὴ φοῦρρη! «ὁ σύλλογος τῶν Εἰσαγγελέων» ἔμπαινε στὸ καφενεῖο σὰν τρόμα, — ὁ Γιάγκος ὁ Στρα-

τουδάκης ἐπὶ κεφαλῆς, — μὲ τὰ πλατεῖα παντελόνια, τὰ πλατύτερα μανικέτια, κρεμασμένα ὡς τὰ νύχια, τῆς σταυρωταῖς καθέναις καὶ τοὺς μακροὺς ζακέδες: «Γεῖά σου, Τέλη, καλησπέρα, κύριε Εἰρηνοδίκαι!» καὶ γέλια καὶ ξεκαρδίσματα ἀπερίγραπτα! Ἦτανε πράγματι τόρα πολὺ δυστυχής! Ἐνανέπος πάλι στὸ κρεβάτι του με δακρυρμένα τὰ μάτια, κουκουλώθηκε, δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ τίποτε, κ' ἔμεινε κεῖ ἴσα μὲ τὴν ὥρα ποῦρθαν πάλι καὶ τὸν πήρανε, αὐτὴ τῆ φορὰ περισσότεροι, γιατί ἡ φιλοξενία δὲν λείπει στὴ Ροῦμέλια.

Φάγανε στὸ Δημάρχου καὶ δὲν μπορούσε ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἡ σοφὰ ρίζι αὐγολέμονο ἦταν θαυμασία, κ' ἀκόμη καλλίτερος ὁ παραγεμιστός ὁ γάλος, ἕνα τυρί, ἀληθινὸ τυρὶ ἀπὸ τὰ τσελεγκάτα κ' ἕνα κρασί πρώτης τάξεως, κ' ἀκόμη, κ' ἀκόμη... αὐγοτάραχο τῆς Λαγαροῦς! Δὲν μπορούμε μάλιστα νὰ ποῦμε ὅτι, μ' ὅλη τὴ κρεμασμένη μούρη τοῦ Εἰρηνοδίκου, δὲν ἔγινε καὶ κάποια εὐθυμία στὸ τέλος. Ὁ πρωτοπάρεδρος μάλιστα σήκωσε τὸ ποτήρι κ' εὐχόθηκε, κλείνοντας τὸ δεξιὸ μάτι:

— Ὅσοι φέτο εἶναι μονοί, τοῦ χρόνου διπλοί! Καταλαβαρδίζκοις;

Κ' ὁ Δημάρχος νόμισε πῶς εὐχαριστεῖ τὸν Τέλη, νὰν τοῦ πῆ:

— Ἄ, δὲ μᾶς γλυτώνεις, κύριε Εἰρηνοδίκου, θὰ σὲ παντρέψωμε στὸν Καρθασαρά.

Ποῦ πῆγε νὰ λιποθυμήσῃ ὁ Τέλης. Δὲν τοῦλεψε ἄλλο ἀπ' αὐτὸ! Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ἔπρεπε ὡς τόσο ν' ἀρχίσῃ ἡ δουλειά, τὸ μαγαζοπότηγαδο. Ἡ Ψωροκώστανα πληρώνει λίγα, μὰ θέλει πολλὰ καὶ μάλιστα ὅταν εἶσαι Εἰρηνοδίκου. Ἐίχε καὶ τὸ «Πταίσμα» στὴ καμπούρα του. Ἄνεβαίνανε καὶ κατεβαίνανε στὸ εἰρηνοδικεῖο κατὰστήμα, ποῦ δὲν εἶχε τελειωμό. Τὸ παληοσαράβαλο ἔτρεμε δλό-κληρο. Οἱ δικολάβοι μπροστὰ καὶ οἱ πελάται ἀπὸ πίσω, ἀπ' τὸ Μακρονόρος, ἀπ' τὴ Λεπενοῦ, ἀπ' τὴ Παλιο-Κατοῦνα, ἀπ' ὅπου θέλεις καὶ φιλονεικίαις, καὶ φωναῖς, σιλάχι, λιαρλόκαπα καὶ τσαροῦχι ποῦ πῆγαινε ἀντάρα. Στὸ ἴδιο τὸ κατὰστήμα ἦτανε θρονασμένους κ' ὁ ἀστυνόμος, ἕνας λεβέντης ἐνωμοτάρχης ἀ' τάξεως τῆς ἐφίππου χωροφυλακῆς μ' ἕνα βούρδουλα στὸ χέρι. Τοὺς κούταξε μ' ἕνα περιεργὸ τρόπο τοὺς μικροὺς τσολιάδες, τὰ ζλάπια, μὲς στὰ μάτια. Ἦξερε τὴ δουλειά του.

— Τὸ κανεὲς καὶ σὺ ὄρέ; τοὺς ἔλεγε.

— Ἄμ τοῦκαμα, κύρ Ἀστρονόμου!

— Διταρόστε τον, μωρέ, τὸν κερατόπιστο.

Καὶ στὸν ἀρπαζαν οἱ χωροφύλακες τὸν μικρὸ ζωοκλέπτη, τὸν δένανε πιστάγκωνα καὶ πεζὸ στὸ Μπραχῶρι. Ἄφινω κεινοὺς ποῦ σπάσανε τὸ τούμπανο τοῦ γύφτου, καὶ τὸ γύφτο μαζὶ. Ἄφινω τῆς γυναῖκες ποῦρθαν οὐλαὶ μαζὶ ἀπὸ τὴν Καταραχιά, γιὰ τὴ φιλονεικία τοῦ νεροῦ, ξυπόλυταις, ξεμάλλιασταις, μαύραις καὶ κατακαυμέναις, σφιγμένη τῆ κοζόκα στὴ μέση μ' ἕνα μαῦρο ζουνάρι.

— Πατρογονικῶς, ἔλεγε σοβαρὰ ὁ πρόκριτος ἀπ' τὴ Τσίπεινα, τὸ χωριὸ μας εἶχε τὸ νερὸ τρεῖς φοραὶς μὲ κάθε καινούριο φεγγάρι.

— Ὅχι! μίνια φορὰ μονάχα!

Οὐρλιάζαν ὄλαις μαζὶ ἡ Καταραχιώτισαις. Κι' ἀπ' ὅλο αὐτὸ τ' ἄσκερι νὰ σηκώνεται μιὰ ὀχλαλοῦ καὶ μιὰ βόχα ποῦ σ' ἔπιανε στὸ λαμό. Ἄ, ἦτανε πραγματικῶς νὰ τὸν κλαῖς τὸν καῖμένο τὸν Τέλη.

Κι' αὐτὰ νάνα κάθε μέρα. Μὰ καὶ πάλι τὰ προτιμοῦσε ὁ Εἰρηνοδίκης ἀπὸ τὴ μονοτονία, ἀπ' τὴν ἐρημία, ἀπ' τὴν πλήξη, ἀπ' τῆς μελαγχολικαῖς καὶ ἀτελειώταις ὥραις ποῦ περνοῦσε ὅταν ἡ ὑπηρεσία ἐτελειώανε.

Ὡς τόσο μιὰ μέρα ἀπὸ τῆς πολλαῖς ποῦ παιδεύτανε μὲ τὸ Γραμματικὸ του στὸ Εἰρηνοδικεῖο, νὰ κέτριξε ἡ σκάλα δύο φοραὶς δυνατὰ κρ! κρ! καὶ πετάχτηκε ἀπάνω ἕνα παλληκάρι ἴσα μὲ κεῖ ἀπάνω, μ' ἀσημένιαις παλάσκαϊς, στριμμένο τὸ μουστάκι, τοιγ-κέλι, τὰ γαντζοῦδια κ' ἡ ἀλυσίδαις λάμπαν ἀπάνω στὴ βουσσινιά φέρμελη, σιλάχι καὶ τσαροῦχι φινε μαροκίνοι, ἡ κοντὴ καὶ φουντωτὴ φουστανέλα σὰν τὸ χιόνι. Στάθηκε στὴ μέση, μὲ τὸ χρυσοκεντημένο σκουφὶ στὸ χέρι.

— Ἡ καπτανοπούλα, κύρ Ρηνοδίκ', μετὸ ὀρισμοῦ σας!

— Τί λές, παλληκάρι μου, δὲν καταλαβαίνω, τοῦ εἶπε μὲ ἀλληθινή ἀπορία ὁ Εἰρηνοδίκης.

— Τῆς καπτανίσας, λέω, κύρ Ρηνοδίκ, τῆς Κεράς ἡ τσοῦπα, ἡ κερά Λενίτσα, γιὰ τὴ μαρτυρία.

Κ' ἔδειχνε, μὲ τὸ χοντρὸ του δάχτυλο, τὴ σκάλα, πίσω τὸν ὄμο του.

— Σὰς ἐξηγῶ ἐγὼ, Κύριε Εἰρηνοδίκαι, διέκοψε ὁ Γραμματεὺς. Πρόκειται περὶ τῆς δεσποινίδος Καπατσαῖτη (καὶ τῶλεγε μὲ πολὺ σεβασμὸν αὐτὸ τὸ δεσποινίδος Καπατσαῖτη ὁ Γραμματεὺς), ἡ ὅποια εἶχε κληθῆ ὅπως ἐξετασθῆ ἐπὶ τινος ὑποθέσεως, χρονολογουμένης ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ προκατόχου σας. Πρόκειται περὶ φθορᾶς ἐξ-ἑνῆς ἰδιοκτησίας εἰς Ἀγγιλοδοῦνι, κτήμα τῆς κυρίας Καπατσαῖτη, ἱστορία ὀλόκληρος, τῆς ὅποιας δὲν ἐπρόφθασε νὰ σὰς κάμω τὴν εἰσηγήσιν, κ' ἴσως πρέπει ν' ἀναβάλωμεν, ἀν καὶ ἡ δεσποινὶς ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακράν καὶ θὰ ἦτο ἄδικον νὰ τὴν ὑποβάλωμεν καὶ εἰς ἄλλον κόπον.

Ὁ Τέλης ὕψωσε τοὺς ὄμους. Σὰν νᾶλεγε, τί νὰ τῆς κάνω. Δὲν ἔχωμαε καιρὸ. Ἄς ξανάρθῃ. Ὁ Τέλης δὲν εἶχε καμμίαν ἰδέαν τοῦ ὀνόματος Καπατσαῖτη.

— Ἄ, θὰ ἦτο τρομερὸν νὰ ἔρχωμαι δύο φοραὶς, ἀκούστηκε μιὰ γλυκεῖα μεταλλικὴ φωνὴ ἀπὸ τὴ σκάλα καὶ μὲ ὀρμητὴ μέσα μιὰ γελαστὴ κόρη, μιὰ σωστὴ δεσποινὶς μὲ ἀριστοκρατικὸ ἀέρα, ὄχι περισσότερο τῶν εἴκοσι χρόνων, μὲ μαῦρα σὰν τὸν ἔβανο μαλλιά, σπαθᾶτα φρύδια, κρασάτα μπιρμπιλωτὰ μάτια, κοντυλένια μύτη, κοραλλένια χεῖλια, δόντια σὰν μαργαριτάρια, ὅλη ζωὴ καὶ τριαντάφυλλα στὰ μάγουλά της, ἕνα προσωπάκι ὀλίγο σὰν τῆς Φορναρίνας τοῦ Ραφαέλο, σ' ὅλα της ἀνάλογη, σβέλτο κορμὶ βαλμένο μέσα σ' ἕνα καλοκομμένο παριζιάνικο, ταγιέρ, γάντια μουσκεταίρ ἀπὸ νταῖμ ὡς τὸν ἀγκῶνα, μιὰ τὸκ καστόρ στὸ κεφάλι μὲ μιὰ

οὐρά φασιανού, ἕνα μπριλάντι κρατούσε τὸ κολλάρο της. Εἶχε τὸ καμτσίκι· στὸ χέρι, γιατί ἤρθε καθάλλα στὸ Μάρκο, τὸ περίφημο μαῦρο μουλάρι μὲ τῆς κόκκιναις φούνταις, — τὸν ἤξερε δλους ὁ Καρβασαράς τὸν Μάρκο, — ποῦ τὸν κρατούσε κάτω ἕνα δεύτερο παλληγκάρι ἀπὸ τὸ ὑποστατικό, μὲ γαντζούδια κι' αὐτὸς καὶ τὸ μακρὸν μαλαμοκαπνισμένο καρουφέλλι στὴν πλάτη.

Ὅταν ἡ Ἐλενίτσα μπήκε στὴ σάλα τοῦ Εἰρηνοδικείου, μὲ ἐκεῖνο τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀφέλεια ποῦχουν τὰ κορίτσια τοῦ καλοῦ κόσμου, ὁ γραμματικὸς ξεπετάχθηκε ἀπάνω, τὸ ἴδιο κι' ὁ ἀστυνόμος ἤρθε ἀπ' τὴ πλαϊνὴ κάμαρη, βροντώνοντας τὰ σπηρούνια του, καὶ τὴν χαιρετίσθη ὑποκλινέστατα, κι' ὅλοι οἱ χωριάταις ποῦ καθόντουσαν στοὺς μπάγκους σηκώθηκαν κι' αὐτοὶ ὀλόρθοι. Σηκώθηκε καὶ ὁ Τέλης χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. Ὁ ἀστυνόμος ἔκανε τὰς παρουσιάσεις:

— Ἡ δεσποινὶς Καπατσαίτη, ὁ κύριος Μανακίδης, ὁ νέος μας Εἰρηνοδίκης.

— Καὶ ἔρχεσθε ἐξ Ἀθηνῶν, Κύριε, — ἅ! τί ὠραία, τί ὠραία! εἶπε μ' ἕνα σὰν φασὸν θαυμάσιον ἢ νεαρὰ δεσποινὶς καὶ χτυποῦσε τὴν ἄκρη τῆς βίτσας της ἀπάνω στὸ γραφεῖο.

Εἶναι περιττὸ νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἐκείνην τὴν στιγμὴν πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ Καρβασαρά εἶχον καταλυθῆ καὶ ἤρχε μόνον ἡ περικαλλῆς δεσποινὶς Καπατσαίτη.

— Μάλιστα, δεσποινὶς, ἔρχομαι ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπεκρίθη κοκκινίζων ὀλίγον ὁ Τέλης, ὁ ὁποῖος εἶχε καταληφθῆ ἀπαράσκευος.

— Ἄ, καταλαμβάνω. Ἐπλήξατε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐζητήσατε ἀλλαγὴν περιβάλλοντος (καὶ τὰ ἔλεγε τὰ λόγια της γλήγορα, γλήγορα, ἢ δεσποινὶς Καπατσαίτη). Πόσον ἔχετε δίκαιον, κι' ἐγὼ θὰ ἔκανα τὸ ἴδιο. Εἶναι ὁμοῦ καὶ πολὺ τιμητικὸν δι' ἡμᾶς ὅτι ἐζητήσατε τὸν Καρβασαρά. Ἄλλὰ ἔχει, ἀλήθεια, καὶ τόσα πράγματα νὰ ἰδῇ κανεὶς ἐδῶ γύρω. Εἶμεθα ἐπὶ τὸν ἕρειπιον τῆς Ἑρακλείας. Πάρα πέρα εἶναι τὰ ἕρειπια τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἀργούς, τὸ στενὸν τοῦ Μακρυνόρους, αἱ Θερμοπύλαι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον τόσον περίφημα ὑπερήσπισαν οἱ Ἀρματωλοὶ μας. Τί ἀναμνήσεις. Ἄν ἔλθετε δεῖ καὶ σ' ἡμᾶς, στὸ Ἀγγιλοδοῦνι, καὶ πρέπει νὰ ἔλθετε, τότε θὰ περάσετε ἀπὸ τὰς Κρήνας, διὰ τὰς ὁποίας ὀμιλεῖ ὁ Θεουκιδίδης. Ἔχετε ἀκόμη καὶ τὴν ἀρχαίαν Στράτον, ἐκεῖ θὰ ἰδῆτε δλόκληρον τὸ ἀρχαῖον τεῖχος, μὲ πύλας καὶ ἐπάλλξεις, τὸν Ἀχελφῶν. Ἄ, πράγματι δι' ἕνα ἀνθρωπῶν μορφωμένον ἢ ἐπαρχία μας δύναται νὰ προσφέρῃ πολλὰς εὐκαιρίας ἀπολαύσεων, ἰδίως αἰσθητικῶν, ἂν προχωρήσετε μάλιστα μέχρις Ἀγγινίου. Νὰ ἰδῆτε τὴν Τριχωνίδα λίμνην, τὸν χιονοσκεπῆ Ζυγόν, μιὰ φορὰ ποῦ εἰσθε ἐδῶ. Τί εἶναι ἐνέα ὠραι μὲ τὴν ἄμαξα. Ὡ! διὰ νὰ ἰδῇ κανεὶς τόσα ἐνδιαφέροντα πράγματα.

Ὁ Τέλης εἶχε μετῆν ἀναυδος. Ἐθαύμαζε μαγευμένως αὐτὴν τὴν καλλονήν, τὸν χεῖμαρρον αὐτὸν τῆς εὐγλωττίας, ἀλλ' ἤκουε καὶ πράγματα ποῦ τὸν ἔκαναν ὀλιγο νὰ κοκκινίξῃ. Ἀλήθεια, ἤξερε καλλίτερα τὸ Οὐσό, τὴ Δωζάνην καὶ τὸ Σινιάλ, παρὰ τὸν τόπο του. Δὲν εἶναι δὰ ὁ μόνος Ἀθηναῖος ποῦ μπορούσε νὰν τὸ πάθῃ αὐτὸ.

— Ἄχ, ἐγὼ ἐξηκολούθησεν ἡ κόρη, ἔχω περιορίσῃ πολὺ τὰς ἐκδρομὰς μου τώρα. Ξέρετε ἢ καὶ μὲν ἡ μαμὰ εἰναι ὀλιγο ποδαλγὸς (ἅ, τί γλυκὰ, τί συμπαθητικὰ τὸ ἔλεγε αὐτὸ γιὰ τὴ μητέρα της). Πῶς νὰ τὴν ἀφίνω μόνην. Δὲν κινεῖται σχεδὸν πλέον ἀπὸ τὴν πολυθρόνα της. Διὰ τοῦτο καλὰ ἔκομαν νὰ ὑποδείξω ἐμένα διὰ νὰ σὰς φωτίσω διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς φθορᾶς ξένης ἰδιοκτησίας στῆς Ἀγγιλιάς. Τὴν γνωρίζω πολὺ καλὰ, ὅσον καὶ ἡ μητέρα, αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Κύριε Εἰρηνοδίκαι, πιστεῖσατέ με, — κι' ἐπίσης ἔφαψα ἐναντὶ ὁσον πολὺ σοβαρὸν, — ἀγαποῦμε πολὺ τοὺς χωρικοὺς δὲν εἶναι ἔπιερβολὸ νὰ σὰς εἶπῶ ὅτι τοὺς ἔχομεν εὐεργετήσει. Τοὺς ἀνοίξαμε δρόμο εἰς τὸ βουνό, τοὺς δίνομε δωρεὰν φάρμακα, ἀγοράζομε τὰ βιβλία τῶν μικρῶν δὲν ἐννοοῦμεν ὁμοῦ νὰ ὑποθάλωμεν τὴν ἀταξίαν καὶ τὸ ἔγκλημα, (κι' ἐχτύπησε δυνατὰ μὲ τὸ πόδι της τὸ δάπεδον τοῦ Εἰρηνοδικείου), ν' ἀνεχώμεθα νὰ μᾶς κρημνίζου τὰ καλοῦπια καὶ νὰ μπαίνουν τὰ παληγάλογα, διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλως τοὺς ἀφήκαμε δλόκληρο στανοτόπι, νὰ τρῶν τὸ καλαμπόκι τῶν κολλίτων μας.

Καὶ μὲ τὴν χειμαρρῶδη της εὐγλωττίαν, μὲ θυμὸν πυργοδοσποίνης, ἐξέθηκε τὴν ὑπόθεσιν.

Ὁ Εἰρηνοδίκης τὰ εἶχε χάσει. Ἦρκειτο εἰς ἕνα:

— Δικαίως, πολὺ δικαίως, πολὺ σωστά, μὰ βέβαια αὐτὸ εἶναι.

Ἦθλε νὰ κρατήσῃ σημειώσεις ἀλλ' ἀντὶ νὰ βουτήξῃ τὴν πένα του στὸ καλαμπόρι, τὴ βουτοῦσε στὸ φλυτζάνι τοῦ καφέ, ἀντὶ νὰ γράφῃ στὸ χαρτί, ἔγραψε στὸ στουπόχαρτο!

Ἡ ὠραία δεσποινὶς, ἀφοῦ εἶπε, εἶπε, ὅσα εἶχε νὰ πῆ διὰ τῆς Ἀγγιλιάς, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὸ συμπέρασμα τοῦ Εἰρηνοδικικοῦ, τοῦ ἔδωκε τὸ χέρι καὶ ἐπρόσθεσε μὲ μιὰ ἀπερίγραπτον χάριν:

— Ἐλπίζω ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Καρβασαρά σὰς ἔδωκαν δείγματα τῆς φιλοξενίας των. Ἄλλὰ ἔχομε κι' ἐμεῖς τὴν ἀξίωσιν νὰ σὰς φιλοξενήσωμεν μὲ τὴν σειράν μας. Σὰς περιμένουμε χωρὶς ἄλλο στ' Ἀγγιλοδοῦνι τὴν ἐρχομένη Κυριακῇ, ὑποσχεθῆτε το. Καὶ μὲ τὸν κύριον Γραμματέα, καὶ μὲ τὸν κύριον Ἀστυνόμον. Ἄ, δὲν ξέφυρτε πόσο θὰ εὐχαριστηθῆ ἡ μαμὰ! θὰ τῆς κάνετε μεγάλο καλὸ, μεγάλο καλὸ.

Ἦτο μάλλον διαταγή. Ἐσφιξε θαρρετὰ, ζωηρὰ τὰ χέρια καὶ κατέθηκε τὴ σάλα. Ὁ μπιστικὸς ὁ Θανάσης σάλταρε ὄξω μπροστά, γλᾶν, γλᾶν ἢ ἀσημένιας μπαλάσκαις.

— Τὸ μάρσι! ρε Γιάννο!

Κ' ἐνῶ σιγουρεύαν τὸ κολάνι, κρεμοῦσαν τῆς σκάλας καὶ περνοῦσαν τὴν χαδιά, ποῦ κεινο τὴ δάγκμα ἀνυπόμονα, ὁ Θανάσης τοῦ τάλεγε χαμογελῶντας τοῦ Γιάννου.

— Οὐρέ, Κατοῖκο, τοὺς τᾶβρασε ἢ καπτανοπούλα. Κόκκαλο ὁ κύρ Ρηνοδίκης. Κι' οἱ κερπατάδες οἱ Καταραχῶταις ποῦ θὰ μοῦ πᾶνε, νὰ μούρθου πάλι νὰ μοῦ δάσσουν τὰ καλοῦπια. Μαῦρο φεῖδι καὶ κολοβό!.. Καὶ χτύπησε τὸ χέρι του ἀπάνω στῆς ἀσημοκαπνισμέναις πιστόλαις του.

Ἡ σάλα ὡς τόσο ἄδειασε, γιατί ὅλοι κατεβῆκαν νὰ ἴδου τὴν

καπιτανοπούλα που θα καβάλλαγε το Μάρκο. 'Ο Ειρηνοδίχης πέταξε την πένα του και πήγε και κόλλησε το μέτωπό του στο τζάμι, όπως την πρώτη μέρα πούχε ξημερώσει στον Καρβασαρά, και κτύπηξε έξω. — Μά τώρα πιά δὲν ἔβρεχε, ἢ θάλασσα δὲν ἦταν θολή και σταχητή, 'Ο ἥλιος που κατέβαινε σιγά, σιγά πέρα στη Βόνιτσα ἀναθε φωταίεσ ἀπάνω στῆς ράχη του Μακρυνόρους κ' ἕνα ἐλαφρό ἀεράκι χαΐθευε τὸν 'Αμθρακικό κ' ἀνατρίχιαζαν τὰ γαλάζια του νερά, σπινθηρίζοντας ἐδῶ κ' ἐκεῖ πᾶν να σκορποῦσαν ἀπάνω τους ἢ μάγισσας με τῆς χουφταίεσ τὰ σπριλάντια και τὰ ζουμπρούτια. 'Από κάτω ἀπό τὸ δρόμο ἀνέβαινε μιὰ χαρμόσυνη βοή, δλαιε ἢ κοπέλλαιε του Καρβασαρά εἶχαν τρέσει, ντυμέναιε τὰ καλά τους νὰ χαιρετίσουν τὸ κορίτσι του Καπατσαῖτη, κ' ἦταν πολλαίε ἐκεῖ ὤμορφαιε ρουμελιώτισσαιε με τὰ γλαρά τὰ μάτια, και τὰ σβέλτα τὰ κορμιά, κ' ὄχι ὅπωσ τῆς νόμιζε ὁ Τέλης. Μά ἢ πιὸ ὠμορφη κ' ἢ πιὸ λεβέντισσα ἀπ' δλαιε ἦταν ἢ 'Βλενίτσα του Καπατσαῖτη. Πάτησε στὸ γόνατο του Θανάση τὸ βελούδινο της γοβάκι και σαλτάρησε σὰν τὸ φτερό στὸ μαῦρο τὸ μουλάρι με τῆς κόκκιναιε τῆς φούνταιε, τοῦδωκε μιὰ βιτσιά, ἔστειλε με τὸ γαντωμένο χέρι της ἕνα φιλι στὰ κορίτσια κ' ἐβγήκε τρέχοντας στὰ τέσσαρα ἀπ' τὸν Καρβασαρά. Οἱ μπιστικὸι ἀπό κοντὰ με τ' ἄλογά τους.

'Ο Τέλης ἦταν σὰν νάβγαине ἀπὸ ἕνα ὄνειρο. Κατέβηκε ἀπ' τὸ Ειρηνοδίκειο, πέρασε μέσ' τὰ μπουλούκια που ὄλοι μιλοῦσαν γιὰ τὴν ἀρχοντοπούλα, και βγήκε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά του Καρβασαρά κατὰ τὸ Στρατοβουνί. Τὴν ἄλλη μέρα τὰ βήματά του τὸν ἔφεραν ὡσ τὸ Λουτρακί του 'Εχίνου. Τὴν τρίτη ἐκάθησε ἀποκάτω ἀπ' τὰ πλατάνια νὰ... ρεμβάση!

Πέρα ὁ δρόμος πήγαине ἀνάμεσα στὰ δένδρα και κάτω ὁ γιαιός, λιμανάκι με λιμανάκι, σὰν νταντέλα ὡσ τῆ Βόνιτσα. Τί ὄραϊα! Βεβαίωσ ἢ δεσποινίεσ Καπατσαῖτη εἶχε δικαίω. — Βεβαίωσ, βεβαίωσ... δὲν ἐχάλασε ὁ κόσμος, ἀν δὲν πηγαίνη κανείεσ κάθε μέρα στὸ καφενεῖο του Γιανοπούλου, και ἴωσ, ἴωσ ὁ Ειρηνοδίχης του Καρβασαρά δὲν εἶναι πολὺ δυσχεστεροε ἀπὸ τουε Ειρηνοδίκαε τῶν 'Αθηνῶν...

Τὴν ἄλλη μέρα ζήτησε ἀπὸ τὸν δάσκαλο μιὰ ἱστορία τῆε 'Ελλάδοε, ἕνα Θουκυδίδη και τὸ λεξικό του Βυζαντίου γιὰ νὰ διαβάση γιὰ τὸ 'Αμφιλοχικό 'Αργοε και γιὰ τὰε Κρήναε, και δὲν διάβασε τίποτε, διότι ἀπὸ κάθε σελίδα ξεπαιώτανε ἢ δεσποινίεσ Καπατσαῖτη με τὰ μουσκεταίρ και τὸ καμοτσίκι στὸ χέρι. 'Εκλειεσ λοιπὸν τὰ βιβλία κ' ἄρχισε, χωρίε σχεδὸν νὰ τὸ καταλάβη κ' ὁ ἴδιοε νὰ διορθῶνη τὴν τουαλέτα του. 'Εβγαλε ἀπ' τὸ λαιμό του τὸ φουλάρ κ' ἀπ' τὸ κεφάλι του τὸ κασκέτο, με τὰ ὅποια νόμιζε πῶε θὰ περάση τῆ θεγτεία του στὸν Καρβασαρά, περιφρονῶν ἔτσι λιγάκι τὸ milieu που δὲν ἦταν γι' αὐτόν. Τώρα ἔβλεπε ὅτι τ' ἀφεντικό εἶχε και ἄλλο ἀφεντικό, ὅτι κοινωνικῶε δὲν ἦτον ὁ πρῶτοε στὸν Καρβασαρά ἀφοῦ κοντὰ ἦταν τ' 'Αγγιλοβουνί, κ' ἄρχισε ν' ἀνησυχῆ ποίεσ θὰν τὸν κολλάρη και θὰν του σιδερώση τὰ πουκάμισα.

— Μά ἢ γιὰ Χρήσταινα, του εἶπε ὁ γραμματικὸε, που σιδερώ-

νει και στοῦ Καπατσαῖτη. Τὴν εἶχανε μαζί τουε στήν Κέρκυρα. Ξέρεε περιφρημα κόλλα και σίδερο. Κι' ἐγὼ αὐτῆνηε τὰ δίνω.

Και ὁ Τέλης τότε διὰ πρώτηνη φοράν παρετήρησε με ἐκπληξί τὸ ἀμειπτον του κολλάρου του ὀφισταμένου του.

Εἶχε τέλος πάντων τώρα ἀσχολίεσ ὅταν ἔφευγεν ἀπὸ τὸ Ειρηνοδίκειον και ἢ πλήξειε εἶχεν ἀπέλθει. 'Εν τῷ μεταξὺ ἢ περιεργαῖε του ἐκορυφώθη. Τί νάσαι αὐτὸ τὸ 'Αγγιλοβουνί; Τὸ τὸ ζωγράφιε ἢ φαντασία του τεράστιο, περιεργο, ἀλληθινὸ παλάτι Χαλιμάε, με μιὰ πεντάμορφη μέσα. 'Ἦθελε νὰ πάη και τὸν ἔπανε ἕναε φρόβε, ἕναε δισταμόε, ὡε που ἕνα Σάββατο του ἦλθε, βοήθειε ἀπροσδόκητοε. ὁ ἀστυνόμοε.

— Κύριε Ειρηνοδίκα. Νομίζω ὅτι αὔριο πρέπει νὰ πάμε στήε κυρίαεσ Καπατσαῖτη. Εἴμηθα προσκεκλημένοι. 'Επέρασαν δυὸ Κυριακαίε. Δὲν πάει.

Τὸ ἔλεγε ὅπωε φωνάζουε τὰ στρατιωτικά παραγγέλματα: «Εἰε διπλῆ φάλαγγι λόχου! Μάρε». Δὲν ἔχειε παρὰ νὰ ὀπακοῦση.

Τὴν Κυριακῆ πρωί, πρωί, ἀπάνω σε τρία καλά ἄλογα ὁ Ειρηνοδίχης, ὁ γραμματικὸε και ὁ ἀστυνόμοε ξεκίνησαν ραβάνι και καμάρωτα στὸ δρόμο που πάει στὸ ὑποστατικό τῆε κυρίαεσ Καπατσαῖτη. 'Όταν ξεπέρασαν τὸ μεγάλο Βράχο, κ' ἀνέβηκαν τ' ἀνηφοράκι, ὅταν ἀγνάντεσαν τὸ 'Αγγιλοβουνί. 'Από μακρὰ φαινότανε ἀπάνω στῆε πλεύραιε, κ' ἄσπριζε ὁ πύργοε ἀνάμεσα στὸ πράσινο πυκνοφυτεμένο δάοε. Στὰ ψηλά ἢ ἀνοιξί ἔρχεται γληγορώτερα. Οἱ σπουργίταιε και τὰ περιστέρια τὴν καταλαβαίνουε και πρὶν ἀκούῦ ἔρθουε και τὰ περιστέρια τὴν καταλαβαίνουε και πρὶν ἀκούῦ ἔρθουε τὰ χελιδόνια κ' ἀπὸ τὸ γλυκοχάραμμα τὰ ζευγάρια ξεγλυστεροῦν ἀπ' τῆε φωνηαίεσ τους και πᾶν και κάθουεται ἀπάνω στή κορφή τῆε σκεπῆε, γιὰ νὰ τὴν δοῦν τὴν "Ανοιξίε ποῦρηεται ἀπὸ μακρὰ ἀπ' τὴν 'Ανατολή, και γιὰ νὰ τὴν περιμένουε. 'Ἡ κυψέλαιε βομβύδι ζουε, γιὰτι ἢ μέλισσαιε προαισθάνουε τὴν εὐτυχιομένη ὄρα. Οἱ χωριάταιε κατόπιν, και πρὶν σχεδὸν ἀντίση ἢ μυγαλιαῖ, ἀφοῦ ὁ ἥλιοε σχίζει εὐκόλα πλέον τὴν πρῶνῃ πάχη και με χαρούμενο φῶε λούζειε κει πάνω τῆε κορφαίε! Μιὰ μυρωδιά ἀνέβαινε γύρω ἀπὸ τ' ἀνθη του ἀγροῦ κ' ἢ ἀνεμώναιε που χαΐθευε τὸ πρῶνὸ ἀγεράκι, κουνιόντουσαν κ' ἐφαίνοντο σὰν νάλεγαν τὸ καλῶε ἦλθατε στοῦε ταξειδιώταιε. Καί ψηλά, ψηλά στὰ κορφοβουνία ὁ βράχοε ὁ γυμνὸε και χιονισμένοε λαμποκοποῦσε στὸν ἥλιο σὰν νάτανε χρυσοφάρου ράχη. Τὸ ποταμάκι πηροῦσε σὰν τρελὸ ἀφρίζονταε στῆε φαροῦ ράχη. Τὸ ποταμάκι πηροῦσε σὰν τρελὸ ἀφρίζονταε στῆε νάβαιε στὸ ὑποστατικό τῆε Καπατσαῖτη, που ἀπέραντο τώρα ξεδιπλωνότανε στῆε πλεύραιε του βουνοῦ.

'Ἐτσι φθάσανε στήν πόρτα. Τουε ἔπεριμέναν. Οἱ σκύλοι ἦτανε στήν ἀλυσίδα. Οἱ μπιστικὸι κάτω στὸ μικρὸ γεφύρι. Πεξέφανε στὸ σπίτι. 'Ο περάσανε τῆ δεινροστοιχία με τῆε ἀκακίαεσ ποῦφερνε στὸ σπίτι. 'Ο Θανάσηεσ πήγαине μπροστὰ κ' ἔπειτα σε δέκα βήματα ἐρχότανε ὁ Τέλης. 'Ο Τέλης, τὸ εἶπαμε, δὲν ἦταν ἀσχημόε. 'Ἦταν μάλιστα ἕναε ὄραιοεσ ξεανθὸε, μᾶλλον ψηλόε και λυγερόε, ἕνα χαριέστατο ἀνά-

στημα, μ' ένα μεταξωτό μουστακάκι. Είχε εύκολο και γλυκό τό χαμόγελο, μπλου καθαρά μάτια γιομάτα ειλικρίνεια, πολύ ντελικάτου άνθρωπο άέρα κ' ένα χέρι που θάν τόν ζήλευε και γυναικά. Φορούσε κεινή τήν ήμέρα τά ρούχα του του κυνηγιού. Του βρισκότανε μιά φορεσιά καινούρια ακόμη, τήν είχε αγοράση στήν 'Ελβετία, κ' ήτανε μιά καλή ιδέα αυτή νά μή βάλη ζακέτα και ήμίψηλο στό 'Αγγιλοβούνι, σάν μερικούς που βάζουν ψηλό και ρεδιγκότα στά γκάρντεν-πάρτυ. Είχε κατι ώραιαις γκέταϊς, ποίχε αγορασμένα στού Φιλίπ-φρέρ, στήν δδó 'Ερμού, κ' ένα μαλακό πλατύ-γυρο καπέλλο σάν κ' εκείνα άπάνω κάτω που φορούν σήμερα οί μπόυ-σκάουτ. Γι' αυτό ένας ψθυρισμός επιδοκίμασίας τόν χαιρέτησε, όταν μπήκε στό σαλόνι. Σ' όλους έκαμε καλή έντύπωσι και ιδίως τής κυρίας Καπατσαίτη. Τής τό είχε προειπή ή 'Ελενίτσα.

— Καλέ, δέν ξέρεις, μαμά, τί νέος και τί ώραιος Είρηνοδίκης. Δέν είναι σάν τούς άλλους. Σάν νά μήν είναι Είρηνοδίκης. Και très comme il faut, très comme il faut!

'Η κυρία Καπατσαίτη γούρλωσε δόσπισα τά μάτια της. Μά σήμερα ψυθύρισε κορφαίτικα: «Μπά! ούν μπελ τζοβινότο! Δέν τό περιμένα». Και πολύ περισσότερο τής άρεσε όταν μίλησε και άκουσε τά ώραια και μετρημένα λόγια του.

'Η ήγία Καπατσαίτη, κυρία Μέλω, ήτανε μιά μεγαλοκαμωμένη γυναικά, όχι ακόμη εξήντα χρονών, ώραιά στον καιρό της, τά μαλιά της τώρα μισά πιπέρι, μισά άλάτι, τά πόδια της βαρειά, μά σ' όλα τ' άλλα στά πολύ καλά της. 'Ο μακαρίτης δ Καπατσαίτης ήτανε ένας τετραπέρατος άνθρωπος, παιδί του καπετάν Καπατσαίτη που κανε θαύματα με τόν καπτάν - Ίσκο, τόν καιρό του 'Αλή-πασά και στά Εικοσιένα. 'Επήγε μικρός στή Βλαχιά, μαζί με τόν Βαγγέλη Ζάππα, στό Μπροστένι. 'Εγινε κ' αυτός με τόν καιρό 'Αραντάσης. Γύρισε γεμάτος παράδες, πήρε προίκα και από τή Μέλω, που τανε Καραγιαννοπούλα, μά πένταν νέος θιός σχωρέστον. Τής άφησε τό ώραιό αυτό κτήμα, κ' ένα κοριτσάκι ώραιότερο ακόμη, τήν 'Ελενίτσα. 'Η κυρία Μέλω, ή «καπατσίτσα», όπως τήν έλεγαν όλοι κει πάνω, ήτανε τετραγωνικό κεφάλι και χαρακτήρας άντρίκιος, όπως είναι πολλές φοραίς ή νοικοκυραίς στή Ρούμελη. 'Ητανε μικρή εδω κάμποσα χρόνια εσωτερική στής Χίλλ, μά πριν άνοιξη ή μακαρίτσα τό παρθεναγωγέτο και πριν ακόμη δ γέρο-Μάσων κινή τήν κυρία Μπέση. 'Ηταν ή πρώτη μαθήτρια τής Χίλλ. 'Η συχωρεμένη τήν άγαπούσε πολύ και τής είχε μάθη τήν ίσια σκέψη και πρακτική, άμερικανικά. 'Ηξερε πάντοτε τί έκανε. 'Εταχτοποιήσε τής δουλειάς της και πήγε στήν Κέρκυρα ν' αναβήψη τό κορίτσι της. 'Η Κέρκυρα, σκέφθηκε, είναι μισή Ρωμέϊκο και μισή Φραγκιά. Είναι και κοντά στά λημέρια μας. 'Ετσι έρχότανε τρεις φοραίς τό χρόνο στό χτήμα κ' έβαζε σέ τάξι τούς κολληγούς και γύριζε έπειτα στούς Κορφούς κ' έβαζε σέ τάξι τούς δασκάλους. Τραβηγμένη στή γωνιά τής σάλας που γινότανε τό μάθημα τής 'Ελενίτσας, έκανε πώς διάβαζε τήν «Κόμησσα Σαρνή» ή τόν

«Μόντε-Χρήστο», μά τό νού της τόν είχε στό δάσκαλο. Είχαν βρή λίγο τό μπελά τους μαζί της. 'Ανεκατόνετο σ' όλα. Μά σά νά είχε και λίγο δίκαιο.

— Παύσε, λέει μιά μέρα του δασκάλου του πιάνου, αυτή τή γυμναστική άπάνω στό πιάνο. ('Ητανε λίγο άπότομη). 'Εγώ δέ θέλω νά δυναμώσω τά μπράτσα τής κόρης μου με τή μουσική. 'Εχω κάτω στήν αλλη δίζυγο και μονόζυγο γι' αυτή τή δουλειά. Μού κανέτε τό κεφάλι μου καζάνι, μπουρρ και μπουρρ! 'Ολοένα τόν κατακλωσόμ παίζετε; Δέν άκουσα ακόμα από σάς μουσική νά ευχαριστηθώ. Σου δίνω λοιπόν, Σινιόρ Φωκαζένο, ένα χρόνο ακόμη μά μού κάνης τήν 'Ελένη νά μού παίξη όλο τόν Μπαμπιέρη άπ' δξω και με χρώμα, και με σαντιμέντο. Αυτό θέλω εγώ.

'Ο Φωκαζένο υπεταχθή, γιαι' ήτανε ένα τάλληρο τό μάθημα, και πρόδωσε και Λιστ και Φράνκ και Μπάχ και Μάχ.

Και στον προγυμναστή των 'Ελληνικών τάψελνε, ή κυρία Μέλω, όχι και χειρότερα.

— 'Η μαθήτριά σου, κύριε Φουρνακούλια, δέν ξέρει ακόμη νά γράψη ένα γράμμα στή θειά της στον Καρθασαρά, νά τής πη τά χρόνια πολλά κ' έχειτε τελειώση δυό φοραίς όλο τό συνταχτικό του 'Ασωπίου. 'Ως που θά πάη αυτή ή δουλειά! Πριν τήν κίνης Κόντο και Σεμτέλο, μάθε τήν νά συναρμολογήση δυό ιδέαις στό χαρτί. Λοιπόν, από σήμερα θάν τής δίνης νά σού γράψη ένα γράμμα γιά τήν μιά και τήν άλλη ύπόθεσι, και μιά φορά τήν εδδομάδα έκθεσι τί είδε στή Γαρίτσα, στό Κανόνι, στή Παλγοκαστρίτσα και στούς Ξυραράδες!

Φεύγανε ζεματισμένοι οί δασκάλοι κ' δ Θανάσης, δ μπιστικός, σάν τούς κράταγε νά φορέσουν τό ταμπάρο, έλεγε μέσα του λυπητερά: «βάλτους ρίγανη. Τίποτα κ' από δάφτους. Δάσκαλος λατινικός, βερνικωμένο μπαστούνι!» 'Ως τόσο σιγά, σιγά τά πράγματα ήλθαν στό δρόμο που ήθελε ή μητέρα τής 'Ελενίτσας. Αυτή ήταν ή κυρία Καπατσαίτη.

'Ο Τέλης μ' όλα ταύτα τής έκανε καλή έντύπωσι. Τόν κάθισε κοντά της, τόν κρατούσε από τό χέρι, τόν ρώτησε άν ζοούν οί γονείς του, τήν ήλικίαν του.

— Εικοσιέξ έτών.

— 'Α, έχετε ένα δλόκληρον μέλλον μπροστά σας, του είπε. Είθε δίδακτωρ;

— Με άριστα, έψιθύρισε δ Τέλης κοκκινίζων.

— Δέν σκοπεύετε βεβαίως νά μείντε Είρηνοδίκης. Πρέπει νά έπωφαληθίτε του νέου νόμου. (Τά ήξερε όλα). Νά παρουσιασθήτε διά Πρωτοδίκης. Δέν άμφιβάλλω, ότι θά σάς 'δούμε μιά μέρα και 'Αρεοπαγίτη.

— Κυρία μου, νά γίνω Πρωτοδίκης είναι δ διακαής μου πόθος. Λόγο εύκόλως έννοούμαι, είπε με πολλήν ειλικρίνεια δ Τέλης, έδωκαν αυτήν τήν κατεύθυνσι εις τά βήματά μου. Πρό παντός έπρεπε νά εργασθώ άμέσως. Είς αυτήν τήν περίστασι δφείλω

τουλάχιστον τὸν Καρθασαρά 'καὶ τὴν εὐτυχίαν νὰ ἔλθω νὰ σὰς φιλήσω τὸ χέρι.

Γύρισε κατόπιν ἡ κουθέντα σ' ἄλλα ζητήματα, στὴ πολιτική, τὴν δημόσια ἀσφάλεια, τὴν κατάστασι τῆς γεωργίας, τὰ αἰώνια καὶ ἄλυτα.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Λύκος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν φυλάκων τῆς ἐπαύλειος, ποῦ τὸν εἶχαν βγάλει ἀπὸ τὴν ἀλυσιδα, ἦρθε κουνώντας τὴν οὐρὰ του στὴ σάλα, καὶ σὰν φασὸν πῆγε κι' ἀκούμπησε μ' ἐμπιστοσύνη τὸ στήθος στὰ γόνατα καὶ τὸ κεφάλι του στὸ γελέκι τοῦ Τάκη κ' ἐδέχτο μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι τὰ χὰδια του.

— Ἐέρει τί κάνει τὸ Λύκο! Πάντα τὸ πὸ ὄμορφο διαλέει...

Εἶπε ξεκαρδισμένη στὰ γέλια ἡ φιλοτίμα τῆς Κυρᾶς, ἡ Μπίλιω, ποῦ ὄγαινε κείνη τὴ στιγμή μὲ τὸν ἀσημένιο τὸ δίσκο μὲ τὸ γλυκό. Ὁραία ἀρθανιτοπούλα ἀπ' τὴν Πρεμετὴ ἡ βαφτιστήρα, μ' ἓνα μάγουλο σὰ ροδάκινο, μὲ τὴν ἀφέλεια καὶ τὸ θάρρος ποῦχουν ἡ κόραις τῶν Σκιπετάρων.

Ὁ Τέλης ἔγινε ἄλικος αὐτὴ τὴν φορὰ. Καΐδευε καὶ ξανακαΐδευε τὸ σκύλο. Μὰ δὲν ξέρω γιατί κ' ἡ Ἐλενίτσα κοκκίνισε ὡς τ' αὐτιά. Ἐβαλε τέλος στὴ μικρὴ αὐτὴ χασμῶδα ἡ κυρία Μέλπω:

— Δὲν θὰ πᾶς, παιδί μου Ἐλένη, νὰ φέρῃς ἄνθη γιὰ τοὺς κυρίους;

Ἡ Μπίλιω ἄφησε τὸ δίσκο μὲ τὸ γλυκό καὶ πετάχτηκαν ἔξω κ' ἡ δυὸ σὰν παλαβαῖς νὰ μαδησουν τῆς ἀλτάνας ποῦ κατάφορταις λουλούδια τῆς περίμεναν. Γύρισαν μὲ δυὸ ἀγκαλιὰς.

— Θὰ σὰς φιάξω τῆς μπουτουιέραις σας, θὰ σὰς φιάξω τῆς μπουτουιέραις σας!

Εἶπε ἡ Ἐλενίτσα καὶ πέρασε σ' ὄλους τὰ καλλίτερα ἄνθη στὴ κουμπότροπα, κ' ἓνα κόκκινο σὰν τὸ αἶμα γαρύφαλλο στ' αὐτὴ τῆς μελαχροινῆς βαφτιστήρας, ἀφοῦ τῆς ἔδωκε μιὰ μ' αὐτὸ στὸ μάγουλο καὶ τῆς εἶπε ψιθυριστὰ:

— Κακοκόριτσο, πρόσεξε μὴ ξεναρχίσῃς, θὰ σοῦ κόψω τὴ γλῶσσα! καὶ τῆς ἔδειχνε τὸ φαλιδάκι τῆς ποῦ κρεμότανε ἀπ' τὴ πέτσινη τὴ ζώνη τῆς μὲ μιὰ ἀσημένια ἀλυσιδα.

Αὐτὴ δὲν ἦτο ἡ μόνη ἐπισκεψὶς στὸ Ἀγγιλοδοῦν. Τὴν μία ἀκολούθησαν ἄλλαις. Ἡ κυρία Καπατσαῖτη εἶχε 'πῆ:

— Κύριε Τέλη, κάθε Κυριακὴ σοῦχομε κατάσχεσι, θὰ τρῆς μαζὶ μας. Τῆς ἄρσσε πολὺ ὁ τρόπος του, ἡ σοβαρότης του, ἡ ὀρθότης τῶν σκέψεων του. Ἐφαίνεται ὅτι τὸν ἐξετίμα πολὺ. Ὁ Τέλης ἔγινε οἰκεῖος. Τὸ κακὸ ὅμως ἦτο ὅτι ὁ Τέλης ὑπέφερε. Τί νὰ τὰ κρύψωμε. Ὅτι ὁ Τέλης ἀπὸ τὴν ἡμέρα, ποῦ ἡ Ἐλενίτσα ἔπεσε σὰν μπόμπα εἰς τὸ Βίρηνοδικεῖον, διετέλει ὑπὸ ἓνα κράτος μαγείας, τὸ εἶπαμε. Ἀλλὰ τώρα ἦταν πλέον βαθειὰ ἐρωτευμένος, τραυματισμένος γιὰ ὅλην του τὴ ζωὴ. Ἀλλοτε τὸν εἶχε πιάσει τρόμος στὸ ἄκουσμα πῶς τὸν στέλνουν στὸν Καρθασαρά' τώρα ἔτρεψε στὴν ἰδέα, ὅτι μπορούσαν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ κει: «Ἀπομάκρυνός μου Καρθασαρά, ἰσοδυναμεῖ ὄλεθρον». Καὶ ὅμως τί ἤλιπες; Ἡλιπες τίποτε; Ἦρχισε γι' αὐτὸν ἓνα μαρτύριο. Θὰ καῖ, θὰ τακῆ κοντὰ σ' αὐτὸν τὸν ἥλιο χωρὶς καμμιά ἐλπίδα. Διότι πῶς ἦτο δυνατόν νὰ

φαντάζεται τέτοια τύχη, τὴν ντεμοαζὲλ Καπατσαῖτη! Αὐτὸς τί ἦτο; Ἐνα μηδέν! Καὶ ὅμως, ἄς φλέγεται, ἄς φῆνεται: Νὰ τὴν βλέπη μονάχα. Δὲν μπορούσε νὰ κάνῃ χωρὶς νὰ τὴν βλέπη. Κάποτε ἔπαιρνε θάρρος. Μὰ μέρα ἡ κυρία Καπατσαῖτη συζητοῦσε μὲ τὴν ἀνδραδέλφη τῆς, τὴν Οὐρανία τοῦ Χαμόγελου. Ἦτανε γιὰ συνοικέσιο, γιὰ ἓνα κόντε στὴν Κέρκυρα.

— Ἀ, Οὐρανία μου, δὲν τὴν δίνω σὲ τέτοιους γ'ὼ τὴν Ἐλενίτσα. Τὸν ξέρω. Καλὸ ὄνομα, μὰ τί τὸ θέλεις, κακαῖς συνήθειαις. Ἐμμερώνεται στὰ χαρτιά. Ἐπειτα ἀφοῦ γύρισε γλεντώντας ὅλο τὸ κόσμο, ἦρθε σὲ μὰς στὸ σούρωμα. Ἐχε με παρατηρημένη, ἀδερφή μου. Ἐγὼ θέλω ἄνθρωπο σπιτικό νὰ κάνῃ τὴν εὐτυχία τῆς Ἐλενίτσας μου...

Ὡς τόσο ὅταν τὰ χαλάζια πέρασαν, ἄρχισαν αἱ ἐκδρομαί. Ὁ εἰρηνοδίκης, μὲ τὸ ὄρατο κοστοῦμι του, μὲ τῆς γκέταις, ὁ γραμματικὸς μὲ τὰ γυαλιά του, ὁ ἀστυνόμος, μὲ τὸ κορδόνι τῆς χωροφυλακῆς, ἡ Ἐλενίτσα στὸ Μάρκο τῆς, στὴ φαρειὰ φορὰδα ἡ Μπίλιω, μὲ συνοδεία τοῦ Θανάση, τοῦ Γιάννου καὶ τῆς θεῆς Οὐρανίας, ποῦ ἡ Μέλπω τῆς εἶχε 'πῆ: «Δὲν πᾶς καὶ σὺ μὲ τὰ παιδιὰ, ἀνδραδέλφη!» γύρισαν παντοῦ ἀπ' τὴν Βόνιτσα στὸ Μπραχῶρι, Στράτο, Θέρμο, ὡς τὸ Δραγαμέστο σχεδὸν ὅλα τὰ εἶδαν. Μὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἀρχίσαν καὶ τὰ πανηγύρια, τὰ ὄρατα ρουμλιώτικα πανηγύρια. Τὰ τούμπανα κ' ἡ πίπιζα ἀκούονται ἀπὸ μακριὰ. Τὰ παλληκάρια χορεύουν γύρω. Ὁ Θανάσης σαλτάρει μπρός:

» Παιδιά σὰ θέτε λεβεντιά καὶ κλέφτες νὰ γενεῖτε,

» Ἐμένα νὰ ρωτήσετε, μαῦρα παιδιὰ, ἐμένα νὰ...

Τ' ἄρνια γυρίζουν στὴ σοῦδα.

Ἡ χωριάτικαις ποῦ ἔρχονται καμαρώνοντας στὰ γιορτινά τους.

— Νὰν τὴ χαιρεῖσαι τὴν κυρά σου, τοῦ λέγανε τοῦ Τέλη, ταιριασμένοι εἶσαστε, νὰ ζήστε σὰν τὰ ψηλά βουνὰ καὶ καλοὺς ἀπογόνους νὰ δώσῃ ὁ Θεός.

Τοὺς παίρνανε γιὰ νεόνυφους, γιὰτι κει πάνω στὴ Ρούμελη μόνον ὅταν περάσῃ τὸ στεφάνι, ἄντρας καὶ γυναῖκα κρυφομιλᾶνε, καὶ πᾶνε ὅλο ἓνα ἀντάμα.

Ὡς τόσο, τούμπουρου, τούμπουρου, τὰ τούμπανα βαροῦνε ἀπ' τὸ πρωτὸ ὡς τὸ βράδυ. Νυχτώνοντας ἀναφαν τῆς φωταῖας. Νὰ, κ' ὁ γέρο δῆμαρχος τῆς Λεπνεοῦς.

— Ἐμπρός, λέει, νὰ χορέψουν τὰ κορίτσια. Νὰ ξεκόψῃ μιὰ ζυγιά τούμπανα νὰ πᾶν ἀπάνω στὸ πλάτωμα, νὰ χορέψουν τὰ κορίτσια!

Ἐρχεται ἔπειτα στὴν Ἐλενίτσα μὲ τὸ φάθινο καπέλλο στὸ χέρι.

— Ἐμπρός, λέει, ἡ καπτανοπούλα θ' ἀνοίξῃ τὸ χορὸ... Ἀ μὰ, δὲ γίνεται. Δὲ μπορεῖ ἄλλος ν' ἀνοίξῃ τὸ χορὸ ἀπὸ λόγου σου!

Ἡ κόρη τοῦ Καπατσαῖτη χορεύει τότε μπροστὰ, ἀσίκισα, μὲ τὸ μαντήλι στὸ χέρι. Ἡ κοπέλλαις τῆς τραγουδᾶνε:

« Δεῖμονιά... μονιά, δεῖμονιόσέ με καὶ μὲ τ' ἄνθη σου... »

Μπάμ, μπάμ, ή πιστόλαις βροντάνε γύρφ.

— Νά μάς ζήσης, κερά μου!

Κάθε φορά που γύριζαν στ' Ἀγγιλοβούνι, ή κυρία Μέλπω τούς περίμενε στήν ταράτσα, τούς έβλεπε από μακριά νά έρχωνται άπάνω στ' άλογα, ο Τέλης και ή Ἐλενίτσα πάντα κοντά... τούς έβλεπε και μελαγχολούς και συλλογιζότανε... δέν έλεγε τίποτε.

Πολλαίς φορές στής έκδρομαίς αútαις ο Τέλης βοήθησε τήν Ἐλενίτσα νά κατέβη από τό Μάρκο, νά περάση τό ρυάκι, νά κόψη λουλούδια. Ἐνῶ οί άλλοι βοηθοῦσαν τή θειά Οὐρανία και τή Μπίλιω νά κάνουν τό βυαίθρο τήν κουζίνα, νά στήσουν τό τσαντήρι, πού κουβαλοῦσαν μαζί, ο Τέλης και ή Ἐλενίτσα εκάθοντο από κάτω από τά πλατάνια και μιλοῦσαν, μιλοῦσαν, ώραις άτελείωταις. Με τή σειρά τόν έγίνετο εὐγλωττος και ο Τέλης. Ἡ Ἐλενίτσα τότε σιωποῦσε και πρόσεχε. Ἐλεγε τās ιδέας του, αί όποιαί πάντοτε ήσαν ύψηλαί και εὐγενεῖς. Τās ιδέας του περι κοινωνίας, περι οίκογενείας, περι καθήκοντος, τās όποιας ή Ἐλενίτσα ενέκρινε όλας. Καί μου φαίνεται ότι και άλλόποια να τής τά έλεγε, ποτέ αὐτή θά τά ενέκρινε όλα. Σιγά, σιγά, χωρίς να τό φαντάζεται πάλι του, ο ίδιος, τήν εκυρίευσ και τήν κατέκτα, διότι αὐτός δέν έμοιαζε κανένα από κείνους πού είχε γνωρίσει: ώς τώρα αὐτή. Ἦτον χωρίς ύστεροβουλία, χωρίς εκυπνάδες και χωρίς ψέμματα, και δέν ήθελε νά κάνει τόν εκτακτο. Ἐπειτα είχε ένα πράγμα σπάνιο για τήν Ἐλλάδα. Δέν αγαποῦσε τή κακολογία. Ἦτο επεικλής δι' όλους, αὐτός επρόσεχε μονάχα νά κάνει τό κατήκον του. Ὅσο περνοῦσαν ή ήμέραις, μπορεί να πη κανείς ότι όλίγον είχαν άρχισι να μεταβάλλωνται οί όροι μεταξύ τους. Στάς αρχάς κυρία όλου του εδάφους ήτον ή Ἐλενίτσα. Ὅσον όμως περισσότερο μιλοῦσαν, όσο περισσότερο εκγνωρίζοντο, ο Τέλης αρχίξε να καταλαμβάνη εδαφος περισσότερο, όπως πράγματι, με όσα και αν λένε, πρέπει πάντοτε να συμβαίνη μεταξύ άνδρός και γυναικός, διότι ο πρώτος είναι ο αρχηγός και τό αντίθετο δέν θά ήτο παρά άνωμαλία και συμφυρά, τής όποιας τούς πικρούς χυμούς πίνει πρώτη ή ίδια ή γυναίκα. Κρυμμένη από κάτω από τό μεγάλο φαθίνο καπέλλο της, πού φοροῦσε τότε, ή Ἐλενίτσα τόν άκουγε και τόν κύτταξε μ' εύχαρίστησι, μ' εκστασι σχεδόν. Καταλάβαινε ότι αὐτός ο άνθρωπος ήτο ιδικός της και μόνος ιδικός της, ότι ή καρδιά του, και ήταν καρδιά πού άξιζε, δέν είχε καμμίαν άλλην ιστορίαν παρα τήν ιδικήν της, και ότι ή καρδιά αὐτοῦ του νέου, ο όποιος δέν είχε κανένα εις τόν κόσμο, ήτον ολόκληρη ιδική της. Κ' ενῶ ή τρέχουσα λογική στον Καρθασαρά, στη Βόνιτσα και στη Κέρκυρα περίμενε νά ὄη μια μέρα τήν κόρη του Καπατσαίτη προεσίδια ή ύπουργίνα, για να πηγαίνη στον κόσμο, να φανη ο παρās της, να ζήση δοξασμένη, τό τρελοκόριτσο αγάπησε τόν Τέλη, γιατί δέν έβλεπε παρα τόν άνθρωπο, τόν συμπαθητικό, τόν τιο, τόν κάπως άδικημένο σ' αὐτή τή ζωή, πού ήθελε τώρα αὐτή να τήν ζήσουν μαζί, να πολεμήσουν μαζί, μαζί να είναι ευτυχισμένοι. Τί τό παράξενο! Κι' άλλαις νάταν

στη θέσι της, στα ίδια θά ήρχοντο. Ἄλλά ερώτησε και τή μάνα της; Πώς εκπέπτετο άρα γε ή κυρία Καπατσαίτη, πώς θά εκπέπτε-σθο οεις στη θέσι της; Ἦτο δυνατόν ή κόρη του Καπατσαίτη να πάρη τόν Ειρηνοδίκη; Μά τί, να γελάσουν και ή πέτρας λοιπόν άκόμη στη Ρούμελη; Νά μη ήτανε τοῦλάχιστον τίποτε. Νά είχε μονάχα τόν τίτλο του διδάκτορος; Πάλι καλλίτερα. Γι' αὐτό λοιπόν εκανε τά εκτομμύρια ο συχωρεμένος ο Καπατσαίτης; Δέν μποροῦσε να πη πώς οί δύο αὐτοί νέοι δέν ήσαν ταιριαστοί; και όμως πάλι δέν ήσαν. Τό πράγμα θά ήτον μια μεγάλη άποτυχία. Σωστή μπανκαρότα. Φαντάσου τί γέλια όταν θά τό μάθαιναν στη μετέλα-Βενέτσια όλοι αὐτοί πούχαν φαει τή χυλόπητα. «Ἡ ματμαξέλ Καπατσαίτη πήρε τόν Ειρηνοδίκη του Καρθασαρά!» Τά πράγματα εν τούτοις προχωροῦσαν. Ὁ Τέλης από μέρος του ήσθάνετο τό δυσκόλον τής θέσεως του. Κάθε γλυκό λόγο πού τοῦλεγε ή Ἐλενίτσα, ήσθάνετο περισσότερο πόνο παρα εύχαρίστηση. Παναγία μου, πώς άφέθη σ' αὐτόν τόν κατήφορο. Ἄχ, δέν εκείξε χαρακτήρα. Νά, τώρα κινδυνεῖι να πάθη καμμία ταπεινώσι. Ἦτο υπερήφανος, δέν τό ήθελε, δέν άντέιχε να τό συλλογισθη καν τέτοιο πράγμα. Νά του πη εκάφνα καμμία μέρα ή γερόντισσα: allez-vous en! Ἦθελε πεθάνη εκει, στον τόπο. Ἐπειτα να δίνη ύπονοίας ότι εκπεσε κοντά σε μια πλουσία κληρονόμον με σκοπούς! Πήγαινε να τρελαθῆ. Τ' ήθελε να μείνη στον Καρθασαρά! Πολλαις φορές μ' εκσυλλογισθηκε.

Ὅς τόσο ή κυρία Καπατσαίτη στη ταράτσα της μέρα με τήν ήμέρα εκγίνετο πλέον μελαγχολική, νευρική, μουρμούριζε με τό παραμικρό, εκθύμωνε χωρίς άφορμή.

— Ἐλένη, εκέχασες τή σάρπα σου, πού εκεις τό κεφάλι σου;

— Μά δέν κρωίνω, μαμά!

— Ἄδιάρκω, πάρε τή σάρπα σου, δέν εκῶ όρεξι για κρωίματα. Κάντε μου τή χάρι: να συμμαζεῦσεθε και νωρίτερα, δε σας χωράει τό σπίτι σας;

— Καλέ, πώς μέσα της ή Ἐλενίτσα και βουρκώνανε τά μάτια της. Ἐπειτα στεκότανε, συλλογιζότανε μήπως λοιπόν τήν αποδοκιμάζει; Και γιατί. Και τί να κάνει άφου δέν μπορεί ν' άντισταθῆ σ' αὐτό τό αίσθημα, πού τήν κυρίευσ ολόκληρη, πού τήν επρωχωνε να κάνει μια επανάστασι. Νά καθαικλιέφουν τόν Μάρκο, να φύγουν με τόν Τέλη μακριά, μακριά!... Μά πώς ν' άφιση πάλι τή μαμά, τήν άρρωστη, τήν καρφωμένη στη πολυθρόνα της, πού τήν άνέθρεψε, πού τήν άνάστησε, πού εκανε τόσα γι' αὐτή, πού εκείρε ότι τήν αγαπάει. Και τότε τήν επαιαναν τά κλάματα. Κ' εκλαιγε, κ' εκλαιγε, όπως δέν είχε κλάψη ποτέ!... Ἡ μελαγχολία άρχισε να τήν πιάνη κι' αὐτήν καθώς τήν μητέρα της, τά τριαντάφυλλα άρχισαν να φεύγουν από τά μάγουλά της, κι' αὐτή άκόμη ή Μπίλιω λες και είχε επηρεασθῆ, εκασε τά γέλια της και κρυφκούτταξε λυπητέρα τόν Τέλη. Μιά μέρα τόν Τέλη τόν δεχτηκε μόνον ή γερόντισσα, ή Ἐλενίτσα δέν παρουσιάστηκε. Ἦτο άδιάθετη, καθώς του ειπε ή κυρία

Καπατσαίτη. Τοῦκανε πολλά κομπλιμέντα, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τοῦ φάνηκε ψυχρά. Ὁ Τέλης γύρισε σὸ γραφεῖο καὶ κλείστηκε, ἦτο σὰ νὰ εἶχε πῆσῃ ἓνα βουρὸ ἀπάνω του. Ἀλλὰ ἡ Ἐλενίτσα ἦτο μακρὰ καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπανεύρῃ ὅλη τὴν ψυχραμία του. Θὰ τὸ ζουπίσω, εἶπε, μέσα μου αὐτὸ τὸ τρελό, τὸ ἀνόητο αἰσθημα. Δεῦτερα, θὰ πάω μπροστά, δὲ θὰ δώσω οὔτε εἰς τὴν κυρία Καπατσαίτη, οὔτε σὲ κανένα πλεόν τὸ δικαίωμα νὰ μὲ κυττάῃ ἀπὸ ψηλά, ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἦρθε κείνῃ τῇ στιγμῇ τὸ ταχυδρομεῖο κ' ἐθεώρησε καλὸν οἰωνόν ποῦ ἐδιάβασε στῆς ἐφημερίδες, ὅτι προσεχῶς ἀρχίζει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου νόμου διὰ τὰς ἐξετάσεις πρωτοδικῶν. Ἀπεφάσισε νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ Εἰρηνοδίκης καὶ νὰ μετάσῃ τοῦ διαγωνισμοῦ. Μίαν Κυριακὴν λοιπὸν πρῶτ', ἓνα μεταγγολικὸ πρῶτ' φθινοπώρου, ἀνέβηκε στ' Ἀγριλοβοῦνι. Τὰ φύλλα κίτρινα χάμω σκορπισμένα τρίζανε λυπητερά, ὅταν τὰ πατοῦσε. Κανένας ἄλλος δὲ φάνηκε ἀπ' τὸν θάνατον, πολὺ ἐπίσημος, δὲ Τέλης τῆς ἀνήγγειλεν ὅτι τῆς ὑποβάλλει τὰ σεβασματά του. Κάποια ὑπόθεσις τὸν ἐκάλεε εἰς Ἀθήνας, καὶ λίαν πιθανόν, σχεδὸν βέβαιον, δὲν θὰ ἐπέστρεφε πλεόν εἰς τὸν Καρθασαράν. Ἡ κυρία Καπατσαίτη ἐφάνη ὅτι ἤκουσε τὸ πρᾶγμα μ' εὐχαρίστησιν, σχεδὸν μ' ἀνακούφισιν, τὸσον ὅσως ὁ Τέλης βαθεῖα προσεβλήθη, ἀν καὶ δὲν τὸ ἔδειξε. Ἐν τοῖτοις, ὅταν ἐσηκώθη νὰ φύγῃ, ἐσηκώθη καὶ ἡ κυρία Καπατσαίτη σὸ μαστοῦνι τῆς κ' ἐκεῖ ποῦ ὁ Τέλης δὲν τὸ περίμενε, τὸν ἀρπάξε στὴν ἀγκαλιά της :

— Παιδί μου, τοῦ εἶπε, σοῦ εὐχομαι ἀπὸ καρδίας καλὴν ἐπιτυχίαν... Ἔχεις ὅλα τὰ προσόντα, ἐπρόσθεσε, σὰν νὰ ἐμνολοῦσε τὰ σχέδιά του. Ἐπειτα ἐψιθύρισε ἀκόμη σὰν νὰ μονολογοῦσε :

— Λέμε καὶ μετὶς νὰ πᾶμε τὸν ἐρχόμενο χειμῶνα μιά βόλτα σ' τὰς Ἀθήνας.

Τὴν Ἐλενίτσα ὁμως δὲν τὴν εἶδε. Ἡ κυρία Μέλπω τοῦ εἶπε, πῶς ἦταν μὲ τὴ θειά της σὸ Καρπενήσι. Κατάλαβε ὅτι ἦτο φέμμα. Εἶχε τὴν ἀδυναμία νὰ κἀνῃ τὸ γύρο τοῦ κτήματος, τοῦ ἐφαίνετο πῶς ἡ Ἐλενίτσα θάβγαινε στὴν ἀκρὴ τῆς ρεμματίας ἢ ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸν τοῖχο νὰ τοῦ μιλήσῃ μιά τελευταία φορὰ, ὅπως γίνεται στὰ μυθιστορήματα. Κι' ὅταν δὲν ἐφάνηκε πουθενά, ἐκυριεύθη ἐκεῖ ἀπὸ ἓνα εἶδος θυμοῦ καὶ θυμῆθηκε ὅτι εἶχε διαβάσει σὸ Λουμά, ποῦ ἦτο τότε τῆς μόδας, γιὰ τῆς mystifications ποῦ ἀρέσκονται τὰ κορίτσια τῶν βαθυπλούτων.

— Λοιπὸν, εἶμαι κ' ἐγὼ τὸ θῆμα μιᾶς mystification! Ὡ, εἶναι βέβαιον. Ἔτσι εἶναι. Ἀκατανόητοι χαρακτήρες! Καὶ πάλι δὲν τὸ πιστεῦσε. Πῶς εἶναι δυνατόν. Ἡ Ἐλενίτσα, ἓνας τέτοιος Ἄγγελος. Ἄ, νὰ τὸν βλέπατε τὸν Τέλη πῶς ἦτον κείνῃ τῇ στιγμῇ... Μόνον ὁ Λύκος ὁ καϊμένος τὸν ξεπροβόδισε. Τὸν εἶδε ποῦ γύριζε τὸν τοῖχο, καὶ πῆρξε ἔξω μ' ἓνα χαρμῶσαν γοῦδ, γοῦδ. Τὸν συνώδευσε κου-

νώντας τὴν οὐρά του ὡς τὸ μικρὸ γαφύρι. Αὐτὸς ἔδωκε μιά φορὰ τὴ φιλία του, δὲν τὴν ἔπαιρνε πιά πίσω. Ὁ Τέλης ἔσκυψε καὶ τὸν φίλησε σὸ μαῦρο του τὸ κεφάλι, ἀνάμεσα στὰ δυὸ μεγάλα μάτια του. Ὁ σκύλος στάθηκε, τὸν ἔβλεπε νὰ μακρύνεται καὶ τοῦ φώναξε μιά τελευταία φορὰ, πρὶν ξαναπηδήσῃ τὴ μάνδρα, γοῦδ! γοῦδ! «Σὲ περιμένω πάλι!»

* *

Ὁ Τέλης ἔσφιξε τὰ μπουῦλα του καὶ πολὺ περισσότερο ἔσφιξε τὴν καρδιά του. Τοῦ ἤρκετο νὰ κλάψῃ, ὅταν μπῆκε στὴ βάρκα ν' ἀφήσῃ τὸν Καρθασαρά, τὸν Καρθασαρά ποῦ δὲν ἤθελε μιά φορὰ οὔτε νὰ τὸν ἀκούσῃ.

Ὅταν ἦρθε στὰς Ἀθήνας, τοῦ ἐφάνηκαν ὅλα μαῦρα. Τοῦ Γιαννοπούλου; Ὡ, τί μολυσμένη ἀτμοσφαῖρα! Στὸ Τσοῦχλο; Τί βαρβαρότης, τί ξεφωνητὰ τῶν γκαρσονιῶν! Ἡ Κυρίαε τοῦ ἐφαίνοντο σχεδὸν κομικαῖς μὲ τὰ ποῦφ καὶ μὲ τὰ νινί. Κλείστηκε μέσ' τὴν κἀμαρά του, ξαναπέρασε ὅλη τὴν ἐπιστήμη. Τὸν εἶχε πιάσει πραγματικῶς μιά λύσσα ἐργασίας. Ἔκαμε δύο ὥρασις μελέτας, μιά γιὰ τὴν interpellatio καὶ μιά γιὰ τὸ *faulcidion tetrarto*, καὶ τῆς ἐτύπωσε. Ὅταν παρουσιάσθη στὴν Ἐπιτροπῇ, ἐπέρασε πρῶτος καὶ σ' ἓνα μῆνα διωρίζετο Πρωτοδίκης. Ὅλοι λέγανε: νὰ, ἓνας νομοδιδάσκαλος, ὁ Καλλιγᾶς τοῦ μέλλοντος' κ' ὁ γέρο Μεσσηνέζης, ποῦ παρακολοῦθοῦσε μὲ πατριωτικὸν ἐνδιαφέρον τὴ νεολαία, πῆγε νὰ τὸν γνωρίσῃ σὸ Ξενοδοχεῖο :

— Εὐγε, καὶ τρίς εὐγε, ἀγαπητέ νέε.

Ἐλάμβανε ἀπ' ὅλα τὰ μέρη συγχαρητήρια, κ' ἀπ' αὐτὸ τὸν Καρθασαρά, ἀπ' τὸν Δήμαρχο, τὸν Ἀστυνόμο, τὸν Γραμματικὸ. Μόνον ἀπὸ καὶ δὲν ἔλαβε δύο λέξεις. Ἄς εἶναι, εἶχε μερικαῖς μέρας πραγματικῆς εὐτυχίας, ἀτομικῆς ἱκανοποιήσεως, ὅσο κρατοῦσε ἀκόμη ἡ ἐντύπωσις τῆς ἐπιτυχίας, ὁ θρίαμβος, ἡ πρώτη παρουσίας σὸ Παλάτι μὲ τοὺς νέους ἄλλους δικαστάς. Ὅταν ἀρχισε νὰ ξαναδένῃ τῆς βαλίτζαις του, — γιὰ τὴ Σύρα ποῦ εἶχε διορισθῇ, — τὸν ξανάρχειος καὶ ἡ μελαγχολία. Ὅλα τὰ συγχαρητήρια δὲν κατώρθωναν νὰ τὴν διαλύσουν. Μόλις ἔκλεισε τὰ βιβλία, μόλις εἶπε νὰ ξεκουρασθῇ λιγάκι, ὅλαις αἱ ἀναμνήσεις μαζὶ ἔτρεξαν καὶ τὸν περικύκλωσαν' πιασμέναις ἀπὸ τὰ χέρια χόρευαν τριγύρω του. Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς Ἐλενίτσας σὸ Εἰρηνοδικεῖο, ἡ θριαμβευτικὴ ἀναχώρησις μὲ τὸ Μάρκο, τ' Ἀγριλοβοῦνι, αἱ ἐκδρομαί, τὰ Πλατάνια. Κρατοῦσε τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυὸ του χέρια, πῆγαινε νὰ τοῦ φύγῃ τὸ μυαλό. Χτύπησε ἐν τοσοῦτῃ ἡ πόρτα καὶ μπῆκε κ' ἓνας κομπάρος τοῦ μακαριότη τοῦ πατέρα του ὁ γέρο Σικάλης ὁ γυαλέμπορος νὰ τὸν συγχαρῇ. Εἶχε νὰν τὸν δῆ δέκα χρόνια.

— Ἄμ, τὰ διαβάσαμε στῆς ἐφημερίδες, κύριε Τέλη. Δὲν ξέρεις, παιδί μου, πῶς εὐχαριστήθηκα κ' ἐγὼ κ' ἡ γυναῖκά μου ἡ Μαριγώ. Συλλογιστήκαμε τὸ μακαριότη νὰ μὴν εἶναι κ' αὐτὸς νὰ σὲ ἰδῇ. Καὶ σ' ἀνωτέρα, παιδί μου, μὰ τὸ περίμενα. Ξέρω ἀπ' τί σοῦ

βαταῖς! Καί τρίβοντας τὰ χέρια του ἐπρόσθεσε: — Ἄ, τώρα μιὰ καλή νύφη μᾶς χρειάζεται! κ' εἴμαστε φίνα!

— Ἄ, εἶπε ὁ Τέλης, σόπα κουμπάρε, τί καλή νύφη. Σήμερα εἶναι ἡ ἐποχή τοῦ παραῖ, ποῖός σέ λογαριάζει.

— Ποῖός τῶπε; Σέ λογαριάζουν καί σέ παραλογαριάζουν. Μὴν τὰ θέλωμε ὅλα δικὰ μας. Μὴ βλέπης τὰ περασμένα, εἶπε μὲ μιὰ σατανικότητα. Σὰν νᾶξερε. Σήμερα ἔχεις ἄλλον ἀγέρα, πέρασες μπροστά, τελείωσε! Ἐφέτης, ἀρσοπαγίτης, καθιῖτης στό Πανεπιστήμιο, ὑπουργός, ὅ,τι θέλεις. Ἐγὼ δίνω λίγο δίκιο καί στής πεθεραίς. Θὰ σοῦ δώσω τὸ κορίτσι τῆς, τὸν παραῖ τῆς, πρέπει νάσαι καί σὺ κάτιντις. Μὰ νομίζεις πῶς δὲ μπάλεψε μέσα τῆς κ' ἡ πεθερά; ἐπρόσθεσε ἐμ' ἕνα ἀπροσδόκητο καί περίεργο ὕψος ὁ γυαλέμπορος. Ὁμορφος, σπουδαγμένος, γερός, χωρίς ἐλαττώματα, μὰ...

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, κουμπάρε, εἶπε μὲ τόνο αὐστηρὸ ὁ Τέλης, ἀλλὰ καί κᾶπως ἀνήσυχος. Ἐέρεις καμμιά πεθερά;

— Ὅχι, μπρὲ παιδί, ἐστὸ τὸ φέρνει ὁ λόγος. Ποῦ νὰ ξέρω γὼ τί γίνεται στὸν Καρθασαρά!

Κ' ἔλαθε μιὰ στάσι μισοκακόμοιρη, σὰν τὸν Ἄγιο Ὀνούφριο, καί ἐξηκολούθησε:

— Ἄσω μὲ τὸ νοῦ μου, μπᾶς κ' εἶναι κεῖθε πέρα καμμιά μεγάλη νύφη ἀπ' τὰ Ἐφτάνησα κ' ἦρθαν νὰ κυνηγήσουν τὸ λάφι στοῦ ζυγῶ... Ἔτσι λοιπόν. Σήμερα εἶσαι κάτιντις, δόξα σοι ὁ Θεός, καί μὴν ἀπελπίζεσαι.

— Μὰ τ' εἶν' αὐτά, κουμπάρε; θύμωσε ὁ Τέλης. Ποῖός σοῦ εἶπε πῶς θέλω νὰ παντρευθῶ!

— Μωρὲ ἄστα, φτοῦνα καί μὴ μὲ τετοιώνεις! Ξεφώνησε κ' ὁ κουμπάρος. Ρουμελιώταις εἴμαστε κ' οἱ δυοί. Θάρθη τὸ πρᾶμα μονάχο του. Ἄντις, τέτοιο λεθέντη δὲν μπορεῖ νὰ μὴ σ' ἀγαπάη καί τὸ κορίτσι! Μὴ μὲ ξεχάσης μονάχα στοῦ γάμο, θέλω νὰ κρατῶ τὸ δίσκο μὲ τὰ κουφέτα!

Γέλασε μὲ τὴ καρδιά του, χτύπησε μὲ τὸ μπαστοῦνι του τὸ πάτωμα καί κατέθηκε τὴ σκάλα μουρμουρίζοντας τραγουδιστά.

«Ἀπὸ ἔρωτα τὸν πῆρε τὸν κολιὸ ἢ πεταλῖθρα!»

— Ἄμε καί σὺ στοῦ γέρο διάβολο, εἶπε ὁ Τέλης, ὅταν ἐκλείσει ἡ πόρτα, καί ξανάρχιζε τῆς βαλίζιαι του. Μὰ ὅταν πῆρε νὰ συγυρίση τοὺς πανδέκτας του, εἶδε μὲ τρόμο ὅτι δὲν εἶχε ἀποδώσει στοῦ δασκαλοῦ τὸ Θεουκιδίδη. Τὸ εἰμαρμένο βιβλίο τὸν εἶχε ἀκολουθήσει στὴν Ἀθήνα, τὸ ἀνοίξε μηχανικῶς εἰς τὰς Κρήνας, κ' ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ φύλλα του ὠρθώθηκε πάλι ἡ δεσποινίς Καπατσαίτη, τὴν ἔβλεπε ἐκεῖ μὲ τὸ ταγιέρ, τὴν τόκ, τὰ μουσκεταίρ, τὸν ἄσπρο κολλάρο μὲ τὸ μπριλάντι, ὅπως ἦταν τὴν πρώτη φορά. Πέταξε τὸ βιβλίο, ἐκλείσει τὰ μάτια του σ' αὐτὴ τὴν ὄπτασια, καί πάλι τὴν ἔβλεπε, ὀλοένα τὴν ἔβλεπε. Ἐπαλώθηκε στὸν καναπέ, ἀναψε ἕνα τσιγάρο, τὸ τράβηξε δυο φορές, τὸ πέταξε... σκελετιστήκε καί πετάχτηκε ἔξω στοῦ μπαλκόνι. Ὁ κόσμος ἐδράβαζε ἀπὸ κάτω, ἦταν

ἡ ὄρα τοῦ περιπάτου, τὰ νινίς πήγαιναν καί ἤρχοντο, ἡ νεολαία χαιρετοῦσε, σηκώνουσα τὸ μιραμπῶ ἴσια ἀπάνω, ἕνας ἐλαφρὸς πουνέντης ἔφερε ἀπὸ τὴν πλατεῖα τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς ποῦ ἔπαιζε χαροῦμενα τὸ τραγοῦδι τῆς φάλαγγος «φοιτητῆς καί στρατιώτης σὰν τὸ σύμφερο περνᾷ», ὄλοι ἐφαίνοντο εὐτυχημένοι, μόνον ὁ Τέλης ἐκεῖ πάνω στοῦ μπαλκόνι ἦταν ὁ δυστυχής, ἡσθάνετο μέσα του ἕνα κενό, ἕνα ἀπερίγραπτο κενό, ἐκλείσει τὰ μάτια του κ' ἀκούμπησε στοῦ χέρι του τὸ κεφάλι. Πόση ὄρα ἔμεινε ἔτσι; Ὅταν τ' ἀνοίξε, ὁ κόσμος εἶχε ἀρχίσῃ νὰ σκορπᾷ, ἡ μουσικὴ τώρα τοῦστελνε σὰν εἰρωνεῖα τοὺς ἤχους μιᾶς ἄριαις ἀπὸ μιὰ παληὰ ὄπερα «Ριχάρδε, βασιλεῦ μου, σ' ἐγκαταλείπουν ὄλοι!» Ἄχ, πῶς τοῦρχότανε, πῶς τοῦρχότανε. Ἐκείνη τὴν ὄρα ἀναψαν τὸ μεγάλο φῶς τῆς πόρτας τοῦ Ξενοδοχείου κ' ἔλαμψαν ὅλα τριγύρω. Ἐβρίξε τὰ μάτια του κάτω χωρὶς νὰ θέλῃ. Τί νὰ δῆ! Πάλι ὄνειρεύεται; Μπροστά στὴν πόρτα εἶχε σταθῆ ἕνα ὠραῖο λαντώ, καί μέσα στοῦ λαντώ μεγαλοπρεπέστατα ἐγκαθιδρυμένη, γελαζοῦμενη καί ὀμιλητικὴ, ποῦ δὲν τῆς συνέβαινε συχνά, μὰ πῶ ἄσπρα ὁμως καί πῶ ἀσημένια τὰ μαλλιά τῆς ἡ κυρία Καπατσαίτη μὲ τὴν Ἐλενίτσα κοντὰ τῆς, ποῦτανε μέσα σὲ μιὰ κατάσπρη σὰν τὸν ἀφρὸ τουαλέτα, ὁ Θανάσης μπροστά κοντὰ στὸν ἄμαξά, φαίνοντοσαν ἡ ἀσημένιαις παλάσκαις του ἀπὸ πίσω. Τὸ πρῶτο αἰσθημα ποῦ κατέλαθε τὸν Τέλη, ἦταν νὰ τραπῆ εἰς φυγήν, νὰ πάη νὰ κλεισθῆ στὴν κάμαρά του, μὴν τύχη καί τὸν ἴδω. Θὰ γελοῦσαν βέβαια, ὅταν τὸν ἔβλεπαν, θὰ τὸν ἐμυκτήριζαν.

— Νὰ κ' ὁ ἐρωτοκτυπημένος μας! Ἰδέα ποῦ τοῦ πέρασε. Εἶναι γιὰ γέλια!

Ἀλλὰ στάθηκε, καρφώθηκε κεῖ, κύτταζε τὴν Ἐλενίτσα, κ' ἐκείνη κύτταζε ἀπάνω, στὰ παράθυρα τοῦ Ξενοδοχείου μὲ τὰ μεγάλα τῆς ὠραῖα μάτια, καί τὰ βλέμματά τους σὰν νὰ διεσταυρώθηκαν μέσ' τὸ σκοτάδι ποῦ ἡ σκιὰ τῆς μαρκίζας ἔκανε γύρω στοῦ μπαλκόνι καί στὸν Τέλη. Ἡ Ἐλενίτσα ἦτον ἡ ἴδια, πεῖο ὠραῖα ἀκόμη, ἀλλὰ ἦτον ὠχρά, εἶχε ἀδυνατήσει, ἦταν σὰν νὰ εἶχε βγῆ ἀπὸ μιὰ μακρὰ ἀρρώστεια καί τὸ παράπονο ἦταν γραμμένο στὰ χεῖλι τῆς.

Ὡς τόσο ὁ Θανάσης σαλτάρησε κάτω καί πῆγε κ' ἔφερε τὸ θυρωρῶ.

— Ὅριστε δῶθε, κύριε Πουρτιέρη, παρακαλοῦμε.

Ὁ θυρωρὸς ἔτρεξε.

— Ἐδῶ μένει ὁ κύριος Μανανίδης, πρωτοδίκης; εἶπε δυνατὰ ἡ κυρία Καπατσαίτη. Ὁ Τέλης ἄκουγε. Τὰκ, τὰκ ἔκανε ἡ καρδιά του, φτερουγίζε σὰν νᾶθελε νὰ φύγῃ, τὴν κρατοῦσε μὲ τὸ χέρι του.

Ὁ θυρωρὸς ἀπήντησε:

— Μάλιστα, Κυρία, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐδῶ, ἐξῆλθε.

— Ἄκουσε, παιδί μου, τί νοῦμερο ἔχει τὸ δωμάτιό του; εἶπε ἡ κυρία Καπατσαίτη.

— Σαραντά δύο.

— Αἱ, λοιπόν, κάνε μου τὴ χάρι νὰ ρωτήσης ἀπάνω, γιατί αὐτὰ τὰ «ἐξῆλθε» τὰ ξέρω ἐγὼ στὰ Ξενοδοχεῖα. Ἐλα, ἔλα, κάνε ἕνα κόπο ἢ στείλε κανένα γκαρσόν!

— Ἀπάνω είναι! εἶπε ἄξαφνα ὁ Θανάσης ποῦδλεπε σάν τὸ γάτο καὶ στὰ σκοτεινά, ἀπάνω είναι. Εἶδα τὸν ἴσκιο του στὸ μπαλκόνι.

Καὶ κύτταγε τὸν ἀνήφορο ὁ Θανάσης, ἐμποδιζοντας μὲ τὴν πάλμη του νὰ πέφτη στὰ μάτια του, τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ. Κεῖνη τὴν ὄρα ὁ Τέλης ἔμπαινε μέσα. Τοῦ ἤρθε ἄξαφνα μιὰ ἰδέα. Χαμογέλασε μὲ πικρία.

— Νὰ ἰδῆς, αὐτὸ θὰ εἶναι. Τί ἄλλο; Καμμιά φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας πάλι στ' Ἀγριλοβοῦνι. Καμμιά σύστασι, καμμιά ἔκθεσι στὸν διάδοχόν μου. Τῆς ξέρομε τῆς πυργοδέσποιναις! τὰ κοτζαμπασλίκια. Νομίζουν ὅλον τὸν κόσμον ὑποχρεωμένο νὰ τοὺς ὑπηρετῆ. Μ' αὐτὸ εἶναι φοβερό. Τί μὲ θέλουν, δὲν μ' ἀφίνουν ἤσυχο; Τὸν θεωροῦν τὸν ἄλλο γιὰ σκουπίδι.

Ἐν τούτοις τὸ γκαρσόνι χτύπησε τὴν πόρτα καὶ τοῦ εἶπε πῶς τὸν ζητοῦν στὸ σαλόνι. Ἄναψε τὸ φῶς, διώρθωσε τὸ λαϊμοδέτη του καὶ μὲ μιὰ ἀπερίγραπτη δυσθυμία ἐβγήκε στὸ διάδρομο. Ἐλεγε μέσα του:

— Βέβαια μόνον τὴν κυρία Καπατσαίτη θὰ ἰδῶ, ὅπως καὶ τὴν τελευταία φορά στ' Ἀγριλοβοῦνι.

Νὰ σοῦ πῶ, ἐπὶ τέλους αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀναισθησία. Χάνω κάθε ἰδέα. Ἡ μητέρα της νὰ μοῦ μιλῆ γιὰ τὴν ὑπόθεσί της κ' αὐτὴ στ' ἄμαξι νὰ τὴν περιμένη ἀπ' ἔξω σὰ νὰ μὴ μὲ γνώρισ, νὰ μὴ μοῦ μίλησε ποτέ. Ἄλλὰ τὴν βέβαια τέλειωσε ἡ mystification, πέρασε τὸ καπρίτσιο! Νὰ μὴν πᾶω, δὲν θάναυ καλλίτερα; Ἄλλὰ πάλι, τί; Νὰ κάνω τὸν θυμωμένο; Θὰ γίνω ἐντελῶς γελοῖος. Καλλίτερα ψυχρῶς καὶ ἀδιαφορία. Κ' εἶναι χέρι σὰ αἰθερῆ τὸν τραβοῦσε στὸ σκοτεινὸ διάδρομο. — Ἐλα μέσα!

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ κυρία Καπατσαίτη κάτω, στηριζομένη στὸ Θανάση καὶ τὸν θυρωρὸ, κατέθηκε βαρειά ἀπὸ τ' ἀμόξι. Σιγά, σιγά ἀνέβηκε τὴ σκάλα. Ὁ Τέλης εἶχε μπῆ στὸ σαλόνι· σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ περίμενε. Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ ἡ κυρία Καπατσαίτη ἀσθμαίνουσα προχώρησε κοπιωθῶς καὶ κοιτουσάινοντας μὲ τὸ μπαστοῦνι της. Ἦτο φανερόν πῶς εἶχε κουρασθῆ. Ὁ Τέλης ἀφέθηκε στὸ αἰσθημα τῆς εὐγενείας του. Δὲν εἶδε πλέον μπροστά του παρὰ μίαν κυρίαν ὑποφέρουσαν. Ἐτρεξε καὶ τῆς ἔδωκε τὸ μπράτσο του. Ἡ πόρτα ἀνοίξε μιὰ δευτέρα φορά. Ἡ Ἐλενίτσα μπῆκε μισὰ γελαστή, μισὰ κλαμένη, μέσα σὲ μιὰ φρικτὴ συγκίνησι. Μὰ ὅταν εἶδε τὸν Τέλη, τὰ τριαντάφυλλα τῆς ἔδωκαν πάλι τὸ χρῶμα τους γιὰ τὰ μάγουλά της, καὶ ἡ εὐτυχία χωρὶς δισταγμὸ τὴν πῆρε δολύκληρη αὐτὴ τῆ φορά στὴν ἀγκαλιά της.

— Ἄχ, παιδιὰ μου, κουράστηκα, εἶπε ἡ κυρία Καπατσαίτη καὶ κοντανάσαινε σάν ἀτμομηχανή. Πέταξε ὡς τόσο στὸ καναπέ τὸ μπαστοῦνι της. Ἐπιασε μὲ τὸ ἓνα χέρι τὸν Τέλη μὲ τὸ ἄλλο τὴν Ἐλενίτσα.

— Νὰ πάρω μιὰ ἀνάσα, εἶπε, παιδιὰ μου! Καὶ τοὺς κύτταξε μέσ' στὰ μάτια, τὴν ἓνα, τὴν ἄλλο, μὲ μιὰ ἀγάπη, μὲ

μιὰ τρυφερότητα, ποῦ ποτὲ ἡ Ἐλενίτσα δὲν τὴν εἶχε ὄψις. Τοὺς ἔσφιγγε τὰ χέρια, τοὺς τὰ χάριδευσ.

Ἐξαφνα τοὺς ἄρπαξε καὶ τοὺς δύο μὲ τὰ μεγάλα χέρια της ἀπὸ τῆς πλάταις, τοὺς ἔσπρωξε τὸν ἓνα στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλουνοῦ, καὶ τοὺς φώναξε μὲ φωνὴ συνταγματάρχου:

— Ἐλα τώρα, φιληθῆτε!

(Αὐγουστος 1917)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ



ΤΟ ΦΙΝΑΛΕ ΤΗΣ ΑΡΙΑΣ

κρίσις γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν καὶ τὰς ἀπατηλὰς μεθόδους τῶν φθονερῶν, οἷτινες συνήθως εἶναι συκοφανταὶ ἄμα καὶ σοφισταί.

**

Φθόνος εἶναι ἡ λύπη, ἣν ὁ φθονερός αἰσθάνεται ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων του. Ἐκ τοῦ φθόνου γεννᾶται ἡ συκοφαντία, ἐπίσης ἡ πολιτική καὶ ἐν γένει ἡ κοινωνικὴ ἀκοσμία. Δυστυχῶς ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ ὅτι τὸ ρῦπος τοῦ φθόνου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων πατριδὰ εἶχε τὰς Ἀθήνας· ἔθεν καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ὠνόμαζεν αὐτὸν «Ἄτικόν βλέπος» (βλέμμα, ματιά). Διότι εἰς τὸ ἰόχρουν καὶ κλεινὸν ἄστν ἐγεννήθησαν, ἀνεπτύχθησαν καὶ διεκρίθησαν κορυφαῖοι πολιτευταὶ καὶ οἱ καθ' ἑλους τοὺς αἰῶνας διασημότεροι φιλόσοφοι τῆς ἀνθρωπότητος. Αἱ κορυφαὶ αὗται ἐχρησίμευσαν ὡς στόχοι τῶν συκοφαντῶν.

Ἄλλη κατηγορία κακοποιῶν στοιχείων εἶναι οἱ προσαγωγεῖς, οὓς ὁ Ἀριστοτέλης ἀφομοιοῖ διὰ τὴν ἀνθηκότητά των πρὸς «τὰς ποταγωγίδας» γυναικάς. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους οὗτοι ἐκλήθησαν ἀστυνομικοὶ ἐρεθισταὶ (agents provocateurs) ἤτοι οἱ ἐντεταλμένοι μὲν ὑπὸ τῆς πολιτείας τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, προκαλοῦντες δὲ εἰς ἀταξίαν τοὺς καθ' ὑποψίαν ἐναντίους τῇ κυβερνήσει, εἰς οὓς ὁ Πλούταρχος στενὴν εὐρίσκει συγγένειαν μετὰ τῶν συκοφαντῶν καὶ τῶν ἀλιτηρίων. Γνωστὴ εἶναι ἡ παραγωγή τῆς λέξεως συκοφαντίας· ἀλιτήριοι δ' ἐκλήθησαν οἱ συκοφαντοῦντες τοὺς μὴ ἀλθέοντας. Διότι ἐν ἐποχῇ λιμοῦ, Ἀθηναῖοι αἰσιτοῦλαι, ἐξ αἰσχροκερδείας ἀποκρυπτοντες τὸν σίτον, ἤλεθον αὐτὸν κρυφίως τὴν νύκτα, οἱ δὲ κατάσκοποι ἐκ τοῦ κρότου τῶν ἀλεθόντων μύλων δηγγούμενοι, κατήγγειλον τοὺς ἰδιοκτῆτας αὐτῶν· πολλὰκις ὅμως οἱ αὐτοὶ ὠτακουσταὶ κατήγγειλον καὶ ἀθήτους, ἐντεῦθεν δ' ἐκαλοῦντο ἀλιτήριοι...

**

Ἄλλ' ὁ ἀναγνώστης, ἰδίως ἡ κατ' ἐμοῦ βεβαίως ἐξοργισθεῖσα ἀναγνώστρια, θὰ ἐπεθύμει σφόδρα νὰ μὲ διακόψῃ ἀποτόμως, ἵνα μ' ἐρωτήσῃ :

— Ἄλλὰ ποῖα λοιπόν, κύριε, ὑπάρχει σχέσις τοῦ βίου τῶν καθαρῶν πρὸς τὸν βίον τῶν φθονερῶν καὶ τῶν συκοφαντῶν ;...

Εἰς τοιαύτας δυσκόλους θεάλλας στεγάζομαι ὑπὸ τὴν ἀδιαπέραστον στέγγν τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας. Ὅθεν τοὺς τοιαύτην ἐρώτησιν ὀργίλως ἀπευθύνοντάς μοι παραπέμπω εἰς τὸν προσφιλέστατόν μοι Χαϊρωνέα φιλόσοφον, τοιαῦτα περίπου λέγοντα εἰς σκαλαθυρμάτιόν του «περὶ φθόνου καὶ μίσους».

Οἱ φθονεροὶ συκοφαντοῦσιν ἰδίως τοὺς μᾶλλον ἀμέμπτους, τοὺς ἐναρετωτέρους καὶ τοὺς ἐνδοξοτέρους. Ἐπίσης αἱ καθαρῶδες προσκολλῶνται κατὰ προτίμησιν εἰς τὸν ἐφωστώτερον σίτον καὶ εἰς τὰ εὐθαλέστερα ῥόδα, γράφει ὁ Πλούταρχος. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Κομμουνδοῦρος προσεπάθει νὰ κατευνάξῃ τὴν ὀργὴν τῶν φίλων του, δασάκις φθονεροὶ δημοσιογράφοι προσεπάθουν διὰ συκοφαντικῶν δημοσιευμάτων νὰ τὸν ἐξευτελίωσιν, λέγων αὐτοῖς :



Ἀνδρωσόμορφοι Κανδαρίδες

Φθονεροὶ καὶ Συκοφάνται.

ΚΑΡΑΔΟΣΟΝ, τῇ ἀληθείᾳ, φαινόμενον παρουσιάζεται ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Πολλάκις ἐμφανίζονται ἐν αὐτῇ ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπων ὅσοι καὶ ὅσοι σκέπτονται καὶ δρῶσι μόνον ὡς αἱ καθαρῶδες ! Περὶ τῶν ἀνθρωπομόρφων τούτων καθαρῶδων, ἐθεώρησα οὐχὶ ἄσκοπον νὰ χαραξῶ γραμμὰς τινὰς ἐν τῷ «Ἐθνικῷ Ἡμερολογίῳ».

Καθαρίδες εἶναι ζῴφιοι ἰκανῶς περιέργον. Ἐχει χρῶμα πραϊνωπὸν ἢ καὶ ἐρυθρωπὸν ἢ κυανίζον καὶ ὀσμὴν δυσάρεστον. Ἡ δέσποινα καθαρίδης ὑφίσταται μεταμορφώσεις ποικίλας. Ὡτοκεῖ ἐντὸς τῆς γῆς, οἶονεῖ ὡς ἐν κρυπτῷ καὶ παραθύρῳ. Εἶτα ἀλλάσσει τὴν ἐπιδερμίδα, μεταμορφουμένη εἰς ἐξάποδα σκώληγα. Μετὰ δύο τριχορροήσεις, εἰσδύει αὐθὺς εἰς τὴν γῆν, ἐξερχομένη ἐκείθεν ἐν μεταμορφώσει ψευδονύμφης. Καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα μένει ἀκίνητος ! Ἀλλὰ τὴν ἄνοιξιν θραύει τὸ περικάλυμμά της καὶ ἐμφανίζεται πάλιν σκωληκόμορφος. Μετὰ δεκαπενθήμερον μεταμορφῶται αὐθὺς εἰς νύμφην κολεοπτέρου καὶ μετὰ εἰκοσάημερον τὸ ἔντομον σχηματίζεται τέλειον, ὅπως δράσῃ... κακοβοῦλως, καταδιβρώσκον μετ' ἀδηφαγίας τὰ εὐθαλέστερα ῥόδα καὶ τὸν εὐρωστότερον σίτον...

Μετὰ θάνατον ἡ καθαρίδης λαμβάνει θέσιν ἐπιφανῆ ἐν τοῖς φαρμακείοις πρὸς ποικίλας χρήσεις, ἔτι καὶ ὡς ἐμπλαστρον (Cantaris vesicatoria) ! Χρησιμεῖ μάλιστα καὶ διὰ τοὺς ἐξασθενήσαντας ἐρωτολήπτους· ἀλλ' εἰς δόσεις γενναιοτέρας προκαλεῖ δεινὰς διαταράξεις...

Οἱ ποικίλοι χρωματισμοί, αἱ μεταμορφώσεις εἰς σχήματα καὶ εἰς ἐμφανίσεις, ὡς ψευδονύμφη καὶ ὡς νύμφη, ὡς σκώληξ καὶ ὡς κολεοπτέρου ἰπτάμενον — οὕτως οἱ πόδες φέρουσιν ὄνυχας ὄξεις — θὰ ἐχρησίμευσαν ἴσως ὑποδείγματα εἰς τὰς ραπτρίας τοῦ σαρμοῦ τῶν κυριῶν. Ἐν γένει δὲ ὁ βίος αὐτῶν ἐνθυμίζει πως τὰς ὑπο-

— Συνήθως τὰ καρποφόρα δένδρα πετροβολοῦσιν οἱ ἄρπαγες τῶν καρπῶν!...

* *

Οἱ συκοφάνται καὶ οἱ σοφισταὶ ἤκμασαν σχεδὸν συγχρόνως, διαστρέφαντες τὴν ἠθικὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἤδυνάτο νὰ διακριθῆ πλεόν τὸ δίκαιον ἀπὸ τὸ ἀδίκιον. Ἄν ἐφιλοσόφει τις, ταρτουφικῶς ἐχαρακτήριζον αὐτὸν ἄθεον, ἵνα προκαλέσῃ τὴν ἀντιπάθειαν τοῦ ἀμαθοῦς πλήθους. Ἐὼν προῖνόμε τὴν *σοιτηρίαν τῆς πατρίδος του* — παρατηρεῖ ὁ σοφὸς Ἄδαμάντιος Κοραῆς — *διέβαλλον αὐτὸν ὡς ζητοῦντα ν' ἀναστατώσῃ τὴν πατρίδα!*..

Ἐκ τῶν ἀπείρων θυμάτων τοῦ φθόνου καὶ τῆς συκοφαντίας, ἃς μνημονεύσω μόνον ἐδάρημά τινα. Ὁ Ἀναξαγόρας, τολμήσας νὰ υποστηρίξῃ ὅτι ὁ ἥλιος ἦτο «μῦθος διάπυρος», κατηγορεῖται ὑπὸ τοῦ Διοσέδη, ἐνὸς τῶν ἐπιτηδειοτέρων ἐκμεταλλευτῶν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τῶν Ἀθηναίων, καὶ, παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Περικλέους ὑπεράσπισίν του, καταδικάζεται εἰς πληρωμὴν προστίμου πέντε ταλάντων (443-432 π. Χ.). Ὁ Σωκράτης κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Μέλητος, τοῦ πολιτευτοῦ Ἀνύτου καὶ τοῦ ρήτορος Λύκωνος ὡς ἀποστάτης κατὰ τῆς ἐθνικῆς θρησκείας καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον, ἔπιε τὸ κώνειον (399 π. Χ.). Ὁ Ἀριστοτέλης, κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Δημοφίλου ἐπὶ ἀσεβείᾳ, ἐφυγαδευθὴ ἐξ Ἀθηνῶν (322 π. Χ.). Ὁ Δημοσθένης, συκοφαντηθεὶς ἐπὶ δωροληψίᾳ καὶ καταδικασθεὶς ἐδραπέτευσεν. Ἀνακλήθεις πανηγυρικῶς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, κατεδικάσθη, μετὰ τὴν νίκην τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τοῦ Κρατεροῦ, εἰς θάνατον. Καταφυγὼν δὲ εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ γαόν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ κινδυνεύων νὰ συλληφθῆ ἠτύχως (322 π. Χ.). Ὁ ἐνάρετος Φωκίος, καταδιωχθεὶς ἐπὶ προδοσίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Ἀγωνίδου καὶ παμψηφεί ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καταδικασθεὶς, ἔπιε μετὰ τεσσάρων φίλων του τὸ κώνειον, ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα ἐτῶν (317 π. Χ.). Ἀρκοῦσι ταῦτα, ἵνα προκαλέσῃ τὴν βδελυγμίαν κατὰ τῶν φθονερῶν καὶ τῶν συκοφαντῶν, οἵτινες συνήθως εἶναι καὶ σοφισταί.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Μουσῶν, παρατηρεῖ ὁ Κοραῆς τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην ἐποχὴν ἐρευνῶν, μετεμορφώθη εἰς Ἐρινυῶν κατοικίαν, εἰς ἀληθινὸν σπῆλαιον ληστῶν, ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτῶν τῶν συκοφαντῶν, δὲν ἦτο πόλις, ὅπου ἤδυνάτο νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸν ἄλλον εὐκολώτερον, ὡς ἦσαν αἱ Ἀθῆναι. Ὅλαι αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐβασανίζοντο ἀπὸ συκοφάντας· ἀλλ' αἱ Ἀθῆναι ἐνομιζοντο Μητρόπολις, ὡς εἰς τὰ λοιπὰ, οὕτως καὶ εἰς τὴν συκοφαντίαν!..

* *

Αἱ ἀδικίαι αὐταὶ συνετελέσθησαν τῇ πρωτοβουλίᾳ ἀνθρωπομόρφων καθαρῶν, αἵτινες ἐν πάσῃ ἐποχῇ παρασύρουσιν εἰς τὰς κακοβούλους ἐκστρατείας τῶν τῶ ἀμαθῆς πλήθους, ὅπερ ὅμως βραδύτερον συνερχόμενον ἐκ τῆς πνευματικῆς συσκοτισώσεως του, οἰκτρῶς μετανοεῖ. Ὅσον δὲ μεγαλειτέρα εἶναι ἡ κακεντρέχεια τῶν φθονερῶν, ἐπὶ

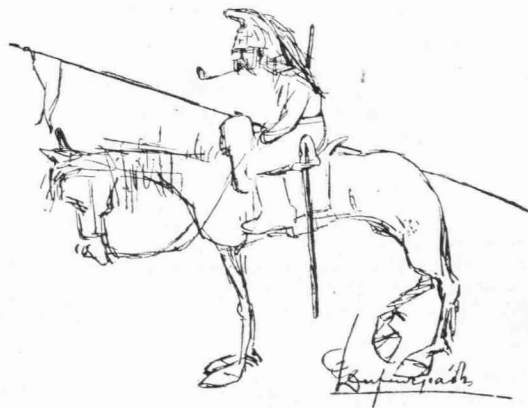
τοσοῦτον ὀξύτερον καθίσταται τὸ κατ' αὐτῶν μῖσος τῶν πολλῶν. Τοὺς συκοφάντας τοῦ Σωκράτους οἱ πολῖται μεγάλως ἐμίσησαν καὶ ἀπεστράφησαν. Ὅταν ἐζήτουν πῦρ, ἤρνοῦντο νὰ τοῖς δώσωσιν αὐτό. Δὲν ἀπήντων εἰς τὰς ἐρωτήσεις των. Δὲν ἐδέχοντο νὰ λουσθῶσιν ἐντὸς ὕδατος, εἰς ὃ ἐκείνοι ἐλούοντο, ὑπεχρέουν δὲ τοὺς λουτροχόους νὰ ἐκχέωσι τὸ ὕδωρ ὡς μεμιασμένον. Τοιαύτη ἀποδοκιμασία διήρκεσε μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν οἱ συκοφάνται, μὴ δυνάμενοι πλεόν ν' ἀνθέσωσιν εἰς τοσοῦτο σκληρὸν μῖσος, ἤρτοκτόνησαν.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω ἀποδεικνύεται, νομίζω, ὅτι μέγα εἶχε δίκαιον ὁ Πλούταρχος, ἐξομοίωσας τοὺς φθονεροὺς πρὸς τὰς καθαρῖδας, ταῦτα εἰπὼν: «... καθάπερ γὰρ αἱ καθαρῖδες ἐμφύονται » μάλιστα τῇ ἀκμάζοντι σίτῃ, καὶ τοῖς εὐθαλέσι ῥόδοις » οὕτως δ' » φθόνος ἄπτεται μάλιστα τῶν χρηστῶν καὶ ἀξιομένων πρὸς ἀρετὴν καὶ δόξαν ἡθῶν καὶ προσώπων... ».

Δραστικὸν κατὰ τῆς μάστιγος τῶν ἀνθρωπομόρφων καθαρῶν φάρμακον εἶναι, κατ' ἐμέ, ἡ πνευματικὴ τῶν πολιτῶν ἀνάπτυξις καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτῶν ἀνατροφή, ἵνα ἐγκαίρως οὕτω προφυλάσσωνται ἐκ τοιούτων τῆς κοινωνίας ἀνθρωποφάγων τεράτων, ἅτινα διακυβέδουσι πολλὰκις καὶ αὐτὰ τὰ ὕψιστα τοῦ ἔθνους συμφέροντα.

Ἐν «Ἠλιόφ» Καλλιθέας Ἀθηνῶν τῇ 5ῃ ἰουλίου 1916

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ



Σκίτσα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴν — Δραγόνος

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ

Αφ' οτου επηξε την συζυγικήν του φωλεάν, δέν τόν εβλεπαν νά συχνάξη εις τά κέντρα. Καί βέβαια· όταν κανείς εύρίσκη τό θέλητρον και τόν σκοπόν της ζωής μέσα εις τό σπίτι του, δέν υπάρχει λόγος νά περιπλανάται εις την τύβην του κόσμου. Καί ό ιδιόρρυθμος φίλος μου ήτον από τούς όλίγους τυχηρούς, που έχουν κερδίσει τόν πρώτον αριθμόν εις τό λαχείον του γάμου. Προχθές όμως τόν συνήντησα κάπως συνοφρωμένον και άνήσυχον.

— Τί τρέχει; τόν ήρώτησα. Χωρίς άλλο θα έχης άρρωστη τη Νίτσα...

— Όχι, εύτυχώς. Άλλά... χωρίζουμε πολύ γρήγορα.

— Άστειεύσαι; Σν δέν μου έλεγες πάντοτε πως είνε ένας άγγελος;

— Καί έξακολουθεί νά είνε.

— Τότε καμμία άπιστία έκ μέρους σου βέβαια...

— Διόλου. Την αγαπώ πάντοτε.

— Μά λοιπόν; Λόγοι προικός ίσως;

— Μην βλασφημείς. Με την Νίτσαν έπλεξα ειδύλλιον και όχι φάσαν. Ξεύρεις καλά πως δέν έκαμα άγοραπωλησίαν.

— Δέν ύποθέτω όμως νά έκαμες και γάμον νεωτεριστικόν, δηλαδή γάμον υπό δοκιμήν και επί προθεσμία...

— Άφησε τ' άστεία. Όμιλώ σοβαρώς. Άλλά διά νά με καταλάβης, πρέπει νά ξεσκονίσης μερικές σκουριασμένες ιδέες περι γάμου. Πές μου, με τά σωστά σου πιστεύεις και σύ, πως μία γυναίκα, άρχει νά είνε νόστιμη, γνωστική, έξυπνη, όλιγόλογη, νοικοκυρά, μορφωμένη, πιστή, με προΐκα, με κεφάλαια συγγενικά, διά νά είνε και καλή σύζυγος;

— Κύριε έλέησον! Χρειάζονται και άλλα άκόμη, διά νά είνε ό ιδεώδης τύπος της συζύγου;

— Μάλιστα! Χρειάζεται τό σπουδαιότερον! Νά είνε και λιγάκι κοκκέτα. Αυτό είνε τό πρώτον καθήκον της γυναίκος!

Τόν εκύτταξα καλά, μήπως έπαθε διασάλευσιν φρενών.

— Μά υπάρχουν γυναίκες άρά γε εις αυτόν τόν μάταιον κόσμον, που δέν έπιτηδεύονται την ώραίαν αυτήν τέχνην του άρέσκειν;

— Καμμία. Κάθε γυναίκα είνε φιλάρεσκος έξω από τό σπίτι της. Άλλά δέν σου όμιλώ διά την έξ ύπολογισμού φιλαρέσκειαν, ή όποία συνήθως δέν έχει καμμίαν σχέση με την ψυχήν, με τό αίσθημα του ώραίου και της αξιοπρεπειάς. Έννοώ νά είνε κοκκέτα και διά λογαριασμόν του άνδρός της πρό πάντων. Γιατί, σέ παρακαλώ, ή έμφυχος εκείνη καλοβαλμένη κούκλα του «Ντορέ» νά αυτογελοιογραφηται εις πανούκλαν μέσα εις τό σπίτι, όπως λέει και τό λαϊκόν λόγιον; Αυτό δέν είναι άντιασθητικόν μόνον. Δέν πειράζει μόνον τά νεύρα. Πηληγώνει και τόν έγωισμόν τών οικείων. Καταντá δέ και ένα ειδος περιφρονήσεως διά τόν άνδρα. Τό πιστεύεις; Πολλές φορές δέν αναγνωρίζω την Νίτσαν μέσα εις τό σπίτι, και την ξαναβρίσκω μόνον· σάν βγαίνομεν έξω. Συλλογίζομαι ένίοτε ποία Νίτσα από της δύο είνε ή 'δική μου: ή Νίτσα του σπιτιού ή ή Νίτσα του περιπάτου; Ξέρεις τό χαριτωμένον έκείνο κτένισμά της, που της κάμνει έκφραστικό τό κεφάλαι κόν Ταναγραίας κόρης. Αί, λοιπόν, φίλε μου! Με τά μαλλιά ξεπλεκα, άσυνάρτητα, τυλιγμένα σέ μπουκλες από χαρτιά και φουρκέττες, μεταβάλλεται εις καρικατούραν. Χωμένη δέ διαρκώς μέσα εις τούς κωματισμούς μιας ήλιθίας μπλουζάς, χάνει όλην την χάριν και την πλαστικότητα της γραμμής...

— Όστε λοιπόν — τόν διέκοψα γελών — τό διαζύγιον διά σέ καταντá ζήτημα γραμμής;

— Μάλιστα! μου άπήντησεν εξαπτόμενος όλονέν. Σου φαίνεται παραξενον; Οί άνθρωποι εΐμεθα έλεενα θύματα της γραμμής. Όπως εΐμεθα και τών λέξεων θύματα άθλια. Η γραμμή παίξει τόν πρώτον ρόλον εις τόν κόσμον. Μία γραμμή πολλάκις ξεχωρίζει την συμπάθειαν από την άποστροφήν. Από της πρώτες ήμέρες τών γάμων μας της τό έδωσα νά τό έννοήση. «Νίτσα, της είπα, θέλω νά σέ βλέπω πάντα συγυρισμένη μέσα στο σπίτι. Όπως ξεχνάς τόν εαυτόν σου, έτσι άτημέλητον, μου φαίνεται πως δέν εισαι σύ ή Νίτσα, πως εισαι κάποια άλλη, ξένη, άγνωστη, και όχι ή συμπαθητική Νίτσα που πρωτογνώρισα κ' έχάραξα τό φωτεινό της ειδωλον εις τά άδυτα της ψυχής μου. Στο χέρι σου είνε νά με λικνίξης πάντοτε εις την ώραίαν έκείνην ήλουσίον. Μη με άφρυνίξης έτσι άπότομα κάθε φοράν. Θαρρώ τότε πως κάτι ραγίζει, κάτι σθύνει μέσα μου. Κάμε το, άν όχι ός θυσίαν για μένα, για την ιδικήν σου εύτυχίαν. Διότι θέλω νά με έλκύης σύ και μόνη σύ. Θέλω νά μου άρέσης σύ και καμμία άλλη. Τί νά σου πώ; Δέν έχω εμπιστοσύνην εις την άνθρωπίνην αδυναμίαν. Νοιώθω πως από τη στιγμή που θά παύσης νά μου άρέσης εσύ, θα άρχίσουν νά μου άρέσουν όλες ή άλλες. Και τότε; Αδίο ποιήσις και ώραία σχέδια περι συζυγικής εύτυχίας.

- Και τί λέει εἰς ὅλα αὐτὰ ἡ Νίτσα;
 — Τί νὰ πῆ; Αὐτά, φίλε μου, ὅταν δὲν βγαίνουν αὐτομάτως μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῆς γυναίκας, εἶνε ἀδύνατον νὰ τῆς τὰ ση-
 νόση εἰς τὸ κεφάλι διὰ τῆς βίας.
 — Καὶ ἤλθετε εἰς ῥῆξιν δι' αὐτὰ ὅλα;
 — Ὁχι. Θὰ χωρίσωμεν φιλικώτατα.
 — Ὡστε σοβαρῶς σκέπτεσαι περὶ διαζυγίου;
 — Βεβαίωτατα. Τώρα ποῦ εἶνε καιρὸς ἀκόμα. Πρὶν γίνον-
 βαρεῖς καὶ ἀσήκοτες ἢ ἄλυσσιδες τοῦ γάμου. Πρὶν ἀρχίσουν τὰ
 παιδιὰ, ἢ συνήθεια τῆς εἰρηκτῆς, ἢ αὐτοκαταδίκη. Ἄν δὲν γίνῃ
 τώρα, θὰ γίνῃ ἀργότερα. Καὶ ἡ ἐγγείρησις θὰ εἶνε πλέον ὀδυ-
 νηρά. Γιατί λοιπὸν νὰ ἀπατῶ καὶ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ τὴν Νίτσα;
 — Θὰ εἶνε τὸ πρωτοτυπότερον διαζύγιον αὐτό.
 — Ἴσως. Ἄλλ' εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ὁ Νόμος εἶνε ἀστείος.
 Ἐπιτρέπει τὴν διάζευξιν μόνον ὅταν ἡ σύζυγος ἐπιβουλευθῇ τὴν
 τιμὴν ἢ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ ὑπάρχει χειροτέρα ἐπι-
 βουλή κατὰ τῆς συζυγικῆς εὐτυχίας ἀπὸ αὐτῆν; Ὅταν καμμιά
 ἡμέρα ἐξανθρωπισθῇ ὁ κόσμος, ἢ ὑποχρέωσις τῆς φιλαρεσκείας
 θὰ ἐπιβάλλεται διὰ τὴν γυναῖκα ἐπὶ ποινῇ διαζυγίου!
 Ἐἶπεν, ἔφυγε νευρικά καὶ μὲ ἔκαμε νὰ πιστεύσω πράγματι ὅτι
 ἀπὸ ὅλα τὰ σοβαρὰ πράγματα ὁ γάμος εἶναι τὸ ἀστειότερον.

(Ἀθήναι, Νοέμβριος, 1917)

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ



Διεθνή σκίτσα — Ἄγγλοι στρατιῶται



ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ

Ὁ νέος καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ κ. Ράδου εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ παραθέτομεν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐκ τελευταίας κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμο-
 νὴν του φωτογραφίας.

Εἶναι τάχα ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου», τοὺς τοσάκις ἐντρυφήσαντας εἰς τὰ ἔξοχα Διηγήματα τοῦ συγγραφέως τοῦ «Πειρατοῦ τῆς Γραμ-
 βούσης» καὶ τῶν «Κακαβουλίων», ποῖος εἶναι ὁ κ. Ράδος; Οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι, καὶ τοιοῦτους θεωροῦμεν πρωτίστως τοὺς φίλους ἀναγνώστας τοῦ «Ἡμερολογίου» καὶ τῶν ὠραίων βιβλίων τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν ἀνωτέραν διανόησιν καὶ αἰσθητικὴν, δὲν ἀγνοοῦν ὁποῖαν σημασίαν ἔχει δι' ἐν Ἐθνος εἰς ἀληθῆς συγγραφεύς. Εὐλόγως δ' ὁ Ρενάν εἶπεν ὅτι, «ὄπου δὲν ὑπάρχει λαὸς τρέφων καὶ ἐμπνέον τὸ τάλαντον, τίποτε δὲν ὑπάρχει».

Ἀλλὰ τὸ ἐντελῶς ἐξαιρετικὸν εἶναι ὅτι ὁ εὐφάνταστος μυθιο-
 ιστοριογράφος δὲν ἐπηρεάζει διόλου τὸν αὐστηρὸν κριτικὸν τῆς Ἱστορίας. Ὁ ἀναγινώσκων τὰς ἱστορικὰς μελέτας τοῦ κ. Ράδου, δὲν ἠθελε ποτὲ ὑποθέσει ὅτι ὁ ἐμβριθὴς καθηγητῆς, ὁ μέχρις ἄκρου ἐξωθῶν τὴν αὐστηρὰν κριτικὴν, θὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ καλλιτεχνήσῃ τὴν «Ἀρπαγὴν τῆς Γονζάγας», τὴν «Ναῦν τοῦ Φαῦλου» καὶ τὴν γλυκεῖαν «Δένιναν». Καὶ ὅμως ὁ σπάνιος οὗτος συνδυασμὸς τοῦ καλλιτέχνου ποιητοῦ καὶ τοῦ ἀκριβολό-

γουν ιστορικοῦ, ὁ συναντῶμενος τόσον ἐπιζήλωσ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κ. Ράδου, δικαιολογεῖ τὰ μοναδικὰ εἰς τὸ εἶδος των διὰ τε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Παγκόσμιον Δηγηματογραφίαν, ἀπαράμιλλα «Ναυτικά Δηγήματα», τὰ συνυφασμένα δεξιότατα ἀπὸ τὸ κάλλος τοῦ λόγου καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς οὐσίας.

Ἀφ' ἧς ὁ κ. Ράδος ἐνεφανίσθη εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν ὄριζοντα, δὲν παρέρχεται ἔτος χωρὶς νὰ δημοσιεύσῃ ἕν ἢ πλείονα ἔργα. Εἰς τὸν τόπον δὲ αὐτὸν τῆς πολυπραγμοσύνης εἶναι ἀπὸ τοὺς ὀλίγους Ἑλληνας ποῦ μᾶς δίδει τὸ παράδειγμα ἀληθοῦς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ ἔργον του. Τὸ ἱστορικὸν δὲ ἔργον τοῦ κ. Ράδου δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἐφήμερον. Οἱ «Μηδικοὶ Πόλεμοι», οἱ «Ἑλληνες τοῦ Ναπολέοντος», οἱ «Ἀρματωλοὶ καὶ οἱ Σουλιῶται», ἡ «Ἀπόπειρα τῶν Ὁρλεανιδῶν», ὁ «Ἀστιγξ», ὁ «Ξάνθιππος ἐν Καρχηδόνι», εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα μένουσιν καὶ κατακτοῦσιν ὀλονὲν ἔδαφος τόσῳ μάλλον, ὅσον ὁ χρόνος παρέρχεται καὶ ὁ πνευματικὸς βίος βελτιοῦται. Δέον δὲ νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ὑπομονητικὴ τῶν πηγῶν μελέτη ἀποτελεῖ ἀναμφηρίτως τὴν δόξαν τῆς συγχρόνου ἱστορικῆς σχολῆς, καὶ εἰς τὴν ἀκάματον τῶν πηγῶν ἔρευναν ὁ κ. Ράδος δὲν εἶναι βεβαίως ὁ τελευταῖος.



ΤΟ ΛΟΥΤΡΟΝ. — (Ἔργον τοῦ R. Prinnet)

“Ο ΜΑΚΑΡΙΤΗΣ,,

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ *

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ.— Ο ΕΚΤΙΜΗΤΗΣ.— Α' ΜΑΡΤΥΣ.— Β' ΜΑΡΤΥΣ.— ΜΗΤΕΣ γραφεὺς τοῦ Συμβολαιογράφου.— ΚΟΡΑΚΗΣ τρίτος ἐξάδελφος τοῦ μακαρίτη.— ΚΙΚΗ γυναῖκα τοῦ Συμβολαιογράφου.— ΠΟΠΗ κοκότα.— ΜΑΡΙΑ γοητὰ ὑπηρέτρια τοῦ μακαρίτη.

Ἡ σκηνὴ σύγχρονος ἐν Ἀθήναις

[Στὴν γραφονεῖρα τοῦ μακαρίτη, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατόν του. Ὁ νεκρικὸς θάλαμος. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ πόρταις. Στὸ βάθος παράθυρο με κλειστὰ παραπέτασμα. Ἀριστερὰ τοῦ παραθύρου ἕνα μεγάλο κρεβάτι καὶ ἕνα κομοδίνο. Δεξιὰ μία τουαλέττα, μετὰ τὸ καθρέπτη ἀκόμη σκεπασμένο με μαθρο πανί, καὶ ἕνα μικρὸν γραφεῖον, εἶδος bureau ministre. Περὶ τὸ μέσον τῆς σκηνῆς ἕνα τραπεζάκι φορητὸν φωτογραφίας καὶ κομποτεχνήματα καὶ πρὸς τὰ ἔξω καὶ δεξιὰ μία chaise longue. Δυὸ ἐδῶλια καὶ μερικὰ ἄλλα καθίσματα συμπληροῦσιν τὴν κυρίαν ἐπιπλοσιν. — Αἰσθητὴ ἀταξία εἰς ὅλα· στὰ πράγματα ποῦ εἶναι ἐπάνω στὸ τραπεζάκι, ἐπάνω στὸ γραφεῖον, ἐπάνω στὴν τουαλέττα. Κάτω πεσμένα διάφορα ἀντικείμενα: ἕνας δίσκος, ἕνα κερί, ἕνα ὑποκάμισο τῆς κόλλας, ἕνα γυμνὸν ἀγαλμάκι σπασμένο. Ὅλα, βυθισμένα σ' ἕνα ἡμίφως, δείχνουν πῶς ὁ θάνατος ἐπέρασεν ἀπ' ἐκεῖ.]

Π Ρ Α Ξ Ι Σ Μ Ο Ν Η

(Μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀδελφῆς ἀνοίγει ἡ δεξιὰ πόρτα καὶ ἐμφανίζεται ἡ Μαρία φοροῦσα κατὰμανρα καὶ ἄσπρη ποδιά. Τὴν ἀκολουθοῦν ὁ Συμβολαιογράφος καὶ ὁ Κοράκης· ὁ πρῶτος κρατεῖ ἕνα τόμον κωδικίων, ὁ δευτέρος φορεῖ κατὰμανρα ἐπίσης, εἶναι ἀξιώσιμος καὶ ἔχει ἕφος περιλιντον).

Μαρία (θρηνοῦσα). Ἐδῶ εἶναι ἡ κρεββατοκάμαρα τοῦ μακαρίτη. (Ὁ Συμβολαιογράφος καὶ ὁ Κοράκης ἀποκαλύπτονται). Σ' αὐτὸ ἔκει τὸ κρεβάτι ἔξεψύχσε. (Σταυροκοπομένη). Θεὸς σ'χωρῆσ'τονε τὴν μακαρίτη!

* Παρεστάθῃ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ «Βασιλικὸν Θέατρον» τῆ 7 Νοεμβρίου 1914. Πρωταγωνισταὶ οἱ κ. κ. Λεπενιώτης (Συμβολαιογράφος), Χρυσομάλλης (Κοράκης), Νέξερ (Ἐκτιμητής) καὶ ἡ Κα Κυβέλη Θεοδορίδῃ (Πόπη). Ἐκ τῶν δημοσιευθεισῶν ἐπιμενεστάτων κρίσεων, ἀναδημοσιούμεον ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος» τὴν ἀκολουθοῦσαν κριτικὴν τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου, ὡς τὴν μάλλον χαρακτηριστικὴν τοῦ ἔργου:

... Καὶ ἡ μονόπρακτος, κωμῳδία τοῦ κ. Κολοκοτρώνη «Ὁ Μακαρίτης», ποῦ ἐλαίχθη κατόπιν, δὲν ἔχει ἕφος παρὰ μόνον ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ἐχει ὅμως κάτι ἄλλο, διὰ τὸ ὁποῖον μοῦ ἔκαμεν ἐντυπωσιν ξεχωριστήν. Μίαν

‘Ο Συμβολ. και ὁ Κοράκης (σαντροκοποῦμενοι ἐπίσης). Θεός σ’χωρέσ’τον! (Φοροῦν πάλι τὰ καπέλλα τους).

Μαρία. Θέλετε φῶς, ν’ ανοίξω τὸ παράθυρο;

‘Ο Συμβολ. Βεβαίως, ἀπ’ ἐδῶ θάρχισουμε τὴν ἀπογραφή. (Ἡ Μαρία ἀνοίγει τὰ παραπέτασματα και τὸ παράθυρο και φωτίζεται ἡ σκηνή. ‘Ο Συμβολαιογράφος και ὁ Κοράκης ἀκίνητοι παρατηροῦν τὸ δωμάτιον).

Μαρία (μὲ συγκίνησιν). Ἄχ, ὅσο θυμᾶμαι ἐκείνη τὴν ἡμέρα! Ἦρθα ἐπὺς πάντα πρωτὸ-πρωτὸ ἀπὸ τὸ σπῆτι πού κάθουμαι...

Κοράκης (διακόπτων). Μὰ δὲν ἐκοιμώσουν ἐδῶ τὴ νύχτα, καλὴ μὲ γυναικα;

Μαρία (χαμηλόνοσα τὰ μάτια). Ὁχι, κύριε. ‘Ο μακαρίτης ἤθελε νὰ μὲν μοναχός του.

‘Ο Συμβολ. (στὸν Κοράκη, ἰδιαιτέρως). Ἐδῶ πού τὰ λέμε, ἦταν λιγάκι... μουντάρης ὁ μακαρίτης.

Κοράκης (σαντροκοποῦμενος εὐλαβῶς). Θεός σ’χωρέσ’τον!

‘Ο Συμβολ. (δυσίως). Θεός σ’χωρέσ’τον!

Μαρία (συνεχίζουσα τὴ διηγήσιν της). Ἦρθα λοιπόν, ἀνοίξα ἀμέσως τὰ παράθυρα, ἐσκοῦπισα, συγύρισα... Κατὰ τῆς δέκα λέω: «Ἄς τοῦ πάω τώρα τὸ γάλα του». Ἐτοιμάζω λοιπόν τὸ γάλα του, ἔρχομαι σ’ αὐτὴ τὴν πόρτα (δεικνύει τὴ δεξιὰ πόρτα), κτυπῶ... τίποτα. Ξανακτυπῶ... τίποτα. Ἡ πόρτα κλειδωμένη. Μοῦ πέρασε μία ἰδέα... Κατεβαίνω ἀμέσως, φωνάζω τὸ Σταυρή, τὸ παιδί τοῦ μπακάλη, ἀνεβαίνουμε και οἱ δύο, ξανακτυπάμε μαζί... τίποτα. Τότε μοῦ λέει ὁ Σταυρῆς: «Κυρὰ Μαρία, πρέπει νὰ σπᾶσουμε τὴν πόρτα. Κάτι τοῦ συνέδηκε τοῦ Κυρίου». Σπάζει ὁ Σταυρῆς τὴν πόρτα, μπαίνουμε μέσα, ζυγόνουμε στὸ κρεβάτι... (Μ’ ἕνα λυγμό). Τί νὰ δοῦμε;

‘Ο Συμβολ. Κόκκαλο ὁ μακαρίτης!

Κοράκης (κατασπυκκινημένος δῆθεν). Ἄχ, φτάνει, φτάνει παιά, μὴ μοῦ σπαράξετε περισσότερο τὴν καρδιά! Ἦταν ὁ μόνος συγγενής μου πού ἀγαποῦσα! Τὸν εἶχα καλλίτερα ἀπὸ ἀδελφός!.. (Κλαίει δῆθεν, ἐν ᾧ ἡ Μαρία σκουπίζει ἕνα ἀήθηρό δάκρυ).

σάτυραν, μίαν εἰρωνεσίαν, ἕνα σαρκασμόν, ἐκεῖνο δηλαδὴ πού διὰ μίαν κομφοδίαν θὰ τὸ ἔλεγαι βᾶθος. Ἄν θέλετε μάλιστα, τὸ κομικόν, τὸ ἐλαφρὸν αὐτὸ ἔργον εἶνε τόσοσ σοβαρόν κατὰ βᾶθος, ὥστε ἀποτελεῖ μάλλον ἕνα δράμα, μὲ τὸ ὁποῖον γελῶμεν, ἐπειδὴ εἶσι τὸ θέλει ὁ συγγραφεύς. Αὐτὸ τοῦτο τὸ γέλιο μας εἶνε πολὺ διαφορετικόν ἀπὸ ἐκεῖνο πού ἀπαιτοῦμε εἰς μίαν κοινήν φάσσαν. Ὁμοιάει μάλλον, — τηρουμένων τῶν ὁρίων — μὲ τὸ γέλιο πού μας ἀποσπᾷ ὁ Δὸν Κιζότης. Καὶ ὁ Δὸν Κιζότης ἐπίσης εἶνε ἕνα δράμα, μία τραγωδία καλλίτερα, μὲ τὴν ὁποίαν γελῶμεν. Δὲν τὸ λέγω ἐγὼ, τὸ λέγει ἕνας μεγάλος κριτικός. Λοιπὸν και ὁ κ. Κολοκοτρώνης, στογασθεῖς νὰ μᾶς κάμῃ νὰ γελῶσμεν μὲ τὸν θάνατον, μὲ τὸ πένθος, δηλαδὴ μὲ ἄλλας τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας και ὑποχωρίας πού τὸ περιστοιχίζου, ἔκαμε ἕνα ἔργον ὄχι, μὴ τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὰ συνηθισμένα, τὸ ὁποῖον, ἂν ἦτο γραμμένον ἀμύπητον ἐρασιτεχνικῶς, θὰ ἦτο ἐν ἀριστοτέλει. Ἀλλὰ και εἶσι ὁσας εἶνε, τὸ θεωρῶ χωρὶς ὑπεροχῆν, ἐν ἀπὸ τὰ φαιεότερα κομμάτια τῆς μεγάλης ἀνθρωπότητος κομωδίας ἀπὸ ὅσα εἶδον, ὄχι μόνον εἰς τὸ ἑλληνικόν, — και πόσα τέτοια κομμάτια ἐγράφησαν εἰς τὴν γλώσσάν μας; — ἀλλ’ εἰς τὸ θέατρον ἐν γένει.

‘Ο Συμβολ. (καθήμενος). ‘Ο καῦμένος! Τί καλὸς ἄνθρωπος πού ἦταν! Τί εὐχάριστος, τί νόστιμος! Και τί μορφωμένος, τί σπουδασμένος! Μεγάλη ἀξία! Τόσα χρόνια στὴν Εὐρώπη! Ἐπήγαμε γιὰ καθήγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο!.. (Βλέπων πρὸς τὸ τραπεζάκι). Ἄχ, νὰ και ἡ φωτογραφία του!..

Κοράκης (πλησιάζων στὸ τραπεζάκι και λαμβάνων μίαν φωτογραφίαν). Τί εὐγενὴς μορφή! Ἀκριβῶς ὁ τύπος τῆς οικογενείας μας! Αὐτὰ ἰδίως τὰ γενάκια μοῦ ὑπενθυμίζουσι τὴν σεπτὴν μορφήν τοῦ προπάππου μας...

‘Ο Συμβολ. (ἐγειρόμενος). Τὰ γενάκια!; Ποιά γενάκια!; ‘Ο μακαρίτης δὲν εἶχε γενάκια! (Βλέπων τὴν φωτογραφίαν πού κρατεῖ ὁ Κοράκης). Καλὴ ἢ ἄλλη φωτογραφία εἶναι. Αὐτὸς εἶναι... ὁ Πουαγκαρῆς, ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας!

Κοράκης. Ὁχι δά! (Ἀφίνει τὴν μίαν φωτογραφίαν και παίρνει τὴν ἄλλην).

‘Ο Συμβολ. Βεβαίως. ‘Ο μακαρίτης δὲν εἶχε γενάκια. Ψέμματα, κυρὰ Μαρία;

Μαρία (μ’ ἕνα στεναγμό). Ἄχ, κάθε πρωτὸ τοῦ πήγαῖνα νερό ζεστὸ γιὰ ξύρισμα.

Κοράκης (ἀφίτων και τὴν ἄλλην φωτογραφίαν). Μὰ τί ἰδέα ὡς τόσο νάχη στὴν καμαρὰ του ἕναν Πρόεδρο τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας!

‘Ο Συμβολ. Ἀγαποῦσε πολὺ τὴν Γαλλία. Μὰ δὲν τὸν ἐγνωρίζατε λοιπόν οὔτε κατ’ ὄψιν τὸν ἐξάδελφόν σας;... Και σεῖς χθὲς τὸ βράδυ τὸν ἐκλαιγατε τόσοσ πολὺ τὸν μακαρίτη, και μοῦ διηγῆθηκατε μάλιστα και μία ἐλόκληρη ἱστορία, πῶς εἶδατε κι’ ἐπάθατε, τὴν πρώτην φορὰ πού ἦρθατε στὰς Ἀθήνας, νὰ μεῖρετε τὸ σπῆτι του!

Κοράκης. Μὰ δὲν σὰς ἐτελειώσα. Τὸ βρήκα ἐπὶ τέλους τὸ σπῆτι του, και μάλιστα ἐχτύπησα και τὸ κουδοῦν.

‘Ο Συμβολ. Χμ! Χτυπήσατε και τὸ κουδοῦν.

Κοράκης. Μάλιστα. Βγαίνει ὁμως ἡ ὑπέρητρια, (βλέπων τὴν Μαρίαν) μίᾶ ἄλλη ὑπέρητρια πού εἶχε τότε, και μοῦ λέει: «Μόλις ἐξῆλθε. Νὰ τὸς μάλιστα, στρίβει στὴν γωνία». Γυρίζω και καθὼς πράγματι ἐστρίβει σὲ μίᾶ γωνία. τὸ μάτι μου μπόρεσε και ἀρπάξε μόνον τὴν ἄκρη τῆς ζακέτας του. Τρέχω, τοῦ φωνάζω «Ἀνδρέα! Ἀνδρέα!», φαίνεται ὁμως πῶς ἐν τῷ μεταξύ ἐπήλθασε σ’ ἕνα τραῦ πού περνοῦσε ἐκείνη τὴ στιγμὴ και χάθηκε! (Κινῶν περιλόπως τὴν κεφαλήν). Ἀπὸ τότε... δὲν τὸν ξαναεἶδα παιά τὸν μακαρίτη! (Σκουπίζει δῆθεν ἕνα δάκρυ).

‘Ο Συμβολ. (κατ’ ἰδίαν). Δὲν ξαναεἶδε δηλαδὴ τὴ ζακέτα του. Κοράκης (στεναζών). Θεός σ’χωρέσ’τον! Ἦταν πολὺ καλὸς ἄνθρωπος!

‘Ο Συμβολ. Ἄν ἦταν πολὺ καλὸς ἢ ὄχι, ἐγὼ τὸ ξέρω. Γιατί ἐγὼ, χωρὶς νὰ ἦμαι συγγενής του, εἶχα ἰδῆ, ἐκτὸς τῆς ζακέτας του, και αὐτὸν τὸν ἴδιον. (Σὰν νὰ ἦναι θυμωμένος). Και δὲν τὸν εἶδα μόνον μίᾶ φορὰ, κύριε! Τὸν εἶδεπα κάθε ἡμέρα πού ἦρχετο γιὰ δου-

λειές του στο συμβολαιογραφείο μου. Και δσάκις δὲν τὸν ἔβλεπα στὸ συμβολαιογραφείο μου, τὸν ἔβλεπα στὸ σπίτι μου. Διότι ὁ μακαρίτης δὲν ἦταν μόνον ὁ καλλίτερος πελάτης τοῦ γραφείου μου, ἦταν ἀκόμη καὶ ὁ καλλίτερος φίλος τοῦ σπιτιοῦ μου. Καὶ εἶμαι ὑπερήφανος δι' αὐτό, κύριε! (Ἀποκαλυπτόμενος καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ κρεβάτι). Ναι, ἀείμνηστε Ἀνδρέα Ῥουφοξύδη, εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τὴν τιμὴν τῆς φιλίας σου καὶ σ' εὐγνωμονῶ! Αἰώνια σου ἡ μνήμη! (Φορεὶ πάλιν τὸ καπέλλο του. Μικρὰ σιγῆ).

Κοράκης. Ὡστε κάθε μέρα ἤρχετο στὸ συμβολαιογραφείο σας γιὰ δουλειές του ὁ μακαρίτης ὁ ἐξαδέλφος μου;

Ὁ Συμβολ. Διάβολε! Ὅταν ἔχη κανεὶς μισὸ μιλλιούνη!..

Κοράκης. Μισὸ μιλλιούνη!;

Ὁ Συμβολ. Σωστό, τοῦ ὁποίου τώρα, γιὰ νὰ πεθάνῃ ὁ μακαρίτης ἄγαμος, σεις καὶ ὁ ἀδελφός σας πούναι στὴν Ἀμερικὴ εἰσθε ὁ μόνος ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι.

Κοράκης. Ποιὸς τὸ λογαριάζει τὸ μισὸ μιλλιούνη! Ὁ ἄνθρωπος ποῦ χάθηκε!..

Ὁ Συμβολ. (κατ' ἰδίαν). Ἐμένα μοῦ λές!.. (Στὸν Κοράκη). Νὰ σὰς πῶ. Ἐγὼ δύο πράγματα λογαριάζω. Μιά καλὴ γυναικούλα καὶ... χρῆμα! Δυστυχῶς ἔχω μόνον τὴν καλὴ γυναικούλα.

Κοράκης. Εἰσθε, βλέπω, ὀλιστής. Ἐγὼ προτιμῶ τὴν ἔντιμον πενίαν. Ἀλλὰ τί νὰ κάνω; Ν' ἀρνηθῶ τὴν κληρονομίαν; Θὰ ἦτο ὕβρις πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἀγαπητοῦ μου ἐξαδέλφου.

Ὁ Συμβολ. (κατ' ἰδίαν). Μασκαρά! Σοῦ χρειάζεται νὰ βρεθῆ καμμιά διαθήκη, γιὰ νὰ σοῦ δείξω ἐγὼ ἂν προτιμᾶς τὴν ἔντιμον πενίαν.

Κοράκης (βλέπων τὸ ὰρολόγι του). Ἡ ὄρα ὁμοῦς εἶναι πέντε παρὰ τέταρτον. Πρέπει νὰ τελειώνωμεν. Κι' ἀκόμη ὁ γραφεὺς σας δὲν ἐφάνηκε.

Ὁ Συμβολ. (στὴν Μαρία). Μὰ ποῦ τῶστειλες, κυρά μου, τὸ παιδί νὰ βρῆ δύο μάρτυρες κι' ἕναν ἐκτιμητὴ ποῦ μᾶς χρειάζονται γιὰ τὴν ἀπογραφή;

Μαρία. Στὸ καφενεδάκι πούναι στὴν γωνιά. Ἐκεῖ πάντα μαζόνονται ἄνθρωποι χωρὶς δουλειά, ὅπως σὰς χρειάζονται. (Ἀκούγονται βήματα). Νά, ἔρχονται!

Κοράκης. Δόξα σοὶ ὁ Θεός!

Μῆτσος (εἰσερχόμενος δεξιόθεν γυναικωτὸς καὶ σχολαστικός). Εἰρήκα, κύριε προϊστάμενε. (Στεφόμενος πρὸς τὴν πόρτα). Ὅριστε, κύριοι, μέσα!

(Εἰσερχοῦνται μετὰ τινος διαταγῆς ὁ ἐκτιμητὴς καὶ οἱ δύο μάρτυρες. Ὁ πρῶτος ἔχει ἐξωτερικὸν καφετῆ: κατοσὰ μαλλιά, μεγάλα στοιμμένα μουστάκια, χωρὶς καπέλλο, χωρὶς σακκάκι, μὲ ποδιὰ καὶ τὰ χεῖρα πάντα σὴ μέση. Οἱ μάρτυρες ἔχουν ἐξωτερικὸν ἔμπολον. Μόλις εἰσέλθουν, ἀποκαλύπτονται καὶ κντιάζουν τὰ πάντα μὲ θαυμασμόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραστάσεως πηγαίνουν πάντα μαζί καὶ φροντίζουν ὥστε ἡ παρονοία των νὰ μὴν ἦναι πολὺ αἰσθητή).

Ὁ Ἐκτιμ. Ἐδῶ εἶμαστε!

Ὁ Συμβολ. Καλῶς τὰ παιδιά. Τὸ ξέρετε γιὰτί σὰς φωνάξαμε. Δὲν πιστεύω νὰ σὰς ἐμποδίζουμε ἀπὸ τὴ δουλειά σας.

Ὁ Ἐκτιμ. Αἱ, ἡ δουλειά δὲ λείπει. Μ' ἀφοῦ μᾶς καλεῖ ὁ Νόμος, τί νὰ γίνῃ; Παράτησα τὸ καφενεῖο στὰ παιδιά.

Μῆτσος. Ὁ Κύριος εἶναι ὁ ἐκτιμητής. Οἱ Κύριοι (δεικνύει τοὺς δύο μάρτυρας) ἦρθαν γιὰ μάρτυρες.

Κοράκης (ἀνυπόμονος). Ἐμπρός, ἔμπρός λοιπὸν νὰ τελειώνουμε. (Κατ' ἰδίαν). Μισὸ μιλλιούνη!

Ὁ Συμβολ. Μῆτσο, νά, κάθησε σ' ἐκεῖνο τὸ τραπεζάκι κι' ἄρχισε τὴν ἔκθεσι.

Μῆτσος (στοὺς μάρτυρας) Μοῦ βάνετε ἕνα χέρι, κύριοι, ν' ἀδειάζουμε μερικά πράγματα ἀπ' ἐδῶ; (Τοὺς δίνει μερικά πράγματα ἐκ



—... Ἐδῶ εἶναι ἡ κρεβατοκάμαρα τοῦ μακαρίτη...—

τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀφῶνοι ἐκεῖνοι τὰ μεταφέρουν εἰς τὴν τοιαύταν ἢ τὸ γραφεῖον. Τὰ βολικώτερα ὁμοῦς ἐξ αὐτῶν προτιμοῦν νὰ τὰ χῶσουν στὴς τσέπαις τους μὲ τρόπον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Μῆτσος κάθεται στὸ τραπεζάκι, βγάζει ἕνα κοנדυλοφόρον μὲ μελάκι καὶ ἕνα χαρτόσημον καὶ γράφει. Ὁ Συμβολαιογράφος, ὁ Κοράκης καὶ ὁ ἐκτιμητὴς περιορίζονται τὰ διάφορα ἐπιπλα, τῆς Μαρίας διδούσης ἐξηγήσεις).

Ὁ Συμβολ. (ιστάμενος πρὸ τῆς ἀριστερᾶς πόρτας, στὴν Μαρία). Κι' ἐδῶ μέσα τί εἶναι;

Μαρία (ἀνοίγουσα τὴν πόρτα). Εἶναι ἡ γκαρνταρόμπα τοῦ μακαρίτη. Ἐδῶ ὁ συχωρεμένος ἐφύλαγε ὅλα του τὰ ρούχα. (Εἰς τὸ ἀκουσμα τῶν λέξεων τούτων οἱ δύο μάρτυρες διασταυρῶνουν τὰ βλέμματα).

Ὁ Συμβολ. (στρεφόμενος πρὸς τὸν Μῆτσο, ἐν ᾧ ἡ Μαρία ἐπαυκαλείει τὴν ἀριστερὰν θύραν). Ποῦ βρίσκεσαι, Μῆτσο;

Μῆτσος. Στὰ ὄνοματα τῶν μαρτύρων.

(Ἡ Μαρία ἀφοῦ συμμαζεύσῃ τὰ πράγματα ποῦ εἶναι πεομένα κάτω, θὰ ἐξέλθῃ δεξιά).

Ὁ Συμβολ. (στὸν Α' μάρτυρα). Τ' ὄνομά σου.

Α' Μάρτυς. Ἀπόστολος Ἀπένταρος. (Ὁ Μῆτος γράφει).

Ὁ Συμβολ. Ἐπάγγελμα;

Α' Μάρτυς. Κτηματίας. (Ὁ Μῆτος γράφει).

Ὁ Συμβολ. (στὸν Β' μάρτυρα). Τοῦ λόγου σου;

Β' Μάρτυς. Χαραλάμπης Γλεντζές, υπάλληλος κηδεῶν. (Ὁ Μῆτος γράφει).

Ὁ Συμβολ. (ὕπαγορεύων) ... ἀμφοτέρους κατοίκους Ἀθηνῶν, γνωστούς μοι, ἐνγλίκους καὶ μὴ ἐξαιρετέους, εὐρὼν δὲ ἐν τῇ διαλογεῖσθαι οἰκίᾳ τὸν τρίτον ἐξάδελφον καὶ κληρονόμον ἐξ ἀδιαθέτου τοῦ ἀποδιώσαντος...

Κοράκης (συμπληρῶν) ... Ἀναργυρον Κοράκην...

Ὁ Συμβολ. (συνεχίζων) ... σταφιδαποθηκάριον, κάτοικον Πατρῶν, ὡς καὶ τὴν δηρῆτιδα τοῦ ἀποδιώσαντος, προσεκάλεσα τὸν εἰρημένον κληρονόμον ὅπως ἐκλέξῃ ἕνα ἐκτιμητὴν, οὗτος δ' ἐξέλεξε τὸν ... (Στὸν ἐκτιμητὴν). Τ' ὄνομά σου.

Ὁ Ἐκτιμ. Ἐρρίκος Ναργιλές, διευθυντὴς καφεῖου.

(Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ δύο μάρτυρες χώνονται ἀπαρτήρητοι εἰς τὴν γκαρναρόμπαν).

Ὁ Συμβολ. (συνεχίζων) ... ὅστις καὶ ὄρκισθη ὅτι θέλει κάμει ὀρθὴν καὶ δικαίαν ἐκτίμησιν. Τὸ εὐαγγέλιο, Μῆτος.

Μῆτος (βγάζων ἐν μικρὸν εὐαγγέλιον ἀπὸ τὴν τσέπη του). Ὅριστε, κύριε προϊστάμενε. (Τὸ ἀποθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης).

Ὁ Συμβολ. (στὸν Ἐκτιμητὴν). Βάν' τὸ χερί σου ἐπάνω καὶ λέγε: «Ὁρκίζομαι...

Ὁ Ἐκτιμ. (ἐπαναλαμβάνων). Ὁρκίζομαι...

Ὁ Συμβολ. (ταχέως) ... ὅτι θέλω κάμει ὀρθὴν καὶ δικαίαν ἐκτίμησιν».

Ὁ Ἐκτιμ. (ἐπαναλαμβάνων) ... ὅτι θέλω κάμει ὀρθὴν καὶ δικαίαν διατίμησιν».

Ὁ Συμβολ. (συνεχίζων τὴν ὑπαγόρευσιν). Καὶ πρῶτον εἰσηγήθωμεν εἰς τὸ ἰδιαιτερον ὄψματιον τοῦ ἀποδιώσαντος... ἔνθα εὐρομεν τὰ ἐξῆς πράγματα. (Πλησιάζων τὸ κομποδῖνο). Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπ' ἐδῶ.

Μῆτος (ἐγειρόμενος). Συγγνώμη, κύριε προϊστάμενε, ἔσκασα ἀπ' τῆ ζέστη. Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ βγάλω τὸ σακκάκι μου;

Ὁ Συμβολ. Καὶ δὲν τὸ βγάνεις!;

(Ὁ Μῆτος βγάνει τὸ σακκάκι του καὶ ἀφοῦ τὸ ἀποθέσῃ εἰς μίαν καρέκλαν, ξανακάθεται καὶ γράφει. Ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμήν ἐπανέορχονται ἀπαρτήρητοι οἱ δύο μάρτυρες ἀπὸ τὴν γκαρναρόμπαν, φέροντες ποδὴρον ἐπανωφόρια).

Μῆτος (ἀναγινώσκων τὰς τελευταίας λέξεις) ... ἔνθα εὐρομεν τὰ ἐξῆς πράγματα.

Ὁ Συμβολ. (συνεχίζων τὴν ὑπαγόρευσιν). Πρῶτον: Ἐνα κομ-

ποδῖνο ἐκ ξύλου μετὰ μαρμαρίνου ἐπικαλύμματος... ἐκτιμηθὲν ἀντὶ δραχμῶν... Ὁ κύριος ἐκτιμητὴς νὰ πῆ ἀντὶ πόσου τὸ ἐκτιμᾷ.

Ὁ Ἐκτιμ. (ἐξετάζων τὸ κομποδῖνο). Δέκα φράγκα.

Ὁ Συμβολ. (ὕπαγορεύων). Ἀντὶ δραχμῶν δέκα. Ἐντὸς δὲ αὐτοῦ εὐρομεν, ἐν μὲν τῇ ἄνω συρταρίῳ (ἀνασκαλεύει τὰ ἐν αὐτῷ πράγματα) διάφορα καλλυντικά καὶ φαρμακευτικά εἶδη ἄνευ ἀξίας, (ἐξάγων ἕνα πέτινο κουτί καὶ ἀνοίγων αὐτὸ) καὶ μίαν ξυριστικὴν μηχανήν. (Ἐπιδεικνύων αὐτὴν στὸν Κοράκη). Εἶναι ἡ μηχανὴ ποῦ ξυριζότανε ὁ μακαρίτης.

Ὁ Ἐκτιμ. (ἀσπάζων αἶφνης αὐτὴν). Αὐτὴν τὴν μηχανὴν τὴν πῆρα! (Τὴν χώνει στὴν τσέπη του).

Ὁ Συμβολ. καὶ ὁ Κοράκης (ἀφοῦ συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως). Φέρ' τὴν ἐδῶ!

Ὁ Ἐκτιμ. Τίποτα, κύριε Συμβολαιογράφε, μοῦ ἀνήκει! Ἄφρησα ἔρημο μαγαζὶ γιὰ νάρθη ἐδῶ, νὰ μὴ πάρω λοιπὸν κι' ἐγὼ μιά μηχανήν, ἔτσι γι' ἀνάμνησις τοῦ μακαρίτη;

Ὁ Συμβολ. Πολὺ καλά, μὰ ἔχουμε ὅμως καὶ μάρτυρας. (Στρέφεται πρὸς τοὺς μάρτυρας καὶ μένει ὡς ἀπολιθωμένος βλέπων τὰ ποδὴρον τοὺς ἐπανωφόρια. Πλησιάζων τὸν Μῆτος, ἰδιαιτέρως). Γιὰ πὲς μου, Μῆτος, οἱ μάρτυρες φοροῦσαν ἄπανωφόρια;

Μῆτος (βλέπων τοὺς μάρτυρας οἱ ὁποῖοι χαμηλώνουν τὰ μάτια). Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲ ἄναι, κύριε προϊστάμενε. Μ' αὐτὴ ὅμως τὴ ζέστη νὰ φοροῦν ἐπανωφόρια!...

Κοράκης (πλησιάζων τὸν Συμβολαιογράφο ἰδιαιτέρως). Ἐχω, μὰ ἀπορία. Τὰ εἶχαν αὐτὰ τὰ ἐπανωφόρια οἱ μάρτυρες;... ἢ μήπως;

Ὁ Συμβολ. Τὴν ἴδια ἀπορία ἔχουμε κι' ἐμεῖς. (Στοὺς μάρτυρας). Αἱ, παιδιά! δὲν καφόνετε μ' αὐτὰ τὰ ἐπανωφόρια;

Α' Μάρτυς. Καφόνουμε, μὰ τί νὰ κάνουμε; Εἴπατε κι' οἱ δύο πουντασιμένοι! (Βήχει δῆθεν. Ὁ Β' μάρτυς τὸν μιμείται).

Ὁ Συμβολ. (στὸν Κοράκη). Εἶναι, βλέπετε, κι' οἱ δύο πουντασιμένοι!

Κοράκης (ἀντιπομονῶν). Καλὰ - καλὰ, ἄς τελειώσῃ πρῶτα ἡ ἀπογραφὴ καὶ τὸ βλέπουμε αὐτό. (Κατ' ἴδιαν). Μισὸ μιλιοῦν!

Ὁ Συμβολ. (στρεφόμενος πρὸς τὸν Ἐκτιμητὴν). Καὶ ἡ μηχανή;

Ὁ Ἐκτιμ. Εἴπαμε ὅτι μοῦ ἀνήκει. Ὅσο γιὰ τοὺς μάρτυρες, μὴ σὲ μέλη, εἶναι παιδιὰ ὅπως πρέπει. Ἐπειτα τί ἔχει μιά τέτοια μηχανή; Ἐνα τάλαιο!

Ὁ Συμβολ. Ἐχει πενήντα φράγκα! Εἶναι Ἀμερικάνικη!

Ὁ Ἐκτιμ. Μὰ δὲν ξέρω ἐγὼ τώρα ποῦ εἶμαι ἐκτιμητὴς, ξέρεις τοῦ λόγου σου;

Ὁ Συμβολ. (στὸν Μῆτος). Σ' αὐτὸ τί νὰ τοῦ πῆς;

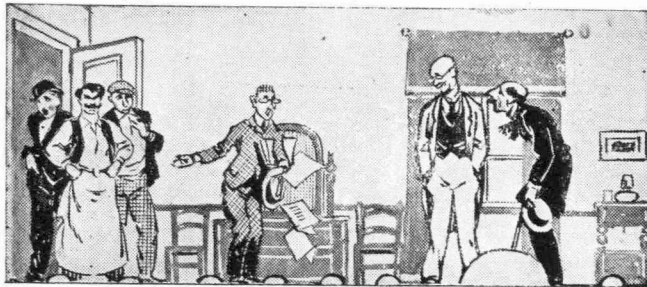
Μῆτος (σχολαστικά). Σ' αὐτὸ, κατὰ τὸν νόμον, δὲν εἴμπορεῖτε νὰ τοῦ πῆτε τίποτα, κύριε προϊστάμενε.

Κοράκης (στὸν Συμβολαιογράφο, ἰδιαιτέρως). Τὸν διορθῶν κι' αὐτὸν κατόπιν. Μόνον ἄς τελειώσῃ μιά ὥρα ἀρχίτερα ἢ ἀπογραφῆ.

Ο Συμβολ. (στον Μήτσο). Σβῶσε, Μήτσο, τὴ μηχανὴ καὶ γράψε: (Ὑπαγορεύων). Ἐν δὲ τῷ κάτωθι διαμερίσματι τοῦ κομποδίνου, εἴρομεν... (Τὸ ἀνοίγει καὶ βγάζει ἕνα ψηλὸ καπέλλο). Διὰ βολῆς! Ἐνα ψηλὸ καπέλλο! Αὐτὸ δὲν τὸ περίμενα! Θὰ χῶθηκε ἐδῶ μέσα ἐπάνω στὴ φασαρία!

Ο Ἐκτιμ. (γελοῶν). Χά, χά, χά! Αὐτὸ εἶναι κατάλληλο γιὰ τῆς ἀπόκρηφς. (Παίρνει τὸ καπέλλο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Συμβολογράφου καὶ τὸ φορεῖ. Οἱ δύο μάρτυρες ἀκίνητοι γελοῦν θορυβῶδως).

Ο Συμβολ. (στον Μήτσο). Μὰ ποῦ τοὺς πέτυχες καὶ τοὺς τρεῖς; **Μήτσος.** Εἶναι οἱ καλλίτεροι ποῦ βρέγκα, κύριε προϊστάμενε.



*... Ὅριστε, κύριε προϊστάμενε, οἱ μάρτυρες καὶ ὁ Ἐκτιμητής.

Κοράκης (στον Ἐκτιμητὴ ἀγοιμεμένος). Δὲν πιστεύω νὰ τὸ πάρης κι' αὐτό!

Ο Ἐκτιμ. Τί νὰ τὸ κάνω; Νάταν ἀπόκρηφς!...

Ο Συμβολ. (ἀρπάζων τὸ καπέλλο). Φέρ' το λοιπὸν ἐδῶ καὶ λέγε πόσο τὸ ἐκτιμᾷς.

Ο Ἐκτιμ. Ἐνα διπλό.

Ο Συμβολ. (ὑπαγορεύων)... εἴρομεν ἕναν ὑψηλὸν πῖλον ἐκτιμηθέντα ἀντὶ δραχμῶν δύο. (Ἀποθέτων κάποιον τὸ καπέλλο). Ἄς πᾶμε τώρα σ' αὐτὸ τὸ γραφεῖο! (Ὑπαγορεύων). Δεύτερον, εἴρομεν ἕν γραφεῖον ἐκ ξύλου μετὰ συρταρίων, ἐκτιμηθὲν ἀντὶ δραχμῶν...

Ο Ἐκτιμ. (ἐξετάζων τὸ γραφεῖον). Βάν' το σαράντα φράγκα.

Ο Συμβολ. (ὑπαγορεύων)... ἀντὶ δραχμῶν τεσσαράκοντα. Ἄνοιξαντες δὲ τὰ συρτάρια αὐτοῦ εἴρομεν: Πρῶτον: (Ἀνοίγει ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπάνω συρτάρια καὶ βγάζει ἕνα μάτσο cartes - postales, τὰς οποίας ἐξετάζει καὶ ἀρχίζει νὰ γελά.)

Κοράκης (κλησιάζων μετὰ τῶν λοιπῶν). Τί εἶναι; Κάρτ - postal;!

Ο Συμβολ. Γυμναῖς καλλοναῖς! Χά! χά! χά! (Ζητοῦν ὄλοι νὰ ἰδοῦν. Ὁ Συμβολογράφος τῆς βλέπει μίαν - μίαν καὶ τῆς περῶν στὸν

Κοράκη. Ἀπὸ τὸν Κοράκη τῆς ἀρπάζουν οἱ ἄλλοι. Ὅλοι γελοῦν. Βρὲ τὸν μακαρίτη, μᾶς κάνει καὶ γελάμε!

Κοράκης. Νὰ σὰς πῶ ἕνα πράγμα: Ἄν κλάψουμε, θὰ τὸν ἀναστήσουμε;

Ο Συμβολ. Τέτοιος φόβος δὲν ὑπάρχει. Μόνο μὴν ἐρθῆ ἡ γρηά! (Βλέπων μίαν ἄλλην carte - postale). Χά, χά, χά! Τούτη ἔχει γοῦστο! **Οἱ Ἄλλοι.** Ποιὰ!; Ποιὰ!; (Τεντώνονται ὄλοι γιὰ νὰ δοῦν).

Ο Ἐκτιμ. (ἀρπάζων καὶ βλέπων αὐτήν). Βρὲ τὴν ἀφιλότιμη! (Στριβεῖ ἀρειμανίως τὸ μονοτάκι).

Ο Συμβολ. (στον Κοράκη). Καλὰ σὰς εἶπα ἐγὼ πῶς ὁ μακαρίτης ἦταν λίγο μουρντάρης. Τοῦ ἄρεσαν τὰ τέτοια! Χά! χά! χά!

Κοράκης (σοβαρομένος). Θεὸς ἄχωρῆσ' τον!

Ο Συμβολ. Ἀλήθεια, Θεὸς ἄχωρῆσ' τον! Μᾶς ἔκανε καὶ γελάσαμε λιγάκι, χά! χά! χά! (Ἐνῶ ὄλοι γελοῦν, ὁ Συμβολογράφος, ἔντρομος, τοὺς ἐπιβάλλει σιωπὴν). Σσσσα! Ἡ γρηά, ἐρχεται ἡ γρηά! (Χώνουν ὄλοι γρήγορα ὄσας κάρτες κρατοῦν στὴς τσέπας τους καὶ παύουν τὰ γέλια. Ὁ Μήτσος τρέχει καὶ τοποθετεῖται πάλι στὸ τραπέζι του. Εἰσερχεται ἡ Μαρία, ἐν ᾧ ὁ Συμβολογράφος προσπαθεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὑπαγορεύσιν του). Ἀκολούθησε εἴρομεν... εἴρομεν... (Ψάχνει τὸ συρτάρι τοῦ γραφεῖου).

Μαρία (στον Κοράκη). Μήπως μ' ἐφρονάζατε, κύριε;

Κοράκης. Ὅχι, κυρά μου, δὲν ἐφρονάζαμε κανένα.

Ο Συμβολ. (βγάζων ἀπὸ τὸ συρτάρι ἕνα τενεκεδένιο κουτί)... εἴρομεν ἕν κυτίον ἐκ λευκοσιδήρου...

Μαρία (βλέπουσα τὸ κουτί καὶ συμπλέκουσα τὰς χεῖρας). Ἄχ, τὸ κουτί μὲ τὸ χαρτί!

Ο Συμβολ. καὶ ὁ **Κοράκης.** Ποιό χαρτί!;

Μαρία. Ἄχ, ἕνα χαρτί ποῦ ἔγραψε χρόνια καὶ χρόνια ὁ μακαρίτης καὶ τὸ ἐφύλαγε σὰ φυλαχτό! Μιὰ μέρα! τὸ λησμόνησε ἐπάνω στὸ τραπέζι καὶ γύρισε τρεχάτος πίσω νὰ τὸ κλειδώσῃ. «Κυρά» Μαρία, μοῦ εἶπε, αὐτὸ τὸ χαρτί ποῦ βλέπετε εἶναι ἕνα σπουδαῖο βιβλίον ποῦ γράφω. Μιὰ μέρα θὰ μὲ δοξάσῃ!»

Ο Συμβολ. (προσπαθῶν ν' ἀνοίξῃ τὸ κουτί). Τί διάβολο νὰ ἦναι αὐτὸ τὸ χαρτί!; (Βγάζων ἀπὸ τὸ κουτί τέλος ἕνα πολυσελίδον χειρόγραφον καὶ ἀναγνώσκων). «Ψυχὴ καὶ ὕλη, πρωτότυπος ἠθικοκοινωνικὴ μελέτη ἐπὶ εἰκοσιτεσσάρων φιλοσοφικῶν θεμάτων». (Κυττάζει τὸν Κοράκη μορφάζων).

Κοράκης. Ὁχ ἀδερφέ, εἶπα κι' ἐγὼ!...

Ο Συμβολ. (στρεφόμενος πρὸς τὸν Ἐκτιμητήν). Ὁ κύριος Ἐκτιμητής ἔχει τὸν λόγον. Λέγε ποιὰ ἢ ἀξία αὐτῆς τῆς πρωτοτύπου ἠθικοκοινωνικῆς μελέτης;

Ο Ἐκτιμ. (παίρνων τὸ χειρόγραφον). Αὐτὴ θὰ λογαριαστῇ μὲ τὴν ὀκᾶ. (Ζηγίζων τὸ χειρόγραφον εἰς τὸ χεῖρ). Δὲν ζυγιάζει ὅμως ὅτε ὀνδόντα δράμα. (Σεφνιλλίζων). Ἐπειτα τὸ χαρτί εἶναι γραμμένο, μουτζουρωμένο... δὲν κάνει γιὰ τύλιγμα. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει καὶ τυλίξεις τυρὶ, θὰ βγοῦν τὰ γράμματα...

‘Ο Συμβολ. (ἀνυπομονῶν). Λοιπόν, τί ἀξία δίνεις;

‘Ο Έκτιμ. Μῆδέν! (Ἐπιστέφει τὸ χειρόγραφον).

‘Ο Συμβολ. Μά, ξέρεις, μπορεῖ... τόσα χρόνια ποῦγραφε ὁ μακαρίτης, νά ἴναι τίποτα σπουδαῖο...

‘Ο Έκτιμ. Μῆδέν εἶπα. Δὲν ξέρω ἐγὼ τώρα ποῦ εἶμαι ἐκτιμητής!

‘Ο Συμβολ. (με ἀπόφραση). Μῆτσο, γράφε. (Ἐπαγορεύων). Ἐντός δὲ τοῦ κυτίου εὐρομεν, ἐν χειρογράφῳ, μίαν πρωτότυπον ἠθικοκοινωνική μελέτην τοῦ ἀποθιώσαντος φέρουσαν τὸν τίτλον «Ψυχὴ καὶ ὕλη» καὶ ἐκτιμηθεῖσαν ὡς ἀνευ ἀξίας. (Πετῶ τὸ χειρόγραφον σὲ μιὰ γωνία. Ἡ Μαρία συμπλέκει τὰς χεῖρας).

Μῆτσο. Καὶ τὸ κυτίον;

‘Ο Συμβολ. (σὺν Ἐκτιμητῇ). Ἀλήθεια, ὁ τενεκές;

‘Ο Έκτιμ. Αὐτὸς ἀξίζει ὡς ἐνάμισυ φράγκο. Τὸν παίρνω κι' ἐγὼ μάλιστα, γιὰ νά βάνω τῆ ζάχαρη!

‘Ο Συμβολ. (Ξαναβάτων γρήγορα τὸ κουτί εἰς τὸ συτάρι). Τὸν παίρνετε μεθαύριο στὴν δημοπρασία!

(Ἡ Μαρία ἐξέρχεται σταυροκοπιμένη. Ἀμέσως ὄλοι, ὡς ἐκ συνθήματος, βγάζουν ἀπ' τῆς τοῖστας τὸν τῆς κάρι - ποσιὰ καὶ ξαναρχίζον τὰ γέλια).

‘Ο Συμβολ. Ποῦνα ἐκεῖνη ἡ χοντρὴ ποῦ ἔχει γούστο;

‘Ο Έκτιμ. (ὕψωνον μίαν carte - postale). Ὡπ, ἐδῶ τὴν ἔχω!

‘Ο Συμβολ. Γιὰ νά δοῦμε μήπως βροῦμε καὶ τίποτε ἄλλαις. (Ψάχνει πάλι τὸ σύγγραμμά καὶ βγάξει μίαν δεομίδα ἐπιστολῶν τυλιγμένην με μία χάριτη ταυία. Βλέπων ἐπὶ τῆς ταυίας). Τί λέει ἐδῶ; (Ἀναγινώσκων). «Ἐπιστολαὶ Μπεμπέκας». (Γελῶν). Χά! χά! χά! Ἡ ἐρωτικὴ ἀλληλογραφία τοῦ μακαρίτη! (Πησιάζουν ὄλοι γελῶντες. Ἀνοίγει μίαν ἐπιστολὴν καὶ διαβάζει). «Μπεμπέκο μου!» Χά! χά! χά! Βρὲ τὸν μακαρίτη! Μὰς κάνει καὶ γελᾶμε! (Γελοῦν πρόγματι ὄλοι). Ἄς εἶναι ὅμως, παιδιά, εἶναι ἁμαρτία. Ἄς τῆ βάνουμε καλλιτέρα στὴ θέσι τους. (Τῆ ξαναβάζει στὸ συτάρι). Θεὸς σ'χωρέσ'τον!

Κοράκης. Θεὸς σ'χωρέσ'τον!

‘Ο Συμβολ. (βρευνῶν τὸ συτάρι καὶ τραβῶν ἄλλην δεομίδα ἐπιστολῶν). Κι' ἄλλαις, κι' ἄλλαις! (Ἀναγινώσκων ἐπὶ τῆς ταυίας). «Ἐπιστολαὶ Πόπης».

‘Ο Έκτιμ. Βρὲ τὸν ἀφιλότιμο! Δύο εἶχε;

‘Ο Συμβολ. (ἀνοίγων μίαν ἐπιστολὴν καὶ ἀναγινώσκων. «Μπουλοῦκο μου!» Χά! χά! χά! (Γελοῦν ὄλοι. Στὸν Κοράκη). Μά πολὺ μουρντάρης ἦταν ὁ μακαρίτης. Ἐλεγα κι' ἐγὼ, μὰ δὲν τὸν φανταζόμουν ἔτσι πειά!

Κοράκης. Θεὸς σ'χωρέσ'τον!

‘Ο Συμβολ. Ἀλήθεια, Θεὸς σ'χωρέσ'τον. Γιὰ νά δοῦμε μὴν εἶναι καὶ τίποτε ἄλλαις!; (Ξαναβάζει καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιστολάς στὸ συτάρι καὶ ἀποσύρει ἄλλην δεομίδα). Κι' ἄλλαις, κι' ἄλλαις! Μ' αὐτὸς, καλέ, ἦταν τρομερὸς γυναικᾶς

‘Ο Έκτιμ. Τρεῖς εἶχε ὁ ἀφιλότιμος!;

‘Ο Συμβολ. (ἀναγινώσκων ἐπὶ τῆς ταυίας). «Ἐπιστολαὶ Κικίης».

Χά! χά! χά! (Στὸν Κοράκη). Κικίη, ξέρετε, λένε χαῖδευτικά καὶ τῆ γυναϊκά μου! Τί σύμπτωσις! Χά! χά! χά! (Ἀνοίγει μίαν ἐπιστολὴν καὶ ἀναγινώσκει). «Τζουτζουκο μου!» (Γελοῦν μόνον οἱ ἄλλοι. Κατ' ἰδίαν). Διάβολε! Αὐτὸ τὸ γράψιμο... (Ἀπὸ τὴν δεομίδα τῶν ἐπιστολῶν πίπτει ἕνας φάκελλος. Ἀνεγείρουν αὐτὸν καὶ ἀναγινώσκων ἐπὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν). «Φωτογραφία Κικίης». (Ἐρχεται ἀμέσως εἰς τὸ ἄκρον τοῦ προσκηνίου, ἀνοίγει νευρικά τὸν φάκελλον, βλέπει τὴν φωτογραφίαν καὶ ἀπομένει ἐμβρόντητος. Κατ' ἰδίαν). Ἡ γυναϊκά μου!!... (Ἀρχίζει αἰφνης νά βηματίζει ματωδῆς). Ἄ! Αὐτὸς λοιπὸν ὁ μακαρίτης ἦταν ἕνας μεγάλος παληάνθρωπος! (Ἐκτιμητής καὶ οἱ δύο μάρτυρες γελοῦν).

Κοράκης. Θεὸς σ'χωρέσ'τον!

‘Ο Συμβολ. Τί ἔκανε, λέει; Διόλου! Ὁ Θεὸς νά μὴν τὸν συχωρέση ποτέ!

‘Ο Έκτιμ. Ἀκοῦς τρεῖς ἐρωμέναις ὁ ἀθεόφοβος!...

‘Ο Συμβολ. Δύο, δύο!

Μῆτσο. Θὰ τὰς ἀπογράψουμε τὰς ἐπιστολάς, κύριε προϊστάμενε;

‘Ο Έκτιμ. Νά φᾶς τῆ γλωσσά σου! (Χώνει τὰ γράμματα καὶ τῆ φωτογραφία στὴν τοῖσταν του). Δὲν θ' ἀπογράψουμε τίποτε πλέον! Ἡ ἀπογραφὴ διακόπτεται!

Κοράκης (πρὸς τοὺς ἄλλους). Μά τί ἔπαθε;

‘Ο Έκτιμ. Θὰ τὸν χτύπησε ἡ ζῆστη!

‘Ο Συμβολ. (κατ' ἰδίαν). Ἀκοῦς ἡ γυναϊκά μου! (Πρὸς τὸ κρεββάτι). Γι' αὐτὸ λοιπὸν πρωτῶ, μεσημέρι, βράδυ, κύριε μακαρίτη, ποῦ σ' ἔχανα, ποῦ σ' εὕρισκα... στὸ σπιτί μου! Ἄ, θὰ μοῦ τὸ πληρώσης αὐτὸ! Μά τί νά σοῦ κάνω; Πέθανες! (Βηματίζει).

Κοράκης (κατ' ἰδίαν). Καλέ, τί ἔπαθε;

‘Ο Συμβολ. (ιστάμενος πάλι καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ κρεββάτι). Πέθανες! Μπράβο σου, κύρ Ἀνδρέα! Ὁραῖα τὰ καταφέρεις! Μουθάνες τὴ δουλίτσα σου καὶ... πέθανες!

Κοράκης (ἀδημονῶν). Μά ἐπὶ τέλος θὰ τελειώνουμε τὴν ἀπογραφὴν ἡ ὄχι;

‘Ο Συμβολ. Κύριε, εἶπα ἡ ἀπογραφὴ διεκόπη! Γράφε, Μῆτσο! (Ἐπαγορεύων). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διεκόψαμεν τὴν ἀπογραφὴν... (Πρὸς τὸ κρεββάτι). Ἐπρεπε νᾶσουν ζωντανὸς καὶ λογαριαζόμεστε! (Στὸν Μῆτσο) Γράψε τὴν ὥρα. (Στὸ κρεββάτι). Πέθανες ὅμως, αἱ; Πέθανες! (Ἐπαγορεύων)... καὶ ἀνεβάλομεν τὴν συνέχειαν αὐτῆς... ἐπ' ἄριστον!...

Κοράκης (διαμαρτυρούμενος). Μά δὲν ἔνοσῶ τὸν λόγον!

‘Ο Συμβολ. Ὅστε θὰ τὸν ἐνοήσετε ποτέ! (Στὸ κρεββάτι). Καὶ μούκανες καὶ τὸ φίλο! Ἰησοῦτη! Ποτέ νά μὴ λυώσης! (Βηματίζει).

Κοράκης (κατ' ἰδίαν). Δὲν εἶμαστε καλὰ!

Μαρία (εἰσερχομένη). Εἶναι ἔξω μιὰ κυρία ποῦ θέλει σῶνε καὶ καλὰ νά ἔμνη μέσα!

‘Ο Συμβολ. Μία κυρία!; (Κατ' ἰδίαν). Αὐτὴ θὰ ἴναι! Ἡ γυ-

ναϊκά μου! Έρχεται για τὰ γράμματα καὶ τὴ φωτογραφία! Γι' αὐτὸ μὲ εἶχε φάη αὐταῖς τῆς ἡμέρας νὰ τὴν πάρω νὰ 'δῆ τάχα μιὰ ἀπογραφὴ! Ἄ, θὰ τὴν πεθάνω κι' αὐτὴ! (Ὁρμῶ πρὸς ἔξοδον, ἀλλ' ἀναχαϊτίζεται ὑπὸ τῆς Πόπης ἐμφανισθείσης εἰς τὴν δεξιὰν πόρταν).

Μαρία. Ἄ, νὰ αὐτὴ ἡ κυρία.

Ὁ Συμβολ. (βλέπων τὴν Πόπην). Μπᾶ! Δὲν εἶναι ἡ γυναϊκά μου!

Πόπη (χωρὶς ἐπιτροπὴν). Τί γίνεται ἐδῶ μέσα, παρακαλῶ; (Κανεὶς δὲν ἀπαντᾷ. Προχωροῦσα). Ἄ! Κουφοὶ εἴσαστε ὅλοι; Τί γίνεται ἐδῶ μέσα, εἴπα!

Κοράκης. Ποιὰ εἶσθε παρακαλῶ, κυρία μου;

Πόπη. Βρὲ ἀπὸ τὴν ἐπαρχία ἔρχεσαι καὶ δὲ μὲ ξέρεις ποιὰ εἶμαι; (Δαυβάνουσα προκλητικὴν σιάσιν). Εἶμαι ἡ Πόπη, ἡ πρώτη Ἑλληνίδα σαντέζα τοῦ Ἐτουάλ καὶ ἡ τελευταία ἐρωμένη τοῦ μακαρίτη!.. Θὰ μοῦ πῆτε λοιπόν, τώρα ποῦ μάθατε τοὺς τίτλους μου, τί γίνεται ἐδῶ μέσα; (Στὸν Συμβολαιογράφο). Σὺ, γέρο, ποῦ στέκεις σὰ χαζὸς στὴν μέση ποιὸς εἶσαι καὶ τί γυρεύεις ἐδῶ;

Ὁ Συμβολ. (σασισμένος). Ἐγὼ εἶμαι... εἶμαι ὁ συμβολαιογράφος καὶ κάνω τὴν ἀπογραφὴ τῆς κληρονομίας τοῦ μακαρίτη.

Πόπη. Χμ! Κατάλαβα. Καὶ τὰ μούτρα τους ποιὸι εἶναι;

Ὁ Συμβολ. Εἶναι... οἱ νόμμοι βοηθοὶ μου.

Πόπη. Νὰ τοὺς χαίρεσαι.

Ὁ Συμβολ. (καὶ ἴδιαν). Μ' ἀρέσει ἔπως τὰ λέει.

Πόπη. Μὰ ὅλοι αὐτοὶ εἶναι βοηθοὶ σου;

Ὁ Συμβολ. (δεικνύων τὸν Κοράκη). Δηλαδή... μόνο ὁ κύριος εἶναι συγγενὴς τοῦ μακαρίτη.

Πόπη (πρὸς τὸν Ἐκτιμητὴν ἰστιάμενον πλησίον τοῦ Κοράκη, ἀντὶ τοῦ ὁποῖον τὸν ἐκλαμβάνει). Γιὰ στάσου στὸ φῶς! Χμ! Τοῦ φέρνεις τοῦ μακαρίτη!

Κοράκης (παρεμβαίνων). Καλ' ἐγὼμα ὁ συγγενὴς τοῦ μακαρίτη.

Πόπη. Μπᾶ! Τοῦ λόγου σου εἶσαι; (Βλέπουσα καλὰ αὐτόν). Χμ!

Ἐσὺ δὲν τοῦ μοιάζεις διόλου. Ἄδερφός σου ἦταν;

Κοράκης (δυσφορῶν). Ἐἄδερφος.

Πόπη. Πρῶτος;

Κοράκης (δυσφορῶν). Τρίτος.

Πόπη. Στενὴ συγγένεια! Οὐδὲν μὲ χαθῆς! (Ὁ Ἐκτιμητὴς καὶ οἱ δύο μάρτυρες γελοῦν).

Ὁ Συμβολ. (διασκεδάζων). Μὰ τί νόστιμα ποῦ τὰ λέει.

Κοράκης (φουρρισμένος). Μὰ γιὰ νὰ μᾶς βρῖσεται ἤρθατε σεῖς ἐδῶ πέρα; Πρῶτον, πῶς ἐμπήκατε;

Πόπη. Περνοῦσα ἀπὸ τὸ δρόμο, εἰδ' ἀνοιχτὸ τὸ παράθυρο τῆς τραπέζαρίας καὶ μπηξα.

Μήτσος (ἀφέλως). Ἄπ' τὸ παράθυρο;

Πόπη. Ἄπ' τὴ πόρτα, κτῆνος! Ἄπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο κατάλαβα μονάχα πῶς μπηκκανε κοράκια ἐδῶ μέσα! (Ὁ Ἐκτιμητὴς καὶ οἱ δύο μάρτυρες γελοῦν. Βλέπουσα τὸ κρεβάτι). Βρὲ τὸν κακομοῖρη

τὸν μπουλοῦκό μου, νὰ πάη νὰ μοῦ πεθάνη! Ὅσο θυμᾶμαι τὰ γέλια ποῦ κάναμε τὴν παραμονή! Εἴμαστε κι' οἱ δύο τάπα κι' ἐχορεῦαμε ταγκό! (Ὁ Ἐκτιμητὴς κι' οἱ δύο μάρτυρες γελοῦν). Μὰ σοῦθε ἕνα γούστο ὁ μακαρίτης!

Κοράκης. Ἄσεβεῖτε πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἐξαδέλφου μου, ὁ ὁποῖος ἦταν πολὺ σοβαρὸς ἀνθρωπος! Δὲν τὸν ἐγνωρίζατε, φαίνε-ται, καλὰ, γιὰ νὰ λέτε ὅσα λέτε.

Ὁ Συμβολ (καὶ ἴδιαν). Τὸν ἐγνωρίζε καλὰ αὐτός!

Πόπη. Βρὲ γῶ δὲν τὸν ἐγνωρίζα καλὰ, ἐγὼ;... Στάσου νὰ δῆς! (Στὸν Ἐκτιμητὴ). Ἐλα δῶ σὺ μὲ τὴν ποδιά! Ἄνοιξε τ' ἀριστερὸ



— Χᾶ, χᾶ, χᾶ, χᾶ! Βρὲ τὸν μακαρίτη! Μᾶς κάνει καὶ γελάμε... »

ντουλαπάκι τοῦ γραφείου. Θὰ βρῆς ἔντεκα μπουκαλάκι σαμιώτικο κρασί, ἐκτός ἂν τῆς ἤπιατε, καὶ ποτήρια.

Ὁ Ἐκτιμ. (ἀνοίγων προθύμως τὸ ντουλαπάκι καὶ βγάζων μιὰ μπουιλία κρασί). Ὄπ, τὸ νέκταρ!

Πόπη. Βάνε νὰ πιοῦμε στὴν υγιεία τοῦ μακαρίτη ποῦ δὲν τὸν γινώριζα καλὰ!

Ὁ Συμβολ. (βλέπων τὸν Ἐκτιμητὴν νὰ βγάξῃ ἀπὸ τὸ ντουλαπάκι τοῦ γραφείου ποτήρια). Μ' αὐτὸς εἶναι μπουφές, δὲν εἶναι γραφεῖο! (Ὁ Ἐκτιμητὴς γεμίζει τὰ ποτήρια).

Πόπη (παίρνοντας ἕνα ποτήρι καὶ πίνουσα). Στὴν υγιεία σου καὶ σὺ γέρο!

Ὁ Συμβολ. (μιμούμενος αὐτήν). Στὴν υγιεία σου, κοκκῶνα μου!

Ὁ Ἐκτιμ. καὶ οἱ μάρτυρες (πίνοντες πρὸς τὸν Κοράκη). Στὴν υγιεία σου, Κύριε κληρονόμο! (Ἐξακολουθοῦν νὰ πίνουν προσφέρον-τες καὶ ἕνα ποτήρι στὸν Μήτσο).

Πόπη. Κληρονόμο!; Βρὲ ποιὸς εἶναι ὁ κληρονόμος; Αὐτός; (Γελοῦ). Βρὲ μπᾶς καὶ θαρεῖτε πῶς ὁ μακαρίτης δούλευε γιὰ τὸν

ἔκτο ἐξάδερφο τῆς ἀνεψιάς τῆς θείας του ; ... Κληρονόμος εἶμαι ἐγώ !

Ὁ Συμβολ. Σεις ! ;

Πόπη. Μάλιστα, ἐγώ ! Δὲν βρήκατε ἀκόμη τὴ διαθήκη ;

Κοράκης (λιποθυῶν). Τὴ διαθήκη ! ;

Ὁ Συμβολ. Ἄφησε δ μακαρίτης διαθήκη ;

Πόπη. Μοῦ τῶπε ὁ ἴδιος δυὸ μέραις πρὶν πεθάνῃ.

Ὁ Συμβολ. Δηλαδή ;

Πόπη. Νά, πῶς ἔκανε διαθήκη καὶ τ' ἀφίνει ὅλα στὴν τελευταία του ἐρωμένη.

Ὁ Συμβολ. Στὴν τελευταία του ἐρωμένη ;

Πόπη. Λόγον τιμῆς. Λοιπόν, ποιά εἶναι ἡ τελευταία του ἐρωμένη ; Ἐγώ δὲν εἶμαι ;

Ὁ Συμβολ. (ἰδίᾳ). Βρὲ μπάς καὶ εἶναι ἡ γυναῖκα μου ; (Στὴν Πόπη). Ὄνομα δὲν εἶπε ;

Πόπη. Καὶ τί χρειάζεστανε τὸ ὄνομα. Μόνο ἐμένα εἶχε ἐρωμένη.

Ὁ Συμβολ. Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρει κανεὶς. Μπορεῖ νάχε καὶ καμμιὰ ἄλλη.

Πόπη. Βρὲ ὅποιος εἶχε μένα, δὲν ᾔθελε νὰ ξέρῃ ἄλλη.

Ὁ Συμβολ. Ὄνομα ὅμως δὲν εἶπε.

Πόπη. Ὁχι. Φέμματα ἐγώ δὲ λέω.

Ὁ Συμβολ. (μειδιῶν κατ' ἰδίαν). Τὸν μασκαρᾶ ! Σίγουρα ἡ γυναῖκα μου εἶναι.

(Ὁ Ἐκτιμητὴς ἀνοίγει νέα μπουτλία καὶ πίνει μὲ τοὺς μάρτυρας, τῶν ὁποίων συγχρόνως ἐξετάζει τὰ πανοφώρια. Οἱ μάρτυρες τοῦ δείχνουν τὴν πόσι τῆς γκαορταρόμπας).

Ὁ Συμβολ. (στὴν Πόπη). Ὡστε λοιπόν ... πρέπει νὰ βροῦμε τὴ διαθήκη.

Πόπη. Φυσικά.

Κοράκης (ὄλος νεῦρα). Μὰ ποιά διαθήκη, ποιά διαθήκη ! ; Διαθήκη δὲν ὑπάρχει.

Πόπη. Σκασιὸς ἐσύ, αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε !

Ὁ Συμβολ. Βεβαίως, θὰ τὸ δοῦμε !

(Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἐκτιμητὴς χάνεται ἀπαράτητος στὴν γκαορταρόμπαν, ἐν ᾧ οἱ δύο μάρτυρες πίνοντες πάντοτε ἀρχίζουν sotto voce ἐνα τραγουδί).

Κοράκης (ζητῶν κάποιον νὰ ξεπολάσῃ). Αἱ ! Ποῦ εἴσαστε ἐδῶ ; Στὴν ταβέρνα ;

Α' Μάρτυς (μὲ ὕφος μεθυσμένο). Νά μᾶς συμπαθῆς, κύριος. Κληρονόμος εἶναι ἡ Κυρία !

Κοράκης (πλησιάζων ἀπειλητικῶς). Λοιπόν, ἀφοῦ κληρονόμος εἶναι ἡ Κυρία, νὰ βγάιντε κι' οἱ δυὸ σας τὰ παλτά !

Β' Μάρτυς. Εἴσαστε πουνταςμένοι ! (Βῆχουν ψεύτικα κι' οἱ δύο).

Πόπη (βλέπουσα αὐτοὺς). Καλὲ αὐτὰ τὰ παλτά εἶναι τοῦ μακαρίτη ! Νομίζω πῶς τὸν βλέπω ! (Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐμφανίζεται στὴν πόσι τῆς γκαορταρόμπας ὁ Ἐκτιμητὴς φέρον μίαν robe de

chambre κινητοῦ χροῦματος. Βλέπουσα αὐτόν, ἔτρομος). Ἄ ! ! . . (Ἀναγνωρίζουσα τὸν Ἐκτιμητὴν). Ἄ στο καλὸ ! Εἶναι αὐτὸς μὲ τὴν ποδιά καὶ τὸν πήρα γιὰ τὸν μακαρίτη ! Φορεῖ τὴ ρόμπα του, καλέ !

Κοράκης. Κι' αὐτός ! ; Μ' αὐτὸ εἶναι τρομερόν ! (Προχωρεῖ ἀπειλητικῶς πρὸς τὸν Ἐκτιμητὴν καὶ τοὺς δύο μάρτυρας),

Ὁ Ἐκτιμ. (πρὸς τοὺς μάρτυρας). Καυρὸς νὰ τοῦ δίνουμε ! (Ὅμοῦ πρὸς ἐξῆσον, ἀκολουθοῦμενος ἀπὸ τοὺς δύο μάρτυρας, ἀλλ' ἀνακατιάζεται ὑπὸ τῆς Κικῆς ἐμφανισθείσης εἰς τὴν πόσι).

Κικὴ (βλέπουσα αἴφνης πρὸ αὐτῆς τὸν Ἐκτιμητὴν μὲ τὴν ὄμπαν τοῦ μακαρίτη, ἔτρομος καὶ αὐτὴ) Ἄ ! ! . . Βρυκόλακες ! (Ὅπισθοχωρεῖ καὶ πίπτει λιπόθυμος ἐπὶ τῆς chaise longues).

Ὁ Συμβολ. (βλέπων τὴν Κικὴν). Ἡ γυναῖκα μου ! (Σπεύδων πρὸς αὐτήν). Κι' αὐτὴ εἴξερε τὴ ρόμπα τοῦ μακαρίτη. Βοήθεια ! Νερό ! Τρέξτε !

Πάντες οἱ ἄλλοι (ἐν ταραχῇ). Νερό ! Λιγοθύμησε ! Νερό ! . . . (Ἐξέχονται μετὰ σπουδῆς δεξιὰ πάντες, προηγουμένων τοῦ Ἐκτιμητοῦ καὶ τῶν μαρτύρων, ἀφίνοντες μόνον τὸν Συμβολογράφον μετὰ τῆς Κικῆς).

Ὁ Συμβολ. (ἀερίζων αὐτήν). Καλλίτερα τὴν εἴξερε ἡ γυναῖκα μου τὴν ρόμπα τοῦ μακαρίτη ! Σίγουρα αὐτὴ εἶναι ἡ κληρονόμος ! (Λάμπων ἐξ εὐχαριστήσεως), Μισὸ μιλιοῦν !

Κικὴ (σνεροχομένη). Ποῦ εἶμαι ;

Ὁ Συμβολ. (παίρων ὕψος τραγικόν). Εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἐραστοῦ σου !

Κικὴ (σκιωῶσα). Τοῦ ἐραστοῦ μου ! ; (Βλέπουσα γέρω). Τίνος ἐραστοῦ μου ;

Ὁ Συμβολ. Ἐκείνου τοῦ μακαρίτη ποῦ εἶδες πρὸ ὀλίγου τὴ ρόμπα του καὶ νόμισες πῶς ἐβρυκόλακισε.

Κικὴ. Δὲ σὲ καταλαβαίνω. Εἶμαι ἄθῳα ! (Ἐγείρεται).

Ὁ Συμβολ. (βγάζων καὶ ἐπιδεικνύον αὐτὴ τὰς ἐπιστολάς). Καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα ;

Κικὴ (ἔτρομος). Αὐτὰ τὰ γράμματα ! ; (Κατ' ἰδίαν). Τὰ βρήκε τὸ τέρας τὰ γράμματα. (Ἐγρηγορώνως). Αὐτὰ τὰ γράμματα δὲν εἶναι ἰδικά μου, δὲν εἶμπορεῖ νὰ ἴναι ἰδικά μου. Θάνατι κάποιος ἄλλης, κάποιος ποῦ ἔχει τὸ ἴδιο ὄνομα μὲ μένα, ποῦ τὸ γράψιμό τῆς μοιάζει μὲ τὸ ἰδικό μου . . .

Ὁ Συμβολ. (Φανερόνων τὴν φωτογραφίαν). Κι' αὐτὴ ἡ φωτογραφία ; Εἶναι ἐκείνης τῆς ἄλλης ;

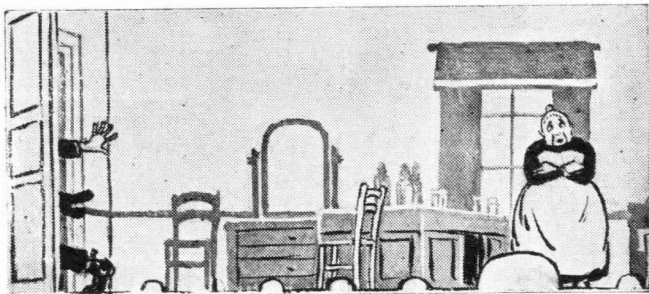
Κικὴ. Ὁχι, αὐτὸ δὲν εἶμπορῶ νὰ τὸ ἀρνηθῶ, εἶναι ἰδική μου. Ἀλλὰ δὲν τοῦ τὴν ἔδωκα ἐγώ. Τὴν πήρε μόνος του ἀπὸ τὸ σπίτι. Τὴν εἶχα χαμένη, τὴν γύρευα τόσον καιρὸ ! . . (Κλαίει).

Ὁ Συμβολ. (μὲ κάποιαν ἀπογοήτειαν, κατ' ἰδίαν). Βρὲ μπάς καὶ λέει ἀλήθεια ;

Κικὴ. Εἶμαι ἄθῳα, σοῦ λέγω, εἶμαι ἄθῳα !

Ὁ Συμβολ. Ὁχι, δὲ λές ἀλήθεια ! Εἶσαι ἔνοχος ! Εἶσαι ἡ ἐρωμένη τοῦ μακαρίτη !

Κική. Σου δρκίζομαι!
Ο Συμβολ. (ζωηρώς). Μή, γιά όνομα τοῦ Θεοῦ, μή δρκίζεσαι!
Κική. Ὀρκίζομαι ὅτι εἶμαι ἀθήα!
Ο Συμβολ. (κατ' ἰδίαν). Ἀρχίζω ν' ἀνησυχῶ! (Στήν Κική).
 Τίποτα! Εἶσαι ἡ ἐρωμένη τοῦ μακαρίτη!
Κική. Ὁχι!
Ο Συμβολ. Εἶσαι! Ἐπί τέλους πρέπει νά ἦσαι ἡ ἐρωμένη τοῦ μακαρίτη! Τελείωσε! Μή με στενοχωρεῖς λοιπόν περισσότερο! Μπα!.. (Βηματίζει).
Κική. Διαμαρτύρομαι! Δέν ὑπῆρχε τίποτε κοινόν μεταξύ μας!
Ο Συμβολ. (ιστάμενος). Βρέ, γιά θυμήσου καλά!
Κική. Τίποτε! Εἶμαι ἀθήα!
Ο Συμβολ. (κατ' ἰδίαν). Αὐτό μᾶς ἔλειπε τώρα, νά ἦναι ἀθήα!



Ο Συμβολ.— Τζαμπατζή! Ὅσοε κι' ἀπό μένα!..
Μαρία.— Θεός σ'χωρέσ' τόν μακαρίτη!..

(Πρός τήν Κική, βηματίζων πάλιν). Δέν ἀκούω τίποτα! Πρέπει νά ἦσαι ἡ ἐρωμένη τοῦ μακαρίτη, ἡ τελευταία μάλιστα!

Κική. Πρέπει!.. Μά γιατί ἐπί τέλους πρέπει;
Ο Συμβολ. Γιατί... γιατί ὁ μακαρίτης ἦταν τέτοιος ἄνθρωπος ποῦ... δέν μπορούσε νάχη μόνο μιά ἐρωμένη!..
Κική. Μόνο μιά ἐρωμένη!; Καί ποιά εἶναι αὐτή ἡ μιά;
Ο Συμβολ. Νά, μιά σαντζεα ποῦ ἦταν τώρα ἐδῶ καί ποῦ μόλις οὐ εἶδε νά λιγοθυμήσης, ἔτρεξε νά σοῦ φέρη νερό.
Κική. Εἶναι ἀδύνατον! Ὁ μακαρίτης δέν εἶχε καμμιά ἐρωμένη!
Ο Συμβολ. Εἶχε καί νά τη μάλιστα, ἔρχεται!
 (Εἰσέρχονται δρομαίως ἡ Πόπη, ἡ Μαρία, ὁ Κοράκης καί ὁ Μήτσος, ὅλοι μ' ἕνα ποτήρι νερό στό χέρι).

Πόπη. Τό νερό! (Βλέπουσα τήν Κικήν ὀρθίαν). Μπα! Σᾶς πέ-
 ρασε κιόλας!;

Κική. Εὐχαριστῶν, εἶμαι καλά. (Ἀποθέτον ὅλοι τὰ ποτήρια στό τραπέζι καί τῆς μέσης. Πρός τήν Πόπην πάντοτε). Δέν μοῦ λέτε σεις, ἐγνωρίζατε ἀλήθεια τόν μακαρίτη;

Πόπη. Κατά μάκρος καί πλάτος. (Μ' ἕναν χαριεντιισμόν). Εἶμαι... ἡ τζουτζουκα του!

Κική (με θυμόν). Εἴσθε μιά ψεύτρα! (Θέλει νά ἐφορμήσῃ κατά τῆς Πόπης).

Ο Συμβολ. (συγκρατῶν αὐτήν). Κική!..

Πόπη. Κική!; Ἄ! Εἴσθε ἡ Κική! Ἡ Κική ποῦ γελοῦσε ὁ μακαρίτης! Ἡ γυναῖκα τοῦ συμβολαιογράφου! Ἄ, βέβαια! Νά καί ὁ συμβολαιογράφος, ὁ ἄνδρας σας! Χά! χά! χά! (Κατ' ἰδίαν, βηματίζουσα ταχέως). Ὡς τόσο ὅμως δέν ἦταν καί τόσο ἀσχημῆ γιά νά τήν κοροϊδεύῃ ὁ μακαρίτης! Μᾶλλον ἐμένα ἐκοροῖδευσ, τό τέρας! (Στόν Συμβολαιογράφο). Γι' αὐτό τοῦ λόγου σου ἐπρῆχες πόντους περί δευτέρας ἐρωμένης. Ἦσουν ἐν γνώσει! Μπράβο σου! Σέ συγχαίρω! Τήν ἐπάθατε ὅμως κι' οἱ δυό σας, γιατί κληρονόμος εἶμαι ἐγώ!

Ο Συμβολ. Αὐτό θά τὸ ἰδοῦμε!

Κοράκης. (ἐπεμβαίνων). Καλέ, ποῖο θά ἰδοῦμε; Κληρονόμος εἶμαι ἐγώ, ἀφοῦ δέν ὑπάρχει διαθήκη!

Πόπη. Κύριε ἔκτε ἐξάδελφε, σκασιμός! (Στόν Συμβολαιογράφο). Ψάξτε στα συρτάρια τοῦ γραφείου;

Ο Συμβολ. Μόνο στό πρῶτο. Πρέπει νά ψάξουμε καί στάλλα. (Σπεύδει εἰς τὸ γραφεῖον, ἀνοίγει τὰ συρτάρια καί ψάχνει πυρετωδῶς, πετιῶν τὰ ἐν αὐτοῖς χαρτιά κατὰ γῆς). Μήτσο, οἱ μάρτυρες, ὁ ἐκτιμητής, ποῦ εἶναι...
Μήτσος. Ἐφυγαν, κύριε προϊστάμενε, μαζί με τὰ ἐπανωφόρια!

Ο Συμβολ. (τραβῶν ἕνα πέτινο χαρτοφυλάκιον). Ἄ, ἐδῶ μέσα θά ἦναι!

Κοράκης (πλησιάζων ἀνήσυχος, κατ' ἰδίαν). Ἐχει γεδοστο δηλαδή!

Ο Συμβολ. (ἀποσύρων ἀπό τὸ χαρτοφυλάκιον ἕνα φάκελλον). Νά τη! (ὁ Κοράκης ἀπατηδῆ).

Πόπη. Τά βλέπετε; Τώρα θά ἰδοῦμε ποιός εἶναι κληρονόμος.

Ο Συμβολ. (Ἐρχεται γρήγορα ἐμπρός στό τραπέζι καί τῆς μέσης, βγαδὶ ἀπό τὸν φάκελλον τήν διαθήκη καί ἀναγινώσκει με τρέμουσαν φωνήν). «Ἄβτη εἶναι ἡ μόνη μου διαθήκη». (Πίνει ἕνα ποτήρι νερό ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης καί ἐξακολουθεῖ). «Εἰρήνη ἡμῖν. Ἐγκατιστῶ γενικόν κληρονόμον μου ἐφ' ἀπάσης τῆς περιουσίας μου, κινήτης καί ἀκινήτου... τὸ Ταμεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου». (Ὁ Κοράκης, ὁ Συμβολαιογράφος καί ἡ Πόπη, ὡς ἐκ συνθήματος, ἀδειάζουν καί τὰ ὑπόλοιπα τρία ποτήρια νερό).

Κοράκης. Δέν ἔχει γραμμένα τίποτε ἄλλο;

Ο Συμβολ. (παρτηρῶν τήν διαθήκην). Τήν χρονολογία καί τὸ ὄνομά του.

Κοράκης. Καί εἶναι ἐγκυρος αὐτή ἡ διαθήκη;

Ο Συμβολ. Ἀλλοίμονον! (Στόν Μήτσο). Πάρ' τη Μήτσο νά τήν

καταθέσουμε στο Πρωτοδικείο. (Ἡ Ὁ Μῆτσος τὴν παίρνει, κατόπι φορεῖ τὸ σακκάκι του καὶ τὴν χώνει ἐπιμελῶς στὴν τσέπη του).

Κοράκης. (θυμωμένος, προχωρῶν πρὸς τὸ κρεβάτι). Λοιπὸν, ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, καὶ ἀφίνεις τὴν οἰκογένειά σου, τὸ αἷμα σου, στοὺς πέντε δρόμους, (μὲ τὴν σχετικὴν χειρονομίαν) ὄρσε, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε! (Φεύγων). Χαίρετε! (Καὶ ἰδίαν). Φτοῦ τὰ ἔξοδα γιὰ νᾶρθω ἀπὸ τὴν Πάτρα! (Ἐξαφανίζεται).

Πόπη (πλησιάζουσα ἐπίσης στὸ κρεβάτι καὶ λαμβάνουσα σιάσαν προκλητικῆν). Βρὲ μένα, δὲ μὲ νοιάζει γιὰ τὰ λεφτά σου! Ἡ Πόπη νᾶναι καλὰ! Μὰ νᾶχης ἐμένα ἐρωμένη, καταλάβεις, καὶ νὰ μοῦ διατηρῆ; ἀκόμα τὴν γυναῖκα ἐνὸς συμβολαιογράφου, μὰ σαχλαμάρα, αὐτὸ δὲ θὰ σ' τὸ συγχωρήσω ποτέ! "Ὅρσε λοιπὸν κι' ἀπὸ μένα! (Ἐξέρχεται κεραινοβολοῦσα διὰ τοῦ βλέμματός τὴν Κικήν).

Ὁ Συμβολ. (φοβερός, στὴν Κική). Τ' ἀκούεις; ... (Δεικνύων τὴν θύραν). Στὸ σπίτι!... Ἐκεῖ θὰ λογαριασθοῦμε!

Κική (λιποθυροῦσα). Μῆτσο, νὰ σὲ πιάσω.

Μῆτσος (προσφέρων τὸν βραχιόνά του). Εὐχαρίστως, κυρία προῦσταμένη! (Ἐξέρχεται ἀργά, τοῦ Συμβολαιογράφου δεικνύοντος πάντοτε τὴν θύραν).

Ὁ Συμβολ. (πλησιάζων ἀκολούθως καὶ αὐτὸς πρὸς τὸ κρεβάτι). Τ' ἀμαπατζή! "Ὅρσε κι' ἀπὸ μένα! (Ἐξέρχεται μαυῶδης).

Μαρία (μόνη, σταυροκοπομένη). Θεὸς σ' χωρέσ' τὸν μακαριτὴν...

[Ἀ ὁ λ α ῖ α]

B. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΞΕΝΟΝ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ

ΑΙΩΝΙΟ ΤΑΞΕΙΔΙ

Ἡ βάρκα εἶνε ἔτοιμη καὶ τὰ κοντιὰ στὸ χέρι, τότε λοιπὸν θὰ φέρονμε, ἀγάτη μου γίνκειά;

Ὁραῖο στεφάνι ἔκρυψα στὴ μισρωμένη φτέρη, στεφάνι ἀξέτιμωτο γιὰ δόλοχρῶσα μαλλιά.

Ὁ κόσμος λέει πῶς χάρισες εἰς ἄλλον τὰ φιλιὰ σου, κι' ἡ σκέψι πῶς μὲ πρόδωσες φριχτὰ μὲ βασανίζει, κι' ὄραῖο στεφάνι ἐτοίμασα γιὰ τὴ σκληρὴ καρδιά σου, στεφάνι ὅλον θάνατο στὴν ἀτιμιὰ χαρίζει.

**Ἡ βάρκα εἶνε ἔτοιμη καὶ τὰ κοντιὰ στὸ χέρι
κι' ἐγὼ βαρκάρης θὰ γενῶ ποῦ στὸ στεγρὸ ταξεῖδι
θετὰ σὲ φέρῃ.**

(Cesare Levi)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ἡ τύραννος τῶν Φεραίων Ἀλέξανδρος ἐφημιζετο ὡς ὠμάτατος. Ἀκρωμένος κάποτε εἰς τὸ θέατρον τὸν ποιητὴν τῆς τραγωδίας Θεόδωρον ὑποκρινόμενος μετὰ δραματικοῦ πάθους τὴν Μερόπην, συνενικηθὴν μέχρι θακρῶν καὶ ἐγερθεὶς ἀπεχώρησε τοῦ θεάτρου. Δικαιολογούμενος δὲ εἰς τὸν Θεόδωρον ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐφυγεν ἐκ περιφρονήσεως, ἀλλ' ἐντραπίεις ὅτι διὰ τὰ πάθη τῶν ὑποκριτῶν ἦτο τόσοσ ἐδαίσθητος, ὅχι δὲ διὰ τὰ τῶν πολιτῶν του.

* *

Ὁ Σπαρτιάτης Τιμανδρίδας ἀποδημήσας ἀφῆκε τὸν υἱὸν του φροντιστὴν τῆς οἰκίας. Ὅταν δὲ ἐπανακάμψας εὗρε τὴν περιουσίαν πολὺ μεγαλειτέραν ἢ πρὶν, παρετήρησεν εἰς τὸν υἱὸν του ὅτι ἡδίκησε καὶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ξένους, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ ἀληθῶς ἐλεύθεροι πολῖται ὀφείλουσ νὰ διαθέτουσ πᾶν ὅ,τι περισσεύει ἐκ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων. Προσέθηκε δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγαλειτέρα καταισχύνῃ ἀπὸ τὴ νὰ φαίνεται τις πένης ἐν δσφ ζῆ, καὶ νὰ καταφωρᾶται πλούσιος ὅταν ἀποθάνῃ.

* *

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπροτίμησαν ὡς στρατηγὸν ἀντὶ τοῦ ἐναρέτου Φωκίωνος τὸν δημαγωγὸν Δημάδην, οὗτος ἐπαίρόμενος προσήλθε εἰς τὸν Φωκίωνα καὶ τοῦ εἶπε διὰ τὰ τὸν περὶ αὐτοῦ: «Δάνεισέ μου τὴν βυπαρὰν χλαμύδα» ὑπονοῶν ἐκεῖνην, τὴν ὁποίαν συνείθιζε νὰ φέρῃ ὅταν ἦτο ἐκεῖνος στρατηγός. Ὁ δὲ Φωκίων τοῦ ἀπήντησε: — Δὲν θὰ σοῦ λείψῃ ποτέ τίποτε τὸ ἀκάθαρτον, ἀφοῦ εἶσαι ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν τοιοῦτος.

* *

Τὸν Ναυκλειδην τὸν υἱὸν τοῦ Πολυδιάδου, ὅστις διάγων τρυφλὸν βίον εἶχε καταστῆ ὑπέρπαχος, ἠπειλήσαν οἱ συμπολίται του Λακεδαιμόνιοι ὅτι θὰ τὸν καταδικάσουσ εἰς ὑπερορίαν, ἐὰν δὲν ἀλλάξῃ δίαιταν ἐπὶ τὸ λακωνικώτερον, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ μορφὴ καὶ αἱ διαστάσεις τοῦ σώματος φέρουσ ἀισχύνην εἰς τὴν Σπάρτην καὶ τοὺς νόμους τῆς.

Ζάλευκος, ὁ νομοθέτης τῶν Λοκρῶν, ἐθέσπισε φρικτὴν τιμωρίαν διὰ τοὺς μοιχοὺς: τὴν ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν. Κατὰ σαταυικήν σύμπτωσιν ὁ πρῶτος παραβάτης τοῦ νόμου ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὅστις καὶ ἔμελλε νὰ ὑποστῇ τὴν ποινήν. Ὁ Ζάλευκος θέλων ἀφ' ἐνός μὲν νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ νόμος διὰ νὰ ἴηεν τοῖς πᾶσι σεβαστός, φριττων δὲ ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ υἱοῦ, προσεφέρθη νὰ ἐξορύξῃ ἓνα τῶν ἰδίων του ὀφθαλμῶν, διὰ νὰ μὴ ἀπομείνῃ τελείως τυφλὸς ὁ νεαρὸς υἱὸς του.

* * *

Ἐγευμάτιζε ὁ Διογένης ἐντὸς καπηλείου, ὅταν διήρχετο ἐξωθεν ὁ Δημοσθένης, ὃν καὶ ἐκάλεσε νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' οὗτος ἀπεποιήθη. — «Πῶς, τοῦ εἶπεν ὁ Διογένης, ἐντρέπῃσαι νὰ ἔμβῃς εἰς τὸ καπηλεῖον, ὅπου κάθε ἡμέραν εὐρίσκεται ὁ κύριός σου;»

Ἐπηνίττετο δὲ διὰ τῶν λόγων τούτων, ὅτι οἱ δημηγόροι καὶ οἱ βήτορες εἶνε δοῦλοι τοῦ πλήθους.

* * *

Οἱ Ἀσσύριοι συνήθριζον τὰς ἐν ὄρα γάμου παρθένοὺς εἰς τινα πόλιν καὶ τὰς ἐξέθειον πρὸς πώλησιν. Ὅστις δὲ ἐκ τῶν ἀγοραστῶν ἐπλήρωνε τὸ τίμημα, ἐλάμβανεν ὡς νόμψην ὅσαν ἤθελεν.



Δικαιολογία χωροφύλακος

Ἢ ἄστυνόμε. — Μὰ πῶς σοῦ ἔφυγεν ὁ λωποδύτης; Δὲν τὸν κρατοῦσες καλὰ μὲ τὰ δύο σου χεῖρα;

Ἢ χωροφύλαξ. — Ἄμ' πῶς νὰ τὸν κρατήσω, κύρ ἄστυνόμε, ποῦ μὲ τὸ ἓνα χεῖρ κρατοῦσα τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὰλλο τὸ ἑβόλθεε;! ; . . .



ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΙ ΒΛΑΧΕΡΝΑΙ

«Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε»

ΠΟΛΛΑΚΙΣ μετ' εὐσεβοῦς πόθου ἐπεσκέφθην τὸ ἱερὸν προσκύνημα τῶν κλεινῶν Βλαχερνῶν, ηὐτύχησα δὲ ν' ἀκροασθῶ, κατὰ τινα Παρασκευὴν τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον ὑπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους τοῦ βασιλικοῦ ναοῦ, ὅπου τὸ πρῶτον ἀνεγνώσθη ὁ παννύχιος οὗτος Ὑμνος καὶ ἀντήχησε πλήρης ποιήσεως ἡ ἱερὰ ἐπιφθόσ «Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε».

Αἱ Βλαχερναι, κείμεναι πρὸς τὸ τέλος τοῦ Κερατίου κόλπου καὶ δεσπόζουσαι ἀφ' ὕψηλοῦ αὐτοῦ, τυγχάνουσιν ἐν ἓκ τῶν ἱστορικωτέρων, εὐκλεεστέρων καὶ θαυμαστοτέρων μερῶν διὰ τὸν Ἕλληνα ὀρθόδοξον χριστιανόν, καὶ διὰ τοῦτο πανταχόθεν τῆς βασιλευούσης ταύτης Πόλεως συρρέουσιν οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ εἰς προσκύνησιν, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν δὲ ἐκεῖσε ἀφικνούμενοι θεωροῦσι καθήκον εὐσεβείας τὸ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ ἱερὸν τοῦτο μέρος ὡς καὶ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν καὶ τὸ Βαλουκλή.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἡ συγκέντρωσις τῶν εὐσεβῶν ἐν Βλαχερναις εἶνε μεγάλη καὶ ὁ μικρὸς ναὸς μετὰ τοῦ προνάου εἶνε κατάμεστος χριστιανῶν. Μετὰ δυσκολίας εἰσηλθόντες εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα καὶ ἔστην παρακολουθῶν μετὰ προσοχῆς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν κατανυκτικῶν Οἰκῶν τῆς Θεοτόκου, ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν ὁποίων ὁ νοῦς μου φέρεται πέραν τοῦ παρόντος καὶ τὰ ἱστορικὰ ἔσματα μὲ φέρουσι πλησίον πρὸς τὸ εὐκλεές παρελθόν τῶν Βλαχερνῶν, τὸ τόσον διάφορον τῆς σημερινῆς αὐτῶν καταστάσεως.

Καὶ ἀναπολῶ ἐν πρώτοις τὸν μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνον ναόν, ὃν

ἤγειρε πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου ἢ τότε παρῳχοῦσα εὐδείβεια τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων τῆς Νέας Ρώμης ἐν Βλαχέρναις· οἷα τῶ ὄντι μεγαλοπρέπεια καὶ βασιλικὴ γενναιοφροσύνη διαλάμπει ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τεμένει, ἐν ᾧ ἐναπετέθη ὁ,τι τιμιώτερον, ἡ Τιμία Ἐσθὴς τῆς Θεοτόκου, καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας ἐτέθη ἡ φρουρήσις τῆς πόλεως. Ἐν συγγινῆσει παρακολουθῶ τὴν μεγαλοπρεπῆ λιτανεῖαν ὁδεύουσαν πρὸς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν (458) πρωτοστατοῦντων τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Θρακοῦς μετὰ τῶν αὐλικῶν τοῦ παλατίου καὶ τοῦ Πατριάρχου μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς κλήρου καὶ λαοῦ, παρακολουθῶ αὐτὴν ἐν ἱερῷ ἐκστάσει εἰσερχομένην ἐν τῷ ναῷ καὶ αἰσθανομαι τὴν κατανυκτικὴν ἐκεῖνην μελωδίαν εἰσερχομένην ἐν τῇ συγκεκινημένῃ καρδίᾳ μου καὶ ἀρίεμαι οὕτω ἔρμαιον τῆς ὥραις ὀπτασίας.

Ἐκ τῆς ἐκστάσεως ταύτης με ἀποσπᾶ τὸ θούριον ἄσμα τὸ τὰ νικητήρια τῇ Θεοτόκῳ ἐκτιθὲν ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ διασώσει τῆς πόλεως. «Τῇ ὑπερμάχῳ, ἀκούῳ, στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια, ἀναγράφου ἡ πόλις σου, Θεοτόκε. Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον ἐκ παντοίων με κινδύνων ἔλευθέρωσον, ἵνα κράζω σοι, Χαίρε νύμφη ἀνύμφευτε». Καὶ αἱ ἱστορικαὶ σελίδες, καθ' ἃς συνετελέσθησαν τὰ ἔνδοξα καὶ θαυμαστά ταῦτα, φωτεινὰ ἀνοίγονται πρὸ ἐμοῦ. Καὶ ἐνθυμούμαι πῶς ὁ στρατηγικὸς αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, θέλων νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν ἐπὶ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ ἐπιζυρεμένον κίνδυνον, ἐξεστράτευσεν κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ πῶς ὁ ἐν Χρυσουπόλει στρατοπεδεύων Σατρατής, συννηνοθηεὶς καὶ μετὰ τοῦ Σκύθου Χαγάνη, ἀπεφάσιον νὰ προβῶσιν εἰς ἄλωσιν τῆς πόλεως ἀπόντος τοῦ βασιλέως. Ἐν τῇ δεινῇ ἐκεῖνῃ περιστάσει· οἱ ὀλίγοι κάτοικοι τῆς πόλεως διείδον τὴν ἐπιζυρεμένην

καταστροφὴν καὶ πάσας αὐτῶν τὰς ἐλπίδας ἀναθέντες εἰς τὴν ἄμαχον προστασίαν τῆς Θεομήτορος, κατέφυγον εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν αὐτῆς ἐν Βλαχέρναις, ἀφ' οὗ ἐκ τῶν τειχῶν εἶδον τὰ στρατεύματα τοῦ ἐχθροῦ νὰ καλύπτωσι τὰ πέριξ τῆς πόλεως καὶ τὰ ἐχθρικά πλοῖα πληροῦντα τὸν Κεράτιον κόλπον. Αἱ Βλαχέρναις περιεβάλλοντο δι' ἰσχυρῶν τειχῶν μετὰ τῆς ὅλης πόλεως, καὶ ἄνωθεν τοῦ ναοῦ ὑπήρχον βασιλεία σωζόμενα μέχρι τοῦ νῦν καὶ μαρτυροῦντα τὴν πάλαι ποτὲ προγονικὴν ἡμῶν δόξαν.

Ἐξεῖθεν λιτανεύοντες οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι μετὰ τοῦ Πατριάρχου, ἐξηγοῦντο ἐν θρήνοις καὶ κλαυθμοῖς τὴν σωτηρίαν αὐτῶν



παρὰ τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἡ πίστις αὐτῶν ἐθαυματούργησεν. Ἐξαιφνης θύελλα ἐξηγέρθη ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ λιμένι καὶ συνέτριψε τὰ πλοῖα, τὰ δὲ ἐχθρικά πτόματα ἐξεβράζοντο πρὸ τῶν Βλαχερνῶν, πρὸ τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Ὁ λαὸς πρὸ τοῦ ἐξαισίου θαύματος λαμβάνει θάρρος, ἐξέρχεται τῶν τειχῶν καὶ τρέπει εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς πολέμιους, πολλοὺς αὐτῶν κατασφάζων. Ὁ Πατριάρχης Σέργιος συγκαλεῖ τὸν λαὸν εἰς παννύχιον δοξολογίαν, εἰς ἀκαθίστον προσευχὴν, ἐν τῷ νικηφόρῳ ναῷ τῆς Θεοτόκου, ἐν ᾧ τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς, τὰ δάκρυα τῆς ἀνελπίστου σωτηρίας, τὰ δάκρυα τοῦ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ συναμείγησαν μετὰ τῶν ἐγκαρδιῶν προσευχῶν, αἵτινες ὡς εὐώδεις θymiαμα ἀνέρχονται πρὸ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Καὶ πόσοι ἄλλα ἱεραὶ ἀναμνήσεις ἱστορικώταται δὲν μοι ἐπῆλθον κατὰ τὴν σεμνὴν ἐκείνην ἐσπέραν τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν προσευχῆς μου! Ἀναφέρω ὡς κατακλειδα τὴν κατὰ Βαρλαάμ καὶ Ἀκινδύνου συγγροτηθεῖσαν Σύνοδον εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ στέφιν τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Κατακουζηνοῦ (1345), τρανὰ μαρτύρια τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, μεθ' ὧν περιεβάλλετο ὁ ἱερός τῶν Βλαχερνῶν χώρος ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἐθνικὴ ἀβελτηρία καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκηδία ἐπέθηκε τὴν σφραγίδα αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ἱστορικώτατον καὶ ἱερώτατον τοῦτο μέρος, ἡ δὲ σημερινὴ αὐτοῦ θέσις πᾶν ἄλλο εἶνε ἡ ἀνταξία τοῦ λαμπροῦ παρελθόντος. Οὔτε ναὸς ἀντάξιος, οὔτε περιβάλλον εὐπρόσωπον καὶ ἀξιοπρεπὲς συναντᾶ ἐν αὐτῷ. Ἐνῶ εἶνε τὸ μόνον περιωσθὲν ἡμῖν ἱερὸν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ναυαγίου, ἐνῶ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀπανταχοῦ γῆς ὀρθοδόξων ἐλλήνων ἐνεκα τῆς ἱστορικότητος αὐτοῦ ταύτης, καὶ οἱ πάντες θεωροῦσι καθήκον ἐπιβαλλόμενον τὴν εἰς τὰς Βλαχέρνας ἐπισκεψιν, δὲν ἐλήφθη ἄχρι τοῦδε φροντίς νὰ κτισθῇ ναὸς μεγαλοπρεπῆς ἀντάξιος τῆς παρελθούσης ἐνδόξης ἱστορίας, ἀφ' οὗ ἑτησίως εἰσφέρει ἡ εὐλάβεια τῶν χριστιανῶν πρὸς τὸν ἱερὸν ἀγίασμα χιλιάς λίρας, καὶ ἠδύνατο ἐπομένως δι' ἰδίων μέσων νὰ παρίσταται ἀντάξιον τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, ἤρξει νὰ ἐλαμβάνετο παρὰ τῶν ἀρμοδιῶν ἢ ἐλαχίστην μερίμνα.

Τοιαῦτα ἦσαν αἱ τελευταῖαι μου σκέψεις κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀγιάσματος καὶ ταύτας ἐθεώρησα καθήκον νὰ γράψω. Εὐχόμεαι δὲ νὰ ἐγειρῇ ὁ Θεὸς τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ ἐν καιρῷ, ὅστις ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος καθοδη-



γούμενος, να παρασκευάσῃ ἐνεστώς παρήγορον τοῖς ἐπισκεπτο-
μένοις τὰς Βλαχέρνας χριστιανοῖς, καὶ εὐοίονον ταῖς ἐπερχο-
μέναις γενεαῖς.

✠ Ο ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΟΤΕ ἄλλοτε, κατὰ τὸ παρελθόν του, δὲν κατεδείχθη ἀπτότερον ἢ ἐθνικότες τῶν ἐργασιῶν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἰδρύματος, παρ' ὅσον κατὰ τὸ διαρρεῖσαν διάστημα τῆς κρισιμωτάτης ἐθνικῆς ζωῆς μας. Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν προσέφερε κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τὰς τιμητικωτέρας διὰ τὸ ὄνομά της καὶ τὸν βίον της ὑπηρεσίας, εἰς ὅλους τοὺς παράγοντας τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς χρηματιστικῆς κινήσεως. Εἰς τὸ Κράτος, τὴν ἀρωγὴν της διὰ τὸν ἐπισημοσύνην τῆς χώρας· εἰς τὸ Ἐμπόριον, τὴν ὑποστήριξιν της πρὸς ἐφοδιασμόν δὲ ἐλλοκλήρων ἑκατομμυρίων πιστώσεων· εἰς τὴν κοινωνίαν, τὴν ἀσφάλειαν πρὸς τοποθέτησιν τῶν οἰκονομῶν της· εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν μαχομένων ἐν Μακεδονίᾳ γενναίων, τὸ μέσον τῆς ἀνακουφίσεως.

Μία ἐργασία τόσοσιν τιμὰ καὶ τόσοσιν εὐεργετικῆ ἦτο φυσικὰ νὰ εὕρη πρὸ αὐτῆς εὐρὴν τὸν δρόμον πρὸς τὴν προκοπὴν, ὁ ὁποῖος τῆς ἠνοήθη ἀπ' ὅτου ἰδίως τὸ ἀποκατασταθὲν Κράτος εὐρὴν εἰς αὐτὴν τὴν κυρίως καὶ κατ' οὐσίαν ἐθνικὴν του Τράπεζαν. Τὸ φωτεινὸν πνεῦμα τῆς ἐντίμου καὶ σώφρονος διευθύνσεως, τὸ διέπον τὰς ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δύο πρωτίστων παραγόντων τῶν προσδῶν της: τοῦ κ. Τζῶν Ἠλιάσκου καὶ τοῦ ἀναξίου αὐτοῦ υἱοῦ κ. Κωνστ. Ἠλιάσκου, — οὗ ἢ πλήρης δημιουργικότητος τραπεζικῆς δράσεως εἶναι ἤδη τόσοσιν συμπαθῶς γνωστὴ εἰς τὸν ἐμπορικὸν καὶ χρηματιστικὸν μας κόσμον — ἢ διαυγῆς διορατικότητος τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος καὶ ἢ πιστῆ ἀφοσίωσις εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου, ἀνήγαγε τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν εἰς περιωπὴν, ἣτις ὑπερηκόντισε καὶ τὰς αἰσιωτέρας ἐλπίδας περὶ τῆς ἀνορθώσεώς της ἐκ τῆς ἐκπτώσεως, εἰς ἣν παρελάθειν αὐτὴν ἢ ἐνεστῶσα Γενικὴ Διεύθυνσις.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν της ἀκμὴν, τὸ γόητρον αὐτῆς ἔχει ἤδη ὑψωθῆ εἰς περιωπὴν πρώτης τάξεως Τραπεζικῶν Οἰκῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, ὅπου εἶναι ἢ γνωστοτέρα ἑλληνικῆ Τράπεζα. Πιστῶς δὲ καὶ ἀρροήτως συνδεδεμένη μετὰ τὰς τύχας τῆς Γαλλίας, εἰς ἣν, ὡς γνωστὸν, ἀνήκουσιν τὰ δύο τρίτα περίπου τῶν μετοχῶν της, δικαιούται ν' ἀνεύξη ἢ Τράπεζα Ἀθηνῶν πρὸς τὸ λαμπρότερον καὶ τὸ εὐτυχέστερον μέλλον.

Η ΝΕΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΥ Κ. ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ

27 ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 27

Ἡ Ο «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον» παρουσιάζει δλόφων κ' ἐφέτος εἰς τοὺς πολυπληθεῖς αὐτοῦ ἀναγνώστας τὴν νέαν ἰδιόκτητον Ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν τοῦ Ὀφθαλμολόγου μας κ. Σπηλίου Χαραμῆ — ἴδρυμα ἐπιστημονικωτάτου καθ' ὅλα καταρτισμοῦ καὶ εὐρυτάτης ἀνέσεως, εἰδικῶς δι' Ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν οἰκοδομηθέν, τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ καὶ ἰδιοκτικτοῦ θαπανήσαντος ἑκατοντάδας χιλιάδων δραχμῶν, διὰ νὰ τὸ ἀνυψώσῃ εἰς ἣν ἔκτωσ τὸ ἀνύψωσας καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν περιωπὴν καὶ φήμην.

Διὰ τὸ μοναδικὸν τοῦτο εἰς τὸ εἶδός του ἴδρυμα, ἂν καὶ γνωστὸν εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερεῖας ἐξ ὅσων περὶ αὐτοῦ ἐγράφθησαν πέρους ἀπὸ τῶν σελίδων τούτων, ὥστε νὰ περιτευῆ ὅλας οἰαδήποτε νέα λεπτομερῆς περιγραφὴ αὐτοῦ, οὐχ ἦττον, διὰ νὰ δώσωμεν ἡμῶνδράν τινα μόνον ἰδεῶν ἐφέτος καὶ τῆς ἀπείρου ἐκτιμήσεως, ἣς ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον ἀπολαύει, καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ἐπιβολῆς καὶ πληθῶς τῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του γενομένων ἐν αὐτῷ ἐργασιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς *πεισιθίσεως*, ἣν ἐμπνέει τὸ δῆτως δαιμόνιον ἐγχειρητικὸν τάλαντον τοῦ ἰδρυτοῦ του, καὶ τὸ κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις ἐλαφρότατον αὐτοῦ χέρι, πάντοτε θεραπεύον καὶ πάντοτε καταπαύον τὸν πόνον καὶ πάντοτε ἀποδίδον τὸ φῶς — διὰ τὸ μοναδικὸν τοῦτο, λέγομεν, εἰς τὸ εἶδός του ἴδρυμα θὰ σημεῖωσωμεν νῦν δύο μόνον, ἀλλὰ σπουδαιότατα καὶ ἐξαιρετικῶς φαινὰ, σημεῖα, ἐνδεικτικώτατα τοῦ ὑψίστου αὐτοῦ ἐπιστημονικοῦ κύρους παρ' ἡμῖν.

Κ' ἐν πρώτοις: ἐκ τῆς ἀπειροπληθοῦς κ' ἐκ πάντων τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων ἀποτελουμένης πελατείας αὐτοῦ παρουσιάζομεν ὅδε *τινὰ μόνον* ἐκ τῶν σημαντικωτέρων αὐτῆς προσώπων, ὅσα ἐθεραπεύθησαν ἢ ἐνεχειρίσθησαν, θεραπευθέντα, ὑπὸ τοῦ κ. Σπηλίου Χαραμῆ, ἢ *τινὰ μόνον* ἐκ τῶν φιλανθρωπικῶν ἢ ἐκπαιδευτικῶν ἢ κοινωνικῶν ἰδρυμάτων καὶ τάξεων, ὧν ὁ κ. Χαραμῆς ἦτο καὶ εἶνε θεράπων ἰατρός καὶ χειροῦργος. Καὶ δῆ: ΚΛΗΡΙΚΟΙ: Ὁ Σ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Γεννάδιος. — Ὁ Σ. Μητροπολίτης Πέτρας κ. Τίτος. — Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Σύρου-Τήνου κ. Ἀθαν. Δεσεντόπουλος. — Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος Ἠλείας κ. Δαμασκηνός. — Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος τῆς Θεσσαλονίκης κ. Ματαλῶν. — Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ριζαρίου Σχολῆς κ. Παπαδόπουλος. — ΠΡΕΣΒΕΙΣ, ΠΡΟΞΕΝΟΙ, ΔΗΜΑΡΧΟΙ: Ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλίας κ. Γκυγγιμέν.—

Ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Πρόεδροςαιρα τῆς Ὀλλανδίας κ. καὶ κ. Στουρλερ.— Ὁ πρῶην Πρόεδρος τῆς Τουρκίας κ. Γκαλήπ.— Ὁ Σύμβουλος τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας κ. Καστιγιόν.— Ὁ Γενικός Πρόξενος Ἀλεξανδρείας κ. Ἄντ. Σαχτούρης.— Ὁ Δήμαρχος Πειραιῶς κ. Παναγιωτόπουλος.— Ὁ πρῶην Δήμαρχος Ἀθηνῶν κ. Σ. Μερκούρης.—

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ: Ὁ Στρατηγ. κ. Χριστοδούλου.— Ὁ τέως Ὑπουργ. τῶν Ναυτικῶν κ. Ἀθ. Μιαούλης.— Ὁ Ὑποστράτηγος κ. Κωνσταντ. Κουμουνοῦρος.— Ὁ πρῶην Ἀρχηγός τοῦ Ἐπιτελείου κ. Β. Δούσμανης.— Ὁ Ὑποστράτηγος κ. Π. Μαυρογένης.— ΤΡΑΠΕΖΙΤΑΙ: Ὁ Διευθ. τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς κ. Διονύσιος Λοβέρδος.— Ὁ πρῶην Ὑπουργ. καὶ Ὑποδιοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Δροσόπουλος.— Ὁ Διευθυντῆς τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς κ. Μιαούλης.— ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ:



Ὁ λόγιος καὶ Διευθυντῆς ποτε τοῦ «Νεολόγου Κων/πόλεως» κ. Σταύρος Βουτυράς.— Ὁ λόγιος καὶ παιδαγωγός κ. Ἄριστ. Κουρτίδης.— Ὁ λόγιος καὶ θεατρικός συγγραφεὺς κ. Γρ. Εσνόπουλος.— Ὁ λόγιος καὶ θεατρικός συγγραφεὺς κ. Γεράσ. Βῆκος.— Ὁ λόγιος καὶ δημοσιογράφος κ. Δημ. Ἀναστασόπουλος ὁ Ἀθηναίος.— Ὁ Διευθυντῆς τοῦ «Χρόνου» κ. Κ. Χαϊρόπουλος.— Ὁ Διευθυντῆς τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου» κ. Α. Καβαφάκης.— Ὁ Διευθυντῆς τῆς «Πρόδου» κ. Θεόδ. Συναδινός.— Ὁ θεατρικός συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος κ. Καλοσύτης.— ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ἸΔΡΥΜΑΤΑ, ὧν, ὡς καὶ ἄνω εἶπομεν, ὁ κ. Χαράμης ἦτο καὶ εἶνε θεράπων ἱατρός καὶ χειρουργός: Ὁρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα.— Δύκειον Ἐνῶσεως Ἑλληνίδων.— Ἀβερῶφειοὶ γυναικεῖαι.— Φυλακαί.— Φυλακαὶ Ἐφηβείου Ἀβερῶφ.— Ἑλληνικός Ἐρυθρός Σταυρός.— Γηροκομεῖον

Ἀθηνῶν — εἰς ἑννέα γέροντας τοῦ ὁποίου, πάσχοντας πάντας ἐκ καταρράκτου, ἀπέθωκε μίαν πρῶταν ὁ κ. Χαράμης τὸ φῶς.— ΣΧΟΛΑΙ: Γαλλικὴ Σχολὴ τῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἀγ. Παύλου τῶν Πειραιῶς.— Γαλλικὴ Σχολὴ τῶν Καλογραφῶν Πειραιῶς.— Εἰς μαθητριάς τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς τῶν Οὐρσουλινῶν τῆς Τήνου, οὐχὶ ἅπας σταλείσας ἐκείθεν πρὸς τὸν κ. Χαράμην πρὸς Θεραπείαν.— ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ, ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ: Ὁ Πρόεδρος τῆς Λιμεν. Ἐπιτροπῆς Πειραιῶς κ. Γιάπαπας.— Ἐταιρεία Οἴνων καὶ Οἴνονπνευμάτων.— Εἰς ἐργάτας τῆς Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς Πειραιῶς.— Εἰς ἐργάτας τοῦ Ἐργοστασίου τοῦ κ. Ἀργυρίου ἐν Πειραιεῖ.— Εἰς ἐργάτας τοῦ Ἐργοστασίου τοῦ κ. Περάκη ἐν Πειραιεῖ.— ΚΑΙ διάφοροι ἄλλοι Σύλλογοι, Ἐταιρεῖαι, Ὅμιλοι, Σωματεῖα, Σύνδεσμοι, ὧν ἀπὸ μακροῦ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε θεραπυεὺς ἱατρός καὶ χειρουργός εἰς οὐδὲποτε εἶδους ὀφθαλμικὰ νοσήματα οὐδὲποτε μέλους τῶν Συμβουλίων ἢ τῶν μελῶν αὐτῶν ὁ κ. Χαράμης.

Δεύτερον, ἐπίσης φακινόν σημεῖον τῆς ἐν τῇ Ὀφθαλμολογίᾳ ἐξαιρετικῆς δράσεως τοῦ κ. Χαράμη, εἶναι ἡ, συμφώνως πρὸς τὰ ἐπὶ τούτῳ ἀνελλιπῶς καὶ μετὰ πάσης νομικῆς ἐπισημότητος τηρούμενα βιβλία του, Στατιστικὴ τῶν ἀπὸ Ἰδετίας ἐν τῇ Ὀφθαλμολογικῇ Κλινικῇ αὐτοῦ Θεραπευθέντων ἢ ἐγχειρισθέντων ἀσθενῶν. Κατὰ τὴν Στατιστικὴν ταύτην οἱ ἐν γένει μὲν, ἀπὸ Ἰδετίας, Θεραπευθέντες ἐν τῇ Κλινικῇ του ἀσθενεῖς ἀνήλθον μέχρι σήμερον εἰς 45,356, οἱ ἐγχειρισθέντες δὲ — μ' ἐπιτυχίαν πάντοτε 100 σχεδόν ἐπὶ τοῖς 100 — εἰς 6,669.

Ἴδου ἐν μικρογραφίᾳ διὰ τῆς, ὡς ἄνω, παρουσιάσεως ἐλαχίστου μόνον μέρους τῆς αἰεὶ αὐξανομένης πελατείας τοῦ κ. Χαράμη, ὡς καὶ τῆς ἐν γένει Ὀφθαλμολογικῆς κινήσεως τῆς Κλινικῆς αὐτοῦ, ἢ ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτοῦ ἐπιβολὴ ὡς ὀφθαλμολόγου καὶ ὡς ἱδρυτοῦ ἐνός τῶν καλλιτέρων παρ' ἡμῖν Θεραπευτικῶν Ἰδρυμάτων, οἷον εἶνε ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μενάνδρου 27 Ὀφθαλμολογικῇ Κλινικῇ αὐτοῦ. Ἡ ἀθρόα αὕτη ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν κορυφαίων ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸ κῦρος καὶ τὴν περὶ τὸ ἐγχειρίζειν τὸ λεπτότερον καὶ πολυτιμότερον τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν ὀργάνων, τὸν ὀφθαλμόν, ἱκανότητά του δικαιολογεῖ βεβαίως πάντα περὶ αὐτοῦ τε καὶ τῆς Κλινικῆς του εὐφρον λόγον, παρουσιάζουσα τὸν μὲν κ. Χαράμην ἐξαιρετικὴν ἀληθῶς εἰς τὸν κλάδον του προσωπικότητα ἐν Ἑλλάδι, τὴν δὲ Κλινικὴν του μοναδικὴν εἰς τὸ εἶδος του ἱδρυμα καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν.

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Εἶν' ἓνα ὄνειρο ἢ ζωὴ κ' ἢ δόξα ἓνα τραγοῦδι,
ἓνα μεθῶδι ἢ νεότης μας, κ' ἢ ἀγάπη ἓνα λουλοῦδι...
Εἶνε τὰ δάκρυα γέλια μας, ὁ κόσμος μιά συνήθεια,
καὶ ἢ ἐλλίπα μιά φρενιὰ κ' ὁ θάνατος μιά ἀλήθεια!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΜΑΡΚΙΝΑΣ



ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΠΗΚΑΝ ΚΛΕΦΤΕΣ ΣΤΟ ΜΑΝΤΡΙ

Ἡ ἰ χινοποριάτικη ξιάστερη βραδειά εἶταν ἐκεῖνη ἡ βραδειά! Ὁ οὐρανὸς ἀφέγγαρος καὶ καταγάλαιος, εἶταν στολισμένος μετ' ἄστρια κατὰλαμπρα ἀστέρια, ἄλλα μεγάλα καὶ ἄλλα μικρά, ἄλλα μετ' σταθερὸ φῶς, καὶ ἄλλα μετ' τρεμάμενο, κζέμονταν ἀπὸ τὸν οὐράνιο θόλο καὶ φαίνονταν σὰν νὰ γλυκομιλοῦσαν ἄλλα πλάγι-πλάγι, σὰν ταίρια ἀγαπημένα, ἄλλα τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο, σὰν στρατοκόποι, καὶ ἄλλα κοπαδιαστὰ δῶθε-κεῖθε, σὰν χρυσαφένια πρόβατα μέσα σ' ἀπέραντο λουλουδόσπαρτο λειβάδι, καὶ μέσα σ' ὄλον αὐτὸν τὸν ἀστερόχαμπο ξεφάνταζε ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, σὰν ἀστροβασιλεῖς τριπλόσωμος τὸ πλεῖο λαμπρὸ ἀπ' ὅλα, ὁ ὑπέρολαμπρος Ἀποσπερίτης κρεμασμένος ψηλά στὸ δῦσμα, σὰν χρυσαφένια καντήλα μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ!

Τὸ χωριό, φωλιασμένο ψηλά στὴν ράχη, σκεπάζονταν μετ' ἃ θολὰ σκοτάδια τοῦ ἀπόσπερον· τὰ σκυλιά, ἄλλα ἀλυχτοῦσαν, ἄλλα κλιαφάνιζαν, καὶ ἄλλα βάβιζαν ἀπὸ τὲς φράχτες τῶν αὐλῶν τοῦς ἀνθρώπους, τὰ πράγματα καὶ τὰ σπιτιάριζα γυδορρόβια, ποῦ περνοῦσαν στὸν δρόμο, τὰ παρὰθυρα φεγγοδολοῦσαν, σὰν ἐπίγεια ἀστέρια, καὶ πάνω ἀπὸ τὲς ράχες καὶ τὰ ραχοβούνια καὶ κάτω ἀπὸ τὰ λακκώματα καὶ τὲς πλαγιὲς ἔρχονταν ἓνα ἀρμονικὸ λάλημα κουνουγιῶν καὶ κυπριῶν τῶν κοπαδιῶν, ποῦ ἄλλα κατηφοροῦσαν, ἄλλα ἀνηφοροῦσαν, καὶ ἄλλα ἰσοδρομοῦσαν ἀγάλια-ἀγάλια πρὸς τ' ἀπόγωνα μαντριά, καὶ ἡ Σιγαλία τῆς Νύχτας προχωροῦσε, σὰν καμαρωμένη Βασίλισσα, ἀπ' ὄλες τὲς μεριές, καὶ ἔρχονταν νὰ θρονιασθῇ στὸν σκοτεινὸ τῆς θρόνου.

Λίγο-λίγο ἄρχισαν νὰ παύουν τὰ γανγίσματα τῶν σκυλιῶν, τὰ χλιμτριζήματα τῶν φορτηγῶν, τὰ μονγκρίσματα τῶν βοδιῶν, ἢ φωνὲς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ ποδοβολητὸς ὅλης τῆς κινουμένης Πλάσης· καὶ πέρα ἀπὸ τὴν ὄμορφη ράχη ἔσθησε τὸν ἀγέρα ἓνα χιλιαρμόνιο φλογερολάλημα, σὰν θεϊκὴ εὐλογία, σὰν νάβγαινε μεσ' ἀπὸ τὰ δεντρόφυτα καὶ λουλουδόσπαρτα περιβόλια τοῦ

Παραδείσου. Νόμιζε κανεὶς ὅτι ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ πάνω μ' ὅλα τ' ἄστρα του, καὶ ἡ Γῆ ἀπὸ κάτω μ' ὅλα τῆς τὰ βουνά, τὲς ράχες, τοὺς κάμπους καὶ τὰ λακκώματα, στάθηκαν ν' ἀκούσουν τὸν νεὸ Ὁρφέα.

Μιά σιὰ μετ' περπάτημα ἀέρινο ξέσθη ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ προχωροῦσε πρὸς τοὺς ἤχους τῆς μελωδικῆς φλογέρας, πλεῖο γλυκοῦς ἀπὸ τὸ μέλι τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ ἀπὸ τὰ σῦκα τῆς Ἰωνίας. Μιλοῦσε ἡ μαγικὴ φλογέρα μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ καθενός, ποῦ τὴν ἄκουε καὶ ἔλεγε τραγούδια τῆς Ἀγάτης, παναρμόνια, ποῦ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ εἰπῇ γλώσσα ἀνθρώπου καὶ κελάϊδημα πουλιοῦ, καὶ ἡ σιὰ προχωροῦσε ἀνάερα πρὸς τὴν ὄμορφη ράχη. Στάθηκε ἐκεῖ. Ἡ φλογέρα ἔπαψε ἀπότομα, καὶ ἡ μιὰ σιὰ ἐγένετο δύο. Ἐπεσε ἡ μιὰ στὴν ἀγκαλιά τῆς ἄλλης καὶ διαδέχτηκαν λόγια φλογερά τῆς Ἀγάτης τὸ οὐράνιο φλογερολάλημα.

— Ἀχ! Λάμπρο μου! Μοῦ σκίζεις τὴν καρδιά μ' αὐτὴ σου τὴν φλογέρα! Ἄμα τὴν ἄκουσα, ἔτρεξα στὴν ἀγκαλιά σου, σὰν πῶς τρέχει τὸ διψασμένο ἀλάφι στὴν γαργαρόνερη βρύση, γιὰ νὰ σβύσῃ τὴν φλογερὴ του δίψα.

— Γκόλφω μου! Ψυχὴ μου, Γκόλφω! Καὶ τί ἄλλο μετ' κάνεις νὰ λαλάω ἔτσι τὴν φλογέρα μου, παρὰ ἡ ἀγάπη, ποῦ σῶχω, καὶ ὁ πόνος ποῦ σου τραβῶ; Δὲν λαλοῦσα ποτὲ μου τὴν φλογέρα ἔτσι, ὅπως τὴν λαλάω, ἀφόντας σὲ γνώρισα!

— Λάμπρο μου! Δὲν ὅτι δὲν κρύβεται ἡ Ἀγάτη, καὶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι δὲν κρύβεται. Ἀνάγκη νὰ βάλῃς τὸ γληγορότερο ἓναν δικό σου νὰ με ζητήσης ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Φοβοῦμαι, Λάμπρο μου, μὴν μάθῃ ὁ κόσμος τὴν ἀγάπη μας καὶ ὕστερα ἀλλοίμονο! Τὸ χωριὸ θὰ μοῦ βγάλῃ τραγούδι, ἡ μάγνα μου θὰ με καταραστῇ, καὶ ὁ πατέρας μου θὰ πάρῃ τὸ ντουφέκι καὶ θὰ με σκοτώσῃ, καὶ θὰ γένῃ τὸ μολόγημα!

— Μὴν τὸ λὲς αὐτὸ, Γκόλφω μου! Μὴν τὸ λὲς! Εἶμαι ἰκανὸς νὰ γένω θηριό... νά... .

— Μὴν πῆς τίποτε γιὰ τὴν μάγνα μου καὶ γιὰ τὸν πατέρα μου, Λάμπρο μου! Δὲν θέλω ν' ἀκούσω ἀπὸ τὰ χεῖλια σου κακὸν λόγο γιὰ τοὺς γονεὺς μου! Θὰ μοῦ φανῆς ἄσκημος καὶ θὰ χάσης γιὰ πάντα τὴν ἀγάπη μου! Μὴν πῆς τίποτε κακὸ γιὰ τὴν μάγνα μου καὶ γιὰ τὸν πατέρα μου!..

— Κι' ἂν ἡ μάγνα σου καὶ ὁ πατέρας σου δὲν θελήσουν νὰ μοῦ σὲ δώσουν;

— Διῶξε, Λάμπρο μου, τὲς κακὲς ἰδέες ἀπὸ τὸν νοῦ σου! Γιατὶ ν' ἀναγορεύῃς τὸ κακὸ, πρὶν τὸ ἰδεῖς; Μπορεῖ, ὅπως λὲς, νὰ μὴν σὲ θελήσουν, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ σὲ θελήσουν.

— Καλὰ τὸ λὲς, Γκόλφω μου... Ἄς καλομελετοῦμε καὶ ὁ θεὸς βοηθός.

— Φεύγω, Λάμπρο μου!.. Πέρασε ἡ ὥρα!

— Ἀχ! πῶς περνοῦν γλήγορα ἡ εὐτυχισμένες ὥρες! Τόσο γλήγορα, σὰν νᾶναι καθάλα ἀπάνω στ' ἄλογο τῆς Ἀστρατῆς!

— Καλή νύχτα, ψυχή μου, Λάμπρο!

— Καλή νύχτα, ψυχή μου, Γκόλφω!

Ξεχωρίστηκαν τὰ δυὸ τ' ἀγαπημένα μετὰ τὴν καρδιά βαλαντωμένη ἀπ' ἀγάπης καὶ πόνο, ἀπὸ ἐλπίδα καὶ ἀπελπισία. Ἀγάπη καὶ πόνος, ἐλπίδα καὶ ἀπελπισία ἔβραζαν μὲς' ἐπὶ τὴν καρδιά τους καὶ χούχλαζαν καὶ τοὺς ἔκαιγαν τὰ σωτικά μετὰ μιὰ ἀλλοιώτικη κἀμα, γλυκεῖα καὶ πικρή.

Ἡ Γκόλφω ξεπετοῦσε γιὰ τὸ χωριό, καὶ ὁ Λάμπρος ἄρχισε πάλαι νὰ λαλή τὴν φλογέρα, σὺν καὶ πρὶν, ἀλλὰ μετὰ πλεονέκτου πάθος καὶ μετὰ πλεονέκτου δύναμη. Ὁλος ὁ πόνος του, ποὺ αἰσθάνονταν γιὰ τὴν χιλιόκαλλη Γκόλφω του, μεταμορφώονταν σὲ μιὰ ἄρρητη μελωδία, καὶ χύνονταν ἀπὸ τὴν φλογέρα, σὺν ξαστερογάγαρο νεράκι βουνίσιας βρουσούλας, σὺν μυρωμένο καὶ μαγικὸ ἀγέρι, σὺν οὐράνιου ρυθμοῦ ἐπάνω στὲς ράχες, στὰ πλάγια καὶ στὰ λακτώματα.

* * *

Πέρασε ἓνας ἀκέριος μῆνας ἔτσι, ποὺ ἀνανταμόνονταν κάθε ἀπόσπερνο ἢ Γκόλφω μετὰ τὸν Λάμπρο στὸ σῦδεντρο πλάγι τῆς ὄμορφης ράχης, χωρὶς νὰ τοὺς βλέπη κανεὶς, καὶ μόνον τ' ἀστέρια καὶ τὰ σύννεφα, τὰ γιδοπρόβατα καὶ τὰ μαντρόσουζα τοὺς ἐβλεπαν νὰ σφιχταγκυλιάζονται καὶ νὰ γλυκοφιλοῦνται, σκεπασμένοι μετὰ τὸ μαῦρο σιντόνι τῶν σουρουπωμάτων τοῦ ἀπόσπερνου, μόνον αὐτὰ, ποὺ δὲν παραδίνουν ποτὲ τοὺς ἔρωτες μόνους ἐπὶ τὴν καταλαλιά τοῦ κόσμου.

Πέρασε ὁ γλυκὸς καὶ ὁ ἡμέρος χινόπωρος, καὶ μπῆκε ὁ ἄρχιος καὶ φοβερὸς χειμώνας, μετὰ τὰ κρύα, μετὰ τ' ἀνεμοβόρια καὶ μετὰ τὲς μεγάλες βροχές. Ἡ λακκίς καὶ τὰ ποταμάκια, ποὺ ἦταν γύρα, ἄρχισαν νὰ βοῦνίζον καὶ νὰ καταβάζον καὶ νὰ κόβουν κάθε συγκοινωνία, νὰ συμμαζεῦεται ὁ κόσμος τ' ἀπόσπερνα στὸ χωριὸ βασίλειμα - ἡλιοῦ, καὶ νὰ μὴ βγαίνει μετὰ σουρουπώματα τ' ἀπόσπερνο κάμμιὰ σιὰ γιὰ τὰ πλάγια τῆς ὄμορφης ράχης, καὶ οὔτε νὰ χύνῃ τοὺς μαγικοὺς ἦχους τῆς ἢ μαγικῆς φλογέρας τοῦ πιστικοῦ. Τὰ σουρουπώματα, συννεφιασμένα καὶ θλιβερά, χωρὶς κανένα ἀστὲρι νὰ λάμπη πλεῖα στὸν οὐρανὸ, ἢ Γκόλφω βρίζονταν κλεισμένη στὸ σπίτι, χωρὶς ν᾿ ἀγγεῖ κάμμιὰ ἀφορμὴ νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὴν αἰλόθυρά της, καὶ ὁ Λάμπρος περιορισμένος στὸ μαντρί μετὰ τὰ γιδοπρόβατα, μαντρισμένα, καὶ ἔλεγε καὶ οἱ δύο ὁ ἓνας μακρὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον:

— Ἀχ! πότε νὰ φύγῃ ὁ ἄχαρος χειμώνας, γιὰ ν' ἀνταμωνωμέστε πάλαι τὰ σουρουπώματα τοῦ ἀπόσπερνου στὰ πλάγια τῆς ὄμορφης ράχης!

Μιὰ νύχτα, νύχτα σκοτεινὴ καὶ ἡσυγῆ, ποὺ εἶχαν κουραστῆ νὰ παλεύουν στήθος μετὰ στήθος τὰ στοιχεῖα τοῦ Χειμῶνα, καὶ χύνονταν μιὰ γαλήνη ἐπὶ τὴν ἀνεμοδαρμένη καὶ νεροποντισμένη γῆ, ἓνα φλογερολάλημα ὑψώθηκε ἐπὶ τὴν σιγαλιά τοῦ μεσουυχιτοῦ ὡς τ' ἀστέρια, καὶ ἢ Γκόλφω, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κοιμηθῆ ἀπὸ

τὸν πόνο τῆς ἀγάπης καὶ ξαγρυπνοῦσε κουβεντιάζοντας μετὰ τὸ φάντασμα τοῦ Λάμπρου, ἀλαφιάστηκε καὶ πετάχτηκε ἀπάνω ἀπὸ τὸ στρώμα. Ἀφηκριέται. Ἐίταν ἡ φλογέρα τοῦ Λάμπρου τῆς! Δὲν λαλοῦσε, σὺν καὶ πρὶν, παθητικά, μελαγχολικά, ἡμερα, γλυκά, ἀλλὰ λαλοῦσε ἄγρια καὶ φοβερά, σὺν νὰ κιντύνει αὐτὸς καὶ τὸ μαντρισμένο κοπάδι! Ἀφηκριώονταν, ἀφηκριώονταν μετὰ πόνο καὶ λαχτὰρα καὶ ἔνοιωθε ἐπὶ τὴν καρδιά της μαχαίρια, καὶ αἰσθάνονταν νὰ τῆς δαγκάνουν φειδία τὰ σωτικά της. Ἀφηκριώονταν, ἀφηκριώονταν καὶ τῆς γένονταν λόγια στ' αὐτὰ της οἱ ἐναγώνιοι ἦχοι τῆς φλογέρας!

Ξαναφηκριέται καὶ πάλαι ἢ φλογέρα τῆς ἔλεγε καθαρά καὶ ἔαστερα:

- Ἐβγα, Γκόλφω μ', στὸν πλοκό,
- » Ἐχω λόγο νὰ σοῦ εἰπῶ,
- » Νὰ τὸν πῆς τοῦ κίρη σου,
- » Νὰ τὸν πῆς τῆς μάνας σου,
- » Μπῆξαν κλέφτες στὸ μαντρί,
- » Κι' ἄρπαξαν τὸ Λαγιαρνί,
- » Πῶχει τὸ χορσὸ μαλλί,
- » Τ' ἄσημένο κέρατο...
- » Ἀχ! προβατάκια μ'!
- » Ἀχ! γιδαράκια μ'!
- » Λαγιαρνί μου!
- » Πᾶν, μαννόλα μ', πᾶν!»

Σαστισμένη ἢ Γκόλφω ἀπ' τὰ λόγια τῆς φλογέρας, ποὺ ἔσκιζαν τὰ σκοτάδια τῆς νύχτας, ξυπνάει τὸν πατέρα της, ξυπνάει τὴν μάνα της καὶ τοὺς λέει μ' ἀπελπισία:

— «Μπῆξαν κλέφτες στὸ μαντρί!

— «Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε, κόρη μου; Τὴν ρωτᾷε ὁ πατέρας της.

— «Μπῆξαν κλέφτες στὸ μαντρί. Ἡ φλογέρα τὸ λαλεῖ».

Κι' ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ στοὺς γονεὺς της ἢ Γκόλφω, ἔξακολουθοῦσε ἢ φλογέρα νὰ κλαίῃ, νὰ κλαίῃ μ' ἀπελπισία.

Παίρει ὁ πατέρας τῆς Γκόλφως τὸ ντουφέκι του, φωνάζει τὸ χωριό, παίρουν καὶ οἱ χωριανοὶ τ' ἀρμάτια τους καὶ τρέχουν - τρέχουν στὸ μαντρί καὶ βρίσκουν τοὺς κλέφτες μαγεμένους ἀπὸ τοὺς ἦχους τῆς φλογέρας τοῦ Λάμπρου, ποὺ λάλαε καὶ ξαναλάλαε καὶ ἔλεγε ἐπὶ τὴν Γκόλφω:

- Ἐβγα, Γκόλφω, στὸν πλοκό!
- » Ἐχω λόγο νὰ σοῦ εἰπῶ,
- » Νὰ τὸν πῆς τοῦ κίρη σου,
- » Νὰ τὸν πῆς τῆς μάνας σου,
- » Μπῆξαν κλέφτες στὸ μαντρί...

— Φτάνει πλεῖα! εἶπε ὁ ἀρχηγὸς τῶν κλεφτῶν. Σηκωθῆτε νὰ πάρωμε τὸ κοπάδι καὶ νὰ φύγωμε! Μᾶς μάγεψε μετὰ τὴν φλογέρα τοῦ αὐτοῦ ὁ πιστικός. Σηκωθῆτε, γιατί ἀρρήσαστε!

— Λίγο ακόμα, καπετάνε! Λίγο ακόμα και σηκωνομέστε!

Είπαν τὰ παλληκάρια, μεθυσμένα από τὸ φλογερολάλημα τοῦ Λάμπρου.

Στὴν στιγμή, μιὰ ὁμοβροντία ἔπεσε ἀπάνω στοὺς κλέφτες. Εἶταν ὁ πατέρας τῆς Γκόλφως κι' οἱ χωριανοὶ του, ποὺ τὴν ἔρριξαν. Πέντε λαβωμένοι καὶ τρεῖς σκοτωμένοι μαζί μὲ τὸν καπετάνο! Κι' ἔτσι:

- « Γλυτώσανε τὰ πρόβατα,
- « Γλυτώσανε τὰ γίδια,
- « Γλύτωσε καὶ τὸ λαγιάσι,
- « Τῆς στάνης τὸ καμάρι,
- « Ποῦχε ἀσημένιο κέρατο
- « Καὶ τὸ μαλλὶ χρυσάφι... »

Χρειαίεται νὰ τὸ ποῦμε τώρα γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ ἱστορία;

« Ἄς τὸ ποῦμε!

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὁ πατέρας τῆς Γκόλφως εἶπε στὸν Λάμπρο:

— Λάμπρο! Ἔχω τὴν εὐχαρίστηση νὰ σὲ κάνω... παιδί μου!

— Κι' ἐγώ... πατέρα μου!

Κι' ὕστερα ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια ἀγαλιάστηκαν καὶ φιλήθηκαν, οἷον πατέρας μὲ παιδί.

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ



Βιβλίον ταξιδίου

« Ὁ βιβλιοπώλης.— Πάρτε, κύριε, κανένα βιβλίον γιὰ νὰ διαβάσετε στὸ δρόμο.

« Ὁ ταξιδιώτης.— Ἐγώ, παιδί μου, σ'συνειθίζω νὰ κοιμοῦμαι στὸ ταξίδι...

« Ὁ βιβλιοπώλης.— Νὰ σὰς δώσω τότε... ἓνα ὄνειροκίτην!



ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΣΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἀνδρικής ἡλικίας μετ' ὀλίγων ἡμερῶν νόσον ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Ἀσκητόπουλος, ἐν Κων/πόλει γεννηθεὶς.



Κατελθὼν ἐκεῖθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνισμοῦ, ἐμπεφορημένος τῆς ἐγκυκλίου παιδεύσεως, ἐπεδόθη εἰς τραπεζιτικὰς, χρηματιστικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐργασίας, θεινὸς ἀναδειχθεὶς ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἐπιτηδευμάτων τούτων, διότι ὁ Ἰωάν. Ἀσκητόπουλος, καλὸς τὴν ὄψιν καὶ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν, θαφιλῶς εἶχε προικισθῆ δια πνευματικῆς δεξιότητος καὶ συνετῆς τολμῆς ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν αὐτοῦ.

Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ἡ βραχεία ἀμειλικτος νόσος ἀφῆρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν κόλπων πολυφιλῶν τεκνῶν καὶ ἀγαπῶντων συναδέλφων, ὁ Ἰωάννης Ἀσκητόπουλος ἐπρωταγωνίσαι ἐν τῇ Χρηματιστηρίῳ καὶ πλειστακίς ὑπῆρξεν ὁ φαινεὸς δηγῶς τῶν ἀπέριως ἐχόντων περὶ τὸ δυσχερὲς καὶ πολλάκις ἀχαρὶ τοῦτο ἐπιτήδευμα. Παρὰ τὴν ἀντίθεσιν δὲ τῶν συμφερόντων τῶν χρηματισομένων, ὁ Ἰωάννης Ἀσκητόπουλος ἀπελάμβανεν ἀπάντων τῶν συναδέλφων τῆς ἀγάπης καὶ φιλίας, διότι μεστός εὐγενείας τρόπων καὶ καλοκαγαθίας ἔμπλεως, οὐδένα ποτὲ ἐπίκρανε καὶ οὐδενὸς ἠδύνατο τὸ μῖσος ἢ τὴν ἐχθραν νὰ ἐλκύσῃ ἐφ' ἑαυτὸν.

Ἐπὶ μακρὰν ἐπίσης καὶ συγχρόνως σειρὰν ἐτῶν, ἤσκησε καὶ τὸ λεπτότατον ἐπιτήδευμα τοῦ ἐμπόρου τῶν καλλιτεχνημάτων καὶ κομφοτεχνημάτων τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας τέχνης, εἰσκομιζῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ παντός τοῦ κόσμου, ἀπ' ἀνατολῆς καὶ ἀπὸ δύσεως, τὰ θαυμαστότατα ἀντικείμενα τῆς κομφοτεχνίας καὶ καλλιτεχνίας, καὶ προκαλῶν καθημερινῶς τὰς εἰς τὸ Κατάστημά του ἐπισκέψεις τῶν μελῶν τῆς Β. Οἰκογενείας, τῶν πρεσβυτέρων, τῶν πρεσβειρῶν, τῆς ἀνωτάτης κοινωνίας καὶ παν-

τός ἐν γένει λεπτοτέρας τυχόντος ψυχικῆς ἀνατροφῆς ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἂν ὁ Ἰωάννης Ἀσκητόπουλος τοσοῦτον διέπρεπεν ἐν τοῖς βιοποριστικοῖς αὐτοῦ ἐπιτηδεύμασιν, ὑπέροχος ἀληθῶς καὶ ἀπαράμιλλος κατεφαίνετο ὡς πατὴρ καὶ οἰκογενειάρχης.

Στερηθεὶς πρόωρος συζύγου διαπρεπεστάτης εἰς πᾶσαν ἀρετὴν, ἀφωσιώθη ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν πνευματικὴν τῶν τέκνων μόρφωσιν. Ἐξεπαίδευσεν ἀλλεπαλλήλως τὰς τέσσαρας θυγατέρας του καὶ τὸν μονογενῆ υἱόν του καὶ ἀνέδειξε τὰς δύο μὲν πρεσβυτέρας εἰς φοιτητρίας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, τὰς δὲ ἑτέρας δύο βαινούσας πρὸς τὴν αὐτὴν κλίμακα ἄλλ' ἂν ὁ αἰφνίδιος θάνατος δὲν ἐπέτρεψε, εἰς αὐτὸν νὰ ἴδῃ περατομένην τὴν παιδευτικὴν αὐτοῦ τροφοδοσίαν πρὸς τὰ τέκνα, ἀφῆκεν ὅμως τοσοῦτον προηγμένον τὸ ἔργον του, ὥστε εὐλαβῆ τὰ τέκνα πρὸς τὴν πατρικὴν ὑποθήκην ἀναμφιβόλως θὰ ἀγάγῃσιν αὐτὸ εἰς ὃ ὁ πατὴρ ἐπόθει τέρμα.

Ὡς μέλος τῆς κοινωνίας ὁ Ἰωάννης Ἀσκητόπουλος ἐνεφανίζετο μεστὸς τῶν ἰδεῶν τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Φιλάνθρωπος, φίλαλλος, προστάτης ἀφανῶς ἀλλὰ γενναίως τῶν δεομένων περιθάλψεως, γλυκὺς καὶ ἐμπράκτως παρήγορος πρὸς τοὺς ἀτενίζοντας πρὸς τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ, παρεῖχε καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἑαυτὸν ὑπόδειγμα τοῦ τελείου ἀνθρώπου.

Ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ Ἰωάννου Ἀσκητοπούλου δὲν ἐστέρησε μόνον τὰ τέκνα ἀφθάστου ψυχικοῦ ὕψους πατρός, ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους καὶ οἰκείους φιλοξενοτάτου οἰκοδεσπότου καὶ τὴν ὅλην κοινωνίαν μεγάλῃς φυσιογνωμίας ἡθικῆς ὑπεροχῆς μέλους.

ΣΤ. Κ. ΦΟΥΝΤΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ὁ ἀγαπῶν τοὺς κολακεύοντας αὐτὸν ἀκολουθεῖ ἀκουσίως τὸ θεῖον παράγγελμα : « Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν ».

✽

Ἡ φιλοδοξία εὐκολώτερον ὑπεκκαίει τὰς μικρὰς ψυχάς, ὥπως τὸ πῦρ ἀνάπτει εὐκολώτερον εἰς τὰ ἄγνυρα καὶ εἰς τὰς κλιθὰς παρὰ εἰς τὰ μέγαρα μέγαρα.

✽

Καθὼς ἐν σῶμα θὰ ἦτο τέρας ἂν εἶχε παντοῦ ὀφθαλμούς, οὕτω τερατώδης θὰ ἦτο καὶ μία πόλις, ἂν ὅλοι οἱ κάτοικοί της ἦσαν σοφοί.

✽

Φιλόσοφος εἶνε ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἀντιτάσσει τὴν φύσιν εἰς τὸν νόμον, τὸ λογικὸν εἰς τὴν συνήθειαν, τὴν συνείδησίν του εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ τὴν κρίσιν του εἰς τὴν πλάνην.

✽

Οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὡς οἱ καλλωπισμοὶ τῶν θεάτρων : πρέπει νὰ τοὺς θεωρῆς ἕξ ἀπολύσεως.



Ο ΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΦΑΛΑΡΙΔΟΣ *



Φάλαρις ἦτο τέκνον ἐπιφανοῦς οἰκογενείας τοῦ Ἀκράγαντος, τῆς ἐπισήμου καὶ πλουσίας πόλεως τῶν νοτίων παραλίων τῆς ἀρχαίας Σικελίας. Ἐξῆσε δὲ κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα π. Χ. Ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς νεότητος αὐτοῦ διεκρίθη ἐπὶ πλοῦτον, ἀνδρεία καὶ πανουργίᾳ καὶ ἀνεδείχθη τύραννος τῶν Ἀκραγαντινῶν. Ἰστορεῖται μάλιστα, ὅτι πρὸς τοῦτο συνετέλεσε πολὺ καὶ ὁ γάμος του, διότι ἔλαβεν, ὡς γυναῖκα, τὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀκραγαντινῶν Τιμοκράτους, ὅστις τὴν διεξεύχθη καὶ ἐντεῦθεν ἀπέκτησεν ὁ Φάλαρις οὐκ ὀλίγην πολιτικὴν δύναμιν.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἱστορίας περὶ τῶν βιογραφικῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν ἐπεσείασεν ἡ κακοῦργος φύσις καὶ ὁ θηριώδης χαρακτὴρ του. Ὁ Φάλαρις εἶνε γνωστός ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὡς διαβόητος ἐπὶ ὀμότητι καὶ ἀπανθρωπία τύραννος. Τόσον ἦτο δὲ ἀπαίσιον τὸ ὄνομά του, ὥστε εἶχε καταστῆ σύνθημα τρόμου καὶ φρίκης καὶ οὐδέποτε καὶ αὐτοὶ οἱ παῖδες τῶν Ἀκραγαντινῶν ἀνέφερον αὐτὸ εἰς τοὺς ὕμνους των κατὰ τὰ συμπτώσια. Ἡ φήμη του ἦν ἐπάρατος καὶ τρομερά.

Τὸ φοβερώτερον ὅμως, ἕξ οὗ τὸ ὄνομά του παρεδόθη εἰς τὴν ἀπέχθειαν, τὸ μῖσος καὶ τὰς ἀρὰς τῶν αἰώνων, εἶνε ὁ πολύκροτος καὶ διαβόητος χαλκοῦς ταῦρος του.

Τὸν ταῦρον αὐτόν, ὠραῖον τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν καλλιτέχνημα, ἐπενόησε καὶ κατεσκεύασε δι' αὐτόν ὁ Ἀθηναῖος χαλκοπλάστης Περίλαος, καλὸς τεχνίτης, ἀλλὰ καὶ κακὸς ἄνθρωπος. Ὅτε δὲ τὸν προσέφερεν εἰς τὸν Φάλαριν, ὁ τύραννος, θαυμάσας τὴν ἔξοχον τέχνην, διότι μόνον κινήσις καὶ μυκηθμὸς ἔλειπον διὰ νὰ φαίνεται ἔμπυχος, ἠγχαριστήθη εἰς ἄκρον καὶ ἀντίμειψε τὸν καλλιτέχνην πλουσιοπαρόχως.

* Πηγαί. Λουκιανὸς Φάλαρις α—β. Παπαρρηγ. Γεν. Ἱστορία 98. Ραγκαβῆς Ἀρχαιολ. Λεξικόν. Σχόλια Πινδάρου Πυθ. Α. 185—8.

Τὸν θαυμασμὸν ὁμῶς αὐτὸν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ Φαλάριδος διεδέχθη ἔκτακτος καὶ ἀπεριόριστος ἐκπληξις, ὅτε ὁ Περίλαος τῷ ἀπεκάλυψε παράδοξον μυστικὸν τῆς τέχνης του. Ἦνοιξε τὰ νῶτα τοῦ ταύρου, καὶ ἐγνώρισεν τῷ τυράννῳ, ὅσακις θέλη νὰ βασανίῃ καὶ θανατώη ἀνθρώπους, νὰ τὸν ἐγκλείη εἰς τὸ μηχανήμα αὐτό, νὰ προσθέτῃ εἰς τοὺς ῥόθωνας τοῦ ταύρου αὐλοὺς καὶ εἶτα ν' ἀνάπτῃ πῦρ ὑπὸ τὴν κοιλίαν του. Τὸ μηχανήμα ἦτο σατανικώτατον καὶ πρωτάκουστον εἰς τὴν ἔμπνευσιν κακούργημα. Ὁ εἰς αὐτὸ ἐγκλειόμενος ἐφήνετο βαθμηδὸν ἐκ τοῦ ἐκπυρουμένου χαλκοῦ, ἐβόα καὶ ὠδύρετο σπαρακτικώτατα, αἱ δὲ κραυγαὶ του διὰ τῶν αὐλῶν καθίσταντο θρηνώδεις μυκηθμοὶ καὶ ὁμοίαζον πρὸς τὰς φωνὰς τοῦ μυκώμενου ταύρου.

Ὁ Φάλαρις ἠὐφραίνετο ἐξ αὐτῶν πολὺ. Ἄλλ' ἡ θηριώδης ψυχὴ του ἔσχε πρωτίστως ἄλλην ἔμπνευσιν ἀνηκούστου κακουργίας καὶ ἀχαριστίας. Ἐσκέφθη νὰ θανατώσῃ διὰ τοῦ μηχανήματος αὐτοῦ πρὸ παντὸς ἄλλου αὐτὸν τὸν καλλιτέχνην Περίλαον εἰς ἀμοιβὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεώς του. Καὶ δὴ τὸν διέταξε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ταῦρον καὶ μιμηθῇ τοὺς βοῶντας καὶ θρηνοῦντας χάριν δοκιμῆς, διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς τέχνης του. Ὁ δυστυχῆς Περίλαος ἀνύποπτος εἰσῆλθε εἰς τὸν ταῦρον προθύμως χάριν τῆς δοκιμῆς αὐτῆς. Ἄλλ' ὁ Φάλαρις δολίως καὶ θηριωδῶς τὸν ἐκλείσεν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ διέταξε ν' ἀνάψουν κάτωθεν τοῦ ταύρου πῦρ. Οὕτως ἐδολοφονήθη οἰκτρότατα ὁ τεχνίτης, ὡς πρῶτον θῦμα τῆς ἐφευρέσεώς του· ἐποιήθη δὲ διὰ αὐτὸν καὶ τὸ δίστιχον·

*«Πρῶτος ἐπὶ τὸν ταῦρον ἐκαίνισεν, ὃς τὸν ὄλεθρον
Ἔβρε, τὸν ἐν χαλκῷ καὶ πυρὶ γινόμενον.»*

Ὁ Φάλαρις ἐπλήρωσε τὸν Ἀκράγαντα φρίκης καὶ κακουργιών ἐπὶ 16 ἔτη, καθ' ἃ ἐτυράνησεν.

* * *

Ἐπὶ τέλος ὁ ἀσπίρ του ἔδυσεν καὶ ὑπέστη καὶ αὐτὸς τὴν μοῖραν τῶν τυράννων τοῦ κόσμου. Οἱ Ἀκραγαντινοὶ ἡμέραν τινα ἐπανεστάτησαν καὶ τὸν ἐφόνησαν καὶ ἀπηλλάγησαν τοῦ τέρατος ἐκείνου. Κατὰ τινὰς δὲ ἔκαυσαν τὸν Φάλαριν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ χαλκίνου ταύρου του.

Τὸν ταῦρον αὐτὸν οἱ Ἀκραγαντινοὶ ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς πᾶν ἴχνος αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὸν Λουκιανόν, ὁ ταῦρος αὐτὸς ἀπεστάλη εἰς τοὺς Δελφούς, διὰ νὰ κηται λάντοτε, ὡς ἀνάθημα καὶ ἐνθύμιον τῆς τέχνης, τῆς ἔμπνεύσεως καὶ τῆς τιμωρίας τοῦ καλλιτέχνου

Περίλαου, ἢ, ὡς λέγει αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς, «ὡς ὑπόμνημα τριῶν τῶν μεγίστων, τέχνης καλλίστης καὶ ἐπινοίας κακίστης καὶ δικαίας κολάσεως.»

(Ἔξ Ἄργους

Δ. Κ. ΒΑΡΑΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑΝ



ΤΟ ΔΕΙΛΙΝΟΝ

(Ἔργον τοῦ J. A. Muenier



ΧΩΡΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΜΗΤΡΟΣ

Η έπαρχιακή έφημερίς «Φλόξ» μεταξύ των άλλων κοινωνικών έγγραφε: «Μετ' άνυποκρίτου χαράς άγγέλλομεν τοις πολυπληθέσιν αναγνώσταις ήμών, ότι ό έγκριτος και συμπαθής συμπολίτης και φίλος ήμών κ. Μήτρος Τσερλιάγος ή Τσαλαπάτας χωροφύλαξ, μετά 22 ετών ευδόκιμον ύπηρεσίαν, προϋθιβάσθη εις τόν επίξυλον βαθμόν του ύπενωμοτάχου. Άπειρα συγχαρητήρια και εύχάς. Οί άπειροπληθείς φίλοι του.»

Ο Μπάρμπα Μήτρος, όπως ήτο γνωστός εις όλη σχεδόν τη χωροφυλακή, έώρτασε τό γεγονός μεγαλοπρεπώς στη γειτονική ταβέρνα και κάθε φορά που τό μάτι του έπεφτε στο φαρδύ και γυαλιστερό γαλόκι, έφώναζε θριαμβευτικώς: «Έπί τέλους τη φόρεσα την άφιλότημη τη σαφδέλλα. Βάλε μιá όκá άκόμα Μολυντήρι». Έτσι έλεγεν ένα κατακίτρινο και καχεκτικό παιδί από την άγρυπνία, που ήταν ύπρηρέτης στην ταβέρνα.

Ο Μπάρμπα Μήτρος είχε 10 χρόνια άποσπασμένος στα γραφεία της Μοιραρχίας, όπου ξεσκόνιζε κάθε πρωί μ' ένα πουπουλο τά τραπέζια και τά καλαμάρια και έπήγαινε και τά έγγραφα στο ταχυδρομείο με τό βιβλίο της διεκπεραιώσεως «ύπό μάλης». Τώρα όμως με τόν προθιβασμό δεν μπορούσε να μένη στην ίδια θέση, δεν τό επέτρεπεν ό βαθμός. Και διορίσθη άστυνομός στο Στανοχώρι.

**

Η πρώτη του δουλειά, μόλις έφθασε στο Στανοχώρι, ήταν να δοκιμάση τά κρασιά του τόπου, από τά όποια έμεινε κατενθουσιασμένος. Άπεφάσισεν όμως να βάλη σε τάξι πολλά πράματα του χωριού και μάλιστα τά γουρούνια από την έξης αίτια.

Μιά Κυριακή ό Μπάρμπα Μήτρος φρεσκοαλαγμένος, φρεσκοξυρισμένος, καθότανε στο μοναδικό μαγαζάκι του χωριού, στον ισκίο του πλατάνου και συνεζήτει για τά ελαφρά ή βαρεία σκάφη του Έλληνικού στόλου, ζήτημα τό όποιον τότε ήτο της ήμέρας εις τās έφημερίδας. Η γουρούνα του Γκαβομχάλη, αφού κυλίστηκε κάμποσο στο βούρκο που ήταν δίπλα στο μαγαζί, δεν ξεύρω από ποιά ιδιοτροπία της, ήρθε και έξύστηκε στο χιόνάτο παντελόκι του Μπάρμπα Μήτρου, τό όποιον είχε φτιάξη «έπ' ευκαιρία του προθιβασμού» και τό έκαμεν έλεεινό.

Έξω φρενών ό Μπάρμπα Μήτρος έδωκε τόν λόγον της στρατιωτικής του τιμής, ότι ή θα περιορισθούν τά γουρούνια ή θα τά έξοντώση. «Θά σάς φάη ή πένα, βομογούρουνα!» έμουρμούριζεν ό Μπάρμπα Μήτρος.

Την άλλη μέρα έφερε μόνος του και εκόλλησε στον πλατάνο την έξης άστυνομική διάταξη.

«Ημεις διευθυντής της άστυνομίας Στανοχωρίου και των περιχώρων διατάσσομεν».

1) Άπαγορεύεται εις τούς χοίρους (γουρούνια) άμφοτέρων των φύλων να περιφέρονται μόνοι και άνευ συνοδείας εις τās όδους της πόλεως ήμέρας τε και νυκτός.

2) Άπαγορεύεται εις τούς χοίρους (γουρούνια) να κυλίνονται εις τόν βούρκο και έπειτα να πλησιάζωσιν εις ανθρώπους και μάλιστα εις άστυνομικά όργανα, όταν ταύτα φέρωσι την μεγάλην στολήν των.

3) Άπαγορεύεται εις τούς χοίρους (γουρούνια) να άποπατώσιν εις τά δημόσια μέρη και τās πλατείας. Έπιτρέπεται τό τοιοϋτον εντός ώρισμένων μερών (άποπάτων).

4) Άπαγορεύεται εις τούς χοίρους (γουρούνια) να σκάπτωσι με τά ράμφη των τούς δρόμους και τās πλατείας.

Πάς χοίρος, ό όποιος θα συλληφθ ή επί αυτοφώρω παραβαίων την παρούσαν θα ύποστη τās συνεπείας του Νόμου.

Έγένετο εν Στανοχωρίω τη 8 Ίουλίου 18...

Ο διευθυντής της άστυνομίας Στανοχωρίου και των περιχώρων Μήτρος Τσερλιάγος ή Τσαλαπάτας.»

**

Άλλ' είτε τά γουρούνια στο Στανοχώρι δεν ήσαν φιλόνομα, είτε ό Μπάρμπα Μήτρος ήταν πολύ επεικής, τάξις δεν έπληθε. Τά γουρούνια μετά και άνευ συνοδείας έγύριζαν μέσα στους



δρόμου, ἔκαστον ἐκεῖ μὲ ὅλη τὴν ἡσυχία τους τὰς ἀνάγκας των καὶ ξαπλωνόσανε μὲ ἡδονὴ μέσα στὸ βουρκο.

Ἐνα βράδν ὁ Μπάριμπα Μῆτρος γύριζε μεθυσμένος στὴν ἀστυνομία, καὶ καθὼς περνοῦσεν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Παναγιούς τοῦ Καρακώστα, παραπάτησε καὶ κυλίστηκε στὴ λάσπη. Ὅλο τὸ ἀπόγευμα ἔβραζε καὶ ἡ γουρούνα τῆς Παναγιούς εἶχε καλλιεργήσει μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια τὸ δρόμο. Ὅποτε ὁ Μπάριμπα Μῆτρος ἐκυλίστηκε κανονικά, καὶ τὸ σπουδαιότερο πασαλειφτήκαν καὶ τὰ γαλόνια.

Σὰν ἐξύπνησε τὸ πρωὶ ὁ Μπάριμπα Μῆτρος, θυμήθηκε μὲ ὅλο τὸ μεθύσι, ποῦ εἶχε, ποῦ ἦταν καὶ τί ἔπαθε. Καὶ μὰ καὶ δυὸ στὸ σπίτι τῆς Παναγιούς.

«Μωρὴ σακαφλιώρα, καρακάξα, δὲν μαζεύεις τὴ βρωμογουρούνα σου ποῦ σοῦ μοιάζει! Δὲν ἐδιάβασες, μωρὴ, τὴν ἀστυνομικὴ διάταξι; Ἢ σοῦ δεῖξω ἐγὼ καὶ σένα καὶ αὐτῆς τῆς ἀτιμης». Κ' εἶδε τὴ γουρούνα ξαπλωμένη μὲ ἀδιαφορία στὴν αὐλή.

Ἄλλὰ ὁ ἄντρας τῆς Παναγιούς δὲν ἀστενεύοτανε. Ὅταν τὸ βράδν ἦρθε ἀπὸ τὸ χωράφι καὶ ἔμαθε τὰ διατρέξαντα, τραβάει μιὰ καταγγελία στὴν Εἰσαγγελία ὅτι ὁ Μῆτρος Τσερλιάγκος ἢ Τσαλαπάτας ἐξύβρισε τὴ γυναῖκα του σακαφλιώρα καὶ καρακάξα.

Ὁ ὑπογραμματεὺς τοῦ Πρωτοδικείου, συνηθισμένος σὰν μηχανὴ διὰ τοιαῦτα, ἔγραψε στὸν ἀστυνόμο Σταννοχωρίου νὰ κάμῃ ἀνακρίσεις.

**

Σὰν κεραμίδι ἔπεσε στὸ κεφάλι τοῦ Μπάριμπα Μῆτρον ἢ καταγγελία. «Ἄκους στὴν ἀρχὴ τοῦ σταδίου μου νὰ πάω κατηγορούμενος! Ἄχ τί μούφτιασαν αὐτὰ τὰ βρωμογουρούνα! Δὲν φθάνει ποῦ μὲ λάσπωσαν, μὲ φέρουν τώρα καὶ στὸ «ἐδῶλιον τοῦ κατηγορουμένου!»

Ἐπρεπεν ὁμως νὰ γίνουν ἡ ἀνακρίσεις καὶ μάλιστα κανονικά. Ἐπῆρε λοιπὸν μιὰ κόλλα χαρτί, ἐκάθησε στὸ τραπέζι καὶ ἤρξισε τὴν ἀνάκρισι:

«Πῶς ὀνομάζεσαι;

«Μῆτρος Τσερλιάγκος ἢ Τσαλαπάτας.

«Ποῦ ἐγεννήθης καὶ ποῦ κατοικεῖς καὶ πόσων ἐτῶν εἶσαι;»

«Ἐγεννήθηκα στὴν Καστανιά καὶ κατοικῶ στὸ Σταννοχωρὶ ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός μου καὶ εἶμαι 49 ἐτῶν.

«Ἐχεις καμμίαν συγγένειαν μὲ τὸν κατηγορούμενον;

«Ὁχι, ἀπλῶς γνωρίζω τοῦτον.

«Πῶς ὕβρισες τὴν Παναγιὸν Καρακώστα;

«Ὁ διευθυντῆς τῆς ἀστυνομίας Σταννοχωρίου καὶ τῶν περιχώρων ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας ἀστυνομικὴν διάταξιν, ἀλλὰ ἡ



Παναγιὸν Καρακώστα δὲν συνεμορφώθη καὶ ἀφῆκε τὴν χοῖράν τῆς νὰ σκάπητῃ μὲ τὸ ῥάμφος τῆς τὸν δρόμον. Διερχόμενος λοιπὸν τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ σκότος, ἔπεσα εἰς τὰς λάσπας καὶ ἐλέρωσα τὴν στολὴν μου καὶ πρὸ παντὸς τὰ σήματα τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ βαθμοῦ μου, ἴσως δὲ καὶ τὸ στέμμα τοῦ πληκίου. Τὴν ἐπομένῃ ἡμέραν ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς εὐρισκόμενος, κατηγγεῖλα τὴν πράξιν εἰς τὸν ἀστυνόμον, ὁ ὁποῖος τῆς ἔκαμε δριμυτάτας παρατηρήσεις.

«Ἄλλο τι ἔχεις νὰ προσθήσῃς, καὶ γράμματα γνωρίζεις;»
«Οὐδὲν καὶ γράμματα γνωρίζω.»

**

Ἔτσι ἐτελείωσεν ἡ ἀνάκρισις τοῦ κατηγορουμένου Μῆτρον Τσερλιάγκου ἢ Τσαλαπάτα γενομένη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας Σταννοχωρίου καὶ τῶν περιχώρων ἐξοχωτάτου κ. Μῆτρον Τσερλιάγκου ἢ Τσαλαπάτα ὑπενομοτάχου τῆς Χωροφυλακῆς.

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΜΩΔΙΑΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΠΑΤΡΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

— «... Ἔτσι ποῦ λές, Γιαννάκη, παιδί μου. Εὐχὴ καὶ κατάρα σοῦ δίνω: Κάλιο νὰ σοῦ κοπῆ τὸ χερὶ, παρὰ νὰ βάλῃς ποτέ σου τσιγάρο στὸ στόμα. Νὰ φεύγῃς τὸ κάπνισμα, ὅπως ὁ διάλογος τὸ λιθάνι. Γιατί, παιδί μου, ὁ καπνὸς εἶνε τρομερὸ πρᾶγμα. Δηλητηριάζει τὸν ὄργανισμό, καταστρέφει τοὺς πνεύμονας, τοὺς βρόγχους, τὸν φάρυγγα, τὸ στομάχι, τὰ νεῦρα, τὰ μάτια, τὰ δόντια. Τὸν κάνει ἀρτηριοσκληρωτικὸ καὶ καρδιακὸ. Τοῦ θολώνει τὸ πνεῦμα, τοῦ σβίνει τὸ μνημονικὸ, τοῦ σκοτώνει, μαζὶ μὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν ψυχὴν. Τὸν πνίγει στὸν βῆχα, τὸν κάνει νὰ βρωμᾷ, νὰ φτύνῃ ὀλόενα, νὰ γίνεταί σίχαμα καὶ ἀηδία. Τ' ἄκους, παιδί μου; Τ' ἀκούω, νὰ λές.

Καὶ πράγματι ὁ Γιαννάκης ὁ καυμένος ἤκουε μὲ βαθεῖαν προσοχὴν καὶ κατάνυξιν. Καὶ ὁ θαυμάσιος πατέρας ἐξηκολούθησε:



— «... Έτσι πού λές, παιδί μου. Φτάνει νά σοῦ πῶ, πῶς αὐτό τὸ φαρμακερὸ χόρτο,



ἀπὸ τοὺς ἀγρίους. Ἀφῆνω πού εἶνε κ' ἓνα μεγάλο ἔξοδο. Μὰ θὰ μοῦ πῆς: πῶς λοιπὸν τὸ καπνίζουν οἱ ἄνθρωποι; Αἶ, παιδί μου, ὁ ἄνθρωπος καταντᾷ τὸ χειρότερο κτηνός, ὅταν τὸν κυριεύσῃ ἓνα πάθος. Ὅλα τὰ ζῶα ἀποφεύγουν ἐξ ἐνοστικτοῦ τὰ δηλητηριώδη φυτά. Καὶ μοναχὰ ὁ ἄνθρωπος πάει σὺν στραβός, τὸ ἀκριβοπληρώνει, τὸ καταπίνει καὶ μαζί μ' αὐτὰ καταπίνει τὴν καταστροφή καὶ τὸν θάνατο. Κατάλαβες, παιδί μου Γιαννάκη; ...»

Καὶ γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ νὰ τὸ καταλάβῃ καλλίτερα, ἔτσι χειροπιαστά, ἔβγαλε τὴν ἀσημένια τσιγαροθήκη, τὸ ἐπίχρυσο κουτί μὲ τὰ σπύρια καὶ

τὴν κεχριμπαρένια πίπα του, ἀνάψε ἓνα τεράστιο τσιγάρο, ἐτράβηξε τῆς πρώτης ῥουφιξιές, ἐβρυσήθη βήξας θηριωδῶς, κ' ἐξηκολούθησε δριμύτερος τὸν φιλιπικόν του:

— «... Έτσι, πού λές, Γιαννάκη παιδί μου. Τ' ἄκουσες; Τ' ἄκουσα νὰ λές...»

Καὶ πράγματι. Ὁ Γιαννάκης ὁ καϊμένος ἤκουεν, ἔβλεπε καὶ ἐθαύμαζε μὲ βαθεῖαν προσοχὴν καὶ κατάνυξιν!.....

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΑ

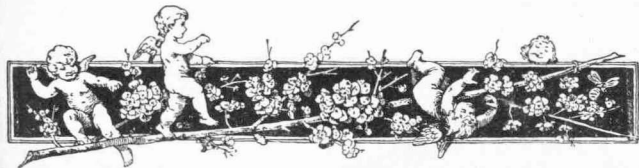
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Μὴ με φέγγης, μὴ σε σκιάζων,
κόρη, τῶσπυρὰ τὰ μαλλιά μου,
μὴ θαρῶς πῶς δὲν ταιριάζων
μὲ τὰ κρῖνα γερατειά μου
τὰ ὀλόθηρμα σου νεῦτα
καὶ μοῦ δείχνεις ἄπειρη γένεια...
Κένταζε καὶ στὰ στεγάνια
πῶς ταιριάζοντε πλεγμένα
ῥόδα κόκκινα, δροσάτα,
μίσ' ἀ κρῖνα χιονισμένα.

ΑΡΧΑΙΟΝ

Μὴ με φέγγης ὀρώσα
τὴν πολὺν ἔθειραν
μηδ', ὅτι σοὺ παρέστιν
ἀκμαῖον ἄνθος ὄρας,
τὰμὰ φίλτρα διώξης.
Ὅρα κὰν στεφάνιασι
ὅπως πρέπει τὰ λευκὰ
ῥόδοις κρῖνα πλακέντα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ



ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΔΙΗΓΗΣΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΗΓΗΤΗ Η Ζ. Κ*.

Τὰ παιδιά εἶχαν ἔθγει περίπατο μὲ τὴν δασκάλισσά των κ' ἐγὼ ἔμεινα μόνη στὸ σπίτι μὲ τὴν Ἀσημίνα τὴ μαγεύισσα. Ἦτον ἡ ὥρα 7^{1/2}, τὸ βράδυ. Ὁ ἥλιος ἔβασίλευε πίσω ἀπὸ τὴν Καστέλλα σὲ ῥοδοκόκκινο οὐρανὸ καὶ ὁ πονέντες μὲ τὴ δροσερὴ πνοὴ του ἔφερνε τότε τότε καὶ κανένα σύννεφο σκόνης κ' ἔκανε νὰ πλαταγίζων ἢ τέντες τῆς βεράντας. Ἐσηκώθηκα νὰ τῆς μαζέψω κ' ἔξανακάθησα πάλι στὴν κουνηστὴ γιὰ ν' ἀποτελειώσω τὸ μυθιστόρημα στὴν ἐπιφυλλίδα τῆς «Ἐστίας», ὅταν ἔξω στὸ δρόμο μιά ἄγρια, δυνατὴ φωνὴ μ' ἔκαμε κ' ἀνατινάχθηκα ἀπὸ τὸ κἀβισμά μου:

— «Σκοπελίτικα, ὠραία ἀγλάδια!»

Μ' ὄλην τὴν τρομάρα πού ἤρα, γιὰτὶ ἡ φωνὴ θαρρεῖς κ' ἐβούηξε μὲς' ἔς τ' αὐτιά μου, θυμῆθηκα ἐν τούτοις, πού τὸ φροῦτο μας ἦτον ὀλίγο κείνο τὸ βράδυ, ἐσηκώθηκα, ἀκούμησα στὰ κάγγελα τῆς βεράντας κ' ἐκύτταξα στὸ δρόμο. Δρόμο καὶ βεράντα τοὺς ἐχώριζε ἓνας στενὸς διάδρομος μὲ ἄλλανες μὲ ἀγιόκλημα, πού ἦταν πυκνὰ περιπλεγμένο γύρωφ στὰ κάγγελα τῆς βεράντας.

— Ἐγεις καλὰ ἀγλάδια, ἐρώτησα τὸν μανάβη, ἓνα παληκάρι ὡς ἐκεῖ ἐπάνω, ἠλιοκαμένο, μὲ μαῦρα σγουρὰ μαλλιά, καὶ μὲ μάτια ἄγρια καὶ κόκκινα σὰν τὴ φωτιά.

Ἄν δὲν τὸν ἔβλεπα ἔτσι ἔξαφρα, δὲν θὰ εἶχα τὸ θάρρος νὰ τὸν ἐρωτήσω, — τόσην ἐντύπωσιν μοῦ εἶχε κάμει ἄλλ' ἦτον πλέον ἀργά: ὁ μανάβης εἶχε τραβήξει ἀπὸ τὴν οὐρὰ τὸ ἀνυπόμονο νὰ προχωρήσῃ γαῖδούρι του κ' ἐκεῖνο ἔκαρφώθηκε στὴ θέσει του, σχεδὸν κολλητὰ μὲ τὸν τοῖχο.

— Ἀγλάδια σκοπελίτικα, κυρά μου, ἀγλάδια φίνα! εἶπε μὲ τὴν ἰδιάζουσαν συριανὴ προφορὰ του.

— «Καὶ πόσα τὰ δίνεις; ἐρώτησα, καί, ἐπειδὴ ἐφοβήθηκα νὰ τοῦ πῶ νὰ μοῦ φέρῃ μερικά νὰ τὰ ἰδῶ, — στάσου, τοῦ εἶπα, νὰ κατεβῶ νὰ τὰ ἰδῶ.

Κατέθηκα τὰ τέσσαρα σκαλοπάτια τῆς βεράντας, ἐβγήκα στο δρόμο καὶ δειλά-δειλά ἔκαμα πὼς πλησιάζω στο γαϊδούρι.

— Μπα, σὲ καλὸ σου! ἔσπευσε νὰ διαμαρτυρηθῇ ὁ μανάθης. Καὶ δὲ σοῦ τὰ φέρνω ἐγὼ ἀπάνω καὶ τὰ βλέπεις;

ἴσα-ἴσα ἐκεῖνο ποῦ ἐγὼ ἤθελα ν' ἀποφύγω. Ἡ περασμένη ὥρα — ἀρχίζε νὰ βραδυάξῃ — ἡ μοναξιά, — τὸ σπίτι μας στὸ Παλιὸ Φάληρο ἦτον ἀπομακρυσμένο ἀπὸ τ' ἄλλα ἐξοχικά σπι-



«... Ἀχλάδια σκοπελίτικα, κυρά μου...»

τια, — ἡ ἄγρια φυσιογνωμία τοῦ μανάθῃ, καὶ ἡ ἔμφυτος δειλία μου, μ' ἔκαμαν νὰ βλαστημῶ τὴ στιγμή ποῦ βγήκα ν' ἀγοράσω ἀχλάδια.

Ἐπῆρε κάμποσα ἀχλάδια στὰ δύο του χέρια κ' ἔτρεξε νὰ μοῦ τὰ φέρῃ.

— Δὲ μοῦ μείνανε-παρὰ κάνα-δύο ὀκάδες. Λίγο τὸ καπιτάλι, γιατί ποῦ λές, τί νὰ κάνῃς; Εἶδα κ' ἔπαθα ν' ἀγοράσω αὐτὸ τὸ ψοφίμι, ποῦ βλέπεις, γιατί μὴν κυττᾶς τὴν κακομοιριά μου; εἶχα, γιατί ποῦ λές, κ' ἐγὼ τὸν τρόπο μου στὴ Σύρα, μ' ἀνά-

θεμά τῆνε τὴν περίστασι... τᾶφραγαν οἱ δικηγόροι καὶ τὰ δικαστήρια...

— «Τί, εἶχες δίκες; ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω.

— Δίκες καὶ δίκες μιά φορὰ! εἶπε, κουνώντας τὸ κεφάλι. — Τρία χρόνια, ἐμένα ποῦ με βλέπεις, μ' εἶχανε στὴ φυλακί.

— «Γιὰ χρέος; ἐρώτησα ἐγὼ χωρὶς νὰ ξέρω γιατί.

— Καλὲ γιὰ ποῖο χρέος, κυρά μου, κάθεσαι καὶ λές; Γιὰ φόνο!

— «Γιὰ φόνο!; εἶπα ἐγὼ μισολιγοθυμισμένη κ' ἐστράφηκα ν' ἀνεβῶ τὰ σκαλοπάτια τῆς βεράντας.

Ὁ μανάθῃς ἐστάθηκε γιὰ μιά στιγμή ἐκκληκτος, ἀλλὰ ἀμέσως συνῆλθε καὶ με βῆμα σιγανὸ μ' ἐπῆρε τὸ κατόπιν. Ἐμένα ποῦ ἦλθε νὰ βάλω τῆς φωνές. Πὼς συνεκρατήθηκα κ' ἐγὼ δὲ ξέρω.

— Δὲν εἶμαι κακὸς ἄνθρωπος, κυρά μου, καὶ μὴ φοβάσαι. Ἡ περίστασι τᾶφερε νὰ γίνω φονιάς. Ἄκουσε νὰ δῆς τί ἐστάθηκε καὶ θά δῆς πὼς δὲν εἶχα κανένα ἄδικο...

— Δίχκο εἶχες, δίχκο εἶχες!... εἶπα ἐγὼ γιὰ νὰ τὸν κάμω νὰ μὴ διηγηθῇ τὴν ἱστορίαν του, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχα καμμιά διάθεση ν' ἀκούσω.

— Ἀμ' δίχκο εἶχα βέβαια, καὶ γιὰ τοῦτο καὶ τὸ δικαστήριο ἔκρινε, πὼς ὁ φόνος ἐγίνε σὲ βρασιὸ *ψυχῆς δομῆς*. Εἶχα, γιατί ποῦ λές, κυρά μου, μίαν ἀδερχή, σάν τὰ κρύα νερά — καλὴ ὥρα σάν καὶ λόγου σου...

— «Δὲν τᾶφνεις τώρα αὐτά, νὰ πᾶς στὴ δουλειά σου; Τοῦ εἶπα ἐγὼ δειλά-δειλά...

— Ἄκουσε, ἄκουσε τὴν ἱστορία... — με διέκοψε με ἐπιμονή: Καλὴ ὥρα σάν καὶ λόγου σου... ζωὴ νάχῃς... πέθανε ἡ κακομοιρὰ ἀπὸ τὸν καημὸ τῆς. Νοικοκυρὰ στὴν ἐντέλεια — τὸ καμάρι τῆς γειτονιάς. Ἐγάσαμε τοὺς γονιούς μας κ' ἐζούσαμε φτωχικά μὰ εὐτυχισμένα. Ἐμπῆκε ὅμως στὸ σπίτι μας ὁ ὄξαποδῶ καὶ μᾶς ἐτάραξε τὴν ἡσυχία μας. Καὶ ὁ ὄξαποδῶ αὐτὸς ἦταν ἓνας φίλος μου, ὁ Νικολῆς τῆς μαμμῆς. Τοῦ πέρασε ἡ ἰδέα, πὼς μπορούσε, μαθές, νὰ πλανέψῃ τὴν ἀδερχή μου, γιατί εἶχε ἰδέα στὴν ὁμορφιά του καὶ στὸ νταηλίκι του καὶ ἤθελε τάχατες νὰ τὴν κάνῃ ἐρωμένη του, ὅπως τὸ συνήθιζε. Ἐγὼ δὲν εἶχα εἶδησι, παρὰ ἓνα δράδυ πάω σπῆτι καὶ βλέπω τὴν ἀδερχή μου με κατεβασμένα μούτρα: — Τί ἔχεις, μωρή, τῆς λέγω; — Τίποτε, μοῦ λέγει. Τὴν ἄλλη βραδυὰ πάλι μούτρα κατεβασμένα. — Τί ἔχεις, μωρή, δὲ μοῦ λές; τὴν ξαναρωτῶ. — Δὲν ἔχω τίποτε μοῦ λέγει. Ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανά, εἶπα μέσα μου. Τὴν τρίτη βραδυὰ, γυρίζω σπῆτι — πάλι τὰ ἴδια: Μωρή, θά μοῦ πῆς τί ἔχεις, τῆς λέω, ἢ θά σοῦ πᾶρῃ ὁ διάβολος τὸν πατέρα; Εἶδε κ' ἀποεῖδε; — Νά, ὁ Νικολῆς τῆς μαμμῆς, ὁ φίλος σου, μοῦ λέγει. εἶνε τόσοσ καιρός, ποῦ δὲ μ' ἀφήνει σὲ ἡσυχία! Φυλάει τὴν ὥρα ποῦ θά φύγῃς ἀπ' τὸ σπῆτι καί, ποῦ τὸν χάνεις ποῦ τὸν βρῖσκεις — κάτω ἀπὸ τὸ παρᾶθυρο σεριανίζει καὶ δὲν ἀποτολμῶ οὔτε στὸ παρᾶθυρο νὰ προβάλω, οὔτε ὄξω νὰ πάω σὲ καμμιά

γειτόνισσα και ὄλο μ' ἔνοχλεῖ με τὰ ἀνόητα λόγια του... — Τί λές, μωρή; τῆς λέω. Βρὲ τὸ ζαγάρι!... Τὴν ἄλλη μέρα πάω και τὸν εὐρίσκω καθισμένο στὴν ταβέρνα τοῦ Σπύρου εἶχε μπροστά του ἕνα ποτήρι οὔζο, με τὸ κεφάλι ἀκουμπημένο στὸ χέρι του κ' ἐσυλλογιζότανε: — «Γιάσου, Νικολῆ, τοῦ λέγω, και παίρνω μιὰ καρέκλα και κάθουμαι ἀντίκρου του:— » Δὲ μοῦ λές, βρὲ Νικολῆ, τοῦ λέω, μπᾶς κ' ἐθάρρεφες πῶς ὄλα τὰ κορίτσια



«... Βρὲ Νικολῆ, δὲν ἔβαλες γνῶσι ἢ σὲ τρώει τὸ κεφάλι σου...»

τοῦ κόσμου εἶνε τὰ ἴδια, και δὲν κάνει διακρίσι ποῖο εἶνε τὸ τιμιο και ποῖο εἶνε τὸ ἀτιμιο; — «Ὅ,τι θέλω κάνω και κανένα δὲ ρωτῶ», μοῦ ἀπαντᾷ. Ἐγὼ κατάλαβα πῶς μοῦ ρίχνει τὸ ζου-νάρι νὰ τὸ πατήσω. Ἐσφιξα τῆς καρέκλας τὸ ξύλο με δύναμι κ' ἤμουνα ἐτοιμος, ἀν ἔκανε πῶς σαλεύει, νὰ τοῦ κατελώσω τὴν καρέκλα. Εἶπα ὁμως νὰ δώσω τόπο στὴν ὀργή και τοῦ λέγω: — «Ἄκουσε, Νικολῆ, τοῦ λέω· σὲ κάθε κορίτσι μπορεῖς νὰ κάνεις ὅ,τι θέλεις και ὅ,τι σοῦ περνᾷ, ἀπὸ τὴν ἀδερφή μου ὁμως τράδα χέρι, γιατί θὰ γενοῦμε ἀπὸ δυὸ χωριά!» Εἶπα κ' ἐσηκώ-θηκα νὰ φύγω, ἀλλὰ φεύγοντας, ἐγύρισα και τὸν ἐκύτταξα. Εἶδα

πῶς ἐγελοῦσε. — «Ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ», εἶπα μέσα μου κ' ἐτράβηξα τὸ δρόμο μου. Γύρισα σπῆτι ἀπὸ τὴν ἐργασία μου τὸ βράδυ, και πρώτη δουλειά μου ἦταν ν' ἀρωτήσω τὴν ἀδερφή μου, ἀν τὴν ἐπειράξε σήμερα ὁ Νικολῆς. Μοῦ πε πῶς εἶχε βγῆ στα μαγαζά. Ἐκεῖνος τὴν εἶδε, τὴν πήρε τὸ ξοπίσω σὲ ὄλο τὸ δρόμο πεираζοντάς τὴνε κ' ἐβγήκε ἡ ψυχὴ τῆς ὡς νὰ φθάση και νὰ κλεισθῆ στὸ σπίτι... Ἔγυνα ἔξω φρενῶν! Τὸ αἷμά μου ἀνέ-θηκε στὸ κεφάλι μου νὰ με πνίξη... Μπαίνω στὴν κάμαρή μου, παίρνω ἕνα λάζο κρητικὸ ποῦ εἶχα· ὄχι και με σκοποῦ νὰ τόνε βαρέσω, ἀλλὰ ἔτσι, γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο...

— «Καλά, καλά, τὰ λοιπὰ τὰ συμπεραίνω, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ διηγηθῆς...» τοῦ εἶπα και αἰσθανόμουνα νὰ λυγίζουσαν τὰ γόνατά μου.

— Μὰ στάσου δὲ νὰ ἰδῆς τὸ τέλος. — Και χωρὶς νὰ διακόψη τὴ διήγησί του ἐξηκολούθησε: — Βρὲ Νικολῆ, τοῦ λέγω, δὲν ἔβαλες γνῶσι ἀπὸ κείνα ποῦ σοῦ εἶπα τὸ πρωί, ἢ σὲ τρώει τὸ αἷμά σου;...» Μοῦ φάνηκε πῶς ἔβαλε τὸ χέρι στὴ ζώνη...

Τὰ μάτια μου εἶχαν σκοτεινιάσει, δὲν ἔβλεπα πιά μπρος μου... Ἐστηρίχθηκα στὸν τοῖχο γιὰ νὰ μὴν πέσω. Ἐκεῖνος στὴν κατά-στασί μου αὐτὴ δὲν ἔδωκε καμμιά προσοχή κ' ἐξακολούθησε:

— Δὲ μοῦ λές, δάσκαλο θὰ σὲ βάλω στὸ κεφάλι μου; μοῦ λέει, τραβιέται ἕνα βῆμα πίσω και βγάξει τὴν κάμα. Δὲν ἤθελε θεο-λογία, πῶς ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ μας θὰ ἔτρωγε τὸν ἄλλο. Ἐφο-ράρισα κ' ἐγὼ τὸ λάζο. Πιὸ σβέλτος ἐκεῖνος, μοῦ τραβῆ μιὰ μπηχτή· με μιὰ στροφή ποῦ ἔκαμα ἔτσι δὲ τὴν ἀπόφυγα και μ' ἐθάρρεσε ἔξωφρασα στὸ χέρι φαίνεται ἀκόμη ἢ πληγή — νὰ σοῦ τὴ δεῖξω;

Ἐτοιμάσθηκε νὰ ξεκουμπῶση τὸ μανῆκι του, γιὰ νὰ μοῦ δεῖξη τὴν πληγή.

— «Ἄ, ὄχι, ὄχι, γιὰ τὸ θεό! Δὲ χρειάζεται. — εἶπα κ' ἐγύρισα τὸ πρόσωπό μου. Δὲν ἐπίστευα πῶς εἶσαι και μαχαιροβγάλτης! τοῦ εἶπα, χωρὶς νὰ ξέρω τί τοῦ λέγω.

— Ἄ, κυρά μου, νὰ με συμπαθᾶς... Μαχαιροβγάλτης ἐγὼ δὲν εἶμαι. Ἐτσι με εἶπε κ' ὁ δικηγόρος μου, μὰ ἐγὼ τοῦ ἔδειξα, πῶς μοῦ κακοφάνηκε πολὺ νὰ με πῆ μαχαιροβγάλτη, γιατί ἐγὼ μαχαιροβγάλτης δὲν εἶμαι, κ' ἂν ἔτυχε νὰ μαχαιρώσω τῶκαμα γιὰ τὴν τιμὴ μου...

Και σάν νὰ ἐφοβεῖτο μήπως χάση τὴ σειρά τῆς ὁμιλίας του...

— Τραβιέμαι λοιπόν, γιατί ποῦ λές, κ' ἐγὼ ἕνα βῆμα πίσω και...

— «Καλά, καλά, φθάνει... φαντάζομαι τί ἀκολούθησε... εἶπα ἐγὼ ποῦ αἰσθανόμουνα νὰ μοῦ φεύγη τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν καρ-διά μου.

— Μὰ στάσου λοιπόν ν' ἀκούσης! Μιὰ κλωτσιά, γιατί ποῦ λές, δίνω τοῦ τραπεζιοῦ μέσ' ἔς τὰ πόδια του — πάρτονε κάτω!.. Πέφτω ἀπάνω του... Με εἶχε πιᾶσει τέτοια λύσσα, ποῦ δὲν

ἔβλεπα πιά τί ἔκανα... Σαράντα ἀνομάτοι μέ τραβοῦσαν καί δέν μποροῦσαν νά μέ ξεκολλήσουν ἀπό πάνω του.

Εἶδε φαίνεται τήν ὄψι μου ποῦ εἶχε χαλάσει καί πῶς δέν ἤμποροῦσα νά σταθῶ στά πόδια μου καί τάχασε.

— Ἄμ' δέν εἶπαμε δά κ' ἔτσι! Πράματα ἀλήθεια ποῦ εἶστε καί σεῖς ἢ γυναῖκες! Ἔτσι καί ἡ ἀδερφή μου ἡ μακαρίτισσα, ἅμα ἔμαθε πῶς μ' ἐσύλληψαν, λιποθύμησε κ' ἔπειτα ἄχ καί βᾶχ



... Κ' ἐτοιμάσθηκε νά μοῦ δείξη τήν πληγή.

καί σέ τρεῖς μῆνες μέσα πάει νά κάμῃ τή δουλειά της. Θέλω νά σοῦ πῶ, πῶς ἐγώ μαχαιοβγάλτης δέν εἶμαι... Ἐγώ ἔχω πάει καί στόν πόλεμο, κυρά μου, πήγα, γιατί ποῦ λές ἐθελοντής, ἔφαγα καί τήν Ἥπειρο καί τή Μακεδονία μέ τό κοντάλι, ποῦ λέγει ὁ λόγος, ἐπληρώθηκα κι' ὄλας ἀπό ὀβίδα στό πλευρό, μιά πληγή — τόση... νά σοῦ τή δείξω;...

Καί ἐτοιμάσθηκε νά ξεκουμπῶση τό ποκάμισό του γιά νά μοῦ δείξη τήν πληγή.

— «Ὁχι, ὄχι, δέν εἶν' ἀνάγκη, σέ πιστεύω, — τοῦ εἶπα καί γιά νά τελειώσῃ αὐτή ἡ τραγική διάλεξις:

— «Βάλε, τοῦ εἶπα, μιά ὀκιά ἀγλάδια.

Ἐδιάλεξε τὰ καλύτερα, τὰ ἐζύγισε καί μοῦ τᾶδωσε μαζί μέ τή ζυγαριά.

— Πάρε, κυρά μου, μοῦ εἶπε, καί νά μᾶς προτιμᾶς!

Τὸ γαϊδουράκι, ποῦ ἄρχισε νά δείχνῃ σημεῖα ἀνυπομονησίας, ἔκαμε πῶς θέλει νά προχωρήσῃ, ἀλλά ὁ μανάθης, ποῦ ἐπερίμενε νά τοῦ ἐπιστρέψω τή ζυγαριά καί νά τόν πληρώσω, ἐπλήρωσε τήν ἀνυπομονησία τοῦ γαϊδουριοῦ του μέ μιά γερή κλωτσιά στά ψαχνά κ' ἔνα παρατεταμένο τρρρρ... ντέ!...

(Ἀύγουστος 1916)

ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Διεθνή σκίτσα

ἀπό τήν

Θεσσαλονίκη



Ἴταλοι χωροφύλακες

Ἄγγλος ἀστυνόμος

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ *

“ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ,,

Κάθε άλλο μου σύγγραμμα, είναι
 απλώς μόνον σύγγραμμά μου: οί
 Στοχασμοί μου όμως είμαι εγώ.

Όταν ένας πολιτικός χάριτης αρχίζει να γίνεται 'μπόδιο στην ευημερία της κοινωνίας, ο χάριτης εκείνος δεν πρέπει πλέον να έχει άλληνη άξια, παρά εκείνην όπου ήθελε δώσει ο μακαλής για να τον πάρη.

"Έθος μου είναι ή τάξη εκείνη των ανθρώπων, οί οποιοί αισθάνονται 'σάν εμέ, φρονούν 'σάν εμέ, και διάγουνε 'σάν εμέ. Και πατριδα μου είναι ο τόπος εκείνος, όπου οί τοιοῦτοι άνθρωποι έχτιμούνται.

"Η έλευθερίες εις τους λαούς είναι 'σάν τες απολυταριές εις τ' άμπέλια. Τ' άμπέλια, κατά τες δύνამές τους, 'μπορούνε να βαστάζουνε περισσότερες ή 'λιγώτερες απολυταριές χωρίς να βλαφθούνε. Το ίδιο και οί λαοί με τες έλευθερίες.

Δεν είναι δύο σώματα ίσα μεταξύ τους. Δεν είναι δύο ψυχές όπου να μη διαφέρουν' ανάμεσό τους. "Η φύση φρίττει απέναντι της ισότητος, την όποιαν κηρύττουν οί νεώτεροι. "Η ισότης των πολιτών εμπρός εις τον νόμον, είναι νομοθετική ανάγκη' όχι φυσική άλήθεια. Νομοθετική ανάγκη, στην όποιαν άδικείται το καλύτερο μέρος της κοινωνίας, υπέρ του κατωτέρου.

"Η πολιτική των μεγάλων πολιτικών του Κόσμου, είναι άκόμη στην άρχιαν κατάστασίν της: επειδή συνίσταται εις το πώς, ζημιώνοντας τα άλλα έθνη, να ώφελούν το εδικό τους. Σώα πολιτική μιά 'μέρα θέ να ήναι, το να ζητη ή κάθε έθνος το συμφέρον του εις το κοινό παγκόσμιο συμφέρον.

Διά να ήναι σωστές ή ιδέες μου, φθάνει μόνον να παίρνουνε στο κόπο. Διά να ήναι δίκαιες, πρέπει να τες εγκρίνη ή συνειδηση.

* ΣΗΜ. — Άπόσπασμα έξ ανεκδότου χειρογράφου, εύρισκομένου εις χείρας του εγκρίτου λογίου και φίλου κ. Α. Μ. Στρατηγοπούλου, φιλικώς παραχωρηθέν ήμιν χάριν του "Εθνικού "Ημερολογίου".

"Η μεγαλοπρεπέστερη έργασία του ανθρώπινου πνεύματος είν' εκείνη, δια της όποιας ζητεί να έννοήση και να φαντασθή τον Θεόν. Καταλιπεί δε όταν, μη ακούμενος εις σε τόσο, βάνεται να τον πιάση. Και μορολογεί όταν τον πιάθη και 'είκόνα και όμοίωσιν έδικήν του.

"Οποιος με παραχαιρετώ και με παραχαϊδεύει,
 Κάτι από 'μένα βέβαια να καρπιστή γυρεύει.

Δεν είναι παρά οί σκύλοι που πέρονν' Ξελάκον τους κατατρεγμένους.

"Ο μη έναρτος θαυμάζει την αρετή, ως ο μη ζωγράφος τη ζωγραφία.

Μία από τες άποδείξεις ότι ο Χριστός δεν ήτον μονάκριβος, είναι και το ότι δεν ήτον άνόητος.

"Οποιος θέλει, 'βρίσκει καιρό. "Οποιος δε θέλει, 'βρίσκει πρόφαση.

"Η καρδιά χωράει πολλές αγάπες: μα δε χωράει παρά έναν έρωτα.

'Βγάνε καλά τη σφαλαγγουιά! — "Όσο δε 'βγάνεις και το σφαλάγγι, δεν κάνεις τίποτα.

Συνήθως — "Ο όήτορας δουλεύει δια τον εαυτό του. "Ο συγγραφεύς δουλεύει δια τους άλλους.

Εύχαριστώ τον Θεόν ότι δεν με έκαμε παλιάνθρωπο, αλλά τον μέμφομαι ότι με έβαλε να ζω ανάμεσα σε παλιάνθρώπους.

† ΑΝΑΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εις ώραϊον άγαλμα της 'Αφροδίτης

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Την Παφίην γυμνήν ούδεις	Ποιός εϊδε, ποίος αντίκρυσε
εϊδεν' ει δε τις εϊδεν,	γυμνή την 'Αφροδίτη;
οϋτος ο την γυμνήν	Μονάχα εον, που εϊδω γυμνή
στησάμενος Παφίην.	την εϊτησες, τεχνίτη!

ΣΚ.



ΛΩΤΟΝ ΛΑΚΩΝΙΣΜΟΥ

Ἡ ΑΡΟΙΜΙΩΔΗΣ ἀπέμεινεν ἡ συντομία τῶν γνωστῶν λακωνικῶν φράσεων: «Μολὼν λαβέ» τοῦ Λεωνίδα, τὴν ὁποίαν ἐξεσφενδύνησεν εἰς τὰς ἀπειλὰς καὶ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ξέρξου, ὅπως τῷ παραδώσῃ τὰ ὄπλα, καὶ «Τὰν ἢ ἐπὶ τὰς» τῆς ἡρωϊκῆς Λακωνικῆς, ἥτις, παραδίδουσα τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν υἱὸν τῆς, τῷ συνίστα καὶ τῷ ἠχῆτο «ἢ νὰ ἐπανέλθῃ μὲ ταύτην νικητῆς ἢ νεκρὸς ἐπὶ ταύτης».

Ἐπίσης, ὡς λακωνικωτάτην ἐξαίρει ὁ Πλούταρχος τὴν εἰδησιν τῆς μεγάλῃς νίκης, τὴν ὁποίαν ὁ Καίσαρ καταγαγὼν βραδύως περὶ τὴν Ζάλαν τῆς Ἀσίας ἐναντίον τοῦ Φαρνάκου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιθριδάτου, διεθίβασε πρὸς τὸν ἐν Ρώμῃ φίλον του Ἀμάντιον διὰ τῶν τριῶν βραχυτάτων λέξεων: «Vent, vidi, vinci» ἤτοι «ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα».

Ὡς ἄτων λακωνισμοῦ, ἀνυπέρβλητος ἐπίσης εἰς βραχυλογία, θὰ παραμείνῃ ἡ ἀπάντησις, ἣν ἀπηύθυνεν ὁ ἀγαθὸς καὶ συνετὸς αὐτοκράτωρ Νέρβας πρὸς τὸν Ἡρώδη τὸν Ἀττικόν. Ὄταν οὗτος, ἀνοικοδομῶν πεπαλαιωμένην τινὰ οἰκίαν παρὰ τὸ ἐν Ἀθήναις Θέατρον τοῦ Διονύσου, ἀνεῦρε κεκρυμμένον θησαυρὸν ἀμύθητον, κατεπλάγγῃ ἐπὶ τῇ θεᾷ. Γνωρίζων δ' ἐκ πείρας τὸ φιλύποπτον τῆς αυτοκρατορικῆς ἀρχῆς καὶ ἐπειδὴ μέρος τοῦ πλοῦτου ἀνήκεν αὐτοδικαίως κατὰ τὸν νόμον εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἔσπευσε ν' ἀναγγεῖλῃ πρὸς αὐτὸν τὸ πολυτίμιον εὑρημα:

— «Θησαυρόν, ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ τῆς ἑμαυτοῦ οἰκίας εὑρηκα» τί οὖν περὶ αὐτοῦ κελεύεις;

Οὗτος δὲ τῷ ἀπήντησεν λακωνικώτατα: «Χρῶ, οἷς εὔρες», βέβαιος ὅτι ὁ Ἡρώδης ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἔκαμνεν ἀγαθὴν καὶ σκόπιμον χρῆσιν τοῦ θησαυροῦ. Ἄλλ' ὁ Ἡρώδης, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην τοῦ Αὐτοκράτορος, τῷ ἐγραψεν ἐκ νέου παριστῶν τὸ μέγεθος τοῦ θησαυροῦ, ὁπότε ὁ Νέρβας τῷ ἀπήντησε καὶ πάλιν λακωνικῶς: — «Παραχρῶ τῷ ἐμοίῳ».

Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον ὅτι ἡ ἐλευθερίτης τῆς αυτοκρατορικῆς ἀπαντήσεως, ἀναρριπίσασα τὴν ἐμφυτον γενναιοδωρίαν τοῦ μεγαλοπράγμονος ἐκείνου Ἀθηναίου, ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ ἐξωραϊσμοῦ οὐ μόνον τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου, τοῦ Ὀδείου ἐπὶ Ρηγίλλῃ κλπ., ἀλλὰ καὶ πλείστων ἄλλων πό-

λεων ἐν τε τῇ Ἑλλάδι, καὶ τῇ Ἰταλίᾳ, Ἡπειρῷ, Θεσσαλίᾳ, Εὐβοίᾳ, Βοιωτίᾳ, Πελοποννήσῳ καὶ πολλῶν ἐν Ἀσίᾳ ἐλληνίδων πόλεων, ἃς ἐπρόκεισε διὰ πολυδαπάνων ἔργων τέχνης καὶ χρησιμότητος.

Λακωνικωτέρα ὁμῶς πασῶν ὑπῆρξεν ἡ ἐν μιᾷ μόνῃ λέξει συνοψισθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ Ἡρώδου πρὸς τὸν Ὀδίδιον Κάσσιον, στρατηγὸν τῶν ἐν Ἀσίᾳ ῥωμαϊκῶν δυνάμεων ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου. Ὄταν ὁ Ἡρώδης, ὁ ἀφωσιωμένος τοῦ Κασσίου φίλος, ἔμαθεν ὅτι οὗτος ἐφαίνετο νεωτερίζων καὶ ἐσχεδιάζε νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἀναρσίας, ἔσπευσε νὰ ἐπιπλήξῃ αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς οὕτως ἑγγραμμμένης: — «Ἡρώδης Κασσίῳ. Ἐμάνης».

Σκ.

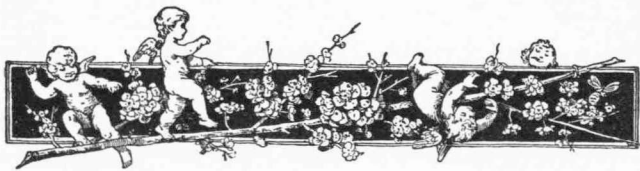
ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΗΡΩΙΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΣΗΜΙΧΑΗΛ

Ἡ ΠΟ τὰς ἀληθινότητος ἡρωϊκὰς μορφάς, τὰς ὁποίας θὰ παραδώσῃ εἰς τὸν θαυμασμόν τῶν μεταγενεστέρων ἢ ἀθάνατος πινακοθήκη τῶν δύο ἐλληνοβαλκανικῶν πολέμων. Κάλλος σώματος, εὐγένεια



ψυχῆς, σεμνότης ἤθους, ἀνδρεία ὁμοῦ καὶ καλωσύνη, ἱπποτισμὸς ἀληθινός «ἢ λεβεντιά τῆς πλατείας» ὅπως τὸν ἀπεκάλεον οἱ φίλοι καὶ οἱ γνώριμοὶ τοῦ ἐν Λαρίσσει, τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι, συνεκεντροῦτο ἐναμίλλως εἰς τὸν ὄρατον καὶ νεαρόν μαχητῆν, ὅστις, ἐμπλεως ἄγχιου ἐνθουσιασμοῦ, ἔσπευσεν ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος. Ὡς ἐπιλοχίας τοῦ 4ου Συντάγματος ἐπολέμησεν ἀτόρητος τὸ πρῶτον κατὰ τὴν μάχην τῆς Ἐλασσάνος, ἔπειτα εἰς Σαράνταπορον καὶ Γενιτσᾶ, ἐπιπάσας τὸν θαυμασμόν τῶν συμπολεμιστῶν του. Μετὰ τὰς δάφνας αὐτάς, ἡ Δόξα τῷ ἐπεφύλασσε τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς νίκης εἰς τὴν μάχην τοῦ Δρεσενίκου τῆς Ἡπειροῦ, ὅπου ὁμῶς ἔπεσε, καθυγαθιάσας διὰ τοῦ τιμίου του αἵματος τὸν ἱερόν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δούλων ἀδελφῶν ἀγῶνα. Ὑπῆρξε τὸ σέμνωμα καὶ τὸ στήριγμα τῆς πατρικῆς του οικογενείας, διὰ τὴν ὁποίαν τὰ χεῖλη του δὲν εἶχαν ἢ μόνον λέξεις λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως. Εἰλικρινῆς εἰς τοὺς φίλους του, εὐθύς εἰς τὰς κοινωνίας του σχέσεις, ἀλτραλιστῆς διὰ τοὺς πάσχοντας, ἐθρηνηθῆ ἀπὸ δσοὺς τὸν ἐγνώρισαν καὶ τὸν ἠγάπησαν. Ἡ τελευταία του πρὸς τὴν οἰογένειαν ἐπιστολὴ, ἀρωματισμένη ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα, ἐτελείωνε διὰ τῶν λέξεων: «Ἑλλάς, Ἑλλάς, χρυσοῦ μου Ἑλλάς!»



ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ



αιδηρόδρομος στριγγλίζει. Ἄντιο Κόρινθος!..

Εἶνε πολὺ ἀντικαλλιτεχνικὸν ἓνα ταξεῖδι μὲ τὴν μηχανὴν αὐτὴν, ἣ ὁποία τρώγει τὰ χιλιόμετρα.

— Νίκο!.. Μὴν ξεχάσῃς τὴν ἐπιστολή!..

— Νὰ θυμηθῆς τὴ Μαριάνθη!..

— Πέρασε, ὅταν φθάσῃς στὰς Πάτρας, ἀπὸ τὸν Σταμάτη!..

— Καὶ νὰ φορῆς τὸ παλτό σου!..

— Πρόσεχε!.. Ἄντιο!..

Ἐνα μαντῆλι κινεῖται ἀκόμη ὑπὲρ τοὺς πασσάλους, οἱ ὅποιοι σχηματίζουν ἓνα φράκτην περὶ τὸν σταθμὸν...

Τὸν Νίκον εἶχε συνοδεύσει εἰς τὸν σταθμὸν, μαζί μὲ ἄλλα ἀδιάφορα πράγματα, κι' ἓνα τριανταφυλλί φορματάκι. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ ἓνα τρυφερὸν σῶμα ἔκαμνε κυματάκια, ἀνήσυχον καὶ νευρικόν. Εἰς τὸ μικρὸ παραθυράκι ὁ Νίκος, ὁ ὁποῖος ἔλαθε τὰς παραγγελίας ποὺ εἶδομεν, ἐστάθη ἕως ὅτου τὸ τριανταφυλλί φορματάκι ἐχάθη εἰς τὰ βάρη τῆς πρασινάδας, ποὺ ἀφίνομεν ὀπισθὲν μας...

* **

Ἐνα πρᾶγμα ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἀπατήσῃ ἀκόμη: Πέρα μακριά, πρὸς τὸν κάμπον, ἀνθίζουν ἢ βερυκκοικίεσ κι' ἢ ροδακινιέσ. Ἐχουν τριανταφυλλιά ἄνηθ καὶ μοιάζουν πολὺ μὲ τὴν τριανταφυλλιάν παρθένον, ποὺ ἔκινουσαν ἀργὰ τὸ μαντῆλι. Ὁ Κορινθιακὸς ἔχει γαλήνην ἀθανασίας. Τὰ βουνά τῆς Σπέραις, μὲ τὰς ἡρωϊκάς κορυφὰς κοντὰ εἰς τὰ σύννεφα, χιονισμένας, τὸν καμαρώνουν. Ἐνα μόνον, ὡσάν Θεὸς μεγαλοπρεπέσ, ὁ Παρνασσὸς, δὲν καταδέχεται ν' ἀτενίσῃ τὸν κάμπον. Τὰ πόδια του στριγγίζει μόνον ἐκεῖ ἐνῶ ἡ κεφαλὴ του εἶνε χαμένη μέσα εἰς τὰ σύννεφα. Ἄπ' ἐκεῖ βλέπει ἐπιμόνα

πρὸς τὰ βάρη τοῦ αἰθέρου. Ὁμοιάζει πολὺ τοὺς ἰδεολόγους. Τὰ πόδια του εἰς τὴν γῆν, ἢ κεφαλὴ του εἰς τὰ σύννεφα...

* **

Ἄχ! Τὶ καπνὸς εἶνε ἐκεῖνος ἐκεῖ κάτω, ποὺ ὑψώνεται, ὡσάν θυσία δικαίου; Βγαίνει ἀπὸ τὴν καπνοδόχον ἐνὸς πλινθοκτίστου μικροῦ σπιτιοῦ, μέσα ἀπὸ τῆς ἐλθές. Δὲν τὸ βλέπει κανεὶς δλόκληρον. Ἐνας ὑπομονητικὸς λόφος τὸ κρατεῖ εἰς τὴν ράχιν του. Ὁλόγυρὰ τοῦ ταπεινέσ, λίγο πὸ ψηλά ἀπὸ τὸ χῶμα, εἶνε σπαρμένες καλυβίτσασ ἀπὸ κλαριά. Τὴν εἰρηνικὴν αὐτὴν ἀγροτικὴν συνοικίαν στολιζουσι ἢ ἄγριεσ πασχαλιέσ, μὲ τὰ κλαριά ἀλύγιστα, φορτωμένα τοὺς ροδαλοὺς ἀνθούσ. Εἶνε ἀνθισμένες ἕωσ τὸν τελευταῖον ἄρμον, μέχρι τοῦ κορμοῦ... Χάρισέ μου μάτια, Θεέ μου! Δέκα, πενήντα, ἑκατὸ, νὰ τῆς χορτάσω;... Ἀκόμα πὸ κάτω ἢ χιονιάτῃ ἀγράφου πελῆ μωρῶναι τὸν αἰθέρα. Βλέπω, αἰσθάνομαι τὴν ἀνοιξιν. Φορεῖ τὴν πράσινη φορεσιά τῆς καὶ τραγουδῶντασ σκορπάει τὰ μάγια τῆς σὲ ὑψώματα, σὲ κάμπους, σὲ ρεμματιέσ, σὲ σῦδενδρα, στὴ χλόη, στὸ χωράφι, παντοῦ, ἀκόμη ἀπάνω στὸ ἀχάριστο κοῦτσουρο, ποὺ ξεπετάει κι' ἐκεῖνο ἓνα ἀνοικτὸ πράσινο βλαστάρι.

Ἄλλὰ πόσο γρήγορα περνοῦμε!... ὁ αιδηρόδρομος σφυρίζει, καὶ ὁ Νίκος σκέπτεται πῶς θὰ παραμελήσῃ τὰς παραγγελίασ ποὺ ἔλαθε.

* **

Περνοῦμε, περνοῦμε. Ἡ βάρβαρος μηχανὴ ὑδρίζει τὰ πάντα μὲ τῆς μουντζούρεσ τῆς. Ἐνα ἄλογο ποὺ ἔδουσκεν εἰς τὸ τριφυλλί ξεαφνίζεται καὶ πάει καλπάζοντασ...

Ἐνα κριάρι, δεμένο σὲ μιὰ ἐλγά, φοβεῖται καὶ ἀπελπισμένο στριφγορίζει ἕωσ ὅτου τὸ σχοινί τυλίγεται γύρω στὸν κορμὸ τοῦ δένδρου.

Περνάμε μικροὺς ἔρημους κολπίσκους. Ἀριστερὰ ὁ ἥλιος χρυσώνει τὰ νερά, ποὺ κατεβαίνουν ἀπὸ ὑψηλάσ κορυφὰς. Νὰ, τὰ «κρεμάμενα νερά» τοῦ Κρυστάλλη.

Μιά γρηὰ χωρικὴ διαβαίνει τὸ ξεροπόταμο. Σέρνει μαζί τῆς μιὰ προβατίνα καὶ τὰ δύο νεογέννητα παιδιὰ τῆς τὴν ἀκολουθοῦν. Ἐνα κοριτσάκι περπατεῖ στὴν ἀκροθαλασσιά, δίπλα ἀπὸ ἓνα μεγάλο περιβόλι.

Ἡ ἀχλαδιέσ εἶν' ἀνθισμένες, ἢ κερασιέσ τὸ ἴδιο ἢ βερυκκοικίεσ καὶ ἢ ροδακινιέσ τὸ ἴδιο. Ὅλα τὰ δένδρα φοροῦν τὸ ἄσπρο ράσο καὶ φάλλουσι μυστικὰ ἓναν ἕνον πρὸς τὴν μεγάλην πηγὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κάθε ζωὴ χύνεται λαμπρὴ τὴν ἀνοιξιν. Μόνον ἢ λεμονιέσ κι' ἢ πορτοκαλλιέσ προσμένουν νὰ λυθῶσι τὸ χιόνι, γιὰ ν' ἀνοίξουν τὰ μπουμπουκία των. Ἄχ! Μάρτη! Διῶξε τὰ χιόνια ν' ἀνθίσουν καὶ τὰ λουλουδία τῆς λεμονιάσ. Δὲν βλέπεισ πῶς στέκεται λυπημένη;..

Περνάμε, περνάμε. Τίποτε δὲν χορταίνει κανεὶς!.. Μόλις παρουσιασθῇ κάτι, χάνεται καὶ πάει... Καὶ εἶνε τόσα τοπεία χαριτω-

μένα! "Ελεος, κύριε μηχανικέ, λίγο σιγώτερα νά κουθεντιάσωμε με τήν άνοιξι. 'Αλλά του κάκου' δ σιδηρόδρομος περνά. Συλλογίζομαι:

Πόσο ή ζωή μας μοιάζει ένα ταξίδι με σιδηρόδρομο!.. Τίποτε δέν προφθάνουμε νά ιδούμε. Μόλις παρουσιάζεται κάτι, χάνεται και πάει... "Ελεος, κύριε μηχανικέ!..

Σ. ΜΕΛΛΑΣ

ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΑΓΓΕΛΟΣ Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΜΙΑ σπανία μηχανική ιδιοφυα εξέλιπεν εν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀγγέλου Ν. Κοφινά θανόντος τῇ 27 Αὐγούστου 1917. Ἐν ἡλικίᾳ δεκαεννέα μόλις ἐτῶν ἀναδειχθεὶς πρῶτος μετὰ βραβεῖου διπλωματοῦχος τῆς Μηχανουργικῆς Σχολῆς τοῦ Πολυτεχνείου, εἰσήλθεν εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὸ Μηχανοποιεῖον «Βασιλειάδης», ὅπου διεκρίθη ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ ἀπάντων τῶν σχεδίων τῶν ἕως τότε κατασκευασθεισῶν ἀτμομηχανῶν, ἐπεξεργάσθη δὲ τὰ τῆς μεγάλης Νεωλοκῷ 3.500 τόνων καὶ ἐπιπέτῃ σχεδιάσας τὴν κατασκευασθεῖσαν μεγάλην στέγην τοῦ ἐν Φαλήρῳ κεντρικοῦ ἐργοστασίου τῆς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρίας. Διέτελεσε ἐπὶ ἔτος πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν Μηχανικῶν τῶν Ἐμπορικῶν ἀτμοπλοίων, εἶτα τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σχολῆς «Προμηθεύς», ἐν ᾗ ἐδίδαξε τελεσφόρως τὰ μαθήματα τῶν Ναυτικῶν μηχανῶν.



Ὡς συγγραφεὺς διεκρίθη εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἐκ τοῦ ἀγγλικῆς μεταφράσεως τοῦ ὀγκώδους συγγράμματος περὶ «Ναυτικῶν μηχανῶν». Ἡ ἐκτίμησις τῶν συναδέλφων του τὸν ἀνέδειξε Πρόεδρον τοῦ Συνδέσμου τῶν Μηχανικῶν τοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου. Χάριν εὐρυτέρων μελετῶν μετέβη τῷ 1905 εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰσήλθεν ὡς μηχανικός εἰς τὰ μεγάλα Ναυπηγεῖα τοῦ Γιάρρου ἐν Λονδίῳ καὶ κατόπιν εἰς τὰ τοῦ Βουλκάνου ἐν Στεττίνῳ τῆς Γερμανίας μετέπειτα δὲ καὶ εἰς ἄλλα ἐν Ἀμερικῇ ἐργοστάσια. Ἐπανελθὼν μετὰ τριετῆ καρποφόρον θράσιν διέτέλεσε κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν διαδοχικῶς τμηματάρχης τῆς ἑλξεως τοῦ ΣΠΑΠ, διευθυντῆς τῶν Σιδηροδρόμων Ἀττικῆς, Ἀρχιμηχανικός τῶν Μακεδ. Σιδηροδρόμων καὶ τελευτεῖον Ἀρχιμηχανικός τοῦ Σιθρ. Πελοποννήσου, διαπρέπων διὰ τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν πρωτοτυπίαν εἰς τὸ ἔργον του καὶ τὸ διοργανωτικόν του πνεῦμα. Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 38 μόλις ἐτῶν



Ο ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΗΣ

— "Ετοιμα δλα! εἶπε στὸν Ἠλία Μαρίδη ἡ γυναίκα του ἀνοίγοντας τὴν πόρτα. Καὶ χωρὶς νά προσέξῃ στὴ ματιά, ποῦ τῆς ἔβριξε, καὶ ἦταν αὐτὴ γεμάτη ἔχθρα, ἄρχισε νά τοῦ λέγῃ γιὰ τίς ἐτοιμασίες, ποῦ εἶχε κάνει τὴ νύχτα, ἐνῶ αὐτὸς κοιμώτανε. Καὶ εἰρσικε πῶς ἀπ' ὅλους, ὅσοι ἦτανε γιὰ τὴν ξενητιά, αὐτὸς θά ἦταν πιὸ καλὰ συγυρισμένος..."

Ὁ Ἠλίας, ἔαπλωμένος στὸ κρεβάτι, δὲν μιλοῦσε· αἰσθανόταν ὅμως τὰ λόγια τῆς νά τὸν πειράζουσε, τὰ αἰσθανότανε ὡς παγωμένο νερὸ νά στάζουν πάνω του.

Ἡ γυναίκα του, ἐπιτέλους, ἔφυγε, τὸν ἄφηρε μόνο. Ἀναστένανε: — Τάθελες, τάπαθες!.. εἶπε στὸν ἑαυτὸ του.

Τὸ εἶχε μετανοῶσει, ποῦ θάφευγε, μὰ πῶς νά κάνῃ; Ἄν δὲν ἔφευγε καὶ τώρα, ποῦ εἶχε δώσει τὸ λόγο του, θά γινότανε βεζίλης.

— Τάθελες, τάπαθες!.. εἶπε πάλι στὸν ἑαυτὸ του καὶ αἰσθάνθηκε θυμὸ, θυμὸ ἐναντίον του, ποῦ ὅλο ζητοῦσε νά ξενητευτῇ, ἐνῶ δὲν εἶχε τὸ θάρρος καὶ κινῶσε καὶ τοὺς ἄλλους νά πάνε. Καὶ φεύγανε οἱ ἄλλοι, ἐνῶ αὐτὸς ἔμενε... Αὐτὴ τὴν φορὰ ὅμως τοῦ εἶχανε πάρει τὸ λόγο του πῶς δὲν θά τοῦς ἄφινε κι αὐτοὺς μόνους νά φύγουνε, ἀλλὰ θά τοὺς ἀκολουθοῦσε.

Καὶ τῶχε πιὰ τελειωμένο, δὲ χωρεῖ καμμιά ψευτιά, τὴν ἔχει πάθει! Θά φύγῃ, θά φύγῃ!.. Κρυφὰ ὅμως, μ' ἄλ' αὐτὰ, πιστεῖει πῶς δὲ θά φύγῃ, τὸ αἰσθάνεται, ἀλλὰ θέλει νά πιστεύῃ πῶς θά ξενητευθῇ, καὶ θέλει νά γείνη ἔτσι, νά δῇ κόσμο, πόλεις νέες, χῶρες ξένες, ἄγνωστες!..

Καὶ ἡ καρδιά του χτυπᾷ ἀπὸ συγκίνηση καὶ ἐπιθυμία, ἀλλ' αἰσθάνεται σὲ κάθε χτύπο κατὶ κρῦο νά πέφτῃ. Μιά ἀπόφαση!.. "Ἄμα μπῆ στὸ πλοῖο, θά ἠσυχάζῃ!.. Βλέπει τὴ βάρκα, ποῦ τὸν παίρνει καὶ τὸν πηγαίνει στὸ βαπόρι. Αὐτὸ καννίζει, στέλνει στὸν οὐρανὸ τὸ γαλανὸ τὸν μαῦρο καπνὸ του. Φωνές, χτύποι καὶ καταρμιῶ μυροῦδιὰ δυνατῇ. Οἱ ναῦτες τρέχουνε, οἱ ἐπιβάτες βιαστικοί. Βαλίτσες, κρότοι, βλαστημιές, σφυρίγματα βραχνά. Ἡ ἄγκυρα σηκώνεται. Τὸ πλοῖο φεύγει!..

Γιὰ τὸ σπίτι του!.. Νά το!.. Ἡ γυναίκα του θάνε κείνη στὴν ταρατσα. Κουνα ἕνα ἄσπρο μαντίλι... Νά, ἡ ἅγια Αἰκατερίνη!..

Τὸ περιβόλι τοῦ Δημάρχου. Τοῦ εἶχε δώσει μαῦρο στὶς ἐκλογές... Ὁ καφενὲς τοῦ γέρο Τσέκα, κοντὰ στὸ φανάρι, ἔπου συχναῖζονε οἱ ψαράδες, καὶ ποῦ ἀπ' ἐξῆ μαλαβόνουε τὰ δίχτυα τους. Σιγά, σιγά χάνονται, τὸ ἄπειρο τὰ καταπίνει καὶ γιὰ λίγο ἀκόμα βλέπει τὴν κορυφή τοῦ προσφύτου Ἡλία. Πόσες φορές ἀπ' ἐκεῖ κῦτταζε τὰ πλεούμενα!.. Πάει κι' αὐτή!.. Τώρα παντοῦ οὐρανὸς καὶ θάλασσα καὶ κλεισιμένο ἔτσι ἀπ' αὐτὴ καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸ βαπόρι, σὰ μικρὸ ξυλάκι μὲ πάνω του μυρμηγκία, τρέχει, τρέχει... .

Φθάνει σὲ μιὰ πολιτεία. Τὴ κόσμος!.. Μιλοῦνε ξένη γλῶσσα, πηδῶνε στὶς βάρκες, φωνάζουε, κινόντουσαν μὲ ὄρουμο τρομαχτικό. Πιάνουν ἄλλοῦ πάλι. Γράφει ἐδῶ ἓνα γράμμα στὴ γυναίκα του κ' αἰσθάνεται ἐπιθυμιὰ νάτανε στὸ νησί του, κοντὰ της.

Σαφνικὰ στὸν ὠκεανό, ποῦ περὰ τὸ πλοῖο, ὁ οὐρανὸς μαυρίζει ἀπ' τὰ σύννεφα καὶ ἡ θάλασσα ταράζεται· σὰ δεμένο ἄγριο βῶδι... .

Τὰ κύματα ἀνοίγουε γκρεμινούς, βάραθρα' καὶ τὸ πλοῖο κατεβαίνει, γκρεμίζεται... Ὁ Ἡλίας ταράζεται καὶ συνέρχεται καὶ μὲ χαρὰ βλέπει πῶς εἶνε κεῖ, στὸ κρεβάτι του, καὶ σφίγγει δυνατὰ τὶς αἰδερῆνες σωλῆνες τοῦ κρεββατιοῦ.

Πάλι ὁμως τὸν σέρνει ἡ ξενιτιά καὶ πρὸ πάντων ὁ γυρισμός, καὶ πηδῶντας τὴν τρικυμία καὶ ἄλλα, βλέπει τὸν ἑαυτὸ του, μετὰ δύο χρόνια, κουρασμένον ἀπ' τὴν ξενιτιά νὰ γυρίζῃ στὸ σπίτι του. Τὴ χαρὰ, χαρὰ στοὺς δικούς του!.. Ὅλοι πηδῶνε, χορεύουε!..

Αὐτὸς κατεβαίνει κάτω στὴν αὐλὴ μὲνα μαχαίρι καὶ σφάζει ἓνα ἀρνί μὲ πλατεῖα οὐρὰ γιὰ νὰ διασκεδάσουε. Κ' ἔχει καλῆσαι τὸ Νικόλα τὸ Συνάπα καὶ τὸ Στάθη Μπονάτσα μὲ τὶς οἰκογένειές τους. Ὁ Ἡλίας συνῆρθε καὶ στὴν ἐνθύμηση τοῦ ταξειδιοῦ, ποῦ ἔπρεπε νὰ κἀνῃ, αἰσθάνθηκε κούραση, κούραση σὰν ἐκείνη τὴ στιγμὴ νᾶχε ἔρθει ἀπὸ ταξίδι καὶ τὸν βιάζανε νὰ κἀνῃ κι' ἄλλο. Πάλι ὁμως τοῦ ἦρθε κείνη ἡ κρυφὴ ἐλπίδα ὅτι δὲν θὰ φύγῃ, καὶ μιὰ εὐχὴ φάνηκε στὸ νοῦ του, χωρὶς νὰ τὴν σκεφτῇ καλά, σὰ νὰ γινόταν πιὸ βαθεῖα καὶ κεῖ, στὸ νοῦ του, νὰ φάνηκε ἡ σκιά της, ἡ ἡχώ της. Κ' ἔλεγε αὐτὴ ἡ εὐχὴ: Ἴσως τὸ καρὰβὶ καὶ κακὸ θὰ πάθαινε στὸ δρόμο καθὼς ἐρχόταν, μιὰ ἀρρώστια θάπεφε στὴ χώρα... .

Σαφνικὰ, καθὼς ἀκόμα βρισκόταν ἡ κρυφὴ εὐχὴ, ἡ γυναίκα του μπῆκε μέσα μὲ βία καὶ τοῦ εἶπε:

— Εἶσαι τυχερός, μὲ νέο βαπόρι θὰ ταξειδέψῃς, ποῦ κάνει τώρα τὸ πρῶτο του ταξίδι!.. Καὶ θάρῃθι πότε νομίζεις;... Καλὰ ποῦ τὰ ἐτοιμάσα ὄλα!.. Θάρῃθι αὔριο!.. Δηλαδῆ δυὸ μέρες πρὶν!..

* *

Ἢταν ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ ἡ γυναίκα του, νόμισε πῶς θὰ τοῦ ἔλεγε κάποιο κακὸ γιὰ τὸ πλοῖο, ἀλλὰ... — Πάει, πάει!..

Αἰσθάνθηκε καὶ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα νὰ τὸν ἀφίγη μόνον, ἔρημο, καὶ ἔτσι τοῦρθε νάρχισι τὸ κλάμμα ἢ νὰ πῆ πῶς δὲν πάει, δὲν θέλει νὰ πάῃ ὅπως κάνουν τὰ παιδιὰ ὅταν τὰ στέλνουνε σχολεῖο καὶ δὲ θέλουνε νὰ πᾶνε... .

Καθὼς ἔδωαινε ἀπ' τὸ δωμάτιο, ἄκουσε τὴ γυναίκα του νὰ μιλᾷ ἀπ' τὸ παράθυρο μὲ μιὰ γειτόνισσα καὶ νὰ λέῃ πῶς ὁ ἄντρας της ἀδυνατῖος. Ἄκουσε καὶ τὴ γειτόνισσα.

— Ἄμ' ταξίδι, ξενιτιά εἶνε αὐτή!.. μικρὸ πρᾶμμα τῶχεις;

— Ἐγὼ, κυρὰ Εὐτέρπη, δὲν τὸν βίασα!.. ἐγὼ, μάλιστα, δὲν τῶθελα, κείνος... .

Χάρηκε. Ἀλλὰ πῶς νὰ κἀνῃ;..

— Ἀχ νάρρώσταينا!.. εἶπε μὲ τὸ νοῦ του.

Βγήκε ἐξῶ. Ἄκουσε ὁμως ὄλους νὰ μιλοῦνε γιὰ τὸ βαπόρι, ποῦ ἐρχόταν καὶ νὰ λένε καὶ ποιοὶ θάφευγαν. Δεῖχνανε κι' αὐτὸν. Τοῦ φάνηκε σὰ νάτανε δεμένος μὴν ξεφύγῃ... .

Γεμάτος ἀπελπισία πήγε στὸ σπίτι του. Τὸ φαί ἦταν εἰσιμο. Ἄλλ' εἶδε ὅτι δὲν εἶχε ὄρεξη νὰ φάῃ καὶ μιὰ μεγάλη ἀδιαθεσία νὰ τὸν πᾶνῃ σιγά, σιγά. Ἐφαγε ὁμως μὲ τὴ βία. Ἢ γυναίκα του τοῦ μιλοῦσε, τοῦ ἔλεγε πολλά, καὶ μαζί τοῦ εἶπε πῶς οἱ συγγενεῖς των ἔθελαν τὸ τραπέζι νὰ τοὺς κἀνῃ τὸ βράδυ καὶ, κα!... Κουνοῦσε τὸ κεφάλι χωρὶς νὰ λέῃ τίποτα. Ὅταν σηκώθηκε μὲ χαρὰ, εἶδε τὴν ἀδιαθεσία νὰ μεγαλώνη καὶ νὰ αἰσθάνεται καὶ ῥίγος.

Δὲν εἶπε τίποτα γι' αὐτὸ πάλι, καὶ βγήκε ἐξῶ. Προχώρησε γιὰ τὸ καφενεῖο ποῦ σύχναζαν ὄλοι ὅσοι θὰ φεύγανε.

Καὶ εἶχανε μαζευτῆ αὐτοὶ καὶ μαζί τους πολλοὶ συγγενεῖς των φίλοι καὶ ἄλλοι.

— Ἐτοιμος, αἶ; τὸν ρώτησε ἓνας ψηλός, μὲ μουστάκες, ντυμένος τὰ καλά του καὶ ποῦ, ἐνῶ δὲ φοροῦσε ποτὲ κολλάρο, εἶχε τυλίξει τὸ λαϊμό του μὲ γιγάντειο κολλάρο ἴσαμε ταῦτιά του.

— Ἐτοιμος!.. αὔριο θὰ εἶμαστε γιὰ νάμαστε!..

Πιάσανε ὀμιλία. Αὐτὸς αἰσθανότανε τώρα νὰ καίῃ κ' ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του:

— Ἄμ' δὲ θάρῃθι γῶ!.. Στὸ σπιτάκι μου καλλίτερα, στὸ σπιτάκι μου!..

Κάποτε κῦτταξε καὶ γιὰ κάποιον μὴ φανῆ καὶ στενοχωριόταν ποῦ δὲν τὸν ἔβλεπε νὰ ἐρχεται.

Δὲν πέρασε ὁμως καὶ πολὺ καὶ φάνηκε κι' αὐτὸς. Ἢταν ὁ Κλάδας ὁ γιατρός.

Αὐτὸς ὁ γιατρός, παλιός του φίλος, τὸν εἶχε συμβουλέψει νὰ μὴ φύγῃ, νὰ μὴ μπῆ μέσα στὴν παρέα αὐτὴν, ποῦ ἔθελαν τὴ ξενιτιά, καὶ νὰ πάφῃ νὰ ὑμνῆ τὰ καλά τῆς ξενιτιάς!..

Ἢμα τὸν εἶδε ὁ γιατρός, τὸν πλησίασε καὶ τοῦ ᾄωσε τὸ χέρι του.

— Μὰ σὺ καίεις!.. Γιὰ στάσου!.. Μωρ' ἔχεις πυρετό!.. Μιὰ στιγμὴ, μιὰ στιγμὴ!.. τοῦ εἶπε. Κ' ἔβγαλε τὸ θερμόμετρο.

— Βάλτο στὴ μασχάλῃ σου!..

Καὶ ὅταν, σὲ λίγο, τὸ πήρε ἀπὸ πάνω του, εἶπε κυττάζοντάς του:

— Σχεδὸν 39!.. Καὶ κάθεσαι ἐξῶ!.. Γιὰ κυττάτε! εἶπε στοὺς ἄλλους δεῖχνοντάς τὸ θερμόμετρο.

Λυωμένος ἀπὸ χαρὰ ὁ Ἡλίας μίλησε:

— Μὰ θὰ φύγω, αὔριο... .

— Τι λές!.. Ταξείδι νά κάνης!.. Ἐκτός ἂν θέλῃς νά ταταῖς τὰ φάρια!..

.

Ἦτανε ξεπλωμένοι τὰπόγευμα τῆς ἄλλης μέρας στὸ κρεββάτι του. Ῥεταινόλαδα, κινίνο, συναπισμούς, ποτήρια γιὰ βεντούζες ἦταν γεμάτο τὸ τραπεζάκι κοντά του.

Ὅλο τὸ σῶμα του βρέθηκε νά πονῆ, τότε τὸ μαρτύρησε, γιατί πρὶν τὸ ὑπόφερε, γιὰ νά μὴν ποῦνε οἱ σύντροφοι πῶς μετανόησε. Καὶ τώρα ὑπέφερε γενναῖα τοὺς συναπισμούς, τὶς βεντούζες καὶ τᾶλλα.

Αἰσθανόταν ὁμως μιὰ γαλήνη, ἡσυχία νά τὸν γαργαλᾷ καὶ χαμογελοῦσε κρυφὰ μὲ πονηρία κυττάζοντας τὰ κλαδιά τῆς ἄμυγδαλιάς, τὸν ἥλιο, τὸ σπιτί. Καὶ εὐχαριστοῦσε, ἀπὸ μέσα του, τὸ γιατρό, πού τὸν ἐμπόδιζε, πού, γιατί δὲν ἤθελε νά φύγῃ, βρῆκε ἀφορμὴ νά τὸν κρατήσῃ λέγοντάς του γιὰ κίνδυνο μεγάλης ἀρρώστειας καὶ τὰ λοιπὰ. Νά πῆ ἄλλη φορὰ πῶς θὰ φύγῃ!..

Ἔτσι ἔμεινε δταν ἄκουσε πυροβολισμούς. Κατάλαβε τί ἔτρεψε. Οἱ ἄλλοι, οἱ σύντροφοί του, φεύγανε καὶ πυροβολοῦσαν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς τους ἀπ' τὸ νησί.

Κανείς δὲν ἦταν ἐκεῖ, κείνη τῆ στιγμῇ, καὶ ντύθηκε γρήγορα κ' ἀνέβηκε στὸ δῶμα.

Πέρα, στὴ γαλανὴ θάλασσα πάνω, ἓνα βαπόρι μακρυνόταν, ἐφευγε, ἀφίνοντας ἓνα χάραγμα στὴ θάλασσα, πού περνοῦσε. Καπνὸς ἔβγαине πυκνὸς ἀπ' τὰ φουγάρια του κ' ἔπεφτε στὴν καθάρια ἀτμοσφαῖρα.

Τὸ βαπόρι χάθηκε σιγά-σιγά, καὶ μόνο ὁ καπνὸς του, μακρῶς, φαινότανε νάνεβαίνῃ... Κατέβαινε κάτω.

Ἡ γυναίκα του, πού ἦρθε κείνη τῆ στιγμῇ, θέλησε νά τὸν μαλώσῃ γιατί σηκώθηκε, ἀλλ' αὐτὸς τῆ σταμάτησε.

— Ἀφοῦ αἰσθάνομαι, τῆς εἶπε, καλὰ τὸν ἑαυτό μου!.. Οἱ βεντούζες, πού μοῦ ἔβαλες, βάζω στοίχημα, αὐτὲς μ' ὠφέλησαν! καὶ ἡ ἡσυχία!.. Τώρα, πού λές, νοιώθω πείνα, πείνα φοβερή! Γιὰ φαντάσου ὁμως νάφευγα! ἔτσι ὅπως ἡμουνα ἀρρωστός! Ἄ, δὲ θὰ γλύτωνά!..

— Πῶ, πῶ! μὴ τὸ λές!.. Ὁ θεὸς μᾶς φύλαξε!..

— Μὰ γι' αὐτό κ' ἐγώ, ξέρεις τί θὰ κάνω;.. Θὰ πάω ἓνα κερὶ στὴ Χάρη τῆς αὔριο, καὶ θὰ σφάξω καὶ τὸ ἀρνάκι μὲ τὴν πλατεῖα οὐρά, γιὰ νά φάμε καὶ νά πιοῦμε! Πῆς ὅτι πῆγα καὶ γύρισα!..

(Ἰούλιος 1917)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Εἰς ἀχρεῖον παρασημοφορημένον

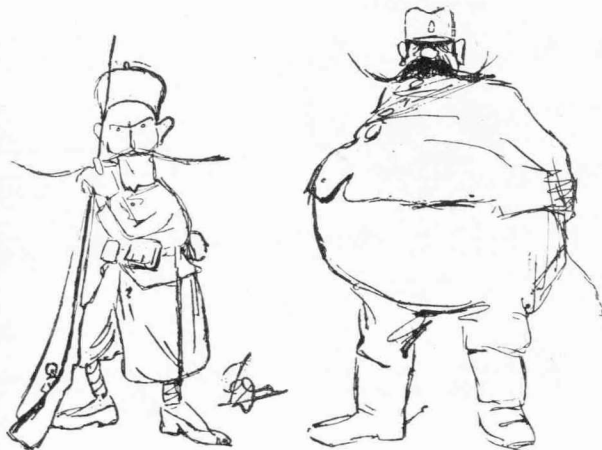
Δὲν βλέπω τί ἐχρειάζετο
τάχα στὰ στήθεα σου ὁ σταυρός;

Μιὰ πινακίδα σοῦφθανε:

«Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς...»

ΣΑΤΑΝΑΣ

Διεθνή σκίτσα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην



Ζουάβος

Σέρβος



Κινέζος, Ἰνδός, Μαῦρος

Ρῶσος



ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΧΙΟΥ

Η ΝΕΑ ΜΟΝΗ



ΕΠΙ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου, εἰρσικό-
μενος ἐν Χίῳ ὡς Νομάρχης, ἀπεφάσισα νὰ ἐπισκεφθῶ
τὴν ἀρχαιοτέραν μονὴν τῆς νήσου, τὴν ἱστορικωτάτην
Νέαν Μονὴν.

Ὅστω περὶ τὴν 4ην μ. μ. ὥραν ἐξεκινήσαμεν ἐπιπλοὶ
ἐκ τοῦ Νομαρχιακοῦ Καταστήματος μετὰ τοῦ νεαροῦ καὶ συμπα-
θοῦς Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων τῶν νήσων Σάμου καὶ Χίου κ.
Εὐαγγελίδου, τοῦ ἀκολούθου μου καὶ ἐνός μοναχοῦ, σταλέντος ἐκ
τῆς Μονῆς ὡς συνοδοῦ. Διήλλομεν διὰ τοῦ Φραγκομαχαλά, ὅπου
ἐπὶ πολλῶν οἰκιῶν σώζονται ἀκόμη λαξευμένα τὰ οἰκόσημα τῶν
παλαιῶν φραγκικῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν ἐπὶ τῆς ἐπο-
χῆς τῆς κυριαρχίας τῶν Ἰουστινιανῶν, καὶ αἵτινες σήμερον ἐξέλι-
πον σχεδὸν παντελῶς ἐκ τῆς νήσου. Ἀνερχόμεθα διὰ στενῆς καὶ
ἀνηφορικῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ κατάφυτον χωρίον Καρυαί, τοῦ ὁποίου τὸ
ὔδωρ εἶναι θαυμάσιον, καὶ τέλος μετὰ τριῶρον περίπου πορείαν εἰσ-
ερχόμεθα εἰς τὰ ὄρια τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι
ἀπέραντα καὶ σύγκεινται ἀπὸ δάση πευκόφυτα, ἐλαιῶνας, ἀμπελω-
νας καὶ ἀγρούς καλλιεργησίμους.

Ἐἶχεν ἤδη δύση ὁ ἥλιος, ὅτε εἰσῆλθομεν εἰς τὸν εὐρὺν τῆς Μονῆς
περίβολον, ὅπου μᾶς ὑπεδέχθησαν ὁ Ἠγούμενος καὶ οἱ προσετώτες
τῶν Μοναχῶν καὶ μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς —
τὸ Συνοδικόν — ἵνα πῶμεν τὸν καφὲν καὶ ἀναπαυθῶμεν ἐκ τοῦ
κόπου τῆς ὁδοπορίας.

Ἡ ἱστορικὴ αὕτη Μονὴ κεῖται πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος
τῆς νήσου ἐπὶ καταφύτου λόφου, εἰρσικομένου μετὰξὺ δύο ὑψηλῶν
βουνῶν, ἢ ἐκκλησιαστικῆ δὲ παράδοσις ὡς ἐξῆς διηγεῖται τὴν ἀρχὴν
τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς Βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Παφλαγῶνος
καὶ Μιχαὴλ τοῦ Καλαφάτου (1030 μ. Χ.), ἐμόναζον ἐν τινι σπη-
λαίῳ ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου Προβατείου ὄρους τρεῖς γηραιοὶ καὶ
εὐσεβεῖς ἄνδρες: ὁ Νικητάς, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Ἰωάννης, οἵτινες νύκτα

τινὰ εἶδαν τὸ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους δάσος καίόμενον καὶ
τὴν ἐπιόσαν μεταβάλλοντας ἐπὶ τόπου εἶρον μόνον μίαν μύρτον ἐξ
ὄλων τῶν δένδρων καὶ θάμνων ἀνέπαφον ἐκ τοῦ πυρός, καὶ εἰς τὸν
κορμὸν αὐτῆς τὴν καὶ ἔτι σωζομένην θαυμασίαν εἰκόνα τῆς Θεο-
τόκου, καὶ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ θαύματος ἔκτισαν εἰς τὸ μέρος
ἐκεῖνο νατῆριον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διέτριβεν ἐν Λέσβῳ ἐξόριστος Κωνσταν-
τῖνος ὁ Μονομάχος, οἱ δὲ τρεῖς ἀσκηταὶ ἐνουπιασθέντες μετέβησαν
ἐκεῖ καὶ εὐρόντες αὐτὸν προεῖπον, ὅτι ταχέως θέλει βασιλεύσῃ ἐν
Κων/πόλει· οὗτος δὲ λίαν εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς προρρήσεως ὑπε-
σχέθη ὅτι, ἂν ἐπιγλήθουεν αὐτῇ, θὰ ἐξετέλει προθύμως πᾶσαν αὐτῶν
ἐπιθυμίαν. Πράγματι μετ' ὀλίγον χρόνον ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον ἡ
Αὐτοκράτειρα Ζωή, ἣτις ἐκάλεσε τὸν Κωνσταντῖνον νὰ συμβασι-
λεύσῃ μετ' αὐτῆς, τοῦτο δὲ μαθόντες οἱ τρεῖς μοναχοὶ μετέβησαν
εἰς τὴν Βασιλεύουσαν καὶ γενόμενοι δεκτοὶ παρὰ τοῦ Αὐτοκράτο-
ρος, ὑπέμνησαν εἰς αὐτὸν τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν, καὶ παρεκάλεσαν
ὅπως ἀντὶ πάσης ἄλλης προσωπικῆς πρὸς αὐτοὺς χάριτος, ἀνε-
γείρῃ εἰς τὸ μέρος τῆς ἀνευρέσεως τῆς εἰκόνης κατάλληλον ναὸν
πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου.

Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος λίαν προθύμως ἀπεδέχθη τοῦτο, καὶ
ἔδωκεν ἀμέσως τὰς θεούσας διαταγὰς πρὸς ἱδρυσιν τῆς Μονῆς καὶ
οἰκοδόμησιν τοῦ ναοῦ καὶ λοιπῶν κτιρίων, τὰ ὁποῖα πάντα ἐγένε-
νοντο μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ τὰ ὁποῖα, τοῦτου ἀποθα-
νόντος ἐν τῇ μεταξὺ, ἐπεράτωσαν ἡ ἀδελφὴ τῆς Αὐτοκρατειρας
Ζωῆς Θεοδώρα, διὰ τοῦτο δὲ πάντοτε εἰς πᾶσαν ἐν τῇ ναῖ ἱεροτε-
λεσίαν, καὶ μέχρι σήμερον ἀκόμα, μνημονεύονται εὐλαβῶς τὰ ὀνό-
ματα τῶν αἰοδιμῶν κτιτόρων Κωνσταντῖνου, Ζωῆς καὶ Θεοδώρας.

Ἡ Μονὴ αὕτη καὶ παρὰ τῶν κτιτόρων ἔλαβε πλείστα προνόμια,
κηρυχθεῖσα αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοκέφαλος κατὰ πάντα, μὴ ὑπαγομένη
εἰς οὐδέναν Ἐπίσκοπον, ἐπροικοδοτήθη δὲ πλουσιώτατα διὰ πολλῶν
δωρεῶν καὶ ἀφιερωμάτων, τὰ δὲ προνόμια τῆς ταῦτα ἐπεκυρώσαν
διὰ χρυσοβούλλων καὶ οἱ μετέπειτα Αὐτοκράτορες Ἰσαὰκ ὁ Κομνη-
νός, Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας, Ῥωμανὸς ὁ Διογένης, Μιχαὴλ ὁ Δού-
κας, Νικηφόρος ὁ Βοτανιάτης καὶ πλείστοι ἄλλοι. Κατὰ τὴν ἀκμὴν
τῆς Μονῆς, τὰ εἰς αὐτὴν ἀνήκοντα ἀπετέλουν τὸ ἕκτον τῶν ὄλων
ἀγροικῶν κτημάτων τῆς νήσου, καθόσον ἐκτός τῶν δωρεῶν καὶ
ἀφιερωμάτων, καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς Νέας Μονῆς, οἵτινες τότε ἀνήρ-
χοντο εἰς 400, ἠγόραζον πολλὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα μετὰ θάνατον
ὑπεχρεοῦντο νὰ καταλίπωσιν εἰς τὴν Μονὴν, τῆς ὁποίας ὅστω τὰ
εἰσοδήματα ἠῤῥξανον σημαντικῶς, διότι, πλὴν τῶν ἄλλων, εἶχεν αὕτη
δικαίωμα καὶ ἐπὶ μεγάλου μέρους τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων
τῆς νήσου.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ Φράγκοι καὶ κατόπιν οἱ Τοῦρκοι περιώρισαν
τὰ δικαίωματα ταῦτα τὰ μεγάλα καὶ ἀπόλυτα, ἀλλ' ὅπως οὐδέποτε
τὰ σπουδαιότερα προνόμια τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τῆς αὐτοδοσίας
τῆς Νέας Μονῆς διετηρήθησαν καὶ παρ' αὐτοῖς σεβαστά. Ὅστω

δὲν ἐπλήρωνεν αὐτὴ οὔτε δεκάτην, οὔτε ἄλλους φόρους, ἀλλ' ὑπε-
 χρεοῦτο μόνον εἰς μικράν τινα ἐτησίαν εἰσφορὰν ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ
 τῆς νήσου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἀντεπροσώπευτο, τιμῆς ἑνεκα,
 ὑπ' αὐτῶν τῶν Δημογερόντων τῆς πρωτεύουσας. Ἡ διεύθυνσις τῶν
 τῆς Μονῆς ἀνετίθετο εἰς Ἑγούμενον, ἐκλεγόμενον κατὰ διετίαν
 ὑπὸ τῶν μοναχῶν, καὶ ὅστις κατ' ἔτος ὑπέβαλλε λογοδοσίαν τῶν
 δαπανῶν πρὸς τοὺς Δημογερόντας τῆς πόλεως, οἵτινες ἐξήσκουν
 καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἑγούμενου ἐπὶ τῶν
 παρεκτρεπομένων μοναχῶν, χωρὶς νὰ δύνανται αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ
 νὰ ἐπεμβαίνουσιν οὔτε εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Μονῆς, οὔτε εἰς
 τὰ τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς, οὔτε κἄν πρὸς τιμωρίαν τῶν διαπρα-
 ξάντων ἀξιοποιόν τινα πράξιν μοναχῶν.

Ἡ Νέα Μονή, πλὴν τῶν μετοχίων εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου,
 εἶχε καὶ οἰκίαν πολλὰς καὶ ναοὺς εἰς τὴν πόλιν, εἰς τοὺς ὁποίους
 ἐστελλεν ἰδίους ἐφημέριους ἐκ τῶν μοναχῶν, ὅταν δὲ ἀπέθνησκαι τις
 ἐκ τούτων ἔπρεπε νὰ ταφῆ εἰς τὸ κοινὸν κοιμητήριον τῆς Νέας
 Μονῆς, οὐδὲν δὲ δικαίωμα εἶχον ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ οὔτε ὁ
 Μουσολίμης οὔτε ὁ Καδῆς.

Τὸ σύστημα τὸ διέπον τοὺς ἐν τῇ Νέᾳ Μονῇ μοναχοὺς δὲν εἶναι
 τὸ κοινοδιακόν, ἀλλ' ἐντελῶς διάφορον, διότι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν,
 προσερχόμενος εἰς τὴν Μονὴν καὶ γενόμενος ἀδελφός αὐτῆς, ἀγορά-
 ζει ἐπὶ πιστώσει ἐν κτήμα τῆς Μονῆς, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν ἐξοφλεῖ
 δι' ἐτησίαν δόσεων, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ἐναπομένει καὶ πάλιν
 τοῦτο ἰδιοκτησία τῆς Μονῆς. Ἐκ τῆς καλλιεργείας καὶ τοῦ εἰσοδή-
 ματος τοῦ οὗτω ἀγορασθέντος κτήματος ὀφείλει νὰ συντηρηθῆ ὁ
 μοναχός καθ' ὅλον τὸ ἔτος, προμηθευόμενος τὰ πρὸς τροφήν καὶ
 ἐνδυμασίαν ἀναγκαζοῦντα, καθόσον ἡ Μονὴ μόνον τὴν οἰκίαν καὶ
 τὴν βύβλιν παρέχει δωρεάν. Ἐπειδὴ τὰ πλείστα τῶν κτημάτων
 εἶναι λιαν εὐφορα καὶ προσοδοφόρα, πολλοὶ τῶν μοναχῶν διὰ τῆς
 φιλοπονίας καὶ τῆς ἐπιμελοῦς καλλιεργείας κατορθώνουσι ἐκ τῶν
 εἰσοδημάτων αὐτῶν νὰ σχηματίζουσιν ἱκανὴν περιουσίαν καὶ νὰ ζῶ-
 σιν ἀνέτως, βοηθοῦντες καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν, ἐνῶ ἄλλοι νωθροὶ
 καὶ φυγόπονοι μόλις ἀποζῶσι στεροῦμενοι σχεδὸν τῶν πάντων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Νέᾳ Μονῇ ἡδὴ μοναζόντων δὲν ὑπερβαίνει
 τοὺς 80, ἐνῶ κατὰ τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη, ἀνήρ-
 χοντο εἰς 400, καὶ κατὰ τὸ 1700 εἰς 200, ὡς ἀναφέρει ὁ Τουρνι-
 φόρτ. Εἰς τὰς γυναῖκας ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς
 Μονῆς εἰσοδος καὶ παραμονή, ὡς καὶ ἡ προσκύνησις ἐν τῇ παλαιῇ
 ναῖ, ἀλλὰ δύνανται μόνον νὰ ἐκκλησιαζῶνται εἰς τὸν ναϊκὸν
 τὸν ἀνεγερθέντα εἰς τὸν ἐξωτερικὸν περιβόλον παρὰ τὴν μεγά-
 λην ἀλλόθυραν, λέγεται δ' ἐκ παραδόσεως ὅτι ἐπίσημος Ὀθωμανὶς,
 παραβάσασα τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ εἰσελθούσα εἰς τὴν Μονήν, ἔπαθε
 πολλὰς οἰκιακὰς συμφορὰς ἐν τούτοις ἢ σύζυγος τοῦ πρώτου
 Ἑλληνος Διοικητοῦ τῆς Χίου, μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου,
 εἰσῆλθε καὶ προσεκύνησεν εὐλαδῶς τὴν Ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτό-
 κου μὴδὲν εὐτυχῶς παθοῦσα.

Ὁ ἐν τῇ κέντρῳ τοῦ ἐσωτερικοῦ περιβόλου ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν
 Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου ἀνεγερθεὶς πρὸς τιμὴν τῆς Ὑ. Θεοτό-
 κου ναὸς μετρίου μεγέθους ἔχει σχῆμα σταυροῦ, εἶναι δὲ οἰκοδομη-
 μένος ἐκ πορφύριτου λίθου ἐντέχνως ἐξεργασμένου, φαίνεται δὲ ὅτι
 ὁ ἐσωτερικὸς διάκοσμος ἦτο πολυτέλεστατος καὶ καλλιτεχνικώτα-
 τος, ἰδίως δὲ ἄξια θαυμασμοῦ ἦσαν τὰ μωσαϊκὰ τοῦ θόλου καὶ τῶν
 τοίχων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ. Ἀτυχῶς ἡ πάροδος τοῦ χρόνου, ἀλλ' ἰδίως
 ὁ ὑπὸ τῶν ἄγγριων ὀρθῶν τῶν Τούρκων ἐμπρησμός τῆς Μονῆς κατὰ
 τὴν φοβερὰν καταστροφὴν τῆς Χίου τῷ 1822 καὶ οἱ τρομεροὶ σει-
 σμοὶ τοῦ ἔτους 1881 ἠφάνισαν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὰ θαυμάσια
 ἐκεῖνα ἀριστουργήματα, καὶ δὲν ἀπέμειναν εἰμὴ ἐλάχιστα μόνον
 μεγάλους κώδωνας καὶ ἐξόχων ἐκεῖνων ψηφιδωτῶν, τὰ ὅποια κατεκό-
 σμουν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ. Ἐνθυμῶμαι ὅποιαν ἔκτακτον ἐντύ-
 πωσιν μοὶ ἐπροξένησεν ἡ σωζομένη εὐτυχῶς ἀνεραία ἐκ μωσαϊκοῦ
 εἰκὼν τοῦ Ἁγ. Θεοδοσίου διὰ τὴν ὑπέροχον ἐφφρασιν τοῦ ἱεροῦ
 προσώπου καὶ τὴν ἀπαράμυλλον λεπτότητα τῆς τέχνης.

Ἐντικρὺ τοῦ ὑπερψήλου κωδωνοστασίου, ὅπερ ἔφερε τέσσαρας
 μεγάλους κώδωνας καὶ μέγα ὄρολόγιον, ὑπάρχει τράπεζα ἐκ πορ-
 φυροῦ μαρμάρου καὶ δεξαμενὴ, τῆς ὁποίας ὁ θόλος στηρίζεται εἰς
 ὀκτὼ μαρμαρίνους στήλας. Μεθ' ὅλας τὰς ζηώσεις καὶ τὰς κατα-
 στροφὰς ὁ πλοῦτος τῆς Νέας Μονῆς εἰς πολυελαίως, κανθύλας,
 σταυρούς, ἄμφια, καὶ λοιπὰ ἱερὰ σκευὴ εἶναι ὄντως μέγας καὶ
 ἀξιοθαύμαστος.

Τὴν ἐπιούσαν μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐξεδράμομεν εἰς τὴν
 ἡμίσειαν καὶ πλεόν ὥραν ὑψηλότερα κευμένην Μονὴν τῶν Ἁγίων
 Πατέρων ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ ὄρους Αἰτίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνευρί-
 σκονται ἐτι τὰ ἴχνη τῶν ἐλληνικῶν ὀρίδων, διὰ τῶν ὁποίων ἐξεδιώ-
 χθησαν καὶ οἱ τελευταῖοι Τούρκοι ἀπὸ τῆς μυροβόλου Χίου, ἐπα-
 νελθούσης ἐλευθέρως πλεόν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

(1917)

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Σ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΕΓΚΑΡΤΕΡΗΣΗ

— *Σέως, στοχαστικὴ ψυχὴ, στήν ἄνοιαν τὴ Μοῖρα
 χωρὶς καμμιὰν ἀντίτασιν τοῦ θάναυ μάταιη τώρα.
 Στάχτη, καπνὸς τὰ ὄνειράτα. Πέγρα τῆς ζωῆς τὴ θύρα
 καὶ ἀδάκρυτη τράβα μακριὰ στὴ θλιβεθὴ τὴ χώρα.
 Ἔτοι, χωρὶς παράπονο κρυφὸ ἢ ὀργῆς βλαστήμια,
 εἶναι θεία χάρις ὁ πόνοσ σου στοῦ κόσμου τὴν ἀσκήμια.*

(*Ἀθήνα Ἀπριλῆς 1914)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

REGISTERED TELEGRAPHIC ADDRESS :

"DEMETRIADES, GLASGOW.,,

TELEPHONE No. DOUGLAS 328

CODES :

WATKINS' AND A.B.C. 5TH EDITION.

"SCOTT'S CODE., TENTH EDITION.

H. DEMETRIADES & C^o

Brokers for the Sale, Purchase, Construction, and
Chartering of Steamers, Tankers and
& CONTRACTORS other description of Naval Architecture.

ADVANCES ARRANGED ON SHIPPING PROPERTY.

TONNAGE OF ALL SIZES AND TYPES IN
OUR HANDS FOR SALE AND CHARTER. DETAILS
PROMPTLY SUBMITTED UPON APPLICATION

PLANS AND SPECIFICATIONS
OF NEW VESSELS DRAWN UP AND ORDERS ARRANGED
FOR THEIR CONSTRUCTION.

*We have for sale or charter all the best available
yachts of every size and type. For large list of desir-
able offerings at attractive prices, our handsome
illustrated yacht list mailed free.*

*Owners with any intention of selling or
chartering vessels should communicate with:*

H. DEMETRIADES & C^o

138 WEST REGENT STREET.

GLASGOW (SCOTLAND)

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

"DEMETRIADES, GLASGOW.,,

ΚΩΔΗΚΕΣ :

WATKINS' AND A.B.C., 5TH EDITION.

"SCOTT'S CODE., TENTH EDITION.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

DOUGLAS 328

ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

H. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ & Σ^{ΙΑ}

138 WEST REGENT STREET

ΓΛΑΣΚΩΒΗΣ, ΣΚΩΤΙΑΣ

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ :

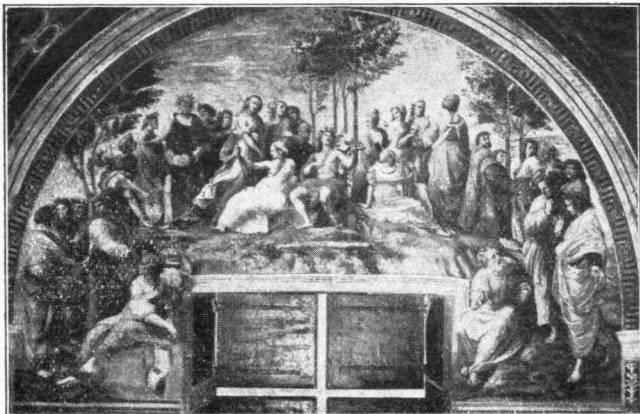
Παντός είδους ναυτικές εργασίας. Ἀγοραπωλησίας φορ-
τηγῶν ἀτμοπλοίων, ἰστιοφόρων, ἐπιβατοφορηγῶν,
ῥυμουλκῶν, θαλαμηγῶν (yachts) καὶ βενζινακάτων.

Σχεδιασμὸν παντός τύπου πλοίων καὶ συγγραφὴν ναυ-
πηγικῶν ὄρων.

Ναυτοδάνεια, Ναυτασφαλείας, Κανονισμὸν ἀβαριῶν, προ-
μήθειαν καὶ μεταφορὰν γαιανθράκων. Ναυλώσεις φορ-
τώσεις καὶ ἐκφορτώσεις ἐμπορευμάτων κτλ.

Προμηθείας ἀτμολεβήτων, ἐλκυστήρων δι' ἀτμοῦ, βεν-
ζίνης, Ἡλεκτρομηχανῶν, Πετρελαιομηχανῶν κινου-
μένων δι' ἀκαθάρτου πετρελαίου, Βενζινομηχανῶν,
Γκαζομηχανῶν καὶ ἐν γένει παντός μηχανήματος καὶ
τὴν τελείαν ἐγκατάστασιν αὐτῶν

ΕΙΣ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΥΣ ΤΙΜΑΣ



Τὸ Βατικανόν. — Ὁ Παρνασσὸς τοῦ Ραφαήλ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΡΩΜΗΣ

ΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟΝ

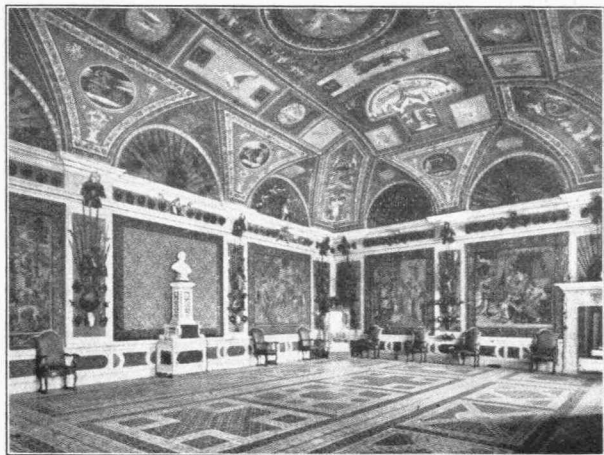
Ὁ αὐτοκαλούμενος διάδοχος τοῦ ταπεινοῦ ἀλιέως τῆς Ἰουδαίας, ὁ ἐπὶ γῆς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰησοῦ, ἔχει ἀναμφιβόλως τὴν μεγαλοπρεπεστέραν κατοικίαν τοῦ κόσμου. Διότι, τίποτε πλουσιώτερον εἰς θησαυροὺς τέχνης δύναται τις νὰ φαντασθῇ ἀπὸ τὸ Βατικανόν. Τὸ Βατικανόν δὲν εἶναι μία οἰκία, ἀλλὰ σύνολον οἰκιῶν ἀποτελουσῶν ἐλόκληρον πόλιν ὑπὲρ πάσαν ἄλλην πλουσίαν εἰς ἀριστουργήματα τέχνης.

Τόσα οἰκοδομήματα ἔχει μέσα, γύρω ἀπὸ ἓνα θαυμάσιον κήπον, ἀποτελοῦν ἓνα κολοσσόν ἑνδεκα χιλιάδων θωματίων! Ἐκεῖ μέσα ἐγκλείονται τὸ Σιξτίνον Παρεκκλήσιον, ἡ ἀποθήκεις τῆς τέχνης τοῦ Μιχαηλαγγέλου, τὸ διαμέρισμα τῶν Βοργιῶν, αἱ περίφημοι Loggie τοῦ Ραφαήλου, τὸ Προαύλιον τοῦ Βελθεδέρε, κατασκευασθὲν ἀπὸ τὸν Bramante, τὰ ὑπέροχα Μουσεία βεβήλου καὶ χριστιανικῆς τέχνης, αἱ μοναδικαὶ Αἰθούσαι τοῦ Ραφαήλου, μία Βιβλιοθήκη μὲ πολυτίμα χειρόγραφα, τοιχογραφίαι καὶ ἄλλοι θησαυροὶ τέχνης. Εἰς τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν του διακόσμησιν εἰργάσθησαν οἱ γίγαντες τῆς Ἀναγεννήσεως, ὁ Bramante, ὁ Μιχαηλαγγέλος, ὁ Ραφαήλος, διὰ νὰ ἀρκεσθῶν εἰς τοὺς γνωστοτέρους.

Θὰ ἐπεθύμουν νὰ δώσω πλήρη περιγραφὴν τοῦ Βατικανοῦ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο θὰ ἐχρειάζετο χῶρος διπλάσιος τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου». Ἐξ ἄλλου μία βιαστικὴ, σκελετωδῆς, a la Baedecher, θὰ

ἐμίμωον τὴν ἀξίαν τοῦ Βατικανοῦ, καὶ θὰ καθίστατο κουραστικὴ καὶ περιττὴ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου. Προτιμῶ ὅθεν νὰ ἀπασχοληθῶ μὲ ἓν μικρὸν τμήμα του μόνον. Καὶ ἐξέλεξα τὸ ἔργον τοῦ Ραφαήλου ἐν τῷ Βατικανῷ, τοῦ ὁποίου διακρίνει τις τὸ ὑπέροχον κάλλος ἐν τῇ ὑπερτάτῃ τελειότητι.

Ἀκολουθήσατέ με διανοητικῶς εἰς τὰς Αἰθούσας τοῦ Ραφαήλου. Ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης κατὰ τὸ 1508 ἐκλήθη ἀπὸ τὸν προστάτην τῶν τεχνῶν Πάπαν Ἰούλιον Β', ὅπως ζωγραφίσῃ τὰς αἰθούσας ἐκεῖνας, ἐνῶ ταυτοχρόνως ὁ Μιχαηλαγγέλος ἐξωγράφιζε τὴν Capella Sistina. Ὁ Ραφαήλος, ἀληθὴς φιλόσοφος τοῦ χρωστήρου, ἔδωκε



Τὸ περίφημον διαμέρισμα τοῦ Πάπα Βοργία εἰς τὸ Βατικανόν

σάρκα εἰς τὰς ἰδέας καὶ ἀπετέλεσε τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο ποίημα, ὁποῖον εἶναι αἱ τοιχογραφίαι τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ «Συζήτησις τῆς Μεταλήψεως» ἀποτελεῖ τὴν ἀποθήκην τῆς Ἐκκλησίας, ἡ «Πυρκαϊὰ τοῦ Βοργο» παριστᾷ ἓν θαῦμα τοῦ Λέοντος Δ', κατὰ τὸ 847. Ἡ «Τιμωρία τοῦ Ἡλιοδώρου» ἐλήφθη ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἐπέροχα εἶναι ἡ «Ἀπελευθέρωσις τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἀπὸ τὴν φυλακὴν», ἡ «Συνάντησις τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ Μεγάλου μετὰ τοῦ Ἀττίλα», ἡ «Ἐμφάνισις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Νῶε», ἡ «Θυσία τοῦ Ἀβραάμ», ἡ «Μάχη τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου», τῶν ὁποίων ἀδύνατον ἀποβαίνει, ἔλλειψαι χῶρον, νὰ δώσωμεν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν. Θὰ ἀρκεσθῶμεν μόνον εἰς δύο του ἔργα ἐλληνικοῦ θέματος: τὴν «Σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν» καὶ τὸν «Παρνασσόν».

Ἡ «Σχολή τῶν Ἀθηνῶν» εἶναι μία φανταστική συγκέντρωσις ἔλων τῶν φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος πάσης ἐποχῆς. Εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτην ὅλα εἶναι ὑπεράνθρωπα, ἀθάνατα. Οὐδέποτε τὸ πνεῦμα καλλιτέχνου συνέλαβε δυνατωτέραν σύνθεσιν, μορφὰς ἀγερωχοτέρας, τολμηροτέρας, διάκοσμον πρωτοτυπώτερον καὶ ποικιλιώτερον. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἀποθέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης. Παριστᾷ μίαν στοᾶν μὲ θόλους ἀποτελοῦσαν τὸ ἠραιότερον Ἰερόν τῆς Σοφίας, τὸ ὁποῖον χεῖρ ζωγράφου ἀπεικόνισις ποτέ. Τὸ διακοσμοῦν τὰ ἀγάλματα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ σοφοί



Ἡ πυρκαϊὰ τοῦ Βορگو. Ἔργον τοῦ Ραφαήλ

εἶναι τοποθετημένοι ἐπὶ τῶν βαθμίδων κλίμακος, πρὸς τὴν ὁποίαν καταλήγει τὸ Ἰερόν.

Τὸ κέντρον, εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα, κατέχουν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ γύρω των συγκεντροῦνται οἱ ἐπισημότεροι μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ αὐτῶν. Εἰς τὰς κατωτέρας βαθμίδας εὐρίσκονται οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐμπειρικῶν ἐπιστημῶν, τῆς γεωμετρίας, τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς μουσικῆς. Ὁ Σωκράτης, ἔρθιος, ἰμλεῖ μὲ τὸν Ἀλκιβιάδην. Εἰς τὴν αὐτὴν πλευρὰν τῆς εἰκόνης φαίνεται ὁ Πυθαγόρας γράφων, πλησίον του δὲ ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ὁ Ἐπίχαρμος, ὁ Ἀρχίτας. Πρὸς τὸ ἄκρον διακρίνεται ὁ Ἐπίκουρος, στεφανηφόρος μὲ τρυφεροῦς κλάδους ἀμπέλου καὶ κρατῶν βιβλίων. Γυρμένος ἐπὶ τῶν βαθμίδων, φαλακρός, ἡμίγυμνος, κεῖται ὁ κυνικός Διογένης.

Δεξιᾷ τοῦ θεατοῦ διακρίνεται ὁ περίφημος ὄμιλος τῶν Μαθηματικῶν: ὁ Ἀρχιμήδης, κύπτων ἐπὶ πίνακος, χαράσσει ἐξάγωνον διὰ

διαβήτου. Δεξιᾷ ὁ Ζωροάστρης καὶ ὁ ἀστρονόμος Πτολεμαῖος. Ὅπισθεν τούτου διακρίνονται δύο μορφαί. Ὁ ζωγράφος, εἰς τὰς δύο αὐτὰς κεφαλὰς, ἠθέλησε ν' ἀπαθανάτισθ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸν διδάσκαλόν του Perugino.

Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὸ ἄλλο κολοσσαῖον ἔργον του — τὸν «Παρνασσόν», τὴν ἀποθέωσιν ταύτην τῆς Ποιήσεως. Εἶναι μία εἰκὼν



Ἡ «Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος» τοῦ Ραφαήλ

γεμάτη ἀπὸ χάριν καὶ φῶς. Κάτωθι δενδρυλίου κάθηται ὁ Ἀπόλλων παίζων βιολίον. Ὁ ζωγράφος ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀπόλλωνος ἀντὶ τῆς Λύρας βιολίον, διότι εὕρισκεν ἁρμονικωτέραν τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς. Γύρω τοῦ Ἀπόλλωνος θεῶνται αἱ Μοῦσαι. Πλησίον διακρίνεται ὁ Ὅμηρος, εἰκὼν ἀληθῶς ἐμπνευσμένη: ἡ μουσικὴ τῶν Θεῶν ἐμπνέουσα τὸν ὑπέρτατον τῶν ποιητῶν, φάλλοντα τὰς ῥαφφιδίας του. Παρ' αὐτὸν εὕρισκεται ὁ Δάντης ἐστεμμένος μὲ δάφνην καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Βιργίλιον. Ὁ Ρωμαῖος ποιητὴς ἀτενίζει ἕνα ὄμιλον ἐκ τεσσάρων ἀνθρώπων. Εἶναι ὁ Πετράρχης

μέ την Σαφώ και ὁ Πίνδαρος με τόν Ὅρατιον, κατά τήν πιθανότεραν ἐκδοχήν, διότι ἄλλοι, ἀντί τῆς Σαφούς, διακρίνουν τήν περίφημον Δάουραν, τήν ἐρωμένην τοῦ Πετράρχου. Ὁ Ὅρατιος παρατηρεῖ ἀτενῶς τόν Πίνδαρον ψάλλοντα.

Διηγῶνται ὅτι, ὅταν ὁ Πάπας εἶδε τελειωμένον τόν θαυμασίον τοῦτον πίνακα, κατελήφθη ὑπό τόσου ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸ ὕψος τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τήν λυρικότητα τῆς ἐκτελέσεως, ὥστε διέταξε νὰ ἐξαφανίσουν δύο τοιχογραφίας ἄλλου ζωγράφου τῆς ἐποχῆς, εὐρισκομένας ἐντός τοῦ ἰδίου δωματίου.

Εἰς τὰς «Στοάς τοῦ Ραφαήλου» εὑρίσκεται τὸ σύμπλεγμα τοῦ διακοσμητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐξετέλεσαν εἰς τὸ Βατικανόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προστάτου τοῦ Πάπα Ἰουλίου Β', ὁ διάδοχος αὐτοῦ Λέων ὁ Γ', θαυμαστής καὶ οὗτος τοῦ μεγάλου ζωγράφου, παρήγγειλεν εἰς τόν Ραφαήλον ὅπως διακοσμήσῃ τὰς Στοάς αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον ἔκτοτε τὸ ὄνομα του καὶ ἀποτελοῦν τὸ ὑραιότερον γνωστὸν ἐν τῇ κόσμῳ ἔργον διακοσμητικῆς τέχνης.

Καὶ ἀλλαχοῦ εὑρίσκωμεν εἰς τὸ Βατικανόν τὸν Ραφαήλον. Εἰς τήν περίφημον Πανακοθήκην, ὅπου μάλιστα ἐμφανίζεται ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ τῆς τέχνης του μετὰ τὴν Παναγίαν τοῦ Foligno καὶ τὴν «Μεταμόρφωσιν». Οἱ δύο οὗτοι πίνακες περισσότερον τῶν ἄλλων ἔργων του ἀποσπῶσι τὸν θαυμασμόν. Τέλος εἰς τὸ σχέδιον ὁ Ραφαήλος ἔχει ὀλιγίστους ἐφαμίλλους. Εἰς τὴν γαλήνην ὁμοῦ καὶ γλυκύτητα τῆς ἐκφράσεως οὐδένα ἔχει τὸν δυνάμενον ν' ἀντιπαραβληθῇ. Μετὰ τὰς ἀπλοῦνάς καὶ ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν τεχνοτροπίαν ἐμπνευσμένας Παναγίας τῆς Φλωρεντινῆς περιόδου, ἡ «Παναγία τοῦ Foligno», ζωγραφηθεῖσα κατὰ τὸ 1511, ἐγκαινιάζει τὴν σειρὰν τῶν ἐνδόξων δι' ἐκφρασιν καὶ γλυκύτητα εἰκότων τῆς Παναγίας.

Ἡ «Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος» εἶναι τὸ τελευταῖον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐζωγράφισεν. Ὅταν τριάντου ἐπτὰ μόλις ἐτῶν, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δόξης καὶ τῆς τέχνης του, ὁ Ραφαήλος ἀπέθνησκεν, εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην του οἱ θαυμασταὶ τὸν ἐτοποιήθησαν τὴν εἰκόνα ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν μόλις εἶχεν ἀποπερατώσει. Μετὰ τὸ ἔργον αὐτὸ ὀλίγιστα ἄλλα δύναται νὰ συγκριθῶν, ὅσον ὁ «Μυστικὸς Δείπνος» τοῦ Ντα-Βίντσι καὶ ὁ «Χριστὸς» τοῦ Τιτοτιανού καὶ τοῦ Ρέμβραντ.

Σταματῶ ἐδῶ. Ἴσως ἄλλοτε μοῦ δοθῇ εὐκαιρία ὅπως ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ ἀγαπητοῦ μου Ἡμερολογίου τοῦ κ. Σκόκου ὀμιλήσω καὶ διὰ τὰ ἄλλα ἀριστουργήματα τοῦ Βατικανοῦ.

(Ρῶμῃ)

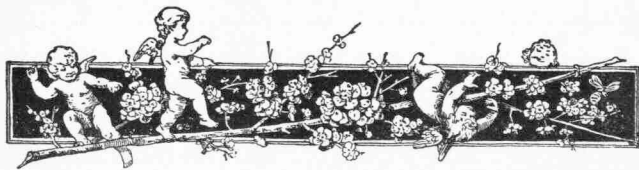
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς κρῦον ἀστειολόγον

Τόσο κρῦα τ' ἀστεία τον ποῦθελε νὰ σκορπάῃ
ὅπου κι' ὁ ἴδιος πούντιασε, τὰ τίναξε καὶ πάη!..

ΣΑΤΑΝΑΣ



ΓΙΑ ΣΟΥ ΜΑΡΙΩ!



ΡΓΑ-ἀργά, σάν κουρασμένη, γύριζε ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἡ λυγρὴ στό καλύδι της. Στὸ γυρμένο ξανθὸ κεφαλάκι τῆς χίλιοι λογισμοὶ τριγυρίζανε. Λογισμοὶ ποῦ πρώτη φορά τώρα τοὺς δοκιμάζε, γιὰ τοῦτο ἦτανε τόσο ἐπιμονοί, τόσο γλυκὰ τυρρανικοὶ... Εἶχε γεμίσει τὸ σταμνὶ της ἀπὸ τὸ πηγᾶδι, καὶ καθότανε ἐκεῖ στὴν ἄκρῃ τῆς πεζούλας, προσμένοντας καὶ τ' ἄλλα τὰ κορίτσια νὰ γεμίσουν γιὰ νὰ γυρίσουν ὅλες μαζί στοῦ χωριῦ συντροφιασμένες.

Σιγοτραγουδᾶνε κάποιον τραγοῦδι τοῦ χοροῦ, κι' ἐγελοῦσε μετὰ τὴ μικρότητα τῆ Φανιώ ποῦ ἤθελε κι' ἐκείνη νὰ κρατήσῃ στοῦ κεφαλί τοῦ σταμνακί της, σάν τῆς μεγάλης, μὰ δὲν μπορούσε νὰ τὰ καταφέρῃ. Ἐξαφνα κύλισμα τροχῶν ἀκούστηκε καὶ ξεπρόβαλε τροχονταξ τὸ κάρρο τοῦ Φώτη.

Ὁ Φώτης, τὸ πλιὸ ὁμορφο παληκάρι τοῦ χωριοῦ, γεμάτος λεβεντιά καὶ καλωσύνη, ὁ πρώτος τραγουδιστής, μετὰ τὰ καταρὰ μαλλιά καὶ τὰ παγινιδιάρικα μάτια, ποῦ κάθε λυγρὴ κοκκίνιζε στοῦ διάδα του κι' ἄθελα χαμήλωνε τὰ μάτια, πέρασε κοντὰ 'στο πηγᾶδι, κύτταξε τὰ κορίτσια σάν νὰ γύρευε νὰ ξεχωρίσῃ κάποιον μεταξύ τους, καὶ τέλος γύρισε πρὸς τὴ Μαριώ, ποῦ καθότανε παράμερα, καὶ κουνώντας τὸ χέρι ψηλά στὸν ἀέρα τῆς φώναξε:

— Γιὰ σου, Μαριώ!

Ἡ Μαριώ ξαφνίστηκε. Ποτὲ του δὲν τῆς εἶχε μιλήσει ὁ Φώτης, πῶς τοῦ φάνηκε τώρα νὰ τὴν χαιρετήσῃ; Ἐστρεψε πρὸς τὸ κάρρο μὴν εἰξεύροντας ἂν ἔπρεπε νὰ τοῦ δώσῃ κι' αὐτὴ τὸν χαιρετισμό, μὰ ἐκεῖνο εἶχε μακρυνθῇ πολὺ καὶ πρὶν χαθῆ, στοῦ γύρισμα τοῦ δρόμου, ἔστρεψε πάλι πίσω τὸ κεφάλι ὁ Φώτης καὶ τὴν ἐκύτταξε.

Ἡ λυγρὴ κατακόκκινη ἔμεινε μετὰ τὸ βλέμμα καρφωμένο ἀπ' ὅπου χάθηκε τὸ κάρρο, σάν ἀπολιθωμένη. Ὅταν εὐτύχησε κι' ὁ τελευταῖος κρότος, ἄφησε ἄθελα ἕναν βαθὺν ἀναστεναγμό, κι' ἐσηκώθηκε ν' ἀνταμώσῃ τῆς ἄλλες ποῦ εἶχαν ξεκινήσει.

Τὸ τραγοῦδι κόπηκε στὰ χεῖλῃ της, καὶ τὸ γέλιο ἔγινε συλλογὴ καὶ πόνος. Κ' ἐκεῖ ποῦ πήγαινε ἀργά, συλλογιζότανε:

— Γιατί τάχα ὁ Φώτης αὐτὴν μονάχα νὰ χαιρετήσῃ ἀπὸ τῆς τόσας κοπέλλες. Καὶ γιατί γύρισε στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου καὶ τὴν ξανακύτταξε; Γιατί; . . . Καὶ ἡ φτωγὴ καρδοῦλα κτυποῦσε ἄτακτα, καὶ τὰ πόδια σταματοῦσαν σὰν ξεχασμένα, καὶ τὰ μάτια ἄθελα κάθε τόσο γυρίζανε ἐκεῖ ποῦ χάθηκε τὸ κάρρο! Τὸ κάρρο ποῦ 'παίρνε μαζί του καὶ τὴ ψυχὴ τῆς κ' ἔτρεχε κατὰ τὴ χώρα!

Καὶ πῶς τέτοια ὥρα νὰ πηγαίνει στὴ χώρα; Πάντα πήγαινε τὸ πρωτὶ καὶ γύριζε τὸ βράδυ. Ἀπόψε τὶ δουλειὰ εἶχε νὰ καταβαίνει; Ἴσως νὰ τοῦ 'τυχε κανένα ἀγῶνί γιὰ τὸ βαπόρι ποῦ πέραγε τὴ νύκτα.

.

Τὸ ἄλλο βράδυ ποῦ πήγανε πάλι ὅλα τὰ κορίτσια νὰ γεμίσουν στὸ πηγάδι, ἡ Μαριῶ στὴν ἴδια θέσι καθισμένη δὲν ξεκολλάει τὰ μάτια τῆς ἀπὸ τὸ γύρισμα τοῦ δρόμου. Αὐτὴ τὴν ὥρα γυρίζει πάντα ὁ Φώτης ἀπ' τὴ δουλειὰ τραγουδώντας μετ' ἡλυκεῖα φωνὴ του.

— Θὰ τῆνε χαιρετήσῃ τάχα κι' ἀπόψε;

Κάθε κρότος τροχῶν τὴν ἔκανε νὰ σκιρτᾷ καὶ κρατιώταν ἡ ἀναπνοὴ τῆς ὡς νὰ ἰδῆ ποιὸς θὰ φανῆ.

Μὰ ἄδικα περίμενε.

Πέρασαν ὅλοι οἱ ἀγωγιάτες, μὰ ἐκεῖνος δὲν φάνηκε.

Ἔτσι τῆς ἐρχόταν νὰ τοὺς ρωτήσῃ τί γίνηκε ὁ σύντροφός τους, μὰ ἡ 'ντροπὴ τῆς ἔδενε τὴ γλώσσα.

Πέρασαν ἔτσι τρεῖς βραδυές. Μὲ λαχτάρια πρόσμενε κάθε σουρούπωμα τὴν ὥρα, ποῦ τὰ κάρρα γυρίζανε. . . μὰ τοῦ κάκου! ὁ Φώτης δὲν φαινότανε πουθενά.

Ἡ Μαριῶ εἶχε ἀλλάξει. Ἔνοιθε πῶς κάτι συνέβη μέσα στὴ ψυχὴ τῆς. Δὲν ἤξερε τί νὰ συλλογιστῆ. Μιά στιγμή ἔφθασε νὰ τῆς ἀλλάξῃ ὅλο τὸ ρυθμὸ τῆς ἐξουίστασης ἕως τότε παιδούλας.

Τί εἶχε; Τί γύρευε; Τί τὴν ἔμελλε;

Ἐπὶ τέλους, τὴν τετάρτη βραδυὰ, ἔτυχε ν' ἀκούσῃ πῶς ὁ Φώτης ἔφυγε ἐθελοντῆς γιὰ τὸν πόλεμο.

Ἡ ἀνέλπιστη αὐτὴ εἶδῃσι τῆς φάνηκε πῶς πέρασε σὰν μαχαίρι τὴν καρδιά. Ἐχασε τὸ χρῶμα τῆς καὶ προσπέρασε βιαστικὴ νὰ μὴν ἰδοῦνε δυὸ δάκρυα, ποῦ κύλισαν ἀπ' τὰ βουρκωμένα μάτια τῆς.

Πῆγε στὸ σπίτι τῆς σὰν θυμωμένη μὲ τὸν ἑαυτὸ τῆς:

— Καὶ στὸ τέλος τί μὲ νοιάζει ἐμένα γιὰ τὸ Φῶτη; Ἀδελφὸ τὸν ἔχω ἢ ἔαδερφο;

Ἔτσι ἔλεγε μέσα τῆς. Εἶν' ἀλήθεια πῶς πάντα ἔνοιθε γι' αὐτὸν κάτι σὰν θαυμασμό, γιὰ τὴ λεβεντιά του καὶ τὴν κρυσταλλένια του φωνή, μὰ ὄχι πάλι ὡς ἐκεῖ. . . Ἄς τὸ καλὸ! . . .

Μὰ ὅσο προσπαθοῦσε νὰ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸ νοῦ τῆς καὶ νὰ ξαναῦρη τὸ γέλιο καὶ τὸ τραγοῦδι τῆς, τόσο αὐτὸς ἐρχότανε πιὸ ἐπίμονα στὴ σκέψι τῆς καὶ θροναζότανε μέσα στὴν καρδιά τῆς, τόσο ἡ εἰκόνα του τὴν κυνηγοῦσε μερόνυχτα. Ἐμπρὸς στὰ μάτια τῆς εἶχε διαρκῶς τὸν πρώτο καὶ τελευταῖο του ἐκεῖνο χαιρετισμὸ καὶ τὴν ὑστερὴν ματιὰ ποῦ τῆς ἔριξε φεύγοντας. Καὶ τί παράξενο!

Ἔσο περνοῦσε ὁ καιρὸς, ἀντὶ νὰ ξεθωριάσῃ ἡ εἰκόνα αὐτῆ, τόσο καὶ ζωήρευε στὴ φαντασία τῆς.

Καὶ λίγο-λίγο ἔχασε ἡ λυγερὴ τὴ θροσιά τῆς, χλώμισαν τὰ τριανταφυλλένια τῆς μάγουλα καὶ τὸ γελαστὸ πρόσωπό τῆς ἔγινε τώρα σκεπτικὸ καὶ περιλυπο. Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τί τὴν ἔτρωγε, μὰ ὅτῃς κι' αὐτὴ ἡ ἴδια ἀκόμα καλὰ-καλὰ.

Ἡ μάνα τῆς ποῦ τὴν εἶχε μονάκριδη, ἀνήσυχη τὴν ρωτᾷ: τί ἔχει, μὴν εἶνε ἄρρωστη, μὴν ἔχῃ κίνα κρυφὸ καὶμὸ ποῦ τὴν λυώνει ἔτσι, μὰ κ' ἐκεῖνη δὲν ἔξερει τί νὰ τῆς ἀπαντήσῃ.

— Πές μου, Μαριῶ μου, τῆς λέει ἡ φτωγὴ τῆς μαννούλα, τί ἔχεις καὶ μοῦ πικραίνεσαι; Μὴ σὲ τρώει καμμιὰ κρυφὴ ἀγάπη καὶ 'ντρέπεται νὰ τὸ πῆξ; Ἔννοια σου, πές μου τὸ σ' ἐμένα κι' ἐγὼ θὰ τὰ καταφέρω ὅλα' ὅ,τι μπορῶ θὰ κάνω γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ εὐτυχισμένη. Σάμπως ἔχουμε κι' ἄλλο παιδί οἱ ἄμοιροι;

— Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ, μάνα. . . τίποτα δὲν ἔχω, ποιὸν θεὸς ν' ἀγαπῶ. . . τῆς ἔλεγε ἡ Μαριῶ.

Καὶ μήπως ἤξερε κι' αὐτὴ ἡ ἴδια τί γινότανε μέσα στὴ ψυχὴ τῆς; Τῆς ἦρθε τόσο ἀπότομο καὶ ξαφνικὸ τὸ κτύπημα! Ποῦ νὰ καταλάβῃ λοιπὸν ἡ ἀθῶα καὶ ἀνίδεη παιδούλα, καὶ ποῦ νὰ σκεφθῆ, πῶς ἔφτασε ἕνας μονάχα ἄπλὸς χαιρετισμὸς καὶ μιά ματιὰ ἀπὸ μακριὰ, γιὰ νὰ τῆς ἀλλάξῃ τὴ γελαστὴ ζωὴ τῆς σὲ μαρτύριο;

Ἡ μὴνη τῆς σκέψι ἦτανε τώρα πότε νὰ πῆσῃ ὁ ἥλιος, νὰ πάῃ στὸ πηγάδι, ν' ἀγναντεύῃ πρὸς τὸν μεγάλο δρόμο ποῦ περνοῦν τὰ κάρρα, ὡς ποῦ νὰ νυκτώσῃ, νὰ γυρίσῃ πίσω λυπημένη κι' ἀμίλητη.

.

Πέρασαν ὀκτὼ μῆνες.

Ἐνα βράδυ ποῦ γύριζε πάλι ἀπ' τὸ ἀγαπημένο τῆς πηγάδι ἀργοπαθώντας, μὲ τὸ κεφάλι γερμένο ἀπ' τὸν πόνο, ἄκουσε πίσω τῆς ἕναν ἀσυνείηστο κρότο σὰν κάποιος νὰ ἐρχότανε, μὰ δὲν ἔμοιαζεν σὰν ἄνθρωπος, γιατί ἦταν παράξενο τὸ περπάτημά του. Εἶχε σκοτεινιάσῃ γιὰ καλὰ καὶ φοβήθηκε νὰ γυρίσῃ πίσω τῆς νὰ ἰδῆ.

— Μὰ τί νάναι τάχα, συλλογιόθηκε. Ἄνθρωπος ἢ θεριό; . . .

Κ' ἔκανε τὸ βῆμα τῆς γρηγορότερο, ἐνῶ ἡ καρδιά τῆς ἄρχιζε νὰ κτυπᾷ πλιὸ γοργά.

Ἐξαφνα τῆς φάνηκε πῶς ἄκουσε σὰν ἀναστεναγμὸ ἀνθρώπινο. Πῆρε θάρρος καὶ, ὅπως ἦταν φυσικὰ πονετικὴ, γύρισε νὰ ἰδῆ.

Στὸ σῦθαμπο ξεχώρισε ἕναν ἄνθρωπο, ποῦ ἀνέβαινε μὲ κόπο τὸν ἀνήφορο. Σὰν ἤλθε κοντὰ, εἶδε πῶς τοῦ ἔλειπε τὸ ἕνα τοῦ πόδι' καὶ στὴ θέσι του ἔσπερνε δεκανίκι, ἐνῶ μὲ τ' ἄλλο χέρι του κρατοῦσε ἕνα δέμα.

— Θὰ κουράστηκε ὁ κακομοῖρης, εἶπε μέσα τῆς, καὶ πλησιάζοντες τὸν ἔβλεπε:

— Καλησπέρα, πατριώτη, τοῦ εἶπε.

— Ὁρα σου καλὴ, κοπέλλα μου, τῆς ἀπάντησεν ὁ ξένος σκυφτός.

— Φαίνεται κουρασμένος, δός μου τὸ μῦθό νὰ ξελαφρώσῃς λίγο.

Ἐκεῖνος γύρισε νὰ τὴν κυττάξῃ, μὰ μὲ τὸ σκοτίδιασμα δὲν ἔμπο-
ρεσε στὴν ἀρχὴ νὰ τὴν ξεχωρίσῃ καλὰ, κ' ἔσκυψε λίγο νὰ τὴν ἰδῇ
καλλίτερα. Ἐπειτα ἀναστέναξε βαθεῖα, στάθηκε νὰ σκουπίσῃ τὸν
ἰθρῶτα του καὶ μὲ κοιμμένη φωνὴ τῆς εἶπε:

— Εὐλογημένη νὰ εἶσαι κοπέλλα μου, ποῦ ψυχοπονᾷς ἕναν ἄμωρο
σακάτη. Μὰ ὁ μπόγος δὲν μοῦ δίνει κόπο. Μὲ βαραίνουν οἱ πικροὶ
μου συλλογισμοί... ὅσο ξαναβλέπω τοῦτα θῶ τ' ἀγαπημένα μέρη...

— Εἶσαι ἀπὸ θῶ κοντά; ἀπ' τὸ χωριό μας;

— Ἀχ! Ναί. Μὰ κάλλιο νὰ μὴν ἦμουνα. Οὔτε νὰ ξαναγύριζα
ἔτσι. Ἐκεῖ πέρα ἔχασα τὸ πόδι μου μέσα στὴ φωτιά τοῦ πολέμου.
Μὰ αὐτὸ δὲν τὸ συλλογιέμαι ὅσο ποῦ ἔχασα καὶ κάτι ἄλλο ἀκρι-
θώτερο... Τὸ ὄνειρό μου τὸ γλυκό, τὴν εὐτυχία μου... Τί λογά-
ριαζα νὰ ἴβρω στὸ γυρισμό μου, καὶ τί μὲ περιμένει τώρα... Κατα-
φρόνια καὶ περιγέλιο!

Στὰ πρώτα του λόγια ἡ λυγερὴ ἔμεινε ἀδιάφορη, μὰ ὅσο ὁ ξένος
ἔμιλουσε, κάτι σὰν φῶς ξάνοιγε μέσα τῆς. Ἡ καρδιά τῆς καὶ στὸ
σκοτάδι μέσα γνώρισε ποιὸς τῆς μιλοῦσε κ' ἔνοιωσε τὰ γόνατά τῆς
νὰ λυγίζουν καὶ τὰ μάτια τῆς νὰ γεμίζουν δάκρυα.

— Ὅχι, Φώτη! τοῦ φώναξε μὲ φωνὴ ραϊσμένη ἀπὸ πόνο καὶ
χαρὰ μαζί. Δὲν θά ἴβρης καταφρόνες καὶ περιγέλασμα... Σὲ προσ-
μένει τιμὴ καὶ ἀγάπη!

Μόλις πρόφτασε νὰ πῇ αὐτὰ τὰ λόγια, ἔγειρε τὸ κεφάλι τῆς
ἀπάνω του καὶ ἔσπασε σὲ ἀναφυλλητό...

(Ἄθῆνα 6 Σεπτεμβρίου 1917)

ΜΑΡΙΑ Π. ΣΤΑΜΑΤΕΛΛΟΥ

ΣΩΓΡΑΦΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΝΑΠΟΔΗ

Εἰς κάποιαν αὐτοθαναμαζομένην



Ἄν εἶδες μάτια πλιὸ γλαρὰ
καὶ φρόδια ὄχι στυμένα,
μαλλιὰ κάπως πυκνότερα,
τὰ χεῖλια πλιὸ σμιγμένα,
ἴσια τῆ μύτη, στερογγυλὸ
λιγάκι τὸ πηγούνι,
τὰ μάγουλα πλιὸ δροσερὰ
καὶ πλιὸ χυτὸ ρουθούνι,
τ' αὐτιά σάμπος κοντύτερα,
κ' ὄχι πλατὺ τὸ στόμα,
τὸ δέρμα φρέσκο μὰ σταλιά
καὶ κάποιο φῶς στὸ χρώμα —
σοῦ ὀρκίζομαι, θές πιστεψε
θές μὴ πιστέψῃς πάλι,
πῶς θάσουν θάυμα ἔμμορφιάς
νὰ μὴ σοῦ βγαίῃ ἄλλη!...

ΣΑΤΑΝΑΣ



ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Τ Ο Σ Τ Ο Ι Χ Η Μ Α

- Πάει στοίχημα;
— Πάει!
— Φέρε λοιπὸν κρασί καὶ φαί.

* *

Ὁ Κατρόκιος, ἕνας κοσμογυρισμένος Κεφαλλονίτης, ἐστοι-
χημάτιζε μὲ τὸν κύρ Ἄναγνώστη τὸν ταβερνιάρη, ποιὸς ἀπὸ
τοὺς δυὸ θὰ πλήρωνε τὸ φαγοπότι τῆς παρέας: Ἄν ὁ ταβε-
ρνιάρης ἔλεγε πῶς τ' ἀρέσει ἕνα ἀπ' ὅσα τραγουδία θὰ τρα-
γουδοῦσε ὁ Κατρόκιος, θάχανε αὐτὸς ἄλλοιῶς, θὰ πλήρωνε
ὁ Κεφαλλονίτης.

* *

Γλεντζές πρώτης τάξεως, τραγουδιστὴς ξακουσμένος, καὶ κάλ-
τα τοῦ διαβόλου ὁ Κατρόκιος, ἐστοιχημάτιζε μὲ τὴν ἑλίδα,
πῶς οὕτως ἢ ἄλλως κάπου θὰ τύλιγε τὸν ταβερνιάρη, ὅπως καὶ
τόσες ἄλλες φορὲς τοῦ τῶκανε. Ὁ κύρ Ἄναγνώστης ἐξ ἄλλου,
ἕνας κουτοπόνηρος καὶ φιλάργυρος Μωραίτης, ταβερνιάρης καὶ
μάγερρας ἀπὸ τὰ μικρὰ του χρόνια, ἐνόμισε πῶς βρῆκε τὴν εὐ-
καιρία νὰ βγάλῃ ὅλα ὅσα εἶχε χάσει ὡς τώρα, καὶ ἐδέχθηκε τὸ
στοίχημα, βέβαιος τώρα πλιά πῶς θὰ τὸ κερδίσει σίγουρα, ἀφοῦ
αὐτὸς καὶ μόνος θὰ ἦτο ὁ κριτὴς τοῦ τραγουδιστῆ!

— Καὶ τὰ Χερουβείμ νὰ κατεβοῦνε νὰ τὸν βοηθήσουν, πάλι
πῶς δὲν μ' ἀρέσουν θὰ λέω, ἐμουρμούριζε ἐν ᾧ ἔτρωγε.

* *

Τὸ φαγοπότι ἐξακολουθοῦσε ἀπὸ ὦρα μὲ ζωηρότητα. Τέσσα-
ρες ἡ παρέα τοῦ Κατρόκιου καὶ ὁ κύρ Ἄναγνώστης πέντε, ἀφοῦ
ἀδειασαν τῆς κατσαρόλες, βάλθηκαν τώρα ν' ἀδειάσουν καὶ τὸ
βαρέλι. Μόλις ἄφησε τὸ πηροῦνι ὁ Κεφαλλονίτης, ἴσαξε τὰ

μουστάκια του — κάτι μουστάκια γυρισμένα ἐπάνω σάν τσιγκέ-
λια — καὶ ἄρχισε τὸ τραγουδί :

« Τρεῖς ἀντρωιωμένοι βούλησαν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸν Ἄδη . . . »

— Δὲν μ' ἄρέσει! δὲν μ' ἄρέσει! ἐφώνησεν ὁ ταβερνιάρης.

— Φέρε λοιπὸν κρασί.

Ἡ κρασοκανάτες ἐπήγαιναν καὶ ἤρχοντο, ἐν ᾧ ὁ Κατρόκιος ἐξελαργγίζοτανε νὰ τραγουδῆ πότε Εὐρωπαϊκά, πότε κλέφτικα, Τούρκικα καὶ Ζακυνθινά, Ἀρθανίτικα καὶ Σμυρνέικα. Εἶπε τὸ *Τσαουσάνικο*, εἶπε τὸ *γιαργιτό*, εἶπε τὸ Μακεδονικό, μὰ σ' ὄλα ὁ κύρ Ἀναγνώστης εἶπε στὴν ἀρχὴ εἶτε στὸ τέλος, ἔδινε τὴν ἴδια ἀπάντησι :

— Δὲν μ' ἄρέσει, ἀδερφέ! δὲν μ' ἄρέσει! Μπάααα!

— Θέλω μοσχάτο! εἶπε κάποτε θυμωμένος ὁ Κεφαλλονίτης.

— Μοσχάτο, Σαμιώτικο, ὅ,τι θέλεις, μπέη μου, ἀπήνησε κοροῦδευτικά καὶ ὁ ταβερνιάρης, ἐν ᾧ ἔφερε τῖγκα τῆς κανάτες μοσχάτο! τὴν τσέπη σου νὰ φοβερίζῃς λέω!!

* * *

Τὸ τραγουδί ξανάρχισε ζωηρότερο· μὰ ὁ Κεφαλλονίτης, οὔτε μὲ τοὺς *ἀμανέδες* του, οὔτε μὲ τὰ *σαρκιά*, οὔτε μὲ τὰ ἐθνικὰ κατῳρθωσε νὰ κάμῃ τὸν ταβερνιάρη ν' ἀλλάξῃ γνώμη.

Ἐπλησίαζαν μεσάνυχτα.

Ὁ Κατρόκιος, κουρασμένος τώρα, μόλις ἐμουρμούριζε ξεψυ-
χισμένα κανένα τραγουδί.

Μ' ἔφαε ὁ Μωραϊτῆς! εἶπε σιγανὰ στὸν διπλανόν του, ἀρεκετὰ ὅμως ὥστε νὰ τ' ἀκούσῃ ὁ ταβερνιάρης.

Ἐβγαλε κατόπιν ἀπ' τὸ πορτοφόλι του ἓνα κατοστάρικο, καὶ βλέποντας στὸ ρολόγι του τὴν ὥρα καὶ τὸν κύρ Ἀναγνώστη στὰ μάτια, ἐμουρμούρισε τραγουδιστά, μὲ φωνὴ ἀψυχη καὶ μὲ νη-
σιώτικη προφορὰ :

*Ἡ ὦρα ἐπλησίασε, ἄς μὴ μορογορίζω,
νὰ σοῦ πληρώσω τὸ κρασί
καὶ νὰ μὴ ξεροτσαμπουνίζω.*

— Δός μου τὰ ρέστα! εἶπε συγχρόνως πετᾶντας στὴ μέση τοῦ τραπέζιου τὸ κατοστάρικο. Αὐτὸ βέβαια θὰ σ' ἄρῃσῃ, κύρ Ἀναγνώστη! ἔ!!

— Αὐτὸ μάσαάλιστα! μ' ἄρέσει λέει; καὶ πιανοῦ δὲν ἄρέσει; Καὶ χαρούμενος, πεταχτός ὁ κύρ Ἀναγνώστης ἀπλωσε χέρια τρεμάμενα νὰ πάρῃ τὸ κατοστάρικο.

Ὁ Κατρόκιος ὅμως ἐπρόφθασε καὶ τ' ἄρπαξε.

— Σ' ἄρέσει; ἀμ' ἔχασες ἀφοῦ σ' ἄρέσει! εἶπε βάζοντας τὸ κατοστάρικο στὸ πορτοφόλι του.

— Ἐχασεεεεε!! ἀντήχησε συγχρόνως μονόγλωμη καὶ παρα-
τεταμένη ἢ φωνὴ τῆς παρῆας.

Καὶ ἐν ᾧ ὁ Κατρόκιος μὲ τὴν παρῆα τοῦ ἔφευγε χασκογελῶν-
τας, ὁ ταβερνιάρης ἔσβυνε τὰ φῶτα μουρμουρίζων :

— Μ' ἔφαες, Κεφαλλονίτη! μ' ἔφαες!

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ

Η ΚΑΛΟΓΡΗ

*Κλειστὴ στὸς τοίχους τῆς μονῆς, στὰ μαῦρα ὄασα
ποῦ σκλαβωμέν' ἦ νότιη τῆς ἀργοπερῆς,
μὲ τοῦ ζεφύρου τῆ γλυκεῖα νοιώθει ἀνάσα
πόθους γλυκούς καὶ ἄγνωστους νὰ τῆς ξυπνῇ.*

*Πόθους, ποῦ δὲν τοὺς ἤξερε — ὠϊμὲ — ὡς τώρα,
μὰ ποῦ ἡ φτωχὴ καρδοῦλα τῆς κρυφὰ ζητεῖ,
καὶ καταριέται τὴν κακὴ, τὴν μαύρη ὥρα
ποῦρθε στὸ μοναστήρι ἢ δόλια νὰ κλειστῇ.*

*Μὰ μέσ' στὴ σκέψι τὴν ἁμαρτωλὴ ποῦ κάνει
ἄθelia βρέθη στὸν ὠραῖο Χριστὸ ἔμπροστά,
μὲ πόνο τ' ἀγκαθένιο του θεωρεῖ στεφάνι
τὰ θεῖα μάτια του περιλλυπα, σθυστά.*

*Καὶ γέρονι μὲ λυγμούς, κ' ἔκει γονατισμένη
προσεύχεται, βοῦθὴ στὸ κλάμα, ἠεροπαλῆ,
καὶ λέει πότε-πότε μὲ φωνὴ πνιγμένη :*

— « Συχώρα με, Χριστέ μου, τὴν ἁμαρτωλὴ. »

(Ἀθῆναι)

ΠΙΠΙΝΑ Α. ΒΛΑΧΟΥ

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΟ ΠΑΛΑΤΙ

I

Τὸ Ρῆγα τὸν ἐγνώρισες
καὶ τὰ παλάτια τᾶδες;
χίλιοι μαστόροι τᾶκτισαν
πετροπελεκητᾶδες.

III

Καὶ τὰ παλάτια στοίχειωσαν
κ' οἱ θησαυροὶ τοὺς ὄλοι.
Κ' ὅταν ἡ νύκτα ἀπλώνεται,
βαρεῖα βογγοῦν οἱ θόλοι.

II

Κ' ἓνα ἄξιο μαστορόπουλο
στὴ σκαλωσιά ἐπίσθη,
ἀπὸ ψηλὰ γκεμισθῆκε,
στὰ θέμελα σωριάσθη.

IV

Κ' ὅταν ὁ Ρῆγας ἔρχεται
στ' ὀλόχρυσο κινῶσι
εἰς τὸ πλευρὸ τῆς Ρῆγισσας
ὑπνο γλυκὸ νὰ πάρῃ.

V

Βραχνὴ φωνίτσα ἀκούγεται
σᾶν ἀπὸ τᾶφου στόμα :
— Ἐσὺ, φίλᾶ τῆ ρῆγισσας
μὰ γὼ φίλᾶ τὸ χῶμα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΜΩΡΑΪΤΗΣ

ΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΣΤΟΛΟΝ !

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἐχομεν καθήκον ὅλοι οἱ ἄπανταχοῦ Ἕλληνες ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ !

Εἶνε καθήκον ἱερὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν μας, πρὸς τὸ ἐνδοξον παρελθόν μας, πρὸς τὴν μεγάλην Πατρίδα, πρὸς τοὺς στενάζοντας ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀδελφούς μας, πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως, πρὸς τὰ τέκνα μας αὐτά, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ παραδώσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμαίαν, ἰσχυράν, δυνατὴν, μεγάλην, σεβαστὴν εἰς τὴν συνειδησὴν ὅλου τοῦ κόσμου !

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ *Ἐικοσιένα*, ἡ δυνάμις μας, ἡ σωτηρία μας, τὸ καύχημά μας, ἡ δόξα μας, ὁ θρίαμβός μας.

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ἔσσωσε καὶ πάλιν τὴν τριμῆν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους μας, κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1912 κατὰ τὴν ἔνδοξον ναυμαχίαν τῆς 3ης Δεκεμβρίου καὶ ἐθριάμβευσε εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὸν λιμένα Θεσσαλονίκης.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὅποια, περιβρέχεται πανταχόθεν ἀπὸ θάλασσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ *στόλον* — στόλον ἰσχυρόν, πολυάριθμον, ἐπιβλητικόν, ἀξιομαχόν, διὰ νὰ γίνῃ κάρφος εἰς τὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τῶν ἀντιζήλων μας, οἱ ὅποιοι θέλουσιν τὴν Ἑλλάδα μικράν, ταπεινὴν, φθισικὴν, ἐτοιμοθάνατον.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἄς θυσιάσωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ἀπὸ τὸ περισσευμά μας, ἀπὸ τὸ *δοτήρημά μας*, ἀγοράζοντες

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ !

Τὸ *Λαχεῖον* τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, εἰς τὸ ὅπολον πρέπει νὰ συνεισφέρῃ *κάθε Ἕλλην, κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ*, τὴν δραχμὴν του δι' ἓν γραμματίον *Λαχείου*, συλλογισθῆτε, ὅτι ἐγκλείει

τὴν σωτηρίαν, τὴν ὑπαρξίν, τὸ μέλλον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀγοράζετε ὅλοι μὲ φανατισμὸν καὶ μὲ πίστιν

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟΛΟΥ !



ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

ΚΑΙ ΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 1918 — ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΞ

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,200,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην κλήρωσιν Ἐκδίδονται 100,000 γραμματία ἀξίας δραχ. 400,000
Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμ. ἀξ. » 200,000

Ἐκαστον ἀκέραιον γραμματίον τιμᾶται δραχ. 4, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμματίου τιμώμενα 1 δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη	Δραχμαὶ	Ἐν ὄλῳ
1 ἕξ	80,000	80,000
1 ἕξ	20,000	20,000
2 ἀπὸ	2,500	5,000
6 ἀπὸ	1,000	6,000
15 ἀπὸ	400	6,000
25 ἀπὸ	200	5,000
1950 ἀπὸ	40	78,000
2000		200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ 25 Φεβρουαρίου, ἡ δευτέρα τῇ 24 Ἰουνίου, ἡ τρίτη τῇ 24 Ἰουλίου, ἡ τέταρτη τῇ 30 Σεπτεμβρίου, ἡ πέμπτη 25 Νοεμβρίου καὶ ἡ ἕκτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1918.

Δι' ἐκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια ἀκέραια γραμματία, πωλούμενα ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν, ἰσχύοντα δι' ὅλοκληρον τὸ κέρδος, καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέσσαρα γραμματίου, τιμώμενα ἀντὶ μίας δραχμῆς ἕκαστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀποβαί, ὡν δὲν ἐξητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μίας ἐπὶ προκαταβολῆς τοῦ τιμήματος, κατόπιν ἐιδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμματία ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἐκπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς 0/0, εἰς δὲ μὴν, ἀγοράζοντας διὰ μίας ἐπὶ προκαταβολῆς τοῦ τιμήματος γραμματία ἢ τοὺς ἀγοράζοντας ἀξίας χιλίων δραχμῶν τοῦλάχιστον, παρέχεται ἐκπτώσις 10 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμένους εἰς 10 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμένους εἰς 5 τοῖς 0/0.



ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ

(Έργον τοῦ T. Rivière)



ΓΑΜΟΣ ΣΥΜΦΕΡΩΤΙΚΟΣ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΣΕ 2 ΜΕΡΗ)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΟ σπίτι τῆς χήρας Μύρρινας, στήν Πεντεσκυλίτικη πάροδο, εἶχαν δεῖπνο τοῦ γάμου. Ἐποὶ τοὺς εἰκοσιτρεῖς ποὺ δεῖπνοῦσαν, οἱ ὀκτώ δὲν ἔτρωγαν τίποτε, ἔχωναν τὴ μύτη τους καὶ παραπονοῦνταν πῶς «ἀναγοῦλιαζαν». Τὰ κερὰ, ἡ λάμπες καὶ ὁ κουτσός ὁ πολυέλαιος, ποὺ εἶχαν νοικιάσει στήν ταβέρνα, ἔφεγγαν ἔτσι πολύ, ποὺ ἕνας ἀπὸ τοὺς καθισμένους στό τραπέζι, ὁ τηλεγραφητής, ἀνοιγόκλειε τὰ μάτια του μὲ κοκκεταρία καὶ δὲν ἔπαυε νὰ μιλήῃ διὰ τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, — ἀπὸ τὴν πόλι ἔρχομαι καὶ στὴ κορφὴ κανέλλα. Γιὰ τὸ φῶς αὐτὸ καὶ ἐν γένει γιὰ τὸν ἠλεκτρισμὸ προφήτεψε θαυμάσιο μέλλον, καὶ ὁμως ὅλοι τὸν ἀκουαν μὲ κάποια περιφρόνηση.

— Ἠλεκτρισμός... μουρμούρισε ὁ ψυχοπατέρας, κυττάζοντας ἡλίθια τὸ πιάτο του. Κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς δὲν εἶνε τίποτ' ἄλλο παρὰ μιὰ κατεργαρία. Χώνουν ἐκεῖ ἕνα καρβουνάκι καὶ θαρροῦν πῶς θὰ γελάσουν τὸν κόσμο! Ἄν θέλῃς, μάτια μου, νὰ μοὺ δώσης φῶς, μὴ μοὺ δίνῃς καρβουνάκι, παρὰ κάτι ποὺ νάχῃ οὐσία, κάτι ποὺ ν' ἀνάβῃ, ποὺ νὰ μπορῆς νὰ τὸ καταπιάσης! Νὰ μοὺ δώσης φωτιά — καταλαβαίνεις; — φωτιά φυσικὴ καὶ ὄχι τοῦ μυαλοῦ.

— Ἄν βλέπατε τὴν ἠλεκτρικὴ συστοιχία, ἀπὸ τί εἶνε καμωμένη, εἶπε ὁ τηλεγραφητής καὶ ἔκαμνε σχέδια, — ἔτσι δὲ θὰ κρίνατε.

— Κι' οὔτε θέλω νὰ 'δῶ. Κατεργαριές... Νὰ γελοῦν μονάχα τὸν ἀπλοῦν κόσμο... ὅλο του τὸ αἷμα βοφοῦν ὡς τὴν τελευταία στάλα... Καὶ σὺ, παλλικάρι μου, ποὺ δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ ξέρω πῶς σὲ λένε, — ἀντί νὰ ὑπερασπίξῃσαι τῆς κατεργαριές, θάκαμες καλὰ νὰ πῆς καὶ νὰ κεράσης καὶ τοὺς ἄλλους.

— Εἶμαι πολὺ σύμφωνος, πατέρα, εἶπε μὲ βραχιασμένη φωνὴ τενόρου ὁ νέος μακρολαίμης καὶ γουρουνομάλλης γαμπρός Ἄπλο-μφοφ. Τίς ἢ ἀνάγκη τώρα νὰ μιλοῦμε γιὰ μάθσεις. Κι' ἐγὼ μπορῶ νὰ μιλήσω γιὰ κάθε μιὰ ἀνακάλυψη, ἐπιστημονικὰ, ὅπως λένε,

μά αυτά εἶνε γιὰ ἄλλη ὥρα! Δὲν εἶνε, μὰ σέρ; — εἶπε ὁ γαμπρός στὴ νύφη, ποὺ καθότανε δίπλα του.

Ἡ νύφη Δάσεγκα, ποὺ στὸ πρόσωπό της ἦταν ζωγραφισμένες ὄλες ἢ χάρες, καὶ τῆς ἔλειπε μονάχα ἡ ἱκανότης νὰ σκέπτεται, ἀνάψε μέ μιὰς καὶ εἶπε:

— Θέλει νὰ δείξῃ πῶς εἶνε σπουδασμένος καὶ πάντα μιλεῖ γιὰ πράματα ἀκατανόητα.

— Δόξα τῷ Θεῷ, γεράσαμε χωρὶς σπουδές, κ' ὄριστε τὴν τρίτη κόρη παντρεύουμε μὲ καλὸν ἄνθρωπο, — εἶπε στὸν τηλεγραφητὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀκρὴ τοῦ τραπέζιου ἢ μητέρα τῆς Δάσεγκας μὲ ἀναστεναγμὸ. — Καὶ ἂν ἐσεῖς μᾶς ἔχετε γιὰ ἀπαίδευτους, γιατί ἔρχεστε στὸς σπῆτι μας; Μποροῦσατε νὰ πάτε στοὺς σπουδασμένους σας!

Ἄλλοι σῶπασαν ὁ τηλεγραφητὴς ἀποβολώθηκε. Δὲν περίμενε ποτέ πῶς τὰ λόγια του γιὰ τὸν ἠλεκτρισμὸ θὰ ἐπαιρναν αὐτὸν τὸ δρόμο. Ἡ σιωπὴ εἶχε χαρακτῆρα ἐχθρικό, τοῦ φάνηκε πῶς ὅλοι ἦταν δυσαρεστοί καὶ νόμιμο πῶς εἶνε ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῇ:

— Ἐγὼ, κυρία Τατιάνα, εἶπε, πάντα εἶχα σὲ ὑπόληψη τὴν οἰκογένειά σας, καὶ ἂν εἶπα κάτι γιὰ τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, δὲ θὰ πῆ πῶς τῶκαμα ἀπὸ ἔπαρση. Ὅριστε, γιὰ ἀπόδειξη, μπορῶ νὰ πῶ. Πάντα εὐχόμουνα ἀπὸ τὴν καρδιά μου καλὸ γαμπρὸ γιὰ τὴν κυρία Δάσεγκα. Στὰ χρόνια μας, κυρία Τατιάνα, δύσκολα νὰ βρεθῇ καλὸς γαμπρός. Τῆ σήμερον ἡμέρα καθέναν παντρεύεται γιὰ τὸ συμφέρο, γιὰ παράδες...

— Αὐτὸ εἶνε ὑπαινιγμὸς! εἶπε ὁ γαμπρός κατακόκκινος ἀνοιγόκλειοντας τὰ μάτια.

— Κανένα ὑπαινιγμὸ δὲν ἔκαμα, εἶπε ὁ τηλεγραφητὴς, δειλιασμένος λιγάκι. — Δὲ μιλῶ γιὰ ἐκείνους ποῦνε ἐδῶ, μιλῶ ἐστὶ... γενικῶς... Τί λόγος!... Ὅλοι τὸ ξέρουν πῶς ἐσεῖς ἀπὸ ἀγάπη παντρευθήκατε... Ἡ προίκα εἶνε ἀσήμαντη...

— Νὰ μὲ συμπάθατε, δὲν εἶνε καθόλου ἀσήμαντη!... εἶπε πειραγμένη ἢ μητέρα τῆς Δάσεγκας. Νὰ μιλής, κύριε, μὰ νὰ μὴν τὸ παραξυλώνης! Ἐξὸν ἀπὸ τὰ χίλια ρούβλια μετρητά, τρία πανωφόρια τῆς δίνουμε, κρεβάτι καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ ἐπιπλα! Κόπιασε νάβρης ἀλλοῦ τέτοια προίκα!

— Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτα... Τὰ ἐπιπλα, ἀλήθεια, εἶνε καλὰ... θέλησα νὰ πῶ πῶς ἀδίκαια πειράχτηκε, πῶς τάχατες ἔκαμα ὑπαινιγμὸ...

— Καὶ σεῖς νὰ μὴν πειράζετε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς νύφης. Ἐμεῖς σὰς ἐκτιμοῦμε ἀπὸ τὰ γονικά σας, σὰς προσκαλέσαμε στὸ γάμο, καὶ σεῖς λέτε ὅτι τύχη... Μὰ, ἀφοῦ ξέρατε πῶς ὁ γαμπρός παντρεύεται ἀπὸ νιτερέσιο, γιατί δὲν τὸ λέγατε ἀπὸ πρὶν; Μποροῦσατε νάλθετε καὶ νὰ μᾶς πῆτε σὰ δικός μας; αὐτὸ κ' αὐτὸ, τὸ νιτερέσιο τὸν τραβᾷ... Καὶ σὺ, παλλικάρη μου, αὐτὸ εἶν' ἀμαρτία ποῦκαμες! εἶπε ἔξαφνα ἡ μητέρα τῆς νύφης στὸ γαμπρὸ μὲ δακρυσμένα μάτια. Ἐγὼ τὴν ταῖσα καὶ τὴν πότισα... ἐγὼ τὴν κόρη μου τὴ φύλαγα καλλίτερα ἀπὸ διαμάντι, καὶ σὺ... γιὰ τὸ νιτερέσιο...

— Καὶ σεῖς πιστέφατε τῆς ψευτιῆς του; εἶπε ὁ Ἀπλόμοφ καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι τραβῶντας τῆς γουρουνότριχῆς του. — Σὰς εὐχαριστῶ! Μεροὶ γιὰ τὴν καλὴ σας γνώμη! Καὶ σεῖς, κύριε Μπλέντζεκοφ, εἶπε στὸν τηλεγραφητὴ, — ἂν καὶ εἶσθε γνώριμὸς μου, μὰ δὲ σὰς δίνω τὸ δικαίωμα νὰ κάμτετε ἀδιαντροπιῆς σὲ ξένο σπῆτι! Κάμτε μου τὴ χάρη νὰ φύγετ' ἀπ' ἐδῶ!

— Δηλαδὴ πῶς;

— Νὰ μοῦ κάμτε τὴ χάρη νὰ ξεκουμιστήτε! Ἄμποτες νὰ ἦσασταν καὶ σεῖς τέτοιος τίμιος ἄνθρωπος σάν ἐμένα! Χωρὶς πολλὰ λόγια, γκρεμιστήτε ἀπ' ἐδῶ!

— Ἄστα! φθάνει!.. προσπαθοῦσαν νὰ καθίσουν τὸ γαμπρὸ οἱ φίλοι του. Ἀξίζει τώρα; Κάθησε! Ἄσε τα!

— Ὅχι, θέλω νὰ τοῦ ἀποδείξω, πῶς δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα! Ἐγὼ ἀπὸ ἀγάπη παντρεύτηκα. Τί κάθεστε, δὲν καταλαβαίνω! Σὰς εἶπα νὰ ξεκουμισθῆτε.

— Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτα... ἐγὼ... εἶπε ὁ τηλεγραφητὴς παραξυλισμένος καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι. Καὶ δὲν καταλαβαίνω γιατί... Ὅριστε, φεύγω... Μὰ, νὰ μοῦ δώσετε πρῶτα τὰ τρία ρούβλια ποὺ σὰς δάνεισα γιὰ ν' ἀγοράσετε τὸ πικεδένιο γελέκο. Νά, θὰ πῶ ἀκόμη μιὰ καὶ θὰ φύγω... μὰ πρῶτα νὰ μοῦ πληρώσετε τὸ χρέος.

Ὁ γαμπρός πολὺ ὥρα μίλησε σιγά μὲ τοὺς φίλους του. Αὐτοὶ τοῦ δίνουν τρία ρούβλια φιλά, ὁ γαμπρός τὰ πετᾷ θυμωμένα στὸν τηλεγραφητὴ καὶ αὐτὸς, ἀφοῦ πολὺ ὥρα ζητοῦσε τὸ καπέλλο του, χαίρετὰ καὶ φεύγει.

Ἐτσι καμμιὰ φορὰ μπορεῖ νὰ τελειώσῃ μιὰ ἀθῶα ὀμιλία γιὰ τὸν ἠλεκτρισμὸ! Μὰ νά, τελειώνει τὸ δειπνο... Ἐρχεται ἡ νύκτα. Ὁ καλοσαυραρμεμένος συγγραφεὺς βάζει ἕνα δυνατὸ χαλινάρι στὴ φαντασία του καὶ ῥίχνει ἕνα σκοθρὸ πέλο μυστηρίου στὰ γεγονότα.

Ἡ ῥοδοδάκτυλη αὐγὴ προφθάνει τὸν Ὑμέναιο στὴν Πεντεσκυλίτικη πάροδο καὶ δίνει στὸ συγγραφέα πλουσία ὅλη γιὰ τὸ

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΜΕΡΟΣ

Εἶνε πρῶτ' ἄσπρη, φθινοπωρινὸ. Δὲν εἶνε ἀκόμη ὀκτὼ ὥρες καὶ στὴ Πεντεσκυλίτικη πάροδο εἶνε ἀσυνήθιστη κίνησις. Στὰ πεζοδρόμια τρέχουν ἀνήσυχτοι ἀστυφύλακες καὶ πορτιέρηδες' στῆς ἐξώπορτες συναζόνται ξεπαγιασμένες ἢ μαγειρίσσες μὲ ἔκφραση μεγάλης ἀπορίας στὰ πρόσωπά τους... Ἄπ' ὄλα τὰ παράθυρα κυττάζουν οἱ νοικάρηδες. Ἀπὸ ἕνα ἀνοικτὸ παράθυρο πλυσταριοῦ, σπρώχοντας ἢ μὰ τὴν ἄλλη, μὲ τὰ μηλίγγια καὶ πηγούνια τους, κυττάζουν γυναικεῖα κεφάλια.

— Χιόνι εἶνε, δὲν εἶνε... δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς τί εἶνε, — ἀκούονται φωνές.

Στὸν ἄερα ἀπὸ τῆ γῆ ὡς τῆς σκέπης στριφογυρίζει: κάτι ἄσπρη, ποῦ πολὺ μοιάζει μὲ χιόνι. Ὁ δρόμος εἶνε ἄσπρος, τὰ φανάρια, ἡ

σκέπες, τὰ σκαμνιά τῶν πορτιέρηδων στής ἐξώπορτες, οἱ ὄμοι καί τὰ καπέλλα τῶν διαβατῶν — ὅλα κάτωστρα.

— Τί εἶνε; ῥωτοῦν ἡ πλύστρες τούς πορτιέρηδες ποῦ τρέχουν.

Ἐκεῖνοι ἀντί ν' ἀπαντήσουν κουνοῦν τὰ χέρια τους καί τρέχουν παρακάτω... Καί αὐτοί δὲ ξέρουν τί ἔγινε. Μά νά, ἐπὶ τέλους, σιγὰ-σιγὰ φθάνει ἕνας πορτιέρης καί κινῶντας τὰ χέρια του μιλεῖ μονάχος του. Φαίνεται, ἦτανε ἐκεῖ ποῦ ἔγινε τὸ περιστατικό καί τὰ ξέρει ὅλα.

— Τί εἶνε, καλέ; τὸν ῥωτοῦν ἡ πλύστρες ἀπ' τὰ παράθυρα.

— Μιά δυσαρέσκαια, ἀπαντᾷ. Στὸ σπίτι τῆς Μύμρινας ποῦ εἶχαν φές γάμο, τὸν γέλασαν τὸ γαμπρό. Ἀντὶς χίλια τοῦδωκαν ἐνηακόσια.

— Κι' ἐκεῖνος τί ἔκαμε;

— Σκύλιασε. Ἐγώ, λέει, εἶμαι, λέει... Ἐύλωσε στὸ θυμὸ του τὸ πούπουλένιο στρῶμα καί πέταξε τὸ πούπουλο ἀπ' τὸ παράθυρο... Γιὰ ῥέες, πόσο πούπουλο! Ἐαρρεῖς κι' εἶνε χιόνι!

— Τὸν φέρουν! τὸν φέρουν! ἀκούονται φωνές.— Τὸν φέρουν!

Ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς χήρας Μύμρινας ξεκινᾷ ἡ συνοδεία. Μπροστὰ πηγαίνουν δυὸ ἀστρυφύλακες μὲ σοβαρὰ πρόσωπα... Κατόπι τους πηγαίνει ὁ Ἀπλόμοφ μὲ ἐπανωφόρι μὲ τριχὸ καί ἀψηλὸ καπέλλο. Στὸ πρόσωπό του εἶνε γραμμένο: «εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος, μὰ δὲν ἐπιτρέπω νὰ μὲ κοροῖδεύουν».

— Στὸ δικαστήριο θὰ σᾶς δείξω τί ἄνθρωπος εἶμαι! μουρμουρίζει καί κάθε λίγο γυρίζει καί βλέπει πίσω.

Κατόπι του ἔρχονται κλαμένες ἡ Τατιάνα καί ἡ Δάσεγχα. Ἡ συνοδεία κλείει μὲ τὸν πορτιέρη ποῦ κρατεῖ τὸ βιβλίο τοῦ σπιτιοῦ, ποῦνε γραμμένοι οἱ νοικάρηδες, καί ἀπὸ πλῆθος μαρίδας.

— Γιατί κλαῖς, νυφούλα; ῥωτοῦν ἡ πλύστρες τῆ Δάσεγχα.

— Κρῖμα στὸ στρῶμα! ἀπαντᾷ στὴ θέση τῆς ἡ μητέρα. Τρία ποῦτια ἦταν, μάτια μου! Καί τί πούπουλο! Ὅλο διαλεκτό — οὔτε ἕνα φτερό! Τί ἁμαρτίες ποῦ εἶχα στὰ γεράματα!

Ἡ συνοδεία στρέφει στὴ γωνία, καί ἡ Πεντεσκυλίτικη πάροδος ἡσυχάζει. Τὸ πούπουλο πετᾷ ὡς τὸ βράδυ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἀντ. Τζέωφ)

ΚΩΝΣΤ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εἰς ἀχάριστον

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Φαῦλος ἀνήρ πῖθος ἐστὶ
τετρημένος, εἰς ὃν ἄπασα
ἀντλῶν τὰς χάριτας
εἰς κενὸν ἐξέχευε.

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ

Μοιάζει ὁ ἀχάριστος
τηντιο πιθάρι,
ποῦ πάντ' ἄδειο βράσκειται
ὅ,τι κι' ἂν πάρη.

ΣΚ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΑΛΩΠΕΚΗΣ 11 ΚΑΙ 11Α

ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΚΟΛΩΝΑΚΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΜΩΡΑΪΤΗΣ
ΗΛΙΑΣ Δ. ΜΠΕΡΤΟΛΗΣ

Περιλαμβάνει Φρεβελιανὸν Νηπιαγωγεῖον, ἑξατάξιον πλήρες Δημοτικὸν Σχολεῖον, Σχολαρχεῖον, Γυμνάσιον. Οἶκημα τέλειον καί πλήρες, σύμφωνον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς. Δίδακτρα λογικά. Ἐν αὐτῷ τὰ παιδία λαμβάνουν μόρφωσιν Ἑλληνοδυσεπῆ καί χριστιανικὴν. Σκοπὸς τῆς Διευθύνσεως εἶναι ἡ ἀρίστη μόρφωσις τῆς νεολαίας.

Ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1918—1919 θὰ λειτουργήσῃ τέλειον οἰκοτροφεῖον. Τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνωτέρων τάξεων θὰ ἔχη ὁ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος διευθύνων Γυμνασιάρχης κ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΛΛΙΑΦΑΣ αὐτάς.

Τὸ «Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον» ἀποβαίνει ἡ ἑστία τῶν γραμμάτων.

Ζητήσατε κανονισμὸν παρὰ τῆς Διευθύνσεως.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

Ἴατρος ΒΟΪΛΑΣ

Ἐπιμελητὴς τῆς Παθολογ. Κλινικῆς τοῦ «Ἐδαγγελισμοῦ»

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ 3—5 μ. μ.

23 ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 23

Τηλέφωνον 12—62

CHAMPAGNES POMMERY & GRENO

(CACHET-SEC)

“DRAPEAU AMÉRICAIN,,

Εἶνε ὁ ἀρχαιότερος καὶ μεγαλειότερος Οἶκος τῆς *Reims*, τῆς πόλεως, ἧς θὰ μείνη ἱστορικὴ ἐν τῷ παγκοσμίῳ πολέμῳ διὰ τὰς μεγάλας καταστροφάς, ἃς ὑπέστη, οὐσα ἐπὶ τετραετίαν ἤδη τὸ πεδῖον τῶν μεγαλειτέρων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν τῷ Δυτικῷ μαιώπῳ.

Εἶνε ἡ σαμπάνια τῆς ἀριστοκρατίας

θὰ τὴν εὔρητε εἰς ὅλα τὰ καλλίτερα Ἐδωδιμοπωλεῖα, τὰ μεγάλα Ξενοδοχεῖα καὶ τὰ ἀριστοκρατικὰ Κέντρα τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Οἶκος **POMMERY & GRENO**

εἶνε ἡ μεγαλειτέρα Μάρκα τῆς Καμπανίας.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ



ΤΕΪΑ “ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ,,

Εἶνε τὰ ἀνώτερα, ἀρωματικώτερα καὶ εὐγευστότερα ὄλων ἐφ’ ᾧ καὶ προτιμῶνται γενικῶς πάσης ἄλλης Μάρκας.

Ἡ συσκευὴ τῶν εἰς πακέτα καὶ κυτία γίνεται ἐν Λονδίῳ μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ τοῦ Ἀγγλικῆς Κράτους.

Ἐν Ἑλλάδι τὰ Τεῖα «*Κυανοῦ Σταυροῦ*» εὐρηναὶ καὶ πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ καλλίτερα Ἐδωδιμοπωλεῖα καὶ Πανοπωλεῖα.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ : ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΛΑΣ (ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ)

PIPPERMINT “GET,,

Τὸ ἀνώτερον καὶ ἀριστοκρατικώτερον ἐξ ὄλων τῶν liqueurs. Λαμβάνεται εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἀποτελεῖ πάντοτε τὸ λαμπρότερον καὶ ὑγιεινότερον ἀναψυκτικόν.

Οἱ διασημότεροι Ἴατροὶ τῆς Εὐρώπης τὸ συνιστοῦν ὡς τὸ τονωτικώτερον, τὸ πλέον χωνευτικὸν καὶ τὸ μόνον ἀντιχολερικὸν ποτόν.

Εἰς τὴν γνησιότητα τῆς Μάρκας **GET FRÈRES** δέον ὁ ἀγοραστὴς ν’ ἀποβλέπῃ πάντοτε μετὰ προσοχῆς πρὸς ἀποφυγὴν παραποιήσεων.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ : ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΛΑΣ (ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ)

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ & ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟΥ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,"

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΩΝΙΑ ΠΛΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

Τὰ ἀριστοκρατικώτερα, τὰ λεπτότερα, τὰ ἡδυπαθέστερα **ἀρώματα**. Ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν τὰς καλλυντικὰς καὶ ἔξω-ραϊστικὰς σκευασίας του, αἵτινες κατέκτησαν διεθνή φήμην.

Η ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ. — Εἶνε τὸ ἐντελέστερον σύστημα διὰ τὴν στιγ-μιαίαν βαφὴν τῆς κόμης, τοῦ γενείου, τοῦ μύστακος.

Ἐκαστον κντίον δρ. 5.50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχ. φρ. 6.50.

ΤΟ ΣΩΣΙΤΡΙΧΟΝ. — Τὸ ἀληθῶς παγκοσμίου φήμης ἀντισηπικὸν ὑγρὸν, τὸ παραιοκτόνον, τὸ ἐξάλειφον τὴν πιτυρίδα καὶ προλαμβάνον ἀσφαλῶς τὴν πτῶσιν τῶν τριχῶν.

Ἐκαστον φιαλίδιον : ἀρωματικὸν δρ. 4. — Ἀπλοῦν δρ. 3.

Η ΤΡΙΧΟΘΡΕΨΙΝΗ. — Εἰδικὴ σκευασία ἀλάνθαστος πρὸς ἀΐθρην τοῦ μύστακος καὶ ἐν γένει τῶν τριχῶν. Θεραπεύει τὴν ψαλίδα, ἣτις καταστρέφει τοὺς γυναικείους πλοκάμους καὶ τοὺς ἀνδρικοὺς μύστακας.

Ἐκαστον σοληγράμιον δρ. 1.50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχ. δρ. 2.

Ἐπίσης **ΒΕΡΑ ΒΙΟΛΕΤΑ** καὶ **ΚΟΛΩΝΙΑ** extra

Ν. Κ. ΕΥΜΟΡΦΟΥΛΗΣ

ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. — Ὁδ. Μητροπόλεως 23. — Ἀρ. Τηλ. 1307

Αἱ **ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

Ἡλεκτροφωτισμοὶ Πόλεων, Οἰκῶν, Καταστημάτων

ΕΠΙΣΚΕΥΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Τοποθετήσεις ἠλεκτρομηχανῶν καὶ ἠλεκτροκινητῶν

ΑΠΟΘΗΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

Ἐργασία τελεία. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ ἐπιστημονικῶς ἐξηκολημένον

Ἵποκατάστημα ἐν ΚΗΦΙΣΙᾳ κατὰ τὸ θέρος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 38 ΜΑΡΤΙΟΥ 1841 ΝΟΜΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΟΝ ΔΡ. 20,000,000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΔΡ. 18,500,000
ΜΕΤΟΧΑΙ 20,000 ΠΡΟΣ ΔΡ. 1000 ΕΚΑΣΤΗ

ΕΔΡΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: **ΑΛ. ΖΑΪΜΗΣ**, ΥΠΟΔΙΟΙΚ.: **ΙΩ. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: **Σ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ** ΚΑΙ **Γ. ΙΑΤΡΟΥ**

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Πρόνοιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων. — Προεξο-φλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων. — Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ. — Χορηγήσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων. — Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων. — Πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ. — Καταθέσεις ἄτοκοι. — Καταθέσεις ἐντοκοὶ ὑπὸ προθεσμίαν κατὰ κλίμακα τούτων. — Ἐκδόσεις δανείων δι' ὄμολογιῶν. — Παρακαταθήκαι. — Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλαγμάτων Ἐξωτερικῶν. — Συμμετοχὴ εἰς ἐγχωρίους Ἐταιρείας. — Χορηγήσεις εἰς γεωργοὺς καὶ κτηματίας. — Δάνεια εἰς Δήμους, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα. — Ἵπηρεσία δημοσίων καὶ ἄλλων δανείων. — Κίνησις κεφαλαίων δι' ἐπιταγῶν ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ. — Ταμίον τίτλων πρὸς φύλαξιν. — Ταμειετήριον (caisse d'épargne).

ΥΠΟΚΑΤΗΜΑΤΑ

Εἰς Ἀγρίνιον, Αἴγιον, Ἄλμυρόν, Ἀμαλιάδα, Ἀμφισσαν, Ἄρταν, Ἀταλάντην, Βόλον, Γόθειον, Δημητσάναν, Ζάκυνθον, Θεσσαλονίκην, Θήβας, Θήραν, Ἰθάκην, Ἰωάννινα, Καβάλλαν, Καλάβρυτα, Καλάμας, Καρδίτσαν, Κέρκυραν, Κεφαλληνίαν, Κόρινθον, Κύμην, Κύθηρα, Κυπαρισσίαν, Λαμίαν, Λάριссαν, Λεβαδειάν, Λευκάδα, Μεγαλόπολιν, Μεσολόγγιον, Μεσσήνην, Ναύπакτον, Ναύπλιον, Παξοὺς, Πάτρας, Πειραιᾶ, Πύλον, Πύργον, Πόρον, Σπάρτην, Σύρον, Τρίκαλα, Τρίπολιν, Χαλκίδα. — **Πρακτορεῖον**: εἰς Σκόπελον.



Η ΜΙΚΡΑ ΜΑΡΤΥΣ
(Έργον τοῦ Paul Delaroche)



Π Ι Ν Α Ξ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Ἐορτολόγιον, Μηνολόγιον	5—10
Σκίτσα τοῦ δρόμου — Σάλαιγκας, τὸ ἄλογον, ἐπὶ τοῦ Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ	11
Ἡ διάρκεια τῆς ἐγκνμοσύνης κατὰ τὴν τουρκικὴν νο- μοθεσίαν, ἐπὶ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ	13
Ἀστεῖαι Προλήψεις, κατὰ Ν. Γ. Πολίτην	17
Οἱ κριτικοὶ τῆς μόδας, ἀνέκδοτον μετὰ γελοιογρ.	18
Κερκυραϊκαὶ Ἐντυπώσεις — Περιπάτοι ἐπὶ ΛΑΥΡΑ	19
Εἰς κληματαίαν ἰατρόν, ἐπίγραμμα ἐπὶ ΣΑΤΑΝΑ	24
Τὸ θᾶμα τῆς Ἀγάπης, ἦτοι ἡ Ἀροδαφροῦσα, ὁ Ἰππότης καὶ τὸ Γεράκι, ἐπὶ ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ	25
Συζυγικαὶ ἀβροτήτες, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	27
Ὁ Φυγόδικος, κριτικὴ ἠθογραφ. ἐπὶ ΠΕΤΡΟΥΛΑΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ.	28
Ἡ κουνκουβάγια, σονέτο ἐπὶ ΝΑΘ. ΔΟΜΕΝΕΓΙΝΗ	30
Οἱ γέροι, δραματικὴ σκηνὴ ἐπὶ τῆς ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ ΔΑΦΝΗ	31
Αἰσώπειοι Μῦθοι — Δύκος καὶ Γερανὸς κατὰ παράφρα- σιν Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	43
Ἑλληνικὴ καταγωγή ξενικῶν ἑρήσεων, ἱστορ. σημείωμα	44
Ἱστορικαὶ ἀπαντήσεις	45
Ὀνομαστοὶ κῶνες	46
Στίχοι, ποίημα ΚΩΣΤ. ΠΑΛΑΜΑ	47
Μανταλένα, ἐπαρχιακὸν διήγημα ἐπὶ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΔΟΥ	48
Ἡ Βρῦση, ἀπὸ τῶν « Ἀπολόγους παραμυθιδῶν », ποίημα ἐπὶ ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ	60
Ἡ γιαγιά μας, ἠθογραφικὴ εἰκὼν ἐπὶ ἸΩΑΝ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, μετ' εἰκόνων ἐπὶ Γ. ΑΓΑΘ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	61
« Ἐστιάδες » — Μεθυσμένος, Ἀγάπες, Μὴ βιάζεσαι, ποιή- ματα ἐπὶ ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ	65
Μεγάλοι τυχοδιῶκται Ἕλληνες — Νικόλαος Κεφάλας, ἱστορικὸν σημείωμα	66

	Σελ.
Τὰ δουλικά εἰς τὸ θέατρον, ἀνέκδ. μετὰ γελιογρ.	68
Ὁ ἔδλος τῆς μύτης, σκαλάθουρα ὑπὸ ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ . . .	69
Ἱστορικαὶ φράσεις — «Κυλώνειον Ἄγος», σημεῖωμα . . .	72
Γλωσσικαὶ σπουδαὶ τῶν ἀρχαίων, ὑπὸ Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ . . .	73
Εἰς ἀδεξίαν κυμβάλιστριαν, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . .	74
Γεώργιος Π. Σταμπολτζής, βιογραφικὸν σημεῖωμα . . .	75
Ἀπὸ τὸν «Ἰππόλυτον» τοῦ Γκαίτε, κατὰ μετάφρασιν Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ	77
Πτηνολογικὰ περιέργα	78
Εὐθνμοὶ στίχοι — Ἡ γυναῖκα μου, ὑπὸ Γ. ΜΟΛΦΕΤΑ . . .	79
Ὁ Εἰρηνοδίκης, διήγημα ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ἑλληνικὴ ζωὴ, ὑπὸ ΚΩΝ. Ν. ΡΑΔΟΥ	81
Ἀνθρωπόμορφοι κανθαρίδες, ἱστορικὸν σκαλάθουρα ὑπὸ Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ	104
Σκίτσα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην — Δραγόνος	107
Περίπτωσις διαζυγίου, κοινωνικὴ σελίς ὑπὸ ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ. Διεθνή σκίτσα — Ἄγγλοι στρατιῶται	108
Κων. Ν. Ράδος, ὁ νέος καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ ἔθν. Πανεπιστημίῳ, σκιαγραφία	110
Ὁ «Μακαρίτης», κωμῳδία μονόπρακτ. ὑπὸ Β. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ, μετὰ γελιογραφικῶν σκίτσων ὑπὸ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ	111
Αἰώνιο ταξεῖδι, ποίημα τοῦ Gesare Levi, κατὰ μετάφρασιν Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	113
Ἀρχαῖα περιέργα ἱστορικὰ	130
Δικαιολογία χωροφύλακος, ἀνέκδοτον μετὰ γελιογρ.	131
Αἱ Βλαχέραι — «Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε», ἱστορικὴ σελίς ὑπὸ τοῦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	132
Τὰ ἔθνικα ἰδρύματα — Τράπεζα Ἀθηνῶν	133
Ἡ νέα ὀφθαλμολογικὴ Κλινικὴ Σπῆλιου Χαραμῆ	136
Παραμῦθι, στίχοι ὑπὸ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΜΑΡΚΙΝΑ	137
«Μπήκαν κλέφτες στὸ Μανδρί», ἡπειρωτικὸν διήγημα ὑπὸ ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗ	139
Βιβλίον ταξειδίου, ἀνέκδοτον μετὰ γελιογρ.	140
Ἐκλιποῦσαι Φυσιογνωμίαι — Ἰωάννης Ἀσκητόπουλος, βιογραφικὸν σημεῖωμα ὑπὸ ΣΤ. ΦΟΥΝΤΗ	144
Σκέψεις καὶ γνώμαι	145
Ὁ Ταῦρος τοῦ Φαλάριδος, ὑπὸ Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΟΥ	146
Χωριάτικες Ἱστορίαι — Ὁ Μπαρμπά-Μῆτρος, ἡθογραφία ὑπὸ Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	147
Ἀπὸ τὴν Κωμωδίαν τῆς Ζωῆς — Πατρικαὶ Συμβουλαὶ ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	150
Ἀνακρέοντεια, στίχοι κατὰ μετάφρασιν Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ	153
«Τραγικὴ Διήγησις», διήγημα ὑπὸ ΑΓ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, μετὰ σκίτσων ὑπὸ Γ. ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	154
Διεθνή σκίτσα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην — Ἴταλοὶ χωροφύλακες, Ἄγγλος ἀστυνόμος	155

	Σελ.
Ἀνέκδοτα χειρόγραφα Λασκαράτου — «Στοχασμοί», ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ	162
Ἀρχαῖον Ἐπίγραμμα — Εἰς ὄραϊον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης ὑπὸ ΣΚ.	164
Ἄωτον Λακωνισμοῦ, ὑπὸ ΣΚ.	164
Πολεμικὸν ἥρωον — Κωνσταντῖνος Χατομηγαῆλ	165
Εἰκόνες ἀπὸ τὴν ζωὴν — Εἰς τὸ τραῖνο, ὑπὸ Σ. ΜΕΛΑ	166
Ἐκλιποῦσαι Φυσιογνωμίαι — Ἄγγελος Ν. Κοφινᾶς	168
Ὁ Ταξειδιώτης, διήγημα ὑπὸ ΔΗΜΟΣΦ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ	169
Εἰς ἄχρειον παρασημοφορεμένον, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	172
Διεθνή σκίτσα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, γελιογραφικὴ σελίς ὑπὸ τοῦ ΦΩΚ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ	173
Ἀναμνήσεις ἐκ Χίου — Ἡ Νέα Μονὴ ὑπὸ ἸΠΠ. Σ. ΚΑΡΑΒΙΑ	174
Ἐγκαστέρηση, ποίημα ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	177
Ἐντυπώσεις ἐκ Ρώμης — Τὸ Βατικανόν, σκιαγραφία μετ' εἰκόναν ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	180
Ἐπίγραμμα, Εἰς κρύν ἀστειολόγον ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	184
Γιὰ σου Μαριώ! διήγημα ὑπὸ ΜΑΡΙΑΣ Π. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΥ	185
Ζωγραφιὰ ἀπ' τὴν ἀνάποδην — Εἰς κᾶποιαν αὐτοθανμαζομένην, ποίημα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	188
Εὐθνμογραφ. σελίς, Τὸ Στοιχίημα ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ	189
Ἡ Καλογρηά, ποίημα ὑπὸ ΠΙΠΙΝΑΣ Α. ΒΛΑΧΟΥ	191
Τὸ Στοιχειωμένο Παλάτι, ποίημα ὑπὸ ΑΛΕΞ. Κ. ΜΩΡΑΪΤΟΥ	191
Γάμος συμφερωτικός, διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Ἄντ. Τσέχωφ, κατὰ μετάφρασιν ὑπὸ Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗ	195
Ἀρχαῖα Ἐπιγράμματα — Εἰς ἀχάριστον, κατὰ παράφρασιν ὑπὸ Κ. ΣΚ.	198




ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ τιμὴ τοῦ «Ἡμερολογίου», μολονότι ἡ ἐφτερινὴ ἔκδοσις τοῦ 1918 **ὀτοιχίξει τὸ διπλάδιον**, ἐν τούτοις παραμένει ἡ αὐτὴ

διὰ τοὺς τακτικούς συνδρομητάς

τοὺς προμηθευομένους αὐτὸ εἴτε **ἀπ' εὐθείας παρ' ἡμῶν**,
εἴτε διὰ τῶν πολλαχοῦ προσωπικῶν φίλων
καὶ ἀντιπροσώπων ἡμῶν.


Ἦτοι: **δρχ. 5.50 ἐν Ἑλλάδι**. — Καὶ **δρχ. 6** τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

 *Εἰς τὴν τιμὴν αὐτὴν τὸ λαμβάνει*

ἀσφάλως καὶ ἐπὶ δυστάσει

πᾶς ὅστις ἀποστείλῃ ἡμῖν τὸ ἰσότιμον.

Μόνον οἱ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἀγορασταί, οἱ προμηθευόμενοι ἀπὸ
τὰ βιβλιοπωλεῖα, θὰ ἐπιβαρύνονται **μὲ 40 ἢ 50 λεπτὰ ἐπὶ
πλέον**, καὶ τοῦτο διότι οἱ κ. κ. βιβλιοπῶλαι καὶ μεταπωληταὶ
τῶν Ἐπαρχιῶν πληρώνουν τριπλάσια σχεδὸν ἔξοδα ἀποστολῆς
ἕνεκεν τῆς ὑπερτιμῆσεως τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν.

 *Πᾶς ἀγοράζων ἀπ' εὐθείας παρ' ἡμῶν τὸν ἀνὰ χεῖρας
τόμον τοῦ 1918 δικαιούται νὰ ἀγοράσῃ καὶ τοὺς δύο
προηγουμένους τοῦ 1917 καὶ 1916*

ΑΝΤΙ ΔΡ. 4 ΜΟΝΟΝ ΕΚΑΣΤΟΝ

ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν εἰσέτι διαθέσιμα ἀντίτυπα.

Διευθύνσις:

Κύριον

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ

Ἀραχῳδῆς 8

Ἀθήρας
